Chertiţie Ioan
CONFESIUNILE UNUI GARDIAN
Ediţia a III-a revăzută şi adăugită
Editura şi Tipografia MINULESCU, Baia Mare 2009
I.S.B.N. 978 – 973 – 98066 – 8 – 8
De acelaşi autor:
Coşmar şi mântuire
Sighet – Apelul călăilor
Lordul Baltag
Deconspirarea vol I
Argument

Interesul de care **s-**a bucurat *Confesiunile unui gardian* mă îndreptăţeşte, cred, la această nouă ediţie. În

1992 reacţiile celor care **s-**au simţit vizaţi de multe ori în paginile acuzatoare, sau poate şocante, ale cărţii, au fost atunci puternice şi **s-**au manifestat pe diferite căi. De atunci, trebuie să recunoaştem, situaţia din România şi cea din sistemul penitenciar **s-**a schimbat sensibil. Îmi place să cred că şi modesta mea contribuţie **s-**a înscris printre eforturile făcute în acest sens.

Memorialele de puşcărie apărute imediat după 1989, mai ales cele ale foştilor deţinuţi politici, au aruncat o lumină crudă asupra unui univers care a fost unul al violenţelor şi abuzurilor, în care omul era umilit şi depersonalizat, de multe ori distrus. Nici pe departe recuperat, redat societăţii. Închisorile de multe ori se preocupă mai degrabă să ţină departe de societate elementele care o „deranjează” şi nu să le redea acesteia. Iar gardianul are nevoie de multă tărie de caracter pentru a nu cădea el însuşi victimă în această cursă a violenţei care se desfăşoară între condamnaţi şi cei din sistemul de pază. O astfel de victimă a fost, pentru o perioadă de timp, şi autorul paginilor care urmează.

Pentru această nouă ediţie textul a fost substanţial revizuit. Experienţa mea în povara grea a scrisului a crescut, şi distanţa temporală de evenimente a devenit şi aceasta un avantaj.

Autorul

Hoţul, ca o fiară

Posibil singurătatea foişorului în care îmi executam serviciul de pază era aceea care mă făcea să sap adânc în sufletul neîmpăcat. Şi astfel îl descopeream **într-**o încăpere de mult uitată pe copilul care de-abia împlinise şase ani când Penitenciarul Baia Mare îşi deschidea larg porţile pentru aceia care rătăceau pe drumurile sumbre ale abaterii de la lege. În fiecare dimineaţă, pe lângă cireşul de la fereastra copilăriei zăream sârma ghimpată a gardului împrejmuitor, străjuit de tăbliţe avertizoare, pe care scria cu litere mari de tipar, parcă anume să le poată citi şi copilul care eram: „ZONĂ INTERZISĂ”. Fascinante cuvinte la vârsta aceea! Curiozitatea mea de copil neastâmpărat n-a fost niciodată pe deplin satisfăcută atunci când puneam întrebări incomode părinţilor despre acel loc misterios. Eram nevoit să mă mulţumesc cu răspunsul aproape şoptit al tatălui: „În cele patru barăci din chirpici se află puşcăriaşii, iar gardul de sârmă ghimpată este făcut pentru ca ei să nu poată fugi de acolo”. Deoarece penitenciarul se afla la câţiva metri de casa noastră, în scurt timp, zeci de miliţieni îmbrăcaţi în uniformă albastră, cu grade metalice pe umeri, veneau în fiecare seară la o cană cu vin roşu. Eu stăteam cuminte, ghemuit **într-**un colţ, ascultând înfiorat una şi aceeaşi poveste despre „hoţii nenorociţi” care primeau bătaie cu „pulanul” dacă nu îşi făceau norma la muncă, pe şantierul din apropiere. După ce vinul roşu îşi făcea efectul, agapa miliţienilor se sfârşea întotdeauna cu certuri violente pe tema „cine bate mai bine hoţii cu pulanul”. Se făceau demonstraţii pe viu şi atunci am văzut că de fapt acel pulan era un baston de cauciuc de culoare neagră, având forma unui băţ mai gros, fiind deosebit de dureros atunci când erai lovit cu el. De acest lucru aveam să mă conving pe propria-mi piele, când, **într-**una din seri un miliţian înalt şi deşirat, cu privirea fioroasă, m-a obligat să întind mânuţa dreaptă ca să-mi aplice o lovitură demonstrativă, spre indignarea mamei care i-a interzis din acel moment să mai intre la noi în casă.

Timpul trecea pe nesimţite, cum trece timpul copilăriei, iar puţinele jucării le-am abandonat deoarece în sufletul meu încolţise dorinţa arzătoare de a pătrunde nu doar cu gândul dincolo de sârma ghimpată. În fiecare zi, imaginaţia, cu privirile ei iscoditoare, mă purta prin barăcile din chirpici, încercând să văd ce fac acolo „hoţii nenorociţi”. Nu după multă vreme Dumnezeu avea să-mi îndeplinească această dorinţă, poate nefirească pentru un copil de opt ani, scoţându-mi-l în cale pe Csaba, băiatul comandantului. Având amândoi aceeaşi vârstă, între noi s-a legat repede o strânsă prietenie chiar dacă la început ne înţelegeam mai mult prin semne, deoarece el nu lega o boabă româneşte, împreună o luam razna prin grădini, printre pruni şi meri subţiri cu scoarţa roasă de iepuri, până aproape de Combinatul Chimic. Străbăteam apoi lanurile de porumb de-un verde violet, ajungând pe malul Craicăi, valea care brăzdează şi astăzi, leneşă, satul copilăriei mele. Aici ne aşezam sub salcia pletoasă unde făceam pe profesorul şi îi predam lecţiile de limba română, cum mă pricepeam eu mai bine. Datorită progreselor evidente pe care le făcea Csaba eram privit cu simpatie de părinţii lui, astfel că prietenia noastră creştea şi mai mult. Locurile pe care altă dată doar le visam în leagănul curiozităţii, când încercam să desluşesc misterul vieţii de dincolo de gratii, au devenit acum reale. Ne plimbam nestingheriţi printre militarii în termen care asigurau paza deţinuţilor, aşteptând nerăbdători sfârşitul de săptămână când sosea „Caravana”, o maşină de culoare verde cu perdele galbene, care aducea în fiecare sâmbătă rolele cu filme artistice. O bucurie de nedescris punea stăpânire pe noi când vizionam cu sufletul la gură, pe un cearşaf alb bătut în cuie pe un perete al clădirii, miraculoasele proiecţii. Eu şi Csaba eram privilegiaţi, vizionam nu doar filmele destinate militarilor în termen, dar şi pe acelea ale deţinuţilor, intrând în sectorul de deţinere fără niciun fel de restricţie…

Pe obrazul cerului pe deplin albăstrit abia dacă se mai resfiră din când în când nori de scamă. Sub adierile

călduţe ale vântului primăvăratic, mă copleşesc tristeţi ciudate. Tremurul gândurilor mă poartă în urmă, până-n vremea acelor ani în care…

— Bă, ce faci aici? se aude vocea stridentă şi inconfundabilă a ofiţerului de serviciu, care mă face să mă cutremur. De ce dormi bă în cizmele statului? De ce nu ţii puşca la umăr? La cât eşti tu de vigilent, pot evada toţi hoţii din puşcărie. Coboară repede jos şi du-te pe secţie să-l ajuţi pe Şchiopu la plimbarea deţinuţilor. Ai înţeles, măi mânzule?

— Am înţeles! i-am răspuns cu o voce stinsă dar şi cu un zâmbet înflorit doar în mintea mea, gândindu-mă ca în sus n-aş fi putut coborî sub niciun chip.

Colegul care m-a înlocuit, un plutonier cu mustaţa stufoasă, mă privi cu dispreţ în timp ce urca scările, bucuros nevoie mare că fusesem aspru criticat.

Morala primită mi-a lăsat un gust amar, de aceea nici nu l-am băgat în seamă pe deţinutul care deschis poarta neagră, rece şi grea a sectorului deţinere.

În curtea de plimbare au început să iasă în mare grabă, speriaţi şi umili, vreo treizeci de deţinuţi. În urma lor, plutonierul Şchiopu, roşu de furie, cu bastonul negru în mâna dreaptă, ameninţa de zor:

— Vă bag pe toţi la izolare! Bagabonzilor, criminalilor, lichelelor, nu v-am spus de atâtea ori să nu vă pună dracul să durniţi? Di ce durniţi, bă? Di ce nu citiţi broşura aia roşie? Di ce vă faceţi de cap, jigodiilor? No lasă numa’ că vă arăt io vouă!

Deţinuţii erau aşezaţi în formaţie de câte cinci, aşteptând cuminţi, resemnaţi şi speriaţi, pedeapsa. Tovarăşul plutonier s-a apropiat de ei trimiţându-le săgeţi de ură din ochii negri, scânteietori, apoi le-a spus cu ironie:

— După ora asta de instrucţie o să vă sară cu siguranţă somnul. Drepţi! La dreapta! La stânga! înainte pas-alergător, marş! Culcat! Târâş, târâş, târâş! Drepţi! Culcat! Drepţi! Mersul piticului! Drepţi! Culcat! Salt înainte! Culcat!

Comenzile erau ferme, autoritare, rostite cu o voce baritonală. Un grup de şase deţinuţi, la comanda „Salt înainte!” nu **s-**au mai ridicat de pe asfalt.

— Domnu’ plutonier, vă rugăm să ne iertaţi. N**-**o să mai dormim niciodată în timpul zilei, zise un bătrân slab cu hainele murdare şi rupte.

— Aha, voi sunteţi şmecheri? Credeţi că vă ţine cu mine? Salt înainte! Culcat! Drepţi! înainte pas**-**alergător marş!

Cu ultimele puteri cei şase deţinuţi au încercat să alerge dar **s-**au prăbuşit la picioarele plutonierului. Cu o voce abia şoptită unul dintre ei îl imploră:

— Vă rugăm să ne credeţi. Suntem bolnavi. Eu sunt cardiac şi nu mai rezist la efort. Faceţi cu mine ce vreţi Nu mai pot…

Plutonierul l**-**a privit neîncrezător, ridicând bastonul deasupra capului, cu intenţia de a**-**l lovi, dar a renunţat în ultimul moment, l**-**a privit cu dispreţ şi le ordonă:

— Ridicaţi**-**vă şi staţi lângă rondul de flori. Am să verific fişele voastre medicale să văd cât sunteţi voi de bolnavi…

Tovarăşul plutonier **s-**a apropiat de mine şi cu un aer de superioritate mi**-**a spus zâmbind:

— Ai văzut cum se lucrează cu bandiţii? Toţi sunt nişte bagabonzi parşivi, nişte jigodii fără pereche. Hai, du**-**te acum şi freacă**-**i şi tu un pic pe escrocii ăştia. Nu vezi cum se uită la noi hahalerele?

Un val de emoţie mi**-**a inundat întreaga fiinţă. O pedeapsă mai grea nici nu puteam să primesc. Nu înţelegeam de ce mă obliga să procedez ca el. Ba mai mult decât atât, eram încă prea timid ca să dau comenzi deţinuţilor. Văzâ**ndu-**mi ezitarea dar mai ales privirea care cerşea înţelegere, plutonierul Şchiopu m**-**a apostrofat

— Ţi**-**e teamă de ei, hai? Sau te pomeneşti că ţi**-**e milă? înseamnă că eşti slab măi băiete. Dacă ţi**-**e frică de hoţi eşti paralel cu meseria asta. De ce nu vrei să facl instrucţie cu ei?

— Pentru că eu nu ştiu să dau comenzi aşa CE1 dumneavoastră, i-am răspuns cu timiditate.

— Lasă că o să te obişnuieşti. Nimeni nu s-a nasll! învăţat. Hai, încearcă!

— Nu pot acum… Mai bine într-o altă zi…

— Aşa deci… Vrei într-o altă zi… Înseamnă că ţi-e frică într-adevăr de hoţi. În aceste condiţii eu n-am nevoie de fricoşi pe lângă mine. Fugi repede de aici în foişor, că acolo ţi-e locul…

Am rămas perplex. Nu-mi venea să cred că s-a întâmplat aievea. Mi se părea că totul pluteşte în jurul meu, ca într-un dans nebunesc. Umilit dar mai ales rănit în amorul propriu, am părăsit curtea de plimbare sub privirile pline de dispreţ ale colegului meu şi cele pline de compătimire ale „hahalerelor”.

În zilele care au urmat orele petrecute în foişor au devenit insuportabile. Eram mereu obsedat de ceea ce mi se întâmplase. Bârfele au început să se facă din ce în ce mai simţite. Colegii mai în vârstă făceau glume nesărate pe seama mea. Îi auzeam, iar faptul că nu îmi permiteam să le răspund mă durea cumplit Pe secţie nu mai eram trimis deoarece Şchiopu a avut grijă să-l informeze pe ofiţerul de serviciu, plutonierul adjutant Spânu, de incidentul pe care l-am avut. Acesta nu pierdea ocazia să mă ironizeze, mai ales atunci când erau mai mulţi colegi de faţă: „Ţi-e frică de hoţi, măi mânzule? Schimbă-ţi meseria. Mai bine ai sta în crâşmă, că doar de acolo ai fost recrutat în Ministerul de Interne”. Văzând că nu spun nimic, devenea şi mai caustic: „Băi, tu ai fost şef de promoţie? Ce mama dracului ai învăţat la Bucureşti, să te comporţi ca domnişoarele faţă de hoţi!?”. Eram etichetat catalog at.

Suportam aceste umilinţe fără să fiu în stare să dau nicio replică. Tăceam şi înduram. Sufletul meu era răvăşit Singurul gând era să găsesc o modalitate de a scăpa cât mai repede de acest ofiţer de serviciu plin de venin care nu mă mai putea suferi, mai ales de când se întâmpla să piardă mereu în faţa mea la jocul de şah. El, tocmai el, care nu pierduse niciodată în faţa vreunui subaltern. Şi îl

bătea tocmai unul care se temea de hoţi. Nu – asta era prea de tot. Simţeam cum mă urăşte din toată fiinţa. Ştia să-mi schiţeze în orice împrejurare se ivea portretul de fricos şi numai faptul că s-a îmbolnăvit de hepatită l-a împiedicat să-şi continue campania de defăimare, care de altfel avea un scop bine definit: acela de a mă trece în rezervă cât mai repede cu putinţă. La puşcărie nu aveau ce căuta subofiţerii care dovedeau milă fată de hoţi... Sau

T 5 i care se temeau de ei...

Nu se stinseseră în sufletul meu ecourile primului impact avut cu deţinuţii. Încercam să găsesc o explicaţie plauzibilă la ezitările pe care le avusesem în curtea de plimbare. Oare mi-ar fi fost atât de greu să dau nişte comenzi aspre unor deţinuţi speriaţi şi derutaţi? Cu siguranţă că nu, dar chipurile chinuite ale celor şase bătrâni care implorau îndurare m-au şocat. Îi credeam că nu mai rezistă, dar nu avusesem curajul să-i raportez tovarăşului plutonier că nu este regulamentar cum procedează. În cele trei luni de curs intensiv pe care l-am absolvit ca şef de promoţie îmi formasem o altă imagine despre această meserie decât cea practicată în această unitate. Pentru mine munca de reeducare însemna ceva nobil, înălţător, fascinant, mai ales după ce citisem într-o carte de specialitate o frază care m-a impresionat: „Oare noi educatorii, nu suntem ca nişte medici care stau la căpătâiul unui bolnav, cu speranţa că într-o zi acesta se va însănătoşi?

Amintirile mă copleşeau. Rând pe rând, chipurile dragi ale profesorilor de la şcoală treceau zâmbitoare p aleile pavate cu florile recunoştinţei. Legasem o strâns prietenie cu locotenentul major Rusu, care mi-a spu într-o seară târzie de toamnă în faţa unei sticle de vin „Murfatlar”, după ce ni s-au dezlegat limbile:

— Ioane, munca asta de reeducare în puşcării nu înseamnă nimic altceva decât să-l pui pe hoţ să muncească, să câştigi bani cu el şi să ai grijă să nu fugă. Asta e tot. Restul e poezie. Îţi vei da seama că am dreptate doar atunci când o să ajungi la unitate.

Atunci nu am înţeles prea bine ce a vrut să spună, dar acum, la primul contact cu realitatea, din păcate se pare că acesta era adevărul.

În sufletul meu a început să încolţească dorinţa de a demonstra colegilor, dar mai cu seamă plutonierului Şchiopu, că şi eu pot să fiu un subofiţer aspru, dur şi exigent. Din acest motiv, în foişor am început să exersez permanent comenzi ferme: „Culcat1”, „Salt înainte!”, „Târâş!”, „La dreapta!”, „La stânga!”

Gândul meu călător se oprea la anii de şcoală generală, când la finele fiecărui trimestru se organizau serbări în care eram distribuit numai în rolurile principale în diverse piese de teatru. Se spunea că aveam ceva talent. De la Casa pionierilor, unde activam la cercul de teatru, instructorul a vrut să mă trimită la Cluj, la un curs de specializare, dar pasiunea pentru fotbal a fost aceea care a învins.

Acum pentru mine situaţia era clară. Voi juca rolul gardianului dur, exigent, neînduplecat şi feroce. Îmi şi imaginam în foişor cum vine la mine „hahalera” care a încălcat regulamentul, umilă şi spăsită, pentru a cere iertare. Mă vedeam pe secţia de deţinere cum îl privesc dispreţuitor, cu un surâs ticălos în colţul buzelor: Apoi încep să-i aplic nenumărate lovituri de baston peste faţă, spate, mâini şi picioare. Cu sete şi cu ură. Cu nemărqii ură.

— Hoţul este cea mai perversă fiinţă din lume De aceea trebuie să păstraţi distanţă faţă de-el! Să-ţi ştie de frică, ne spunea secretarul de partid, locotenentul maior Furtună.

Atât de bine ni s-au întipărit în minte aceste sfaturi încât ele au devenit în scurt timp deviza muncii noastre Ba mai mult analizând cu atenţie frazele, am ajuns la concluzia că singura modalitate ca hoţul să-ţi ştie de frică este bătaia, îi auzeam mereu pe colegii care lucrau pe secţiile de deţinere lăudându-se: „Ce bătaie i-am aplicat banditului de Riciu. Am rupt coada măturii pe spinarea lui!”. Păi, ce, parcă numai tu? Ieri am crezut că îl omor în bătaie pe Rostaş. Ah, ţiganii ăştia ar trebui împuşcaţi zicea

un alt coleg plin de furie dar în acelaşi timp cui îngâmfarea celui sigur de sine.

Dorinţa mea de a ajunge pe secţie devenise nemărginită. În ora liberă, după ce coboram din foişor, fără să mă trimită nimeni eram prezent în curtea del plimbare. Vedeam în toţi deţinuţii cei mai periculoşi duşmani pe care îi aveam de înfruntat. În fiecare zi eram 3 ti cu ideea asta iar acum efectul se produsese asupra mea. Aveam deplina convingere că toţi cei care poartă haina vărgată merită tot dispreţul, deoarece în sunt altceva decât pleava sănătoasei noastre societăţi.

În tainica singurătate a nopţilor petrecute în foiş°r ajunsesem să aştept cu speranţă şi nerăbdare mare3 întâlnire cu hoţii pe secţiile de deţinere. I

O evadare

Ploaia torenţială m-a împiedicat să ies din casa! Moleşeala mă îmbrăţişează din nou în timp ce dulcea trândăveală îmi prelungeşte şederea în pat. **Într-**un târziu mă uit pe geam şi văd că de sub perdeaua neguroasă a norilor picăturile de ploaie cad din ce în ce mai mărunte. Sârma ghimpată îmi aduce aminte că diseară trebuie să intru de serviciu. Ah, blestemata asta de sârmă a început să mă obsedeze. Din foişor văd numai sârmă ghimpată, acasă mă uit pe geam şi văd tot sârmă, aşa că poate ar fi mai bine să-mi găsesc o altă ocupaţie… Deodată aud în curte zgomot de paşi fermi, hotărâţi. Nici n-apuc bine să-mi trag pantalonii că şi intră în casă un coleg înalt, slab, roşcovan şi pistruiat care mă întreabă pe un ton autoritar, în timp ce îşi rotea bănuitor privirea prin casă:

— N-ai văzut banditul pe aici?

— Ce bandit? îi răspund mirat.

— Cum, nu ştii? A fugit unul!

Când am auzit vestea, m-am îmbrăcat milităreşte şi în mai puţin de două minute eram deja la unitate unde se împărţeau sarcini concrete fiecărui subofiţer. M-am aşezat şi eu în formaţie iar când mi-a venit rândul la repartizare locotenentul major Furtună mi-a ordonat:

— Ţinând cont că dumneata ai absolvit în armată

Şcoala de Dresaj, pentru acţiunea de urmărire şi capturare a evadatului, îl vei lua în primire pe câinele Naj.

Ai înţeles?

I

— Am înţeles! răspund cu voce tare, dar fără niciun dram de entuziasm.

Eram conştient de faptul că nu mă cunoştea câinele şi de aceea îmi era teamă să nu-l pierd pe traseu dacă îi dădeam drumul din lesă. Dar ordinul trebuia executat, aşa că m-am îndreptat grăbit spre remiza de câini, unde pe o plăcuţă din placaj era scris cu vopsea roşie numele patrupedului. Imediat ce m-a văzut, bătrânul Naj a început să dea bucuros din coadă, semn că trecuse prin atâtea mâini încât nici el nu mai ştia cine îi este adevăratul stăpân. Ca să nu am surprize îi pun lesa înainte de a-l scoate din cuşcă, apoi pornim amândoi în căutarea evadatului.

De-a dreapta şi de-a stânga uliţei umbrite de salcâmi se înşiră case mari, arătoase, cu acoperişuri de ţiglă şi streşini late. În rând cu ele, dar cufundate prin funduri de grădini, erau şi case mai mici înconjurate de garduri din nuiele împletite. Pe treptele de piatră ale unei astfel de case tocmai cobora un bătrân îmbrăcat **într-**o cămaşă în carouri, ţi**nându-**se cu mâna tremurătoare de pervazul ferestrei. Când i-am văzut de la distanţă pălăria neagră cu marginile făcute ferfeniţă, l-am recunosc – imediat. Era badea Nuţuca, cel mai bătrân om din să care se pregătea să-şi aprindă nelipsita W* mărăşească, pentru a o fuma cu voluptate pe banca° lemn din faţa casei. Cu toate că lucrase mai bine treizeci de ani în Combinatul Chimic la secţia „Topito – În cele mai nocive gaze, bătrânul nu avea nicio probie cu plămânii, apropii**ndu-**se vertiginos de suta de ani am ajuns în dreptul lui am vrut să-l salut, dar mi-a înainte:

— Bată-te norocu’ să te bată de copchil. Da cu cânele?

— Mă duc să prind un hoţ. Nu l-ai văzut pe ale

— Ai de mine şi de mine, măi Ionele, doară n-o fo' tetergheu' cela care o fujit dezbrăcat până la brâu, numa1 cu un sfeter alb în mână… Oare acela să fi fost?

— Da' încotro s-o dus? l-am întrebat emoţionat, fiind convins că era vorba tocmai despre evadatul în cauză.

— Io l-am văzut pă fereastă când o fo' ploaia mai mare şi mă gândesc că s-o dus cătă Combinat, pă drumul Pusunduşului. Amu, că s-o oprit ploaia, da de îi da de el. Du-te iuţi după el, da' să vii să-mi spui ce-ai făcut…

— Mulţam fain, bade Nuţucă. Pentru informaţia asta ai de la mine o oiagă de horincă…

— No, aceea bea-o tu, că-i pe tare pentru mine. Mai bine adă-mi un lichior… Şi un poac de ţâgări…

Prin ogrăzi guiţau purceii, măcăiau raţele, iar găinile scurmau de zor straturile din grădini. Naj se uita cu interes la galiţele din curte până când îl lătra câte un dulău feroce. Atunci se făcea mic, pleoştit, mergând aproape târâş, îşi vâra coada între picioare şi se bosumfla ca un copil supărăcios. Cum nu mai auzea lătratul îşi ridica vesel coada pe spinare, devenind din nou ţanţoş şi vioi. Când am ajuns în apropiere de Pusunduş Naj deveni agitat, lătrând într-un anume fel, iar din când în când, cu botul în vânt, adulmeca îndelung. Privindu-l, mă gândeam bucuros că a prins urma hoţului şi în naivitatea mea chiar credeam că-l va prinde. În timp ce îl mângâi pe capul negru ca tăciunele îi desprind încet lesa de zgardă, apoi îi dau comanda:

— Naj! Miros, caută hoţul!

Cum s-a văzut liber câinele a plecat ca din puşcă direct într-o ogradă din apropierea Combinatului Chimic. Am pornit în urmărirea lui, strigându-l disperat:

— Naj, aici! Aici, Naj!

Comenzile însă îi erau străine bietului câine uitase de mult că trecuse printr-o şcoală de dresaj. Nu după multă vreme l-am văzut pe Naj ieşind vesel şi curtenitor din curte alături de un câine alb. Cu toate că eram la doi paşi de el nici nu m-a băgat în seamă continuându-şi nestingherit drumul spre livada de la capătul satului. Cu cât se

îndepărta mai mult cu atât înţelegeam mai bine proverbul românesc: „De ce fugi în spate duci!”. Când mi-a ordonat locotenentul major Furtuna să-l iau în primire pe Naj primul lucru la care m-am gândit a fost acela să nu-l scap din lesă Câtă vreme am fost dresor la Sibiu am avut colegi care au pierdut cainn prin pădurea Dumbrava, fiind apoi nevoiţi să plătească sume exorbitante. Gândul că aş putea pat. şi eu la fel m-a înfiorat, făcân**du-**mă să alerg mai repede pe câmpul îmbibat cu apă. Gâfâind şi plin de noroi mi-am tras sufletul sub coroana unui păr mare, rotat a cărui tulpina groasa a devenit un punct strategic De aici vedeam mai bine cum Naj zburdă fericit printre şirul de men şi atunci mi-am dat seama că este însoţit de o căţeluşa. Ba mai mult, eram convins că acea căţeluşă este în „caiduri”, aşa că era o chestiune de timp până când îl voi putea recupera pe bătrânul crai amorezat. Aşa cum am bănuit după o îndelungată hârjoană a urmat un preludiu scurt, apoi cei doi câini **s-**au cam întors unul spre altul. Am aşteptat politicos câteva minute, după care m-am apropiat încet, ocolind cu grijă băltoacele în care lucea apa cafenie, agăţând apoi în grabă carabiniera Ies” de zgarda lui Naj pentru a fi sigur că n-o să mai fu9 a Căţeluşa cu blană albă, speriată de apariţia mea, s-a smucit de câteva ori din „legătură” reuşind în cele urmă să fugă prin mărăcinişurile din apropiere, lăsând – pe bătrânul Naj epuizat şi prăbuşit pe iarba udă**.**

După ce câinele şi-a mai revenit, cu sufletul uşurat, îmi reiau misiunea de urmărire şi capturare a evadatului. De fapt este mai mult o hoinăreală pe plaiurile copilăriei mele. Toate locurile îmi sunt dragi. Nu exista petic de pământ pe care să nu-l fi călcat cu piciorul, pe care să nu-l fi răscolit. O iau pe cărarea care şerpuieşte în jos, înspre marginile satului, printre semănături şi ierburi înalte. Ajung pe firul văii Craica şi mă opresc sub o bătrână salcie pletoasă, lăsân**du-**mă învăluit de parfumul amintirilor. Străbat cu gândul singurătatea sălbatică prin care rătăcisem de atâtea ori împreună cu bunul meu prieten Csaba, stăpâniţi de fiorii atâtor visuri ciudate. Revăd

buşteanul pe care stăteam când îi predam primele ore de limba română. Revăd teiul cel mare cu umbra uriaşă, în al cărui trunchi găunos ne ascundeam, ţinând ţigările neaprinse între buze... Revăd... Doamne... Cum au trecut anii... Astăzi Csaba este inginer constructor iar eu sunt gardian în puşcăria lângă care am copilărit...

Gazul otrăvitor de la Combinatul Chimic a estompat parfumul amintirilor, prilej numai bun de a mă îndrepta cu paşi grăbiţi spre unitate.

Eram primul care a sosit în unitate. Când m-a întrebat colonelul Murgu de ce am venit atât de repede, i-am raportat că s-a îmbolnăvit câinele. Colonelul s-a uitat la Naj şi când l-a văzut cum gâfâie, mi-a ordonat:

— Bine, du-te şi bagă-l în cuşcă!

— Am înţeles! i-am răspuns cu entuziasm, bucuros că în sfârşit scăpasem de o mare belea.

Toţi subofiţerii trimişi în diverse zone ale oraşului s-au întors mai spre seară obosiţi şi dezamăgiţi. Misiunea lor se soldase cu un lamentabil eşec, aşa că organele de miliţie au preluat întreaga acţiune de urmărire şi capturare a evadatului.

În unitate nu se discuta nimic altceva decât despre *evadare*. Subofiţerii mai în vârstă emiteau diverse ipoteze scenarii şi deducţii, pe cât de naive pe atât de fanteziste

Mai mult ca oricând auzeam în jurul meu blesteme şi injurii aduse tuturor deţinuţilor. O ură de nestăvilit împotriva acestora s-a strecurat în sufletele noastre atunci când la finalul discursului său din clubul unităţi locotenentului major Furtună ne-a avertizat:

— Hoţul este cea mai parşivă, perversă şi periculoasă fiinţă din lume. Să nu uitaţi niciodată acest lucru. Decât să plângă mama voastră mai bine să plângă mama lor. Hoţul este ca o fiară. Îţi face bucuria când ţi-e lumea mai dragă...

Cu toate că eram obosit, noaptea în foişor a trecut destul de repede, meditând îndelung atât la spusele Furtună cât şi la fugarul neprins încă. Zorii zilei însă nu mi-au adus răspunsuri la întrebările: „Oare ce l-a determinat să evadeze? Cum a ajuns în puşcărie? Avea

familie?

Comandantul unităţii a fost anunţat telefonic de organele de miliţie din Zalău că duba în care se află evadatul Iacob Vasile, capturat în urmă cu cinci zile comuna Hereclean, a pornit spre Baia Mare. Cu toate că nu eram de serviciu am ţinut neapărat să-l văd pe fugar.

Când a coborât din duba hodorogită, evadatul fost întâmpinat de subofiţeri cu o ploaie de înjurături – ameninţări. Câţiva colegi care erau prin preajmă plasat cu profesionalism câte lovituri la ficat şi stom aşa, ca o urare de bun-venit.

Iacob avea csătuşe la mâini şi lanţuri la picioare, fiind îmbrăcat în haine civile, cu pantaloni albaştri şi pulover galben care îi acoperea gâtul. La poarta principală a fost luat în primire de locotenentul major Furtună, locţiitorul comandantului pentru pază şi regim, şi de mai vechea mea cunoştinţă, adjutantul Spânu, care între timp se însănătoşise. Evadatul a fost imediat îmbrăcat în hainele vărgate care îl aşteptau de mult în camera de primire a deţinuţilor nou depuşi în penitenciar. Apoi, în frunte cu adjutantul Spânu, patru colegi mai în vârstă l-au escortat pe Iacob pe secţia de deţinere.

— Acum îşi ia „dreptul”, îmi spuse zâmbind plutonierul Marcu.

— Da, da, îl aprob, forţând-mă să zâmbesc.

Nu mai auzisem niciodată expresia: „Îşi ia dreptul”. Aveam să aflu ce însemna asta peste câteva zile de la plutonierul David, unul dintre puţinii prieteni pe care îi aveam în unitate.

Şoferul de pe maşina miliţiei a fost asaltat cu diverse întrebări puse de colegii mei în legătură cu evadatul. Acesta s-a dovedit a fi nu numai foarte bine informat în legătură cu traseul străbătut de Iacob, dar avea şi un real talent de povestitor. Ascultam şi eu fascinat odiseea fugarului, astfel că în momentul plecării escortei de la Zalău aveam o imagine destul de clară asupra evenimentului produs. Parcă în mintea mea se derula un film de aventuri: Dimineaţa pe la ora opt, plutonierul

Neagu a scos de pe secţiile de deţinere doisprezece deţinuţi, printre aceştia şi pe Iacob. Ei aveau sarcina să pregătească solariile din incinta unităţii pentru cultivarea legumelor. Ca să execute lucrări de bună calitate deţinuţii erau doi sape, sfoară şi cuţite cu mâner de cauciuc. 1 %

Plutonierul Neagu după ce i-a repartizat pe acest mai multe solarii, a plecat la garajul unităţii să-şi carburatorul de la maşina personală, lăsând detiri" nesupravegheaţi. De acest lucru a profitat Iacob, care e, pretextul că merge la un prieten să-i dea nişte ţigări, SU deplasat rapid în ultimul solar, cel de lângă primul gara exterior al locului de deţinere. Văzând că acolo nu se a fi nimeni, a tăiat cu repeziciune folia care acoperea solar atât cât să poată ieşi. S-a strecurat printre sârmele ghimpat ale primului gard, l-a escaladat pe cel de-al doilea traversând fără probleme drumul. A sărit cu uşurinţă gardul 1 de beton din spatele casei mele, pierzându-se apoi prin labirintul grădinilor din apropiere.

Ajuns în zona industrială s-a ascuns între bălăriile şi ierburile înalte ce năpădeau cantonul părăsit de la marginea oraşului. După ce s-a înserat a ieşit tiptil din ascunzătoare, traversând în grabă cartierul sărăcimii înmuiat în alcoot desfrâu. deznădejde şi pustiitoare mizerie. În curtea unui bloc cu patru etaje a văzut mai multe haine întinse pe sfoară. A confiscat urgent o pereche de pantaloni, o cămaşă şi un pulover galben. Exact de ceea ce avea nevoie, astfel că a pornit grabnic spre pădurile de foioase din jurul oraşului Dând dovadă de un remarcabil simţ al orientării, Iacob a găsit mai repede decât te-ai fi aşteptat drumul spre Măgura I

Şimleului, acolo unde dorea să ajungă.

Fiind convins că va fi urmărit s-a hotărât să mărşăluiască numai noaptea prin pădurile de brazi şi molid în dimineaţa celei de a cincea zile, slăbit şi lihnit de foame Iacob a ajuns lângă un izvor a cărui apă rece limpede şi cristalină curgea printr-o ţeavăde plastic direcţi

Într-o fântână pietruită. S-a aşezat în genunchi luând apă în căuşul palmelor, după care s-a spălat pe faţă.

În jurul său plutea o linişte deplină. La un moment dat **s-**a părut că aude paşi în spatele lui. Fiorul de gheaţă al sentimentului vinovăţiei l**-**a fulgerat de**-**a lungul şirei spinării, făcâ**ndu-**l să întoarcă instinctiv capul. **S-**a uitat îngrozit de spaimă în ochii omului îmbrăcat în haine verzi care ţinea strâns în mâna dreaptă o puşcă mare. În fracţiuni de secundă a realizat că singura lui şansă de a scăpa este fuga. Aşa sleit de puteri cum era, Iacob a pornit de pe loc cu o viteză nebănuită. Pădurarului, aflat într-unul din obişnuitele sale ronduri de dimineaţă, nu **s-**a părut nimic suspect că vede un om că bea apă de la izvor. Doar văzuse atâţia în cariera lui. Dar când a observat că omul acela fuge fără niciun motiv, imediat gândul l**-**a dus la prietenul său, şeful de post. Acesta i**-**a spus la un pahar de bere că a evadat un hoţ de la puşcărie şi ar fi posibil să**-**şi facă apariţia prin preajmă. Fără să stea pe gânduri, pădurarul a încărcat arma din dotare şi l**-**a somat pe evadat regulamentar, ca în armată:

— Stai! Stai că trag!

Văzând că n-au se supune somaţiei a executat un foc de avertisment în plan vertical, tot regulamentar şi acesta.

Bubuitura puternică l**-**a speriat atât de tare pe fugar încât a căzut ca secerat la pământ, nu departe de izvorul cu fântâna pietruită. Bravul pădurar **s-**a apropiat cu arma îndreptată spre el, dar nu a apucat să**-**l întrebe nimic deoarece Iacob, dâ**ndu-**şi seama că marşul singurătăţii sale **s-**a sfârşit, a recunoscut:

— Eu sunt cel pe care**-**l căutaţi. Am evadat acum câteva zile din penitenciar. Mă predau, dar nu mă împuşcaţi, vă rog!

Pădurarul şi**-**a scos cureaua de la pantaloni şi legat infractorului mâinile la spate. Apoi au Pe împreună spre miliţia din Hereclean, acolo unde voia să facă o surpriză bunului său prieten, şeful de post.

Evadarea din**tr-**un penitenciar este una dintre Cele mai grave evenimente negative care se pot produce. În urma cercetărilor efectuate de ofiţerii veniţi special de ia Bucureşti **s-**a stabilit că principalul vinovat de cele

petrecute este plutonierul Neagu, motiv pentru care acesta a fost imediat trecut în rezervă.

Dup ce şi-a luat dreptul”, adică o bătaie soră ci moartea administrată de cei patru colegi specialis; domeniu, evadatul Iacob, cu lanţuri la picioare şi cătuşe la mâini, a fost băgat la izolatorul de pedeapsă, o cămăruţa îngustă, rece, întunecoasă şi sinistră.

Mergeam din ce în ce mai des pe secţie, în spre? la orele de plimbare. Mă obişnuisem deja cu deţinuţii dar încă nu aveam curajul să le fac observaţii, cu toate că îi vedeam cum fumează în formaţie sau discută zgomotos motive suficiente pentru a fi sancţionaţi. Supraveghe de pe secţie, plutonierul Duruş, nu le spunea niciodată nimic. Era blând, paşnic, inofensiv. Şi lucrul acesta mă enerva…

Mă dau pe brazdă

Una dintre obligaţiile pe care le aveau deţinuţii în timpul executării pedepsei era prestarea unei munci utile. Lunar sau bilunar se constituia o comisie de repartizare la muncă prin faţa căreia trecea fiecare deţinut. **Într-**una din zile am primit ordin să menţin disciplina în rândul celora care urmau să fie repartizaţi la muncă. Ei trebuiau să aştepte pe holul secţiei cu faţa la perete până le venea rândul să intre în birou, acolo unde se afla comisia. Eram singur cu un grup de zece deţinuţi. Prezenţa mea era ignorată în totalitate de către aceştia deoarece ştiau că serviciul meu este în foişor. Din acest motiv şi-au permis să râdă, să gesticuleze şi să discute zgomotos. M-am apropiat încet de ei cu o oarecare timiditate, atrăgân**du-**le atenţia pe un ton civilizat să înceteze cu gălăgia. Deţinuţii nici nu m-au băgat în seamă, ba la unii le mijeau în colţul buzelor zâmbete ironice. Revoltat de atâta lipsă de bun simţ, cu o forţă nebănuită în glas, am urlat ca un disperat:

— Linişte! LI-NIŞ-TE! De câte ori să vă mai repet?

În câteva secunde din camera supraveghetorului au ieşit toţi membri comisiei. Pe holul secţiei **s-**a aşternut o tăcere de mormânt. Tovarăşul locotenent major Furtună m-a chemat în birou, **întrebându-**mă:

— Ce **s-**a întâmplat, tovarăşe sergent major?

— Tovarăşe locotenent major raportez că am ridicat doar puţin tonul la bandiţii ăştia indisciplinaţi. Vă rog să mă scuzaţi…

— Nu-i nimic… Foarte bine, foarte bine… Aşa trebuie să fii cu ei. Dur şi exigent…

După trei zile de la acest incident, dimineah imediat după ieşirea din schimb, ofiţerul de servie/ plutonierul Barbu, fără să-mi dea nicio explicaţie, m-a rw în birou la tovarăşul Furtună. Acesta mi-a spus direct: S

— Tovarăşe sergent major, am discutat şi C (J tovarăşul Barbu şi amândoi am ajuns la concluzia că ve putea face faţă cerinţelor muncii pe secţiile de deţinere îţi recomand să fii exigent, aspru şi neîndurător. Să nu uiţi niciodată că hoţul este ca o fiară care te atacă atunci când nici nu te aştepţi. Să nu te angajezi cu ei în discuţii inutile ci numai în spiritul regulamentului. Vezi, că o să încerce să-ţi intre sub piele folosind tot felul de tertipuri de-ale lor, dar dumneata să raportezi imediat tot ce ţi se pare suspect. Începând de mâine dimineaţă vei lua în primire secţia a patra, cu deţinuţii care ies la muncă.

Vestea numirii mele ca supraveghetor s-a răspândit cu mare iuţeală în rândul colegilor. Toţi mă priveau cu alţi ochi acum. Invidia se cuibări în sufletele lor, dar dorinţa mea de afirmare era mult prea mare pentru a acorda acestui lucru vreo importanţă. Cei mai în vârstă, cu vechi state de serviciu în foişor, erau şi cei mai revoltaţi.

— Cum adică, zicea plutonierul major Macarie, pe puţoiul ăsta care de-abia a venit în unitate să-l pună pe secţie înaintea mea? Eu, care în noiembrie fac zece ani bătuţi pe muchie de când stau la cucurigu?! Asta este o mare nedreptate. Mă duc eu la comandant…

— Vrei să mergi la comandant? spuse râzând plutonierul Păşcuţă. Băi Mitică, înseamnă că nu ştii pe ce lume trăieşti. Comandantul trece zilnic drumul la badea Gheorghe să bea câte un pahar de horincă, aşa că ce te miri că l-a pus pe secţie?

— Bine băi, Radule, da’ nici chiar aşa. Păi mucosul de Chertiţie nu are vechime în Ministerul de Interne nici cât

am eu concediu de odihnă.

— Nu are vechime, dar are pile. Şi cu asta basta! Nu te tot plânge ca o babă. Mai bine stai tu liniştit în foişor fără să faci absolut nimic, decât să-ţi mănânci sănătatea cu toţi bandiţii şi bagabonzii…

Secţia a patra, situată la primul etaj al clădirii locului de deţinere, era compusă din nouă camere mari, fiind destinată deţinuţilor care munceau la punctele de lucru din afara penitenciarului. Aceştia plecau dimineaţa şi veneau seara, şi în acest interval de timp îl ajutam pe plutonierul Duruş să desfăşoare diverse activităţi cu deţinuţii de la parter, care nu munceau din anumite motive: fie că erau bolnavi sau periculoşi, fie că nu fuseseră încă repartizaţi la muncă.

Prezenţa mea pe secţie avea să constituie şi pentru deţinuţi o surpriză. Eram convins că mă considerau un biet fraier fără experienţă, o marionetă pe care în curând o vor muta pe etajera intereselor, după bunul lor plac.

După o săptămână de studiere reciprocă, tocmai când se pregăteau să mă manipuleze, m-am hotărât să pun piciorul în prag. Înainte de ora stingerii am mers la fiecare şef de cameră şi i-am atras atenţia pe un ton autoritar:

— Începând din această seară am pretenţia, aşa cum scrie în regulament, ca atunci când voi deschide uşa, cel care mă observă primul să strige puternic: „Atenţiune!” în acel moment, ceilalţi deţinuţi se vor întoarce cu faţa la perete. Inclusiv cei de la patul doi şi trei. Dacă nu veţi avea grijă ca ordinul să fie respectat întocmai, fiţi convinşi că nu voi ezita să iau măsuri disciplinare împotriva voastră Eclar?

Toţi deţinuţii au rămas de-a dreptul sideraţi. Niciun supraveghetor nu le pretinsese până atunci să respecte cu atâta stricteţe regulamentul. Asta însemna practic să stea „în priză” tot timpul, gata pregătiţi să se ridice atunci când zgomotul zăvoarelor anunţa că uşa urma să se deschidă.

Raziile le efectuam după ora nouă seara când ştiam că oboseala acumulată pe şantier îi doboară fără milă Ochiul meu vigilent descoperea deţinuţii ascunşi pe la

paturile supraetajate şi atunci le făceam morală şefilor de cameră până când îi aduceam în pragul disperării. După ce închideam uşa ascultam nu fără satisfacţie cum aceştia urlă:

— Bă, dacă vă mai prind în paturi vă ia mama dracului de spurcăciuni. Eu n-o să-mi fac raport pentru toţi bulangii. Mai am puţin şi intru în comisie…

În fiecare seară făceam cu regularitate astfel de controale inopinate care au devenit un adevărat calvar pentru deţinuţi. După o zi de muncă extenuantă pe şantier, până la ora stingerii aceştia trebuiau să stea cu ochii aţintiţi spre uşă, aşezaţi cuminţi pe băncuţe sau pe marginea paturilor, sub supravegherea strictă a şefilor de cameră. Ceea ce îi intriga cel mai mult era faptul că dintre toţi supraveghetorii numai eu devenisem cel mai zelos. Din acest motiv au început să mă urască. Simţeam asta din privirile şi gesturile lor, dar în sinea mea jubilam văzându-i cum tresăreau de frică atunci când intram pe secţie.

O altă situaţie care îi nemulţumea pe deţinuţi era modul în care organizam executarea serviciului de planton. După ce anunţam ordinea în care urmau să intre în schimb, în prezenţa şefului de cameră îi avertizam pe cei trei deţinuţi cu un ton sobru:

— Vă atrag atenţia în privinţa seriozităţii de care trebuie să daţi dovadă în cele două ore şi douăzeci de minute. În acest interval de timp sunteţi răspunzători de tot ceea ce se întâmplă în cameră pe timpul nopţii. Aveţi pe peretele din dreapta agăţată o ramă de lemn în care se află formula de raport. Fiecare dintre voi trebuie să o cunoască foarte bine. Repet: foarte bine! De cei care nu ştiu să citească se va ocupa personal şeful camerei. Aveţi mare grijă să nu vă fure somnul pentru că riscaţi să vă întocmesc raport de pedepsire. Vă recomand să nu priviţi cu superficialitate aceste sfaturi, pentru că numai voi veţi avea de pierdut…

Dacă se întâmpla să surprind un deţinut moţăind sau că nu ştie să rostească aşa cum trebuie formula de raport, îi ordonam să-l trezească imediat pe şeful camerei. Acesta,

somnoros, văzând pentru ce fusese trezit, îi trăgea câteva scatoalce plantonului de îi sărea imediat somnul, iar cel care nu ştia formula o învăţa de frică în câteva minute. Cu cei analfabeţi era mai greu…

Într-o dimineaţă, imediat după deşteptare, şeful camerei numărul treizeci şi cinci mi-a raportat că în timpul nopţii deţinutul Rostaş a furat din cămara cu alimente sau cambuză cum îi spuneau ei, slănină, conserve şi ţigări, fiind surprins de plantonul din schimbul trei, pe la patru şi jumătate. Revoltat de cele întâmplate, l-am scos imediat pe Rostaş din cameră, ducâ**ndu-**l în birou. Am deschis nervos fişetul şi am luat de pe raftul de sus un raport de pedepsire. M-am aşezat la masă cu gândul de a-l completa şi când l-am întrebat pe deţinut cum îl cheamă, am constatat cu stupefacţie că spaima îi sugrumase glasul. Nu putea să articuleze niciun cuvânt. Dădea mărunt din buze de ziceai că este un peşte care se zbate pe uscat. Curiozitatea mă îndeamnă să-l studiez cu mai multă atenţie. Am observat că mânecile vestonului vărgat îi treceau cu mult peste degete iar bocancii încovoiaţi a vârf erau parcă nişte bărcuţe. Mic de statură, slab şi cu mustăcioară neagră, mi-a dat senzaţia pe moment că în faţa mea se află marele actor Chaplin. Prin minte mi-a trecut o secvenţă hazlie din filmul „Piciul” şi cu greu m-arr abţinut să nu izbucnesc în râs. M-am întors cu spatele la deţinut, am închis ochii, mi-am muşcat buzele cu putere apoi l-am întrebat cu o voce aspră:

— De ce ai furat, bă, din cambuză?

Rostaş, care cu siguranţă mi-a sesizat zâmbetul înflorit în colţul buzelor, a răspuns cu seninătate:

— Apăi domnu’ majur, ştiţi, io nu sunt căutat la vorbitor… Nu-mi dă nimeni nimic, că sunt ţigan…

— …Aşa că te-ai gândit să-ţi iei tu singur. Nu-i aşa? I

— Aşa e, mânca-ţi-aş! Dar mi se face o foame pe şantier de văd cimentul numa’ în culori…

— Pentru ce eşti condamnat?

— Apăi am furat şi io nişte găini…

— Şi furi în continuare…

— Ce să fac dacă am furtul în sânge…

— De câte ori ai mai fost condamnat?

— De zece ori, mânca-U-aş…

— Pentru furtul de azi-noapte, te condamn pentru a unsprezecea oară, îi spun cu seriozitate, arătându-mi raportul de pedepsire.

Când îl vede, ţiganul se pune în genunchi şi cu palmele apropiate ca pentru rugăciune, mă imploră cu lacrimi în ochi:

— Domnu' major, mânca-va-şi gura, nu-mi faceţi raport că intru peste o săptămână în a doua comisie. Vreau să fiu şi eu liber… M-am săturat de atâta puşcărie. Mai bine bateţi-mă cu bastonul, că doar sunt obişnuit… Vă rog din suflet, înţelegeţi-mă!

Derutat, bulversat şi îngândurat, stau câteva minute bune în cumpănă. Clipele se urnesc greu, ca bolovanii…

Îl privesc pe deţinut cum îşi şterge lacrimile cu mâneca murdară de la veston. Nimic nu este teatral în gesturi şi rostire, de aceea simt că mă aflu **într-**o situaţie mai mult decât delicată. Sinceritatea lui mă face să cad din**tr-**o extremă în alta. Tentaţia de a-l bate cu bastonul îmi dă târcoale, dar regulamentul militar îmi interzice folosirea lui ca mijloc de sancţionare. Un raport de pedepsire i-ar fi ucis visul de a fi liber la următoarea comisie, care l-ar fi amânat din nou… Mă plimb în jurul deţinutului a cărui haine penale îi dau un aer de cerşetor. Privi**ndu-**i mustăcioara neagră, gândul mă duce din nou la Chaplin. De această dată îmi vine în minte o scenă emoţionantă din „Luminile oraşului", când tânăra florăreasă îşi recapătă vederea datorită vagabondului care semăna izbitor cu acest deţinut. Inexplicabil, mă cuprinde un fel de milă amestecată cu teama de a nu fi surprins de ofiţerul de serviciu. Trebuia să iau cât mai grabnic o decizie.

Bastonul de cauciuc sau raportul de pedepsire? That is the question, aceasta-i întrebarea, cum spus-a celebrul Hamlet.

Aşa cum stau nehotărât, deodată îmi vin în mint

frazele mentorului meu, plutonierul Şchiopu, care explicat în curtea de plimbare pe un ton prietenesc, după c* auzise cât sunt de exigent pe secţie: „Băiete, să ştii de la mine că acela nu-i supraveghetor care nu ştie să bată o bastonul. Numai aşa îţi vor şti hoţii de frică!”…

— Ridică-te! îi ordon deţinutului, în timp ce iau bastonul agăţat de robinetul caloriferului.

Spre surprinderea mea, văd că Rostaş mă aştepta deja cu palma dreaptă întinsă. Simt cum un val de emoţie îmi inundă întreaga fiinţă. Era pentru întâia oară când foloseam „negrocalminul”, cum îi spunea adjutantul Spânu. Ca să nu observe deţinutul că îmi tremură mâinile, controlez tacticos flexibilitatea bastonului, în care se simţea sârma de oţel din interior. Înghit de câteva ori în sec, lăsând să se rostogolească prin mintea mea, de-a valma, cuvintele lui Furtună. „Hoţul este ca o fiară. Îţi face bucuria când ţi-e lumea mai dragă. Decât să plângă mama ta, mai bine să plângă mama lui!”…

Îl privesc pe bandit cu ochii injectaţi de ură. Ridic „negrocalminul” până la nivelul umerilor şi lovesc cu sete palma dreaptă care aştepta întinsă. Un zgomot ciudat a răsunat în întreaga încăpere. Ceva asemănător cu efectul pe care îl produce o palmă sănătoasă aplicată obrazului cu tenul fin. Au urmat alte lovituri la fel de puternice ca şi prim3 însă deţinutul nici n-a clipit. Când am vrut să-i mai aplic o lovitură, banditul şi-a retras mâna, iar eu am lovit în gol.

— Aţi ajuns la zece „felii” domnu’ major. Acum urmeaz3 haialaltă, îmi spuse el cu seninătate.

Mi-a întins şi palma stângă, suportând cu stoicis 1 fiecare lovitură. De fapt îşi dăduse singur pedeapsa deoarece nu aveam de gând să-l lovesc şi în „haialaltă” palmă. Deja obosisem, pentru că nu aveam antrenament. După epuizarea celor zece „felii” pe care le-am numărat cu atenţie, deţinutul şi-a frecat palmele muncite făcând câteva mişcări cu degetele, apoi mi-a spus cu bucurie:

— Mulţumesc frumos, domnu’ major… Să vă trăiască familia, să aveţi parte numai de fericire. Dacă îmi făceaţi

raport sigur mă amânau în comisie.

Situaţia mi se părea de-a dreptul amuzantă. În timp ce îl conduceam pe hol, îmi imaginam cum ar arăta un film în care gardianul bate hoţul cu bastonul iar acesta îi mulţumeşte din inimă. Cu zâmbetul pe buze l-am băgat în cameră, fără să spun absolut nimic. Eram convins că va povesti el mai departe tot ceea ce s-a întâmplat.

Plimbările deţinuţilor au devenit şi ele un adevărat coşmar. Comenzile, pe care altă dată doar le exersam în foişor, acum răsunau în curtea de plimbare puternic, sacadat, autoritar: „Culcat!”, „Salt înainte!”, Târâş!”, „Mersul piticului!”. Timp de o jumătate de oră îi „frecam” iar când ajungeau în cameră nu mai aveau chef nici de mâncare.

Pe secţie îmi continuam nestingherit raziile înainte de ora stingerii. Într-una din seri am descoperit o metodă de lucru foarte eficientă: Deţinutul surprins că doarme sau stă în pat după ce se striga „Atenţiune!” era dus în camera supraveghetorului. Ajuns aici era întrebat scurt:

— Vrei raport de pedepsire sau zece bastoane în palmă?

Bineînţeles că toţi preferau prima variantă. Repetând de mai multe ori această metodă, a început să-mi intre în reflex obiceiul de a-i bate cu bastonul şi de aceea nu trecea nicio tură de serviciu fără să folosesc „negrocalminul”. Devenisem dintr-odată semeţ, aroga neîndurător, cu sufletul din ce în ce mai împietrit e\ mândrie şi ură Nu mă lăsam impresionat de nimeni. Nit măcar de bătrânul pe care l-am descoperit dormind sub pat pe o pătură murdară şi ruptă. L-am chemat în birou propunându-i clasica alegere. Bătrânul, cu ochii încărcat de tristeţe, s-a uitat lung la mine cerşind parcă milă şi înţelegere. Voia să plângă, dar lacrimile se opreau în gât. Cu glasul înecat de suspine, mi-a spus încet:

— Vă rog să mă iertaţi... Sunt bătrân şi bolnav Toată ziua muncesc pe şantier şi nu mă mai pot ţine pe picioare...

— Ştiai că nu ai voie să dormi până la ora stingerii? îl

întreb aruncându-i o încruntătură ca iadul.

— Ştiam.

— Atunci de ce dormi? Şi încă sub pat…

— Ce să fac dacă toţi deţinuţii îşi bat joc de mine9 îmi spun că sunt un martalog nesuferit-…

— Pentru ce eşti condamnat?

— …Am tăiat un viţel…

— Păi de ce l-ai tăiat?

— Am gândit că dacă-i la mine-n bătătură, îi al meu

— Bine, ţine palma dreaptă fi fac semn cu bastonul.

Bătrânului nu-i venea să creadă că urmează să primească bătaie. O ceaţă de lacrimi îi împăienjeneau ochii, brăzdându-i cutele adânci şi subţiri ale obrazului

— Dacă tot nu mă iertaţi, vă rog să mă loviţi în palma stângă pentru că în cealaltă mi-a intrat varul în crăpături şi mă ustură, zise el cu glasul stins

Fără să fiu impresionat i-am aplicat ca şi oricărui alt deţinut zece bastoane cu aceeaşi intensitate. Cu aceeaşi ură. Cu aceeaşi voluptate. Când a ieşit din birou, ochii bătrânului cu pupilele mărite de suferinţă şi umilinţă, m-au disecat ca un laser, spărgând crusta groasă de gheaţă ce îmi acoperea conştiinţa. Pentru o clipă n-am putut să nu-mi aduc aminte de tatăl meu. Aşa slab şi gârbovit, parcă semăna cu el…

De câte ori merge ulciorul la fântână?

Dimineaţa, când detaşamentele de deţinuţi se pregăteau să iasă la muncă, eram principalul subiect de discuţie. Deţinutul Drăgan s-a dezbrăcat în curte arătându-le tuturor urmele negre lăsate de baston pe spinarea lui. am bătut crunt într-o seară deoarece mă amenințase că după ce se liberează îmi ia gâtul cu şişul. S-au adunat vreo treizeci de hoţi în jurul său care examinau îngroziţi vânătăile înşirate de-a lungul coloanei. Îi urmăream de sus, de pe secţie, stăpânit de un tainic sentiment de satisfacţie. Sosise vremea să ştie toţi bandiţii de ce este în stare sergentul major Chertiţie…

Au trecut doar câteva luni de când fusesem numit pe secţie şi când intram de serviciu toţi deţinuţii deveneau

agitaţi, discutând în şoaptă: „Aveţi grijă că a venit „Atenţiune”. Să nu vă prindă dormind că aţi belit-o. Cu ăsta nu-i de glumit. Măcar e bine că nu ne face raport de pedepsire… \ îi ascultam prin vizetă, un gemuleţ îngropat în perete, de unde se auzea tot ce se discută în cameră.

Cum era de aşteptat mi-au pus şi mie poreclă, alături de ceilalţi supraveghetori. Sau poate mai ales mie pentru că nu mă mai suportau. Nu de multă vreme făcură o primă încercare de a mă înlătura de pe secţie. Când a venit comandantul să stea de vorbă cu deţinuţii care aveau diverse probleme, **s-**au găsit câţiva să raporteze că îi băteam, îi înjuram şi mă comportam cu ei brutal. Sperau că în acest fel voi fi schimbat, numai că efectul scontat nu **s-**a produs. Ba chiar mi-au făcut un serviciu deoarece la prima şedinţă de partid am fost citat pozitiv, ceea ce nu se mai întâmplase până atunci. În material se considera că eram „üP tovarăş care a îndrăgit meseria, executând-şi serviciu11 ireproşabil, cu simţ de răspundere, dând dovadă de exigenţă şi intoleranţă în relaţiile cu deţinuţii. Am dori ca toţi tinerii să se integreze la fel de repede şi de bine ca tovarăşul sergent major”.

Într-o dimineaţă, când detaşamentul de deţinuţi se afla gata pregătit pentru a fi îmbarcat în maşini, în timpul în care şeful postului de control efectua numărătoarea, tocmai venea comandantul la serviciu. În acel moment şeful de detaşament, un zdrahon cât casă, l-a scos din formaţie pe deţinutul Ziman şi **s-**a postat cu el în faţa colonelului. Surprins, acesta l-a întrebat **într-**o românească stâlcită:

— Hat, ce întâmplat cu ăsta?

— Cetăţene comandant, uitaţi-vă şi dumneavoastră la palmele acestui om. Nu poate să care nicio găleată. Eu n-am ce să-i dau de lucru, explică zdrahonul cu tupeu, ţinând strâns boneta vărgată în palmele mari cât cazmaua.

Comandantul l-a examinat cu atenţie pe Ziman constatând că într-adevăr palmele deţinutului sunt umflate. Apoi l-a întrebat cu blândeţe:

— Ceai păţit?

— Cetăţene comandant, raportez că m-a bătut domnul major cu bastonul.

— Hat, care major?

— Nu ştiu cum îl cheamă.

— Când te-a bătut?

— Ieri seară.

— Hat rămâi aici, nu pleci la muncă astăzi…

Comandantul a dat ordin să se cerceteze imediat cazul, iar dacă situaţia o va impune cel vinovat să fie deferit Procuraturii Militare, **S-**a stabilit cu uşurinţă cine fusese de serviciu în seara respectivă. Eu, bineînţeles Deţinutul a fost însoţit pe secţie *de* locotenent-major Popa, căruia **s-**a încredinţat cazul. În cabinetul de la Infirmerie, deţinutul Ziman i-a relatat ofiţerului o poveste pe care a recitat-o fără să clipească **–** După nouă *seara* domnul major m-a bătut în camera supraveghetorului cu bastonul în palme până când am leşinat Văzând că nu mă mişc mi-a aruncat apa peste faţă, după care mi-am revenit. Apoi iarăşi m-a bătut… Şi iar am leşinat… Şi tot aşa până la ora stingerii… înainte de a mă băga în cameră m-a ameninţat că dacă spun cuiva ce mi **s-**a întâmplat o să-mi putrezească oasele la izolare…

Am developat în minte filmul serii în care îl scosesem pe Ziman din cameră. De-abia intrasem de serviciu că ochiul meu de vultur l-a şi depistat pe deţinut dormind la patul trei. I-am aplicat doar două lovituri de baston în palma dreaptă pentru că realmente plângea ca un copil şi acest lucru m-a dezgustat profund. Parcă presimţeam că ceva nu este în regulă cu el, dar eram convins că nu are ce să se întâmple de la două bastoane anemice. Cel mai mult mă deranja însă minciuna cu leşinul pe care am aflat-o ascultând la uşa că doar eram în tura de dimineaţă. În mod cert a fost influenţat sau obligat să denatureze adevărul. Tocmai când firul logicii m-a condus la primul suspect, a intrat în birou ofiţerul de serviciu, plutonierul Barbu. Era agitat ursuz şi neguros. M-a fulgerat cu privirea încărcată de scântei de ură, **întrebându-**mă furios

— Bă, tu nu ştă în ce situaţi se foloseşte bastonul de

cauciuc?

— Ba da, ştiu, i-am răspuns cu tonul ridicat.

— Atunci de ce nu te-ai conformat regulamentului?

— Nici alţii nu s-au conformat!

— Lasă tu pe alţii. Deţinuţii din cameră susţin că omul n-a fost vinovat.

— Ei niciodată nu-s vinovaţi când sunt surprinşi că încalcă regulamentul de ordine interioară…

— Asta nu înseamnă că trebuie să-l baţi cu bastonul. A încercat să te atace? A fost violent?

— Nu!

— Atunci de ce l-ai bătut? Ca să primesc eu critici de la comandant?

— Nu mi-am imaginat că se va ajunge până aici…

— Nu-i nimic, îţi vei imagina şi mai multe în faţa procurorului militar, spuse el, trântind violent uşa.

„Ce parşiv este plutonierul ăsta”, mă gândeam în timp ce-l urmăream cu privirea când cobora scările, bombănind în graiul său moldovenesc. „De câte ori m-a văzut cum băteam hoţii în camera supraveghetorului nu mi-a zis niciodată nimic. Ba mă şi încuraja, spunându-mi că este mulţumit de mine şi că îi plac metodele de lucru. Acum, când sunt la necaz, mă acuză şi se leapădă de mine ca de Satana. Sau ca Apostolul Petru de Domnul Cristos înainte de a-L răstigni”…

Palmele lui Ziman au început să se dezumfle. Deţinutul a rămas în continuare la Infirmerie unde primea tratamentul adecvat. Ţineam neapărat să stau de vorbă cu el mai cu seamă că bănuiam cum s-au petrecut lucrurile în realitate. După ce plutonierul Duruş a plecat să servească masa la popota unităţii, l-am dus pe Ziman în camera supraveghetorului. Trebuia să aflu de la el adevărul, determinându-l să mărturisească ce s-a întâmplat pe şantier. Ştiam că este bolnav. În fişa medicală figura cu diagnosticul: „psihopatie instabilă” fjjnc semnalat cu intenţii de sinucidere. În mod normal n-avea ce să caute la punctele de lucru dar fiind un zugrav foarte te membrii comisiei de repartizare n-au ţinut cont de aceş amănunt.

Deţinutul stătea pe scaun neliniştit, contrariat, cu mintea tulburată de emoţie şi cu privirea aţintită undeva pe tavanul împestriţat de murdăria muştelor. Mă apropii în ce! de el, hotărât să iatac frontal, apelând la un şiretlic:

— Vreau să-ţi spun că mâine dimineaţă va veni procurorul militar să mă ancheteze…

Când a auzit de procuror a tresărit. Dintr-odată s-a albit la faţă devenind atât de speriat de ziceai că cineva l-ar fi aruncat în mijlocul unei jungle înfricoşătoare.

— …În seara aceea de câte ori te-am lovit cu bastonul?

— De două ori, recunoscu el, coborând ruşinat privirea

— Dacă tu crezi că palmele ţi s-au umflat după două lovituri de baston înseamnă că sunt vinovat şi îmi voi primi pedeapsa. Poate o să îmbrac şi eu haina vărgată…

Din nou deţinutul a tresărit, cu ochii mari cât cepele.

— …Dar dacă altul este adevărul şi nu vrei să-l mărturiseşti, să nu uiţi nicio clipă că ochiul lui Dumnezeu este deasupra noastră. El vede tot… Absolut tot…

Aceste ultime cuvinte l-au făcut să izbucnească în plâns. Printre lacrimi şi suspine a mărturisit exact ceea ce bănuiam:

— Domnu’ major, eu n-am vrut să vă fac niciun rău Şeful de detaşament, „Piedone”, m-a bătut pe şantier cu o coadă de lopată şi m-a obligat să spun că aţi făcut-o dumneavoastră. A spus că numai aşa vor putea să vă schimbe de pe secţie. Eu nu sunt vinovat…

— Ştiu că nu eşti vinovat. Linişteşte-te! Vom lămuri noi lucrurile, dar trebuie să spui adevărul şi cetăţeanului locotenent major Popa.

— Îi spun, dar să nu mă mai băgaţi în cameră cu Piedone. Este în stare să mă omoare dacă află că l-am trădat…

— O să rămâi în continuare la Infirmerie, îl liniştesc în timp ce formez numărul de telefon al ofiţerului.

După ce i-a relatat şi lui cu lux de amănunte cele petrecute pe şantier, tovarăşul locotenent major Popa mi-a

spus zâmbind:

— Poţi să-l bagi în cameră. Se pare că dosarul tău tocmai a fost soluţionat…

Cercetările asupra cazului s-au sistat. Nu s-a mai verificat dacă Ziman a spus adevărul sau nu şi nici pe mine nu m-a mai întrebat nimeni nimic. Doar plutonierul Barbu a venit într-o zi pe secţie, spunându-mi cu un surâs ticălos în colţul buzelor:

— Ai dracu' bandiţi şi borfaşi, cum au vrut să te îmbârlige. Dar să ştii că şi eu am pus o vorbă bună pentru tine la tovarăşul Popa…

— O, vă mulţumesc frumos, îi răspund teatral. Am bănuit că numai bunătatea dumneavoastră mă poate salva…

— Ce să fac măi băieţică, trebuie să ne ajutăm unii pe alţii… Că doar oameni suntem…

Realizând că nu a sesizat ironia din glasul meu, privirea mea dispreţuitoare l-a petrecut pe plutonierul Barbu până când a ieşit pe poarta locului de deţinere.

Sadicii de serviciu

Dintr-un potenţial inculpat iată că devenisem victima recidiviştilor răzbunători, motiv pentru care comanda unităţi m-a investit cu *şi mai* multă *încredere*

Mărturisirile deţinutului Ziman nu numai că mi-ai consolidat poziţia pe secţie dar mi-au şi turnat în venec nemărginită ură faţă de toţi hoţii. Gânduri rele şi duşmănoase alimentau zilnic acest sentiment precum focul sub cazan, spre a-i spori şi mai mult înfierbântarea Pândeam momentul prielnic ca să-mi revărs lava mânie peste aceşti parşivi care au vrut să mă alunge din colţişorul de Rai pe care mi-l făurisem pe secţia a patra Aici mi-am creat micul meu univers în care mă simţeam cu adevărat fericit. Fericit pentru că mă urau deţinuţii ceea ce însemna că se tem de mine. Fericit pentru că eram stăpân peste destinele lor. Printr-un simplu condei puteam să le prelungesc şederea în puşcărie cu trei, cinci sau şapte luni. Ba chiar şi cu un an. Printr-un singur gest puteam să le sugrum orice gând, puteam să le ucid orice vis, orice

speranţă… Prin câteva fraze puteam să le fac viaţa un calvar sau chiar să-i aduc în pragul sinuciderii… Dar câte nu puteam eu să fac pentru a nimici bandiţii această „pleavă a societăţii”, cum le spunea adjutantul Spânu, care mă privea acum şi el cu alţi ochi.

Pentru ca fericirea să fie deplină, în urma reorganizării schimburilor am fost repartizat să lucrez cu mentorul meu, plutonierul Şchiopu. Chiar din prima i) acesta **s-**a apropiat de mine, a clipit şiret din ochii lui mici vii, pierduţi în creţurile obrajilor şi mi-a spus cu viclenie.

— Hai să mergem la pescuit…

— Unde să mergem? îi răspund mirat, urmâ**ndu-**l pe holul secţiei, ca un câine credincios.

— La pescuit… De borfaşi… ia te uită că am şi găsit unul, îmi spuse satisfăcut, în timp ce se uita pe vizetă.

Plutonierul deschide încet uşa camerei zece, apoi cu un râs batjocoritor în colţul gurii, se adresează unui deţinut care tocmai sărea de la patul trei:

— Ha, ha, ha, băi tractoristule, iar ai fost la arat azi-noapte? Nu ţi-am spus să nu te mai prind durnind?

Apoi cu o voce aspră:

— Ieşi afară! Lasă bocancii, că n-ai nevoie de ei! Hai mai repede! Repede, repede! Pas-alergător!

Comenzile scurte şi ferme m-au făcut să-mi revină în minte prima întâlnire cu el, atunci când în curtea de plimbare mă pusese să fac instrucţie cu deţinuţii. Parcă îi auzeam vocea dispreţuitoare care m-a umilit: „Fugi repede de aici în foişor, că acolo ţi-e locul!”. M-a cuprins deodată o sfială amestecată cu ruşinea şi mă bucuram că pe holul secţiei era întuneric, pentru a nu mi se vedea obrajii îmbujoraţi. Ajunşi în faţa camerei supraveghetorului plutonierul Şchiopu m-a bătut prieteneşte pe umăr, zâmbi**ndu-**mi cu subînţeles. Un fior ciudat mi-a străbătut întreaga fiinţă, fiind cuprins de o admiraţie vecină cu idolatria. În sfârşit intrasem în graţiile mentorului meu…

Fără să dea nicio explicaţie, plutonierul îi aplică deţinutului cu profesionalism un upercut de dreapta în stomac. Acesta, deşi era o namilă de om, deşirat şi uscat

ca un peşte afumat, se clătină câteva clipe apoi se prăbuşi pe ciment cu un zgomot surd. O cizmă bine plasată în gura deţinutului l-a redus pe acesta la tăcere. Un şuvoi de sânge a ţâşnit din nasul borfaşului, care s-a prelins încet pe gât, oprindu-se pe cămaşa de pânză.

Atunci am văzut cum faţa plutonierului se schimonoseşte, cu ochii injectaţi de ură, cu gura strâmbată într-un râni" sălbatic l-a lovit bestial cu bastonul, în trei reprize, pă J când i-a înnegrit pielea din creştet până în tălpi. Apoi, în tirce-şi ştergea cu dosul palmei sudoarea de pe frunteângustă, mi-a întins „negrocalminul", spunându-mi e seninătate:

— Acum, să te văd de ce eşti în stare!…

Am avut o uşoară tresărire şi parcă un nod mi se oprise în gât, gata-gata să-mi taie respiraţia. Gândul mă ducea la curtea de plimbare când Şchiopu îmi spusese cu aceeaşi seninătate: „Hai, du-te şi freacă-i un pic şi tu pe escrocii ăştia!". Acum aveam ocazia să mă revanşez. Să arăt cine sunt cu adevărat. În fracţiuni de secundă l-am circumscris pe deţinut în ochii mei dispreţuitori, strivindu-leu privirea plină de ură, apoi m-am năpustit asupra lui ca o pasăre neagră de pradă. Baierele rezervorului de agresivitate s-au deschis larg şi dacă n-ar fi intervenit plutonierul Şchiopu, cu siguranţă trimiteam deţinutul pe lumea cealaltă.

Satisfăcut că ceea ce era de demonstrat am demonstrat, dar mai ales că mi-am câştigat respectul idolului, simţeam cum în fiecare zi pieptul se umflă de mândrie…

N-a trecut nicio lună de când lucram împreună cu Şchiopu şi deja devenisem un adevărat profesionist a durerii, torturii şi umilinţei. O brută mârşavă, un sadic fără pereche lipsit de orice sentiment uman. Era o desfătare şa schingiuiesc hoţii printr-o metodă care l-a surprins chiar Ş pe „maestru": în curtea interioară ce dădea spre atelierele de croitorie şi cizmărie organizam un „concurs de atletism la care luau startul întotdeauna doi deţinut1

Aceştia aveau lanţuri la picioare, de trei ori mai grele

decât cele obişnuite, confecţionate special pentru o asemenea probă. După ce mă prefăceam că îi cronometrez cu un ceas de buzunar, le spuneam nemulţumit:

— Încă nu sunteţi pregătiţi pentru Olimpiadă, aşa că treceţi la genuflexiuni cu partenerul în spate…

În câteva minute deţinuţii cădeau leşinaţi în mijlocul curţii şi de-abia atunci aveam o satisfacţia posibil asemănătoare cu aceea a femeii care ajunge în sfârşit la orgasm.

Din păcate am fost nevoit să renunţ la aceste antrenamente deoarece unui deţinut **s-**a cangrenat piciorul drept de la lanţurile care veneau puse pe piciorul gol. Erau doar sportivi. În chiloţi şi tricou cu mânecă scurtă…

Atunci când executam serviciul pe timp de zi, noi, supraveghetorii de pe secţia a patra, eram repartizaţi în special la instanţele de judecată. Pentru că unui subofiţer din escorta de la Fărcaşa tocmai îi născuse nevasta şi primise învoire, am fost numit patrulă în locul lui.

„Excavatoarele”, denumire dată deţinuţilor care lucrau la săpatul şanţurilor pentru drenarea terenurilor, când m-au văzut cu pistolul mitralieră în spate **s-**au gândit că în sfârşit am fost schimbat de pe secţie. De dincolo de gratiile coberului de la maşină, doi ţigani pe care tocmai îi bătusem crâncen cu trei seri în urmă, îmi aruncau din când în când săgeţi de ură din ochii negri, scânteietori. Şoferul face slalom printre sinistrele hârtoape de pe drumul ce fusese cândva asfaltat, dând**u-**ne senzaţia că ne prăbuşeam **într-**o prăpastie…

În sfârşit am ajuns la punctul de lucru. Să te deja ceaţa dimineţii. Peste câmpurile scăldate în soarelui primăvăratic sălăşluia un abur uşor, străvez Departe, în urmă, casele satului se vedeau tot mai mic ascunse sub frunzişul salcâmilor

— Debarcarea! urlă şeful escortei, sergentul maje Vieru.

Mi-am ocupat locul în dispozitivul de pază urmărinc cu o oarecare surprindere modul în care deţinuţii coborât din maşină: **într-**o perfectă linişte!

După ce s-au încolonat mai repede decât m-aş f aşteptat, sergentul major Vieru le-a ordonat: I

— Înainte pas-alergător, marş!

Am văzut cum detaşamentul de deţinuţi se îndreaptă în graba mare spre o baracă din mijlocul câmpului. Ajunşi aici şi-a luat fiecare lopata, târnăcopul ssapa. apoi au aşteptat cuminţi în formaţie de câte cine După câteva minute a sosit şi Vieru, care a ţinut în discurs în stilu-i caracteristic: I

— Băi, „spurcăciunilor", eu m-am născut să-mi ba: joc de voi. Dacă nu vă faceţi norma de o sută de metri, la prânz o să mâncaţi din penisul meu ăsta mare şi roşu Hai, treceţi la treabă!

Pe timpul patrulării mi-am dat seama că cele mă multe „excavatoare" aveau o anumită tehnică la săpat dobândită după îndelungate exersări, ceea ce le permitea să-şi îndeplinească norma. Sergentul major Crişan cealaltă patrulă, mi-a spus.

— Băi, Ionele, noi cei din escortă facem pus alături de hoţi, nu voi cei de pe secţie, cum vă lăudat1 Vara ne topim de cald, toamna ne plouă în farfuria el ciorbă, iar iarna ne îngheaţă degetele pe lingura de inox

— Şi primăvara?

— Primăvara, cum e acum, facem instrucţie cu cei care nu-şi îndeplinesc norma.

— Sunt dinăştia?

— Oho, sunt o grămadă. Să vezi ce le face Ghiţă pe la prânz. Dar într-un fel îi şi înţeleg…

Se apleacă spre urechea mea şi îmi şopteşte:

— În mod normal doar doisprezece metri ar trebui să sape, nu optzeci sau o sută, dar ştii cum e… Planul… Banii… Şpaga… Ce ştii tu… Eşti micuţ băiete…

Faptul că şefii punctelor de lucru primeau mită de la beneficiari nu era o noutate pentru mine, numai că n-am apucat să-i spun lui Crişan deoarece auzisem gălăgie în capătul celălalt al cordonului. M-am apropiat repede de zona mea de responsabilitate şi l-am văzut pe Vieru cum bătea un deţinut cu bastonul chiar în şanţul plin cu apă. În

timp ce-l lovea peste spate slobozea şi un potop de înjurături:

— Biserica mă-tii de bandit... Până la amiazăzi n-ai săpat numai şaptezeci de metri? Cristoşii şi Dumnezeii care te-au închinat pe lumea asta de martalog împuţit. Nici nu-ţi dau nimic de mâncare. Acolo în mocirlă să-ţi putrezească oasele! mai zise Vieru dându-i un brânci cu cizma de cauciuc.

Banditul a căzut cu faţa în noroi de unde nu s-a mai ridicat. Peste câteva minute şeful de detaşament, deţinutul Albu, a sărit sprinten în groapă cu rutina omului care face zilnic acelaşi lucru. L-a ridicat pe hoţ ca pe o pană de găină, i-a tras şi el un pumn în plină figură, după care a luat bidonul din aluminiu şi a turnat apă peste el...

Uimit de cele văzute, observ cum deţinutul îşi rej. locul de muncă, acolo în şanţ, ca şi cum nu s-ar fi întâmpij nimic, săpând mai departe cu mai multă conştiinciozitate

Profitând de neatenţia noastră, a subofiţerilor, uni dintre deţinuţi a forţat dispozitivul de pază, pierzându-se în pădurea din apropiere. Sergentul major Tănase a tras după el fără somaţie, dar nu l-a nimerit. Şeful escortei a dat imediat alarma, a adunat deţinuţii în mijlocul câmpului şi după ce a făcut apelul numeric şi nominal a ajuns la concluzia că deţinutul evadat se numeşte Martocean Vasile

Sergentul major Vieru a comunicat la unitate prin staţia de emisie-recepţie evenimentul produs, astfel că în mai puţin de o jumătate de oră o droaie de subofiţer scotoceau pădurea. S-a creat un haos general în care nu se mai înţelegea om cu persoană, ofiţer cu subofiţer, şef cu subaltern. Animat de dorinţa de a prinde cât mai repede fugarul am iuţit pasul peste imensele câmpii, ajungând pe drumeagul dintre şirurile de nuci bătrâni, cu frunză amară, ce duce în inima satului. Luându-o agale pe sub arcanele lor umbroase am dat într-o cărăruie ce-şi făcea loc spre o casă cu cişmea la poartă. Din dosul ulucilor un bătrân a scos pachetul cu tutun din sân, a răsucit o ţigară şi-a prins a pufăi din ea privind în zare. Când m-a văzut cu puşca la umăr a tresărit, privindu-mă cu spaimă. Omul a venit

către poartă cu pas şovăitor, temător şi inima strânsă. M-a întrebat cu o voce stinsă:

— Dacă nu-i cu bănat, menta pă cine cauţi? Cel puţin la fel de surprins ca şi bătrânul am rămas şieU atunci când am constatat că semăna leit cu badea

Nuţuca, vecinul meu care a trecut în lumea umbrelor anul trecut.

— Caut un hoţ care a evadat de pe câmp. Nu l-ai văzut pe aici?

Bătrânul nu mi-a răspuns. Am văzut cum se întoarce de la poartă abătut, întunecat, cu pas clătinat, intrând repede în casă. Cine ştie ce amintiri îi răscolisem…

Când să dau în uliţa mare m-am oprit. De pe coama dealului cobora un subofiţer ce trăgea după el un câine. L-am recunoscut de la distanţă: era sergentul major Crişan împreună cu Dona, căţeaua de serviciu, pe care o lăsase la umbra boscheţilor când discutase cu mine la punctul de lucru.

— Acum am sosit de la Casa pădurarului… Am dat telefon la unitate, dar nu ştie nimeni nimic. Nu l-au prins încă… Mi-a spus să rămân pe poziţie. Băga-mi-aş picioarele în el de bandit… Mai bine îl omora alaltăieri Hortystul…

— Cine să-l omoare? întreb mirat, ridicând din sprâncene.

— A, tu nu ştii… Aşa l-au poreclit hoţii pe Ghiţă Vieru. Acolo în şanţ trebuia să-l îngroape, că nu şi-a făcut norma. Dumnezeii mamii lui de borfaş… Uite că din cauza lui n-avem unde să dormim la noapte… Băga-mi-aş…

Deja se înserase. Undeva la marginea satului am găsit o cocioabă năpădită de bălării. Ne-am aşezat cu grijă pe un buştean de sub un cireş cu ramuri uscate. Ne-am rezemat amândoi de tulpina lui groasă în timp ce căţeaua **s**-a culcat cuminte în iarba înaltă, la picioarele stăpânului. Crişan şi-a scos porthartul de la umăr şi a scos din el un pachet alb.

— Hai să mâncăm ceva. Mi-e *o foame de lup*, *spus el* desfăcând *hârtia*.

— *Şi mie*, îi răspund lihnit.

După ce am devorat **într-***o* clipită cele două şniţele cu pâine, Crişan **s-**a lovit cu palma peste frunte.

— Băi, acum mi-am amintit că am şi o gură de horincă. *Nu-i* nimic, că-i bună şi după mâncare…

Din**tr-**un buzunar secret al porthartului făcut la comandă în atelierul de cizmărie al unităţii, Crişan a scos o sticlă din plastic de o jumătate de litru. Ţi**nând-**o în mâna dreaptă ca pe un trofeu, mi-a spus:

— O vezi? Asta n-are voie să lipsească din geantă Este mai importantă decât puşca. Fără ea n-aş rezista pe câmpurile ăstea…

— Cum adică? îl întreb cu stupefacţie.

— Atunci când beau, uit de toate necazurile, zise el, deşurubând cu dexteritate dopul de la sticlă.

Apoi continuă după ce trase o duşcă zdravănă

— Hai, ia şi tu.

— Noroc, Mihăită!

— Să trăieşti, Ionele!

— Horinca asta are şaptezeci de grade, constat eu strâmbân**du-**mă ca un măscărici.

— N-are numai cincizeci. Dar e curată, de Pere puturoase, de la mine de la Copalnic…

— Şi zici că după horincă uiţi de toate…

— Aşa e… la început mi-a fost greu să mă obişnuiesc ci stilul de lucru al lui Ghiţă. Mă punea în fiecare diminesă-i tăvălesc pe hoţ prin toate noroaiele şi abia apo apucau de lucru. La prânz venea în control. Pe care-l prindea că nu şi-a făcut norma era vai şi-amar de capul lui. Ce-ai văzut azi e mizilic pe lângă ce se întâmplă de obicei. Tu nu ştii ce înseamnă să te roage hoţul să-l împuşti… Tu n-ai văzut bandiţi îngropaţi până la gât în noroi… Tu n-ai văzut multe…

Cu toate că era frig, stăteam înţepenit pe buştean şi-l ascultam cu gura căscată, ca la aflarea unor minuni. Şi cu cât ascultam mai mult, cu atât eram stăpânit de un fel de invidie faţă de Vieru. În naivitatea mea credeam că am coborât pe ultimul fuştel al scării bestialităţii. Hortystul

însă mă întrecea cu detaşare…

Începuseră a rumeni zorile peste deal, când din duba unităţii au coborât douăzeci de subofiţeri, coordonaţi de proaspătul căpitan Furtună. Acesta le-a ordonat cu o voce gravă:

— Deţinem informaţii certe că deţinutul se află pe undeva pe malul Someşului. Fiecare dintre voi vă primi o zonă de responsabilitate pe care va trebui să o scotocească. Vă ordon să daţi dovadă de tact, vigilenţă şi curaj. Mai ales curaj…

Sergentul major Chiriac a văzut pe nisip urme de picior desculţ. Le-a studiat cu atenţie până când a observat că se pierd în apa învolburată. A mers în jos pe firul şerpuitor, acolo unde râul o coteşte spre stânga, găsind din nou urme care duceau spre o tufă mare de alun. Chiriac s-a apropiat tiptil iar printre crengile înfrunzite l-a observat pe Martocean, gol puşcă, stând întins pe nisipul de pe malul apei. Fiind cu spatele la subofiţer, nu l-a auzit când acesta a introdus cartuş pe ţeavă. Realizând în fracţiuni de secundă că evadatul ar putea sări în apă dacă l-ar soma din poziţia aceea, Chiriac l-a ocolit cu atenţie, ajungând cu repeziciune chiar

În faţa fugarului. Cu arma îndreptată spre el’s atenţionat:

— Ieşi de acolo banditule! Te-am văzut! Nu mai nicio şansă de scăpare…

Martocean, când a auzit vocea baritonală subofiţerului, s-a ridicat, făcând un pas spre apă, dar îi acel moment Chiriac a tras o rafală în plan vertical

— Domnu’ major, nu mă omorî, mânca-ţa-şi peleul tău, că am acasă puradei de crescut, se văicări fugarul, îngrozit de zgomotul puştii.

— Culcă-te cu faţa la pământ! Dacă faci vreo mişcare, te-am ras! îi ordonă subofiţerul.

Evadatul s-a conformat, lipindu-şi obrazul de nisipul umed.

— Acuma vino târâş până la buturuga cea mică din dreptul copacului răsturnat Aşa… Târâş, târâş, aşa e bine.

Rămâi acolo nemişcat, că altfel îţi zbor creierii Pentru tine n-am dormit toată noaptea… Ce-ai avut băi, în capul ăla sec de-ai fugit?

— Haoleo, domn major, am auzât că să mărita piranda cu altu’ şi d-aia am uşchit-o…

— Şi numai pentru pirandă ţi-ai riscat viaţa?

— Apăi, nu numa’ păntru ea… Decât să-şi bată joc de mine tătă zâua Hortystu, mai bine puşcaţi-mă! M-asăturat de şanţuri, de bătaie, de viaţă… Puşcaţi-mă, vă rog frumos… Nu mai rezist…

Dându-şi seama că evadatul trece printr-o depresie nervoasă care l-ar putea determina să fugă, Chiriac a tras un cartuş în aer. În acel moment şi-a făcut apanti locotenentul Zaharia de la miliţie care şi-a scos de înda’ cureaua din pantaloni, legându-l cu profesionalism Pe evadat cu mâinile la spate. L-a îmbarcat apoi în maşina de pe marginea şoselei, transportându-l la penitenciar.

Căpitanul Furtună a ordonat să se pună imediat evadatului cătuşele la mâini şi lanţurile la picioare. Apoi l-a dus personal pe secţiile de deţinere, aşa cum era, în pielea goală, spunându-le tuturor hoţilor pe un ton aspru: – Cine va mai încerca să evadeze, ca el va păţi!

Cotitura

Viaţa mea lăuntrică era deformată de ură, de aceea = mă înstrăinasem de toţi colegii mai în vârstă care-rr făceau observaţii asupra comportamentului meu faţă de deţinuţi. Cei sub ochii cărora am copilărit îmi spuneay adesea:

— Măi, Ionele, nu mai bate hoţii cu atâta sălbăticie că s-ar putea să ai probleme într-o zi… Sunt şi & oameni…

Îmi înşelam zilnic mintea, amăgind-o să intre în acea stare în care îmi luam dorinţele drept realizări. Până mai ieri mă consideram cel mai de temut gardian, dai când am ascultat înfiorat de ce este în stare Vieru m-a cuprins, aşa deodată, o ciudă amestecată cu otrava invidiei.

Într-o zi stăteam relaxat pe scaunul din camera supraveghetorului. Developam în minte cele mai cumplite torturi la care participasem. Auzeam ţipete, implorări lovituri de baston. Vedeam sânge şi oase sfărmate. Peste

tot mirosea a moarte. Mă vedeam aşa cum eram mândru, semeţ, trufaş, neîndurător şi sadic…

„Nu, nu cred că Vieru poate fi mai bestial decât mine…” mă trezesc vorbind singur. Deodată mă ridic de pe scaun, mă uit în oglindă şi-mi vine **s-**o întreb: „Oglindă oglinjoară, cine este cel mai al dracului gardian din puşcărie?…”

Tocmai când speram că oglinda îmi va răspunde „TU!” gândurile de mărire au fost întrerupte brusc dec bătaie în uşă.

— Intră! strig iritat.

— Să trăiţi cetăţene sergent major, sunt deţinutul Manea, m-am prezentat la ordinele dumneavoastră…

În activitatea de supraveghere eram ajutat până la ora stingerii de acest deţinut de la sistemul fără pază, care îmi era direct subordonat, având diverse atribuţiuni: supravegherea prin vizetă a modului în care deţinuţii penali îşi desfăşoară activităţile, strângerea creioanelor şi cărţilor poştale din camere, dar mai ales raportarea oricăror manifestări suspecte ale hoţilor. Manea fusese inginer la marea întreprindere bucureşteană Vulcan, fiind condamnat la şase ani pentru infracţiunea de delapidare. De fiecare dată când sosea de pe şantier grija lui cea mai mare era să se prezinte regulamentar „la datorie”, cum îi plăcea lui să spună. Manea era singurul deţinut faţă de care aveam o oarecare slăbiciune, mai ales de când mi-a raportat că îl văzuse pe Piedone cum îl bătea cu coada de lopată pe Ziman, declarând că-i gata să depună mărturie oricând. Chiar dacă n-a mai fost cazul, n-am uitat că în acele momente delicate a dat dovadă de caracter.

Cu toate că mulţi deţinuţi au încercat să-mi intre sub piele, chiar şi din rândul celor intelectuali, niciunul nu a reuşit să pătrundă în intimitatea gândurilor mele. Asta până când a apărut Manea. Pe lângă faptul că era cult, citit, inteligent, în mod paradoxal în preajma lui simţeam că sunt un alt om…

— Data trecută parcă voiai să-mi spui ceva, dar se pare că ai uitat, îi reamintesc, făcâ**ndu-**i semn cu mâna să

ia loc.

— Era prea târziu... Se dăduse pregătirea pentru stingere...

— Înseamnă că e vorba de o chestiune delicată...

— Este atât de delicată încât poate fi rănită chiar Cl petala unui trandafir...

— Poţi să-mi povesteşti acum. Mai sunt două ore bune până la stingere, îi spun uitându-mă la ceas.

— N-aş vrea să mă interpretaţi greşit... Nu, e prea delicat... Nu, nu... Vă rog să mă înţelegeţi...

— Atunci, îţi ordon să-mi spui! am ridicat uşor glasul

Deţinutul a tresărit, s-a uitat drept în ochii mei spunându-mi direct:

— Domnu' major, din ziua în care am venit pe secţie să tot fi trecut o lună, v-am studiat cu mare atenţie...

— Şi ce-ai constatat? întreb curios.

— Ceva îmi spune că sunteţi un alt fel de om decât vreţi să păreţi...

În acel moment am plecat uşor privirea, simţind cum îmi ard obrajii...

— Toţi hoţii, a continuat el, spun că un miliţian mai al dracului ca dumneavoastră nu există în puşcărie...

Un fior de plăcere a pus stăpânire pe mine, iar un zâmbet mi-a înflorit în colţul buzelor...

— Eu însă, nu cred aşa ceva! Ochii scânteietori exprimă inteligenţă iar manierele pe care le aveţi nu trădează comportamentul unui bădăran. Nu ştiu câţi au sesizat acest lucru, dar am convingerea că nu mă înşel şi credeţi-mă, am avut în subordine mii de oameni. Ait pretenţia că mă pricep o ţârâ la psihologia oamenilor. Din postura în care sunt nu-mi permit să vă dau sfaturi dar n-ar fi rău să vă gândiţi că aceşti hoţi, bandiţi boschetari, delapidatori sau cum vreţi dumneavoastră să le ziceţi, înainte de toate sunt oameni apoi infractori

Văzând că înalţ sprâncenele a mirare, a continuat cu şi mai mult patos:

— Da, sunt oameni... Nu ştiu de ce sunteţi atât de surprins. Gândiţi-vă că fiecare dintre noi avem o cărămidă

în zidul puşcăriei. Nu se ştie niciodată ce ne rezervă viitorul... De fapt aţi văzut şi dumneavoastră cu câtă uşurinţă se poate ajunge în penitenciar. Încercaţi să descoperiţi ce se ascunde sub zeghea fiecărui deţinut şi veţi constata că până şi în cel mai necizelat suflet există cioburi de sensibilitate, altruism, păreri de rău, bunătate, sacrificiu, dar mai ales sete de a fi iubit...

După o pauză calculată cu meşteşug, Manea a pus degetul pe rană:

— Domnu' major, nu vă lăsaţi influenţat de cei care n-au alte mijloace de exprimare în faţa hoţului decât bastonul. Cu tot respectul pentru domnul Şchiopu sau domnul Spânu, dar nu vă supăraţi, cultura lor generală n-ajunge nici măcar până la genunchiul broaştei... Dumneavoastră n-aveţi cum să vă comparaţi cu ei! Sunteţi reprezentantul unei noi generaţii de aceea ar trebui să aduceţi ceva nou în mult trâmbiţata muncă de

reeducare. Vorbiţi cu deţinuţi ca de la om la om şi cu siguranţă că **într-**o zi eforturile vă vor fi încununate de succes... Oricum, nici **într-**un caz respectul n-o să vi-l câştigaţi folosind bastonul. Acum înţelegeţi de ce v-am spus că lucrurile sunt atât de gingaşe?...

Vorbele lui Manea m-au lăsat fără nicio replică. În noaptea aceea am fost stăpânit de un sufocant sentiment de vinovăţie, care era de fapt un semnal dureros trimis conştiinţei. Timp de doi ani devenisem masca pe care am proiectat-o în faţa tuturor: aceea de gardian neînduplecat, dur şi exigent. Mă bucuram în secret de aprecierile şefilor d3: trtà acest comportament şi nimeni nu **s-**ar fi geà 3 ş Putea f, are! lata că acum a venit acest det – cs-e-a căecat Tasca în picioare rupiedcându-mă $: mă n-ai identific atât de uşor cu ea...

S-pàrarea **s-**a aştept grea pe suflet. Mă apàşa mă Cürea ăsat-o să ciocnească acolo şi cu cât rr: cifundam în adâncu **–** ne cu atât mă întâlneam când e „un **–** nd vw t care colcă a rău ca o avă în pântecul un\ viican's când el un a tu sens b, bâind. bun şi generos Mândria primulu era

mereu n competiţie cu a celorla* cofe: ar puterea de a-i manipula îi producea o dulce des àăre în timp ce a doilea-ncerca să-i topească fur e răctăt cu dragoste şi: nţelegere. Mă aflam parcă **într-**o t. aş:.na; n care totul putrezea încet urmând ca un dintre ce de să fie înghiţit pentru totdeauna de mocirla disperării în care mă zbăteam…

Am luatcu mine la cursul de reciclare un cufăr de ne rişti, dar o dată ajuns în Bucureşti mi-am ascuns] răr e spatele unui zâmbet Doar mă reîntâlnisem a profesori culeg şi ocuri drag Mai bine de o oră mi-ar] lăsat paşi să rătăcească îndelung pe coridoaree nesfârşite şi prin sălile de clasă păşind cu grijă de tearr; să nu stnvesc florie amintirilor care îmi răscolea, întreaga fiinţă Aici am fost iniţiat pentru întâia oară tainele aceste, meserii care mi-a bulversat viaţa: semă**n**ându-mi; haos în sufletul zbuciumat. Aici am recita: cu emoţie şi talent poezia lui Nicolae Labiş V căprioarei culegând aplauze şi elogii. Mă aşez în banes 1 a treia dr mijloc, cea în care am stat cu trei ani în urmă Parcă o rână misterioasă îmi răsfoia filele inimii, fa câne să puseze în piept întrebări care îşi căutau grabnic răspunsul: De œ chiar a doua zi după monoic: Manea, ofiţerul de serviciu adjutantul Spânu, m-a trimis

În concediu cinci zile. fără să fiu planificat? De ce căpitanul Popa mi-a ordonat să predau armamentul, pentru a mă prezenta la reciclare, chiar în clipa în care mă îmbarcam cu escorta sergentului major Vieru? Cine a luat hotărârea ca tocmai eu să plec la Bucureşti. În condiţiile în care nu trecuseră cinci ani de la data absolviri cursului, aşa cum prevedeau ordinele în vigoare?”

După trei zile orele de pregătire miitară, politică şi specialitate au devenit atât de plictisitoare încât de-abia aşteptam să mă reîntorc la unitate De-acum ştiam că din tot ce se învaţă teoretic, nimic nu se aplică în practică

Acest lucru îl ştiau şi profesorii aşa că ne-au predat lecţiile cu acelaşi obişnuit automatism cu care preotul citeşte Liturghia. Singurul om care aducea o pată de culoare în cenuşiul cursului era căpitanul Rorescu. psihologul care m-a fascinat din cipa în care l-am văzut

intrând în sala mare de festivităţi. Înalt, viguros, pietros cu umeri de salahor avea nişte ochi mari, albaştri, care parcă te electrizau. Când a început să vorbească, peste capetele noastre sfioase, împovărate de gânduri mărunte, **s-**a aşternut o tăcere solemnă şi adânc mustrătoare. Vocea sa caldă, pătrunzătoare, îi dădea o distincţie aparte chiar dacă pe seninul feţei jucau din când în când nori de amărî – aune. În cele două ore ne**-**a spus lucruri pe care nu le mai auzisem niciodată până atunci: – Stimaţi subofiţeri, nu ştiu dacă cineva din această sală a privit vreodată în oglinda sincerităţii, recunoscând apoi cu francheţe: „Am comis şi eu o infracţiune, dar am avut norocul să nu fiu prins!”. Fără îndoială ştiţi că în penitendarele din care veniţi există o serie de deţinuţi condamnaţi pentru diverse infracţiuni, să le spunem accidentale. O ucidere din culpă de exemplu. Sau lovitură cauzatoare de moarte. Este greu să le prevezi, dară**-**mw să le eviţi. Aici hazardul joacă rolul cel mai important, de hai să vedem o altă infracţiune. Aşa… Câţi dintre dumneavoastră au maşini, şi permis, bineînţeles?

O mare de degete ridicate flutură zglobii deasupr: capetelor cu frunţi descreţite.

— Foarte bine… Daria spuneţi**-**mi sincer, aţi condus vreodată maşina în stare de ebrietate?

În sală **s-**a lăsat o tăcere grea, apăsătoare. Se vedea pe faţa fiecăruia că niciunul nu este dispus’s; recunoască. Toţi **s-**au făcut mici, ascunzâ**ndu-**se unul în spatele celuilalt. Ca şi cum n**-**ar fi întrebat nimic, căpitanul a trecut cu eleganţă peste acest moment.

— Se întâmplă uneori ca atunci când judecăm şi condamnăm pe alţii sfârşim de fapt prin a ne judeca şi condamna pe noi înşine. Ca să înţelegeţi mai bine acest lucru, o să vă relatez povestea unei distinse, elegantecochete doamne care aştepta trenul în Gara de Nord. În timp ce răsfoia plictisită o revistă pentru femei a băgat discret de seamă că un bărbat ce stătea alături pe banca mânca un biscuit. Şi**-**a aduşimediat aminte că tocma cumpărase şi ea un pachet cu gândul să**-**l mănânce în 1 tren. **S-**a uitat mai bine şi a văzut că pachetul ei de biscuif

era desfăcut iar bărbatul acela brunet, masiv! mustăcios mânca din el. Nu-i venea să creadă că grăsanul cu sprâncene negre şi groase poate avea atâta tupeu. Cum adică, să-i mănânce ei biscuiţii fără să-i ceară măcar permisiunea? Iritată, a luat repede şi ea unul din pachet. Spre stupefacţia ei bărbatul acela care devenii de-a dreptul nesuferit a făcut şi el acelaşi lucru. Devenii de-a dreptul furioasă doamna cea elegantă a înhaţă toţi biscuiţ» din pachet cu excepţia unuia. În acel momen1 grăsanul cel nesuferit a luat cu grijă ultimul biscuit, dar înainte să-l mănânce l-a rupt exact în jumătate, o parte pu**nând-**o înapoi în pachet Acest gest a scos-o realmente din minţi. Femeia **s-**a ridicat de pe bancă, a apucat pachetul cu jumătatea de biscuit şi l-a pus aşa mototolit în poşetă. Nu mică i-a fost mirarea când a văzut apoi că lângă pachetul de ţigări se afla pachetul ei de biscuiţi, intact.

Stimaţi subofiţeri, permiteţi-mi să vă întreb: Nu cumva aţi fost vreodată prea aspru atunci când aţi judecat pe cineva? Cum a fost bunăoară doamna din poveste. Vă recomand să verificaţi întotdeauna faptele, puneţi întrebări, ascultaţi cu atenţie şi oferiţi oamenilor o şansă. Chiar şi deţinuţilor, pentru că şi ei sunt oameni…

Când am auzit această frază m-am albit la fată.

Parcă o rostise Manea în camera supraveghetorului…

— Domnilor subofiţeri, a continuat el mai destins

*

parcă, nu de multă vreme am fost la Penitenciarul Târgşor. După ce le-am prezentat deţinutelor de acolo un material cu titlul: „Rolul femeii în societatea socialistă” am stat de vorbă cu ele. Mi-a atras atenţia în mod deosebit o tânără brunetă, înaltă, zvealtă, cu ochi mari şi verzui. Hainele vărgate nu puteau să-i ascundă formele apetisante aşa că, oarecum tulburat, recunosc, am întrebat-o aşa, **într-**o doară unde muncise?

— „Cetăţene căpitan, hai să fim serioşi. Dar mai ales realişti. Să merg să lucrez la Apaca pentru două mii de lei pe lună când eu **într-**o seară iau trei numai pentru că mă

plimb prin faţa Restaurantului Berlin!? Sunt tânără şi frumoasă, după cum cred că aţi remarcat. Am terminat Filologia, dar sunt profesoară de limbi în altă parte…

Într-o zi voi fi şi eu soţie şi mamă iubitoare. Fiţi convins de asta. Până atunci îmi trăiesc viaţa. Atât şi nimic mai mult

— Domnilor *am* deplina convingere că fata asta' frumoasă, care era într-adevăr licenţiată, am verificat personal la Evidenţă, va fi o soţie iubitoare…

Un murmur de uimire străbate întreaga sală.

— Este aşa cum vă spun… Va găsi un băiat bun cuminte, *care* n**-**o să pună prea multe întrebări. Vor avea copii şi vor trăi fericiţi până la adânci bătrâneţi. Credeţi că întâmplător spune românul: „Toate curvele au noroc!”?

Ei, acum să trecem la chestiuni mai serioase Pentru că toţi vă desfăşuraţi activitatea în sectorul operativ, după cum mi**-**a spus tovarăşul comandant, o să vă explic de ce supraveghetorul este pionul numărul unu în munca de reeducare. Încep prin a**-**l parafraza pe scriitorul rus Beliński: „Este o prostie să crezi că un educator needucat ar putea educa pe cineva!”

Încă din perioada de carantină şi până la punerea lui în libertate, deţinutul are un contact permanent cu supraveghetorul. Pe lângă libertate el îşi pierde şi încrederea în sine, ceea ce îl face să aibă impresia că o dată ce a îmbrăcat haina vărgată şi**-**a pierdut şi calitatea de om. Dacă supraveghetorul îi întăreşte aceasta convingere, repetâ**ndu-**i la infinit că este hoţ şi bandit, în mintea lui se declanşează anumite procese psihice care pot avea consecinţe deosebit de grave. Sentimentul inutilităţii duce în cele mai multe cazuri la sinucidere, ma1 ales în rândul arestaţilor preventiv. Tocmai de acea supraveghetorul trebuie să fie şi un bun psiholog

Căpitanul se uită la ceas, aruncă o privire fugpeste întreaga sală şi văzând că subofiţerii îl ascultă cu interes, continuă cu blândeţe:

— Deţinutul îl urmăreşte pe subofiţer cum se exprimă, cum se îmbracă sau cum gesticulează. Între ei

există în permanenţă un duel psihologic. Unul pentru a-şi uşura regimul de detenţie celălalt pentru a aplica regulamentul cu fermitate. Pe secţie sunt diverse categorii de deţinuţi: intelectuali, unii chiar rasaţi, tineri, minori, recidivişti, borfaşi sau lichele. Supraveghetorul trebuie să înveţe să se ridice sau să se coboare la nivelul fiecăruia. Repet: Să se ridice sau să coboare la nivelul fiecăruia. Asta este cheia succesului. Sau cum ar spune latinul: „In hoc signo vinces". Adică pe româneşte: „Sub acest semn vei învinge". Aşa că, stimaţi supraveghetori, dacă veţi merge pe această cale cu siguranţă veţi izbândi. Apropo, câţi lucrează pe secţie?

Mai bine de jumătate din cei optzeci de subofiţeri au ridicat cu entuziasm mâna. Pentru că eram atât de departe de portretul supraveghetorului model, am plecat ruşinat capul, lăsând-mi să curgă sudoarea pe obrajii graşi şi aprinşi.

— O singură problemă aş mai avea să vă spun, zise căpitanul în timp ce se ridica de pe scaun. Să fiţi cumpătaţi şi să nu vă pripiţi niciodată când veţi fi nevoiţi să aplicaţi o măsură disciplinară. Numai atunci când o să fiţi ferm convinşi că deţinutul este vinovat, să-l pedepsiţi. Altfel riscaţi să păţiţi ca doamna aceea elegantă cu biscuiţii... Vă mulţumesc pentru atenţie!

Un sentiment nou şi ciudat pusese stăpânire pe mine iar fulgii ce se îngrămădeau pe la ferestre păreau firele ce ţeseau urzeala unei noi vieţi.

Dreptatea haiducului

Deţinuţii nerecidivişti care aveau deja executata cincime din pedeapsă, teoretic, puteau fi selecţionaţi jr sistemul fără pază. O comisie special constituită în aces scop analiza situaţia fiecărui deţinut în parte, ţinând seanu de mai multe criterii: comportament, situaţie familială, studii vârstă sau stare de sănătate.

Aceşti „liberi", cum îi numeam noi, subofiţerii, aveai un regim de detenţie diferit faţă de ceilalţi condamnaţi, în primul rând beneficiau de vizită şi pachet săptămânal aveau cumulate din oficiu nouă zile câştig pe lună, dar ce

era mai important, aveau garanţia liberării condiţionate la prima comisie, bineînţeles, dacă nu comiteau abater disciplinare. Erau folosiţi la paza şi supravegherea alta deţinuţi, atât la punctele de lucru cât şi pe perimetrul loculu de deţinere. De asemenea se bucurau de un tratament mai mult decât blând din partea cadrelor, între aceştia legându-se uneori adevărate prietenii.

O altă categorie de deţinuţi privilegiată era cea care deservea unitatea. Fochiştii, spălătorii, cizmarii, croitorii zidarii, magazionerii, bucătarii, contabilii şi tâmplarii aveai mare trecere în faţa supraveghetorilor, deoarece aceştia chiar şi cei mai duri, apelau în permanenţă la serviciile lor Ba un costum de haine pentru nevastă şi copiii, bac pereche de pantofi sau sandale, ba o fleică de carne, câte şi mai câte. Şi din acest motiv funcţia de supraveghea era un trofeu mult râvnit de „vânătorii" cu table pe umeri

Se spune că ocazia, şansa, se întruchipează în V-jj femeie frumoasă, ispititoare, tulburătoare, care are smoc de păr pe frunte. Se arată oamenilor o dată sau!

mai multe ori în viaţă. Dacă atunci când o vezi pentru întâia oară eziţi şi nu reuşeşti să o prinzi imediat de acel smoc, după ce îşi întoarce capul, degeaba încerci, pentru că se dovedeşte a fi cheală!

După ce căpitanul Furtună mi-a ordonat să preiau secţia de la parter până se întoarce plutonierul Şchiopu din concediu, eram hotărât mai mult ca oricând să prind „moţul" ocaziei ivite. Speram ca o dată instalat pe secţie să pot intra în pielea supraveghetorului psiholog, aşa cum îl percepusem din învăţăturile căpitanului Florescu.

O întreagă faună de multirecidivişti, bolnavi psihic şi criminali înrăiţi umpleau camerele suprapopulate ale secţiilor de deţinere. Majoritatea dintre aceştia au simţit pe propria piele felul în care ştiam să mânuiesc bastonul, iar faima de bestie pe care o aveam i-a făcut pe mulţi să tremure de frică încă din prima zi. Cu toate acestea au existat recidivişti care nu s-au lăsat impresionaţi de palmaresul meu, aşa că au încercat prin diverse tertipuri dacă nu cumva îmi găsesc vreo slăbiciune pe care apoi să o

exploateze.

Când am deschis uşa camerei treisprezece, în care se afla elita celor mai periculoşi bandiţi, deţinutul Lovin stătea rezemat cu spatele de grilajul din fier. M-a măsurat cu privirea apoi mi-a spus mieros:

— Ce bine arătaţi, domnu' major!

— Cu degetul, nu? Hai, spune repede ce vrei. Nu mai umbla cu vrăjeala…

— Vreau să merg la cabinetul medical.

— Bine, du-te!

Cu altă ocazie m-a testat din nou să vadă dacă îl las să ia o carte de la un deţinut din altă cameră. Şi l-am lăsat. Ştiam că urmăreşte ceva de aceea îi făceam jocul.

A repetat de câteva ori scenariul şi când a fost convins naivitatea mea poate fi exploatată, mi-a spus **într-**o zi pe că ton ce ascundea mult mister:

— Trebuie să vă raportez ceva strict confidenţial!

L-am dus în birou, **s-**a foit de câteva ori pe scaun în privit lung, apoi mi-a spus direct:

— Domnu' major, mi-am dat seama că sunteţi „băi5 bun", chiar dacă unii hoţi au altă părere…

— Ce părere au?

— Ştiţi dumneavoastră mai bine…

— Nu ştiu…

— Spun că sunteţi o bestie, dare eu nu cred. Tocmai de aceea am încredere că o să mă ajutaţi. Numai lui dumneavoastră îmi pun speranţa, spuse el teatral, uitându-se drept în ochii mei.

— **S-**ar putea să te ajut… Depinde despre ce este vorba, îi spun ca să-l încurajez…

Lovin **s-**a ridicat încet de pe scaun desfăcâ**ndu**-şi paftaua de la cureaua din piele neagră şi cu dexteritate: unui magician a scos din**tr-**un locaş secret o hârtie albaştri împăturită. A desfăc**ut-**o cu grijă şi mi-a întins-o cu palma lt mare cât o lopată. Atunci am înţeles de ce este supranum Dinamită. Pumnul său poate fi ucigător în orice clipă. Un fie de groază mi-a trecut pe şira spinării, tresărind la şoapte* 1 sale:

— Decartez una bucată dacă îl mutaţi pe cumnatul mei în cameră cu mine. Ştiţi, mai discutăm de-ale noastre mâncăm împreună... Timpul trece parcă mai repede Ci ziceţi?

Pe masă se afla o bancnotă de o sută de Ie „Asta ai urmărit de atâta vreme, banditule!” mă gândeacu surprindere, privindu-l cu coada ochiului cum mă studiază, urmărindu-mi reacţia. În mod ciudat, parcă mă simţeam vinovat că l-am făcut să creadă până în ultima clipă că sunt fraierul pe care îl aştepta de atâta vreme. Tocmai din acest motiv am luat suta de lei de pe masă cu gândul să-i dau foc în faţa lui. Scot bricheta din buzunar şi în timp ce pipăi de câteva ori bancnota, îi spun pe un ton calm, liniştit:

— Măi Dinamită, chiar atât de proastă impresie ţi-am lăsat? Ştiai foarte bine că în puşcăria asta nu prea merg „blătuielile”. Şi chiar dacă ar merge eu nu m-aş compromite cu aşa ceva. Ca să-ţi demonstrez totuşi că sunt într-adevăr un „băiat bun” aşa cum ai crezut, dau foc banilor şi uit ce ai vrut să faci.

Deţinutul mă privea uluit. Reglez flacăra albăstruie a brichetei şi o apropii încet de bancnotă. Când a văzut că nu e de glumit şi „bucata” e în pericol de a se face scrum, Dinamită a strigat speriat:

— Domnu’ major, vă rog frumos să n-o aprindeţi. Mai bine puneţi-o pe masă şi haideţi să discutăm ca oamenii.

— Ce să mai discutăm? Tu chiar nu înţelegi că problema ta se putea rezolva mut mai simplu fără să fie nevoie de astfel de combinaţii? îi explic pe un ton ridicat, oarecum iritat de insistentele sale.

f

S-a lăsat tăcerea.

— Cum îl cheamă pe cumnatul tău? îl întreb într-un târziu.

— Borzaş Iosif.

— La ce cameră este?

— La douăzeci şi şase.

— Când am să prind momentul o să văd ce pot far.;

pentru tine, dar acum banii trebuie să dispară de aici

— Domnu' major, vă mulţumesc! Eu cred totuşi că - mai bine să rămână la dumneavoastră, îmi spuse aci şoptit, punând suta de lei între filele registrului cu intrarea $ ieşirea deţinuţilor de pe secţie.

Fără să mai spună nimic, Dinamită a ieşit repede din birou, aşteptând pe hol, cuminte şi mulţumit, regulamentacu faţa la perete. L-am băgat în cameră iar când am închis uşa mi-a făcut şmechereşte cu ochiul. Era convins ci manevrai-a reuşit…

Am revenit în birou luând din fişet un raport de pedepsire pe care l-am completat în grabă, ataşând la el şi bann Apoi m-am prezentat la căpitanul Furtună căruia i-arr relatat cu lux de amănunte cum **s-**au petrecut lucrurile Acesta a stat câteva minute bune pe gânduri de parcă nun venea să creadă ce i-am povestit. A clătinat din când în când capul supărat, cu ochii sticlind de mânie. Şi-a trecut apoi mâna prin părul negru, tuns scurt, spu**nându-**mi cu o neaşteptată blândeţe:

— Foarte bine ai procedat. Se pare că nu întâmplător ai fost printre cei mai buni la reciclare. O să luăm măsurile care se impun. Bravo!

— Sen/esc patria! i-am răspuns îmbujorat.

— Apropo de reciclare. Să ştii că eu am dat ordin să pleci în locul plutonierului major Gruia. Chiar în ziua aceea 3 fost internat la Spitalul Militar din Cluj. Se pare că are ciroza şi nu mai are mult de trăit…

A treia z: după manevra eşuată a lui Dinamită deţinutul Stelaru a ţinut şi el neapărat să-mi raporteze ceva „strict confidenţial":

— Domnu' major am găsit ieri în saltea o sută de lei. Eu n-am ce face aici cu banii. Mai bine i-aţi lua dumneavoastră să beţi un coniac Murfatlar din partea mea.

Pentru o clipă am stat în cumpănă neştiind cum să procedez. Îl studiam îndelung pe Stelaru care se foia pe scaun de parcă ar fi stat pe ace. Tăcerea mea îl deranja. Simţea că l-am „citit" de aceea stătea cu privirea fixă

aţintită undeva pe bastonul agăţat de robinetul caloriferului. Eram ferm convins că a luat legătura cu Dinamită, de aceea jocul acesta a început să mă dezguste. Pentru a elucida cazul a trebuit însă să-i cânt în strună şi lui Stelaru. Mi-am aşezat tacticos cascheta pe masă alături de mănunchiul de chei.

— Măi, Roco, te-ai întâlnit cumva cu Dinamită în zilele acestea? îl întreb oarecum plictisit.

— Da, domnu' major, îmi răspunse mai repede decât m-aş fi aşteptat.

— Şi despre ce aţi discutat?

— Mi-a dat doar un pachet de ţigări pe geam când am fost la plimbare. N-am apucat să discutăm nimic pentru că era să ne prindă domnul plutonier Croitoru…

Văzând că mă îndoiesc de spusele sale **s-**a jurat făcâ**ndu-**şi o jumătate de cruce:

— Să mor în puşcărie dacă n-a fost aşa!

Am prins a zâmbi acru, forţat, strivind liniştit, fără grabă, ţigara în tinicheaua de pe masă.

— Unde sunt banii? întreb cu un ton ridicat.

— În cameră.

— Şi n-ai de gând să ieşi cu ei „la interval"?

— Păi. ies, cum să nu ies…

— Atunci ce mai aşteptţi? Hai, du-te!

— Vă spun cum trebuie să procedăm…

— Spune-mi…

— Băgat-mă în cameră şi după o jumătate de oră să bat ca disperatul în uşă.

— De ce ca disperatul?

— Să nu creadă ceilalţi că sunt prăduitor. Când vet deschide uşa o să vă rog să mă lăsaţi să merg la doctor $5. mi scot măseaua…

— Cred că nu măseaua minţii. Ar fi culmea să o ai!

— De ce faceţi mişto? Asta-i răsplata pentru „corectitudinea mea? se prefăcu Roco supărat.

— Hai nu mai face pe sensibilul. Du-te după ludovic mai repede.

După o jumătate de oră mă aflam din nou faţă în faţă

cu Stelaru.

— Ai adus „piticii”? îl întreb înainte de a mă aşeza: e scaun.

— Sunt un om de onoare, domnu’ major. Poftim, ale sunt mangoţii spuse el zâmbind cu gura ştirbă întinzând-mi banii după ce îi scoase dintr-o cutie chibrituri jerpelită.

Am luat suta de iei pe care am aşezat-o cu grijă pe fundul sertarului de ia masă. Roco urmărea cu atente mişcările mele, nerăbdător să încheiem afacerea o la şi la întâlnirea anterioară tăceam. Şi asta îl făcea agite şi mai mult. Ştiam ce aşteaptă de la mine, de ac am supus unui test. M-am ridicat greoi de pe scau” gesturi teatrale v-am spus cu ironie.

— Domnule Stelaru v – pentru „corectitudinea – care a „lat de ac a Ces aer că sunteţi suficient de reeducat pentru a nu mai trece niciodată pragul acestei triste instituţii. Chiar acum vă întocmesc un raport de recompensare. Să fac o propunere pentru vizită, pachet, corespondenţă sau pentru vorbitor la masă? Ce părere aveţi?

Roco nu mai avea grai. Era de-a dreptul uluit. Bulversat. Nu ştia ce să mai înţeleagă. Pe faţa lui brăzdată de o tăietură în formă de spirală se putea citi o mare dezamăgire. Cu experienţa sa de om ruginit de atâta puşcărie s-a ridicat în cele din urmă de pe scaun deschizând larg braţele, semn că se recunoştea învins.

— Am vorbit într-adevăr cu Dinamită. El mi-a spus că ţine blătuiala cu dumneavoastră. L-am crezut pe bune încercând şi eu, dar am impresia că acum „o iau în mână”…

«Poţi s-o iei şi-n altă parte, că nu mă interesează. De fapt. ce-ai vrut la urma urmei?

— Să mă mutaţi la camera douăzeci şi şapte, la preventivi. Acolo este prietenul meu Buncoş şi voiam să fim din nou împreună. Atâta tot…

Văzând că nu spun nimic, lui Roco s-a aprins în suflet flacăra speranţei, aşa că a punctat decisiv:

— Domnu’ major, mai plusez „două bucăţi” numai

rezolvaţi-mă! Vă rog!…

Când am auzit că vrea să decarteze două sute de lei, primul meu gând a fost acela de a inventa o metodă prin care să-l determin să mi-i dea mie, nu altuia. M-am plimbat de câteva ori prin jurul unui cerc imaginar din mijlocul camerei apoi i-am spus cu un glas moale:

— Dă-mi răgaz două zile să găsesc varianta cea mai bună şi pe urmă rezolvăm problema…

Apoi amenințându-l cu degetul, mai mult în glumă.

— Dar fii atent, „ciocul mic şi joc de gleznă!”

— Mormânt. Domnu’ major, mă ştiţi pe mine că umbil cu „sifoane” sau „jeturi”? Sunt un borfaş onorabil, domnule zise Roco plin de veselie, cu vrăjeala de recidivist mirosind de la o poştă.

— Bine, bine. Acum du-te la cabinetul medical să-ţi dea nişte vată. Ai uitat pentru ce ai ieşit din cameră?

— Aoleo, aveţi dreptate. Mă duc repede…

Cu vata bine strânsă între gingii, Roco se văita căi doare locul din care i-a fost extrasă măseaua, de-l compătimeau până şi cei care îl cunoşteau cât este de prefăcut. În timp ce puneam siguranţa la uşă îmi imaginarrl că dacă prin reducere la absurd acceptam să iau mită de îşi hoţi, în scurt timp eram un om terminat. Vestea că blătuiarul cu ei s-ar fi răspândit cu viteza luminii şi fiecare ar fi venit cil pretenţii care de care mai fanteziste. Asta după ce m-arf şantajat, bineînţeles.

Cu suta de lei ataşată de un nou raport de pedepsire! am intrat în biroul lui Furtună. Deoarece ţineam mâna în care aveam banii la spate, căpitanul şi-a pus mâinile crucişi pe piept, ascultându-mă în tăcere, cu capul uşor dat pe spate. Când a auzit că iar au vrut deţinuţii să mă mituiască am simţit cum începe să fiarbă sângele în el. Clocotea. Cuci mână tremurătoare şi-a aprins o ţigară, s-a uitat într-uni anume fel la mine, întrebându-mă apoi cu mânie amestecată cu dispreţ:

— Bandiţii ăştia numai pe tine te pun la încercară Fantastic! Lasă raportul aici că merg eu imediat pe secţie să stau de vorbă cu ei.

Realizând că strategia mea este în perico îndrăznesc să întreb:

— Tovarăşe căpitan, Stelaru mai are bani. N-ar fi bine să aşteptăm câteva zile pentru ca apoi să-i scoatem şi pe ceilalţi?

— Nu, nici vorbă. Nu facem noi asemenea compromisuri cu hoţul, răspunse el tăios, neînduplecat.

Peste o oră Dinamită şi Roco se aflau în faţa căpitanului Furtună recunoscând încă de la început că au încercat să mă mituiască, motiv pentru care au fost pedepsiţi cu câte zece zile de izolare severă. Când i-am băgat în cameră, privirile pline de dispreţ şi nemărginită ură ale celor doi bandiţi, m-au tulburat peste măsură…

Stimulat de succesul modelului „supraveghetorului psiholog" am îmbrăcat plimbările deţinuţilor **într-**o altă formă. Locul instrucţiei de front de altă dată a fost luat de discuţiile pe care le purtam cu deţinuţii „vedetă" din penitenciar, pe care îi puneam să-mi povestească modul în care au săvârşit infracţiunile. În acest fel îmi formam o imagine mai clară asupra personalităţii lor dar în acelaşi timp savuram şi peripeţiile prin care treceau.

Deţinutul Novac, specializat în înşelăciuni, era un băiat înalt, blond, inteligent, înzestrat cu un deosebit simţ al umorului. După ce a înşelat treizeci şi cinci de persoane, cărora le promisese că le rezolvă plecarea definitivă din ţară, **s-**a gândit că n-ar fi rău să se apuce de furat. **Într-**o zi, plimbâ**ndu-**se prin „Cartierul săracilor" din Baia Mare, **s-**a oprit în faţa unei vile somptuoase de pe strada Garibaldi. Ajuns aici a luat repede mina unui om trist şi bolnav, apoi a sunat la poarta metalică, l-a deschis un domn cu părul grizonant, vizibil surprins de apariţia musafirului nepoftit.

— Domnule, vă rog să mă iertaţi că vă deranjez. Sunt cardiac şi nu mă simt prea bine. Vă rog frumos să-mi daţi un pahar cu apă să-mi pot lua aceste medicamente care mă mai ţin în viaţă, îl imploră Novac, arătâ**ndu-**i două pastje mici, galbene.

Domnul cu părul grizonant, stăpânit de o sinceră

compasiune, l-a măsurat pe necunoscut cu privirea $ văzând că este bine îmbrăcat, l-a invitat în casă:

— Poftiţi înăuntru, vă servesc cu apă minerală. O scot imediat din frigider.

— O, dar nu e nevoie să vă deranjaţi. E bună şi de la robinet...

— Dar nu este niciun fel de deranj. Vă înţeleg foarte bine pentru că şi mama a suferit de hipertensiune arterială După câte îmi amintesc tot pastile galbene a luat... Din păcate a murit acum doi ani...

— Dumnezeu **s-**o odihnească în pace! Nici eu nu cred! că mai am mult de trăit, spuse cu durere în glas escrocul ştergâ**ndu-**şi o lacrimă imaginară din colţul ochiului.

— Nu mai fiţi trist... Vă rog să luaţi apa minerală, în spuse gazda întinzâ**ndu-**i paharul de cristal.

Novac a înghiţit pastilele care n**-**aveau nicio legătură cu inima şi din**tr-**o ocheadă a făcut inventarul camerei Privirea **s-**a oprit în colţul din dreapta, lângă fereastră acolo unde se afla un pian negru, mare cât un pui de bivol

— Dumneavoastră cântaţi la pian? a întrebat Novac ni timp ce punea paharul pe masă.

— Doar în timpul liber. Din păcate am din acesta din ce în ce mai rar.

— Cu ce vă ocupaţi?

— Sunt profesor de muzică la Liceul de Artă.

— Şi mătuşa mea a fost profesoară de canto, dar **s-**a stabilit în străinătate.

— Bănuiesccă legal...

— Bineînţeles... **S-**a măritat cu un neamţ din Hamburg. Aţinut foarte mult la mine şi înainte de a pleca mi**-**a lăsat ca amintire o vioară. Spunea că valorează o avere.

— Ce marcă de vioară? întrebă curios profesorul.

— Nu mai ţin minte exact. Mi se pare că începea cu litera S. Stradis, Stridis, Stravius, se strădui Novac să**-**şi amintească.

— Nu cumva Stradivarius? rosti profesorul cu o

emoţie de nestăpânit.

— Exact, domnule. Aşa e, Stradivarius. O ţin acasă de ani de zile. Mi-am amintit de ea când am văzut pianul. Nu ştiu dacă mai interesează pe cineva o asemenea vechitură…

După o pauză calculată cu abilitate, se ridică încet de pe scaun şi spune cu aceeaşi voce slabă:

— Domnule profesor vă mulţumesc din suflet pentru amabilitate. La revedere!

— Staţi un pic, vă rog! N-aş putea să văd şi eu vioara aceea?

— Dacă doriţi, eu în principiu n-am nimic împotrivă. Acum am de mers la un prieten care mi-a făcut rost de nişte medicamente şi peste o oră voi fi acasă. Sau dacă vreţi, v-o aduc eu…

— Nu, nu, vai de mine, nu trebuie să vă deranjaţi. Vin eu la dumneavoastră că doar sunt singur. Soţia şi fetiţa sunt Plecate în excursie la Peştera Urşilor.

— Cum dorit Atunci daţi-mi numărul de telefe sun imediat ce ajung acasă.

— E-n regulă, domnule…

— Flonn. Florin Popa mă numesc

— Sergiu Avram sunt realmente încântat că cunoscut, domnule Florin zise gazda întinzând-i hârtia pe care a scris în grabă numărul de telefon.

Novac s-a dus pe terasa Restaurantului Parc dr apropierea vilei, unde a ras două coniacuri mari ps nerăsuflate, apoi a dat telefon profesorului, trimiţându-l i-l celălalt capăt al oraşului. S-a urcat cu agilitate în teiul cdreapta vilei de unde a sărit în curte, a forţat geamul dspate intrând apoi cu uşurinţă într-una din cele şapte camere. Cu rutina ţăranului care recoltează varza de pej câmp, Novac a băgat într-un geamantan tot ce a găsit pe dulapuri: cafea, săpunuri fine, bibelouri scumpe, ţigă străine şi chiar lenjerie intimă. Banii şi bijuteriile a avut gr.: să le pună în buzunarul din interiorul costumului albastru/ aruncat o privire fugară prin câteva camere apoi a ieşit c. geamantanul în mână fără nicio emoţie, de parcă

ar fi locul acolo de când lumea. Când a ajuns în dreptul sufrageriei; văzut un radiocasetofon şi două superbe flori de mină. confiscat şi pe acelea cu iuţeala unui prestidigitator apoi; a ieşit pe fereastra ce dă spre aleea cu tufele de trandaf Tocmai când era sigur că nu l-a văzut nimeni a auzit o vo & piţigăiată în spatele său:

— Dumneata ce cauţi aici?

Novac a tresărit dar când a văzut că în faţa lui se a o bătrână slabă şi înaltă ca o trestie, cu cearcăne vineţi» jurul ochilor de un albastru spălăcit i-a răspuns îndată tupeu de ordinar:

— Cum adică, ce caut? Eu sunt Marinescu, un fost elev de-al domnului profesor. L-am rugat să-mi împrumute casetofonul pentru că mâine este ziua mea de naştere. Poate îmi uraţi La Mulţi Ani cu această ocazie. Nu de multă vreme am sosit de la un concert susţinut în Timişoara. Nu se poate să nu fi auzit de mine…

— Dar l-am văzut pe domnul profesor plecând de acasă acum o jumătate de oră. Sunt sigură de asta…

— Doamnă dragă, puteţi să mergeţi să vedeţi că este în bucătărie. L-am lăsat mâncând o lebeniţă…

Bătrâna l-a privit pe Novac cu aceeaşi suspiciune ca în clipa în care l-a văzut prima oară, apoi a plecat agale să se convingă dacă într-adevăr este acasă domnul Sergiu. Escrocul atât a aşteptat. A abandonat casetofonul şi geamantanul lângă a treia tufă de trandafiri de pe alee, luând cu el numai florile de mină. **S-**a lansat apoi **într-**un sprint prelungit, în stilul unui mare campion, pierzâ**ndu-**se printre cochetele vile construite din „munca cinstită a guşterilor cu cefe groase, păr scurt şi priviri sincere.

De-abia după un an şi jumătate, Novac a fost în sfârşit capturat de organele de miliţie în Piaţa de Alimente în timp ce încerca să fugă cu o maşină. Furată, bineînţeles…

Un adevărat haiduc al zilelor noastre era deţinutul Nistor. Timpul petrecut în compania unor deţinuţi intelectuali în marile penitenciare din ţară l-a ajutat să-şi formeze un vocabular ales, fiind în măsură să întreţină

discuţii ce depăşeau cu mult nivelul celor cinci clase terminate şi acelea prin diverse puşcării. Înzestrat cu o memorie vizuală şi o agilitate ieşite din comun, Nistor dădea „găuri” numai la mahării care câştigau banii nemunciţi Pe diferite căi. Avea în toată ţara „ponturi” dar nu reuşea să le fructifice pe toate deoarece după două tre’ lovituri era arestat. Avea obiceiul ca din banii furaţi să dea e parte oamenilor nevoiaşi, dar şi foştilor puşcăriaşi, în mares lor majoritate recidivişti. Dintre aceştia se găseai întotdeauna câte unul care „să-l toarne” fără nici remuşcare la miliţie. Pentru generozitatea sa se mă spunea şi Filantropul.

Infracţiunea pentru care a fost arestat acum purtai amprenta stilului personal inconfundabil. **Într-**una din zile al întâlnit o bătrână pe podul de la Spitalul Judeţean Baia Mare. care plângea amarnic. Făcâ**ndu-**i**-**se milă de ea al întrebat**-**o:

— De ce plângi, măicuţă?

— Vai de mine şi de mine, măi omule bun. ia amu ni ial vI de la doamna doctor Bănică. Mne**-**o spus că nu mâl operează la ochi până u-i dau cinci mii de lei. Di undei amaru meu să**-**i dau că**-**s singură pă lumea asta, îi spusei bătrâna printre suspine.

N stor **s-**a uitat la ea cu mila unui samaritean scoţând! din ne osta**-**i geantă Diplomat un fişic nou nouţ, sigilat. pel care l**-**a înmânat bătrânei.

— La bani; ăştia măicuţă şi dă**-**i doamnei doctor. Nu**-**ţi face gnj că îi recuperez însutittot de la ea, îi spuse zâmbind pierzâ**ndu-**se apoi în mulţime.

= ară să „teleagă prea multe, mută de uimire, bătrâne l**-**a pefcecuteu vederea**-**i slăbită până dincolo de trecerea de pietoni.

Fttantropui a consultat carneţelul secret cu a boţ ord Ba; a Mare carf a Bâr că era luată în calcul da /enea le**-**ab a ducă a patra lovitură aşa că acu” doctor *a* dever se pentru a orkr tatea numărul unu.

După două zile de studiu intens, amănunţit, în care a învăţat pe de rost programul membrilor de familie, Nistor

a reuşit să intre în somptuoasa vilă de pe strada Ştrandului tocmai pe geamul de la bucătărie pe care stăpânii îl uitaseră deschis. La etajul doi a găsit exact ce căuta: plicurile cu bani, Le-a băgat pe toate de-a valma în diplomatul său negru, alături de caseta de bijuterii găsită în mâneca unei blăni de vizon. Mulţumit de recoltă, cu un calm englezesc, a părăsit vila prin acelaşi geam uitat deschis, sărind ca o felină peste gardul de beton. Când a ajuns în stradă **s-**a uitat galeş la câinele alsacian care dormea ca un cocon ciupăit. Somniferul pus în bucata de carne îşi făcuse efectul.

Nistor a tocat banii în cele mai renumite restaurante din Banat, sosind pe meleagurile maramureşene după şase luni cu gândul de a mai da o gaură unui preot putred de bogat. N-a mai ajuns la slujitorul Domnului pentru că a întâlnit o „ciripitoare" care a „cântat" **într-**o seară pe la miliţie, astfel că spărgătorul a fost ridicat chiar din „cuibuşorul" de nebunii.

În timpul anchetei Nistor a declarat că a furat din vilă suma de o sută douăzeci de mii de lei. La confruntare inginerul Bănică i-a lăsat mască pe cei doi anchetatori, declarând că din casă n-au dispărut decât şaizeci de mii. În faţa instanţei a continuat dialogul penibil între inculpat şi partea vătămată, făcând deliciul asistenţei. După mai multe termene de judecată în care cei doi şi-au menţinut declaraţiile, instanţa l-a condamnat pe inculpat la cinci ani de închisoare. Când l-am întrebat pe Nistor care este adevărul, acesta mi-a spus zâmbind:

— Domnu' major, banii şi bijuteriile **s-**au ridicat la Peste o jumătate de milion de lei. Eram ferm convins că va recunoaşte că **s-**au furat atâţia bani. Întotdeauna poveştile astea sunt „cu dus şi întors". Ţin minte că acu câţiva ani l-am trecut pe la „Nufărul" pe şeful Cazinoului din Constanţa. L-am „curăţat" de două sute de mii dar nu m-a reclamat niciodată. Ştiţi de ce? Pentru că i-a fost frica de „Legea 18". N-ar fi putut niciodată să justifice provenienţa! banilor aşa că a lăsat-o moartă. Aşa **s-**a întâmplat şi Cu Bănică. Îmi pare rău că nu i-am luat mai

mulţi bani, dar vă spun sincer că mi-a fost frică să nu se trezească lupul. Aşa exemplar n-am văzut în viaţa mea. Dacă mă prindea…

Navetiştii recidivişti umpleau camerele carantinei! Deţinutul Busuioc zis Trestie îmi povestea în curtea de plimbare:

— Ei, domnu' major, v-am promis în pedeapsa trecută când făceaţi cu noi instrucţie că n-o să mai vin pe aici…

— Păi te-ai ţinut de cuvânt. Doar n-ai venit de bună! voie. Te-au adus!

— Da, aveţi dreptate. M-au adus… Acum cred că aml îmbulinat-o. Am „coadă" doi ani şi pentru viol îmi dă cel puţini „cinci metri de săpaf.

— Cum? Pentru viol? La fizicul tău ai comis ol asemenea infracţiune? îl întreb sincer mirat.

— Am avut ghinion. Să vedeţi cum **s-**a întâmplat. În fatal la Restaurantul Minerul văd o „libelulă". Bună, bună! „bucată". Trăgea cu sete din**tr-**un Kent. Eram „în filon" şi bine înţolit, cum umblu de obicei. Ştiţi dumneavoastră că doal ne-am întâlnit pe la Ignişul. Eraţi cu procurorii la masă. 1 fine… Mă apropii de ea şi o întreb direct:

— Auzi dragă, pe tine cine te „cordeşte?" M-a măsurat cu privirea şi mi-a răspuns tot direct timp ce trimitea spre mine cerculeţe de fum albăstrui.

— Proştii întreabă, dar şmecherii mă „cordesc!"

Am rămas de-a dreptul interzis. După o scurtă meditare mă apropii de ea şi îi şoptesc tandru:

— Să ştii că şi eu sunt şmecher. Ce părere ai acum?

— Vai. Ce bine că te-ai deşteptat la timp. Hai să mergem atunci, îmi spuse ea aruncând ţigara aprinsă pe marginea bordurii.

Aveam cheia de la apartamentul unui prieten. Ştiam că urmează să sosească din Valea Jiului doar a doua zi. A fost o noapte de vis, ce mai… Tipa era o meseriaşă totală. Îţi făcea tot „tacâmul". Spre dimineaţă a apărut prietenul meu împreună cu încă doi bagabonzi pe care i-a cunoscut în tren. Toţi trei erau beţi turtă. Când au văzut cadâna, **s-**au năpustit asupra ei ca uliul pe găină. Au făc**ut-**o poştă,

nenorociţii dracului. N-am mai avut ce face, credeţi-mă. Fata a plecat la miliţie şi ne-a reclamat pe toţi. A crezut că eu am regizat totul, dar vă jur că n-am nicio vină în toată povestea asta. Dar cine să creadă un biet recidivist?

Privindu-l pe Trestie gândul m-a dus la doamna care mânca biscuiţi în Gara de Nord...»

Timpul mugurilor

Seminţele reeducării împrăştiate de psiholo Florescu pe solul sufletesc pregătit anume de ingin Manea au început să-şi arate colţişorii de sub när r răutăţii mele. De când preluasem secţia nici măcar nu am mai uitat la bastonul de cauciuc, lucru de neconr vremea când fusesem dependent de violenţă. Pur şi simpji nu ştiam ce se petrece cu mine. Parcă eram un creştin cari îl are pe Cristos în permanenţă în minte. Aşa îl aveam eu pl Florescu. Ba mai mult, în situaţii delicate mă întrebam ce-arl face căpitanul în locul meu. Nu-mi venea să cred că a trecut! aproape o lună de când nu mai bătusem hoţii. Stimulat de succesele obţinute împotriva corupţiei am îndrăznit mă l mult. **Într-** una din zile m-am hotărât să stau de vorbă cui deţinuţii sosiţi din transfer, care în ultimele două schimburi îmi creaseră numai probleme. Fumau în cameră, zbierau se certau sau stăteau cocoţaţi pe gratiile geamurilor.

În timp ce străbăteam cu paşi mari distanţa dintre! Infirmerie şi celular repetam în minte un discurs anumel pregătit pentru acest moment De câte ori am vrut să-l deschid uşa camerei cincisprezece, de atâtea ori mi-am l retras cu timiditate mâna de pe încuietoare. Simţeam căi emoţiile deja puseseră stăpânire pe mine şi parcă îmi erai ruşine să nu mă vadă cineva cât sunt de caraghios Erai pentru întâia oară când făceam acest lucru. Mi-ar fi fost cui mult mai uşor să-i înjur, dar mai ales să-i bat. Până la urma am deschis totuşi uşa zgomotos, cu răutate, să nu se poa' a citi nimic pe chipul meu.

— Atenţiune! strigă puternic un bandit dezbrăcat pân' la brâu, musculos şi plin de tatuaje cu femei goale

Am stat nemişcat în faţa cambuzei aşteptând răbdător să coboare toţi deţinuţii din paturi. În cameră **s-**a

aşternut o asemenea linişte că se auzea zumzetul unei albine care tocmai intrase printre gratii. Arunc o privire fugară spre hoţii care aşteptau nedumeriţi pe intervalul dintre paturi, apoi cu o voce calmă, chiar blândă, le spun:

— Eu n-am nicio vină că drumurile noastre s-au intersectat în această tristă instituţie. Acum fac abstracţie de hainele pe care le purtaţi şi consider că mă adresez unor oameni care nu şi-au pierdut demnitatea. Cred că interesul fiecăruia dintre voi este să ajungă acasă cât mai repede, acolo unde vă aşteaptă cu drag soţia, logodnica, iubita, dar mai ales copiii. Pentru că între oameni trebuie să existe respect reciproc aş dori ca încrederea pe care o investesc acum în voi să nu fie zadarnică. Tocmai de aceea cred că ar fi cazul să vă revizuiţi comportamentul. Ştiţi foarte bine la ce mă refer. Cam atât am avut de spus.

Din fundul camerei îşi face loc printre hoţii care stăteau îngrămădiţi pe intervalul dintre paturi un zdrahon cu buza de iepure acoperită de o mustaţă neagră şi stufoasă. Nici n-am băgat de seamă când s-a postat la mai puţin de un metru de mine. Când m-a privit cu ochii lui reci ca de reptilă mi-am amintit pe loc că mă aflu între criminali cu pedepse de peste douăzeci de ani. Am înghiţit de două ori în sec, retrăgându-mă discret spre uşă. Am vrut să spun ceva, dar parcă vorba îmi îngheţase pe buze. Un tremur nervos mă cuprinse din tălpi până în creştet, simţind fiori reci ca de gheaţă pe şira spinării. Ca prin vis îi aud vocea hodorogită:

— Cetăţene sergent major, sunt deţinutul Iorga. Mi se mai spune Codin. Am umblat prin multe puşcării din Jră, dar încă n-am întâlnit niciun gardian care să vorbească atât de frumos ca dumneavoastră. Sunteţi extraordinar. N-aş fi crezut că după şaisprezece executaţi pe muchie voi întâlni un asemenea gardian mulţumesc în numele tuturor că ne consideraţi tot oameni. Promitem că n-o să vă dezamăgim.

Frazele deţinutului mi-au picurat în suflet satisfacpe care, în mod paradoxal, o trăisem până atunci doar cano băteam hoţii cu bestialitate…

Convocarea de trei zile ţinută în unitate **s-**a încheiat cu efectuarea exerciţiului de urmărire şi capturare a unui evadat. Sergentul major Sarea **s-**a îmbrăcat **într-**un trening albastru pornind în pas alergător spre pădurea de la marginea satului. După o jumătate de oră patrulele erau deja pe urmele lui. Împreună cu încă patru colegi am primit misiunea de a ne deplasa spre grajdurile CAP**-**ului pentru a scotoci împrejurimile. Ajunşi aici, îngrijitorul de la sectorul zootehnic, badea Ştefan, mi**-**a şoptit discret că l**-**a văzut pe „evadat” fugind spre Modină, cum era denumit dealul din spatele cimitirului. Le**-**am spus şi celorlalţi pontul aşa că neam înţeles să trecem în dispozitiv, fiecare cu zona lui de responsabilitate, pentru a**-**l lua pe fugar prin surprindere.

Emoţia sporeşte cu fiecare pas iar tremurul gândurilor mă poartă la părinţii mei care sunt îngropaţi în acest cimitir Păşesc cu sfială pe poteca îngustă care duce la locul în care îşi dorm somnul de veci robii lui Dumnezeu, Gheorghe şi Floare. Aşez cascheta pe mormanul de nisip alături de pistolul mitralieră şi îngenunchez în faţa crucilor de lemn uscate şi strâmbe, cu memoria ştearsă de vânturile şi Plolle timpului neiertător.

Din fumul amintirilor răsare ca o icoană chipul blând al, amei. Ochii ei albaştri şi limpezi ca cerul de vară m**-**au mărit toată viaţa. Mi**-**e aşa de dor de ea…

Ce n**-**aş da să mă mai mângâie pe creştetul capului…

Pe frunte… Pe obraji…

Ce n**-**aş da să mai fiu o dată împreună cu părinţii mei… Să le spun doar atât: „Oare o să mă puteţi ierta vreodată că n**-**am ştiut să vă preţuiesc aşa cum aţi meritat?”…

Fugarul Sarea stătea pe un buştean din curtea cooperativei alături de membrii patrulei. Aveau toţi ţigările aprinse când m**-**am apropiat de ei. Văzâ**ndu-**mă cu faţa transfigurată de atâta plâns şi**-**au dat seama că vin de la cimitir. M**-**au privit cu înţelegere şi compasiune apoi am pornit spre unitate tăcuţi şi împovăraţi de gânduri…

Cei şase deţinuţi minori au constituit o prezenţă

inedită în penitenciar. Îmbrăcaţi în uniforme bleumarin păreau nişte elevi veniţi la şcoală. Aceea a perfecţionării infracţiunilor. Mi-am dat seama de acest lucru din discuţiile purtate cu Arvinte, zis şi „Chirurgul” pentru dexteritatea mâinilor în timpul „operaţiei” buzunarelor victimelor. După ce mi-a făcut o demonstraţie practică în ceea ce priveşte arta şutelii l-am întrebat:

— Nu te-ai gândit niciodată că banii pe care îi furi de la oameni sunt poate ultimele economii din casă? Nu te-ai gândit că rămân copiii fără mâncare?

Arvinte m-a privit mirat apoi mi-a răspuns printr-un zâmbet subţire, ironic, dispreţuitor.

— Chiar nu ai mustrări de conştiinţă? Sau nici nu ştii ce s-nt acelea? insist oarecum revoltat.

Plictisit parcă de atâtea întrebări incomode, Axinte a Meat din umeri:

— Eu ce să le fac dacă sunt gură cască şi nu ştiu aibă grijă de bani? În momentul în care „operez” nu gândesc la nimic. Sunt prea concentrat asupl „pacientului”. Meseria asta o practic de nouă ani şi am de gând să mă specializez până când voi şti să lucrez curat fără să mă prindă…

În faţa acestor argumente am rămas fără replică Mă gândeam cu amărăciune că minorii de azi vor deveni cu siguranţă recidiviştii de mâine.

Ochii albaştri, fără lumină, ai deţinutului Dinu clipeau des. Ştia că prezenţa lui în puşcărie stârneşte curiozitatea tuturor. Într-o zi mi-a spus cu tristeţe:

— Asta e, domnu’ major. Trebuia să treacă pe aici şi un orb, de parcă nu mi-ar fi ajuns povara acestui handicap cumplit.

Dinu fusese preşedintele Asociaţiei Nevăzătorilor din Maramureş, trimis în judecată pentru luare de mită. Era un om inteligent, cu o voce plăcută şi deosebit de respectuos ştia o mulţime de maxime şi aforisme pe care le folosea în mod frecvent în relaţiile cu ceilalţi deţinuţi de la Infirmerie Dinu avea un joc de şah special confecţionat pentru nevăzători. Auzind că iubesc acest sport m-a provocat:

— Veniţi domnu’ major să facem o partidă. O să ţine minte toată viaţa că aţi jucat şah cu un orb în puşcărie.

Degetele subţiri şi lungi ale lui Dinu ştiau cu exactitate unde se află piesele pe tablă. Acestea erau confecţionate! din lemn având la extremitatea inferioară o prelungiri pentru a putea fi introduse în găurile din tabla de SM Fiecare mutare trecea prin filtrul imaginaţiei sale ce* ce m-a impresionat. Nefiind obişnuit cu acest st dar mai ales pentru că am tratat cu superficialitate partida, am pierdut-o fără drept de apel. În cea de-a doua a trebuit să nă întrebuinţez serios ca să-l egalez.

— Gata! Nu mai joc! De pe baricade diferite lupta a rămas nedecisă, i-am spus învăluindu-l cu voalul simpatiei.

Celebrul pokerist băimărean Pepino s-a gândit că n-ar fi rău ca pentru o perioadă de timp să se reprofileze, împreună cu un alt „muncitor” şi-a deschis într-una din camerele apartamentului o „carieră” de remy. Tocmai când se pregătea să ridice şi ultima „piatră” pentru a o pune la temelia formaţiei şi-au făcut apariţia în mod neaşteptat trei „sticleţi” care le-au ciugulit cele trei mii de „boabe” de pe masă. Au fost transferaţi apoi la „pension” pentru un „cantonament” de trei luni în vederea pregătirii altor jocuri cu miză mai mare. Când l-am văzut în curtea de plimbare i-am spus râzând:

— Ei, Pepino, cred că n-ai „citit” bine cartea. Ai mers la două capete”, dar ţi-a intrat „în gaură”. Sau n-ai făcut corect volta”…

— O, lăsaţi-mă! Din „carieră” m-au săltat. Păcat că am pierdut nişte deplasări în perioada cât stau aici.

— Te mai odihneşti şi tu. Tot în turnee… E cam greu să rezişti în ritmul ăsta…

— Nu mă mai luaţi la mişto. Nasolul ăsta de Petre a fost un fazan. Dacă nu-i spunea lui Lăstărică unde mergem nu ştia nimeni nimic. El ne-a turnat la miliţie…

3 okeristul s-a uitat în dreapta şi în stânga apoi mi-a spus în şoaptă:

— Vreau să vă spun ceva foarte important. De trei

zile am aşteptat să vă întâlnesc…

— Hai, spune-mi acum.

Am mers cu Pepinoan birou şi l-am întrebat:

— Ai ceva probleme?

— Probleme nu, dar am ceva bani.

— Bani? De unde ai tu bani aici? îl întreb cu ochi holbaţi ca ai unui broscoi.

— L-am câştigat la barbut acum o săptămână pe carantină. Să nu mă întrebaţi cu cine am jucat că nu vă spun

— Câţi bani ai?

— O sută de lei. Mi-e frică **s-**o ţin la mine. Luaţi-o dumneavoastră şi beţi un vin cu Naţi, prietenul nostru comun.

Această frază dar şi fază semănau izbitor cu cea petrecută în compania recidivistului Roco. Doar intenţiile! erau diferite…

— Nu pot să iau banii, i-am explicat pe un ton calm, amuzat oarecum de naivitatea lui.

— Atunci ce să fac cu ei?

— Îţi explic imediat. Te fac „mare”. Îl chem acum pe ofiţerul de serviciu şi îi spui că ai găsit banii în buzunarul de la slip. Ai aşa ceva pe tine?

— M-aţi nimerit la fix. Am unul roşu. **ia uitaţi-**vă, în spuse ducând mâna la nasturii pantalonilor.

— Nu, nu te dezbrăca. Te cred. Aşa… Vei da apoi «declaraţie iar eu o să confirm cele scrise de tine. Parol?

— Pas parol!

ÎN ÉEuf… **–** n fata într-adevăr Pepino a fost „mare” fiind evidenţiat în celorlalţi deţinuţi pentru „corectitudinea” de care a dovadă.

Spre surprinderea mea, pe carantină l-am întâlnit pe ctul coleg din perioada junioratului, Mihăilă.

Doamne, ce mare fotbalist putea să ajungă dar viaţa dezorganizată i-a distrus o carieră ce se anunţa fulminantă. L-am dus în birou şi i-am făcut semn să ocupe loc. N-a avut curajul să se aşeze până nu i-am spus:

— Măi Săgeată, ce te sfieşti aşa?

Când a auzit vechea poreclă mi-a zâmbit trist, a ridicat braţeleapoi s-a prăbuşit pe scaun. Plângea.

— Ce-ai făcut? îl întreb într-un târziu.

— M-am bătut cu Rică pokeristul, răspunse printre lacrimi.

— Şicâtti-au dat?

— Mie şase luni, lui trei. El avea serviciu, eu nu!

— Ai ajuns şi boschetar, în loc să fii în lotul naţional de fotbal. Cu talentul tău acolo trebuia să fii, nu mă pot abţine eu să nu-i fac morală.

— Parcă numai eu… Şi dumneavoastră aţi fost la fel de talentat…

— Ascultă Săgeată… Când suntem numai noi doi îmi spui tu. În rest, ar fi bine să nu ştie nimeni că ne cunoaştem. Ai înţeles?

— Am înţeles! răspunse zâmbind.

— Pe vremea noastră nu se dădea atâta importanţă juniorilor ca acuma. Trebuia să ai un talent ieşit din comun 03 să poţi răzbate…

— Asta cam aşa e, dar şi noi am fost neserioşi.

cunoşti?

— Recunosc!

— Măcar tu te-ai realizat. Eu mine mâine poimâine o ajung ca Siminică. Din vicecampion naţional la box îl POJ vedea în fiecare dimineaţă dormind pe bancă în parc învelit cu ziare. N-aş fi crezut niciodată că o să te întâlnesc aici Te rog să mă ierţi…

Ochii lui Mihăilă erau din nou scăldaţi în lacrimi. Mai uitam la el şi parcă îl vedeam fentând pe extrema dreapta Driblingurile sale irezistibile ridicau tribunele în picioare! compătimeam sincer. Înainte de a ajunge în faţa camerei s-a oprit brusc.

— Era să uit. Ştii că a murit Negrea?

— Nu! N-am ştiut, îi răspund de-a dreptul şocat.

— Da, a murit vara trecută într-un accident de maşină. El împreună cu cei doi copii. Nevastă-sa a scăpat. Ce să faci, asta-i viaţa. Azi eşti mâine nu mai eşti…

Vestea primită mi-a umplut sufletul de mâhnire.

Negrea fusese portarul echipei noastre de juniori. Înainte de a se muta din Baia Mare, undeva în judeţul Sălaj, de câte ori mă întâlneam cu el îi aduceam aminte de năzdrăvănia pe care a făc**ut-**o **într-**un meci susţinut în deplasarea de la Arieşul Turda.

Împreună cu Rotaru, portarul de rezervă, cu o seară înaintea meciului **s-**au dus la un chef cu nişte piţipoance Dimineaţa au venit de la sindrofie direct la autobuz, aşa cal antrenorul Rizea nu i**-**a observat cât sunt de mahmuri. Înainte de începerea meciului, chiar în vestiar, Puşculiţa**-**l cum îl poreclisem pe Negrea, i**-**a zis antrenorului: „I

— Meştere, băgaţi**-**l vă rog pe Rotaru în prima repriz că eu nu prea mă simt bine, Am crampe la stomac şi îm1 vipe să vomit…

Antrenorul **s-**a uitat la el şi văzând cât e de palid l**-**a crezut, dar l**-**a atenţionat:

— Cum îţi revii, mă anunţi. Rotaru n**-**a apărat de zece etape în meciuri oficiale, aşa că **s-**ar putea să te bag mai repede.

N**-**a trecut nicio jumătate de oră că scorul era deja trei la zero pentru gazde. Cum era de aşteptat Rotaru a fost schimbat imediat după cel de**-**al treilea gol. Când **s-**a făcut înlocuirea, undeva la marginea terenului, Rotaru i**-**a spus nervos printre dinţi:

— Mi**-**ai făc**ut-**o dar acum ţi**-**a venit şi ţie rândul să iei vreo cinci boabe.

Negrea n**-**a luat decât patru însă a creat o fază memorabilă. Pe la mijlocul reprizei a doua un jucător turdean prinde o ghiulea de senzaţie de la douăzeci şi cinci de metri pe care Puşculiţă nici n**-**a văz**ut-**o. Balonul ricoşând din plasă în teren, un alt jucător de la gazde îl retrimite spre poartă, la mişto, direct spre vinclu. Negrea când a văzut că vine mingea **s-**a întins, făcând o robinsonadă de toată frumuseţea, prinzând balonul cu siguranţă. A aşteptat câteva secunde aplauzele puţinilor spectatori şi văzând că nu mai vin, a bătut mingea de pământ şi a degajat**-**o puternic. N**-**a înţeles de ce arbitrul a pus balonul la centru până nu i**-**a strigat de pe margine

Rotaru în hohote de râs:

— A fostgol, nătărăule!

Acum pe bietul Negrea, Caron, luntraşul morţilor, îl trecuse apele Styxului **într-**o lume poate mai bună. Şi mai dreaptă…

Dumnezeu să te ierte, bunul meu prieten!

Noul meu univers pe care l**-**am creat cu atâta trudă a fost nimicit odată cu venirea lui Şchiopu din concediu.

r

Nici în cel mai urât vis nu mi**-**aş fi imaginat că acest o poate avea o influenţă atât de nefastă asupra mea. Era de**-**a dreptul diabolic. Malefic. Drăcesc.

În câteva zile m**-**a convins să bat din nou hoţii. După? săptămână n**-**a mai rămas nimic din haina supraveghetorului psiholog pe care o îmbrăcasem cu atâta succes. Devenisem fiara de dinainte. Deţinuţii nu mai înţelegeau nimic din comportamentul meu cum de altfel nici eu nu înţelegeam ce se întâmpla cu mine.

Îmi este greu să anticipez care ar fi fost traiectoria carierei mele de subofiţer dacă din nou mâna aceea nevăzută nu mi**-**ar fi răsfoit filele vieţii.

În primul rând plutonierului Şchiopu **s-**a aprobat raportul prin care solicitase mutarea la Penitenciarul Oradea. Apoi a venit ziua pe care n**-**o voi uita niciodată. Am fost numit escortă la Tribunalul Judeţean Maramureş. În timp ce asistam cum se îmbarcă deţinuţii doi câte doi, legaţi cu cătuşe, am observat că din mâna unei doamne blonde sa desprins un copilaş de şase sau şapte anişori. Eram cui pistolul mitralieră în poziţie de tragere când pruncuţul a trecut pe lângă mine. Puteam să**-**l opresc cu uşurinţă dar a-mi rămas în continuare nemişcat. Puiul de om **s-**a apropiat de un deţinut care tocmai se pregătea să urce în dubă. L**-**a prins cu mânuţa de mâneca zeghii apoi **s-**a agăţat de cătuşe şi a strigat:

— Te iubesc, tăticule! Te iubesc! Vin şi eu cu tine! Când am auzit vocea aceea suavă, candidă, cristalină, am crezut că se prăbuşeşte peste mine turla! bisericii de peste drum de Teatrul Dramatic…

Nici nu **s-**au stins în sufletul meu ecourile emoţionantei scene că a venit un alt moment care avea să definitiveze acea cotitură în cariera mea. După ce intrat seara de serviciu pe secţia a patra, colegul de la sectorul Vizite m-a rugat să citesc cu atenţie scrisorile şi. Ţi le poştale ale deţinuţilor. Această cenzură a corespondenţei era obligatorie pentru a preveni în primul rând producerea unor evenimente negative în cazul în care deţinutul ar fi primit veşti proaste pe această cale.

Mi**-**a atras atenţia în mod deosebit o scrisoare la finalul căreia o fetiţă a scris cu o mânuţă tremurătoare cele mai tulburătoare cuvinte pe care le**-**am citit vreodată:

„Dragul meu tătic.

Afară a început să ningă iar tu de ce nu vii să ne jucăm cu zăpadă?”

În seara aceea am simţit că încet, încet, masca de ceară a gardianului dur, exigent, neîndurător, începe să se topească în seara aceea toate lucrurile în care am crezut, tot ce făcusem, **s-**a răsturnat **într-**o secundă, arătâ**ndu-**mi mie însămi un chip al meu atât de urât încât nu l**-**am putut suporta. Am închis ochii. Şi când i**-**am deschis am făc**ut-**o încet, cu grijă să nu mă rănească lumina.

Lupta cu bestia

Plecarea lui Şchiopu mi**-**a înlesnit titularizarea pe secţie, numai că fantoma lui bântuia peste tot. Pe holuri, în curtea de plimbare, pe celular, dar mai ales în mintea mea. Parcă îi auzeam vocea autoritară: „Biserica mamii măne**-**ta de bandit, la ieşi tu afară să discutăm!”

Întotdeauna „discuţia” începea în cameral supraveghetorului cu cinci lovituri de baston în palma dreaptă. Era ca un ritual. Ca un fel de superstiţie. Cina lovituri. Niciuna în plus. Sau în minus. De**-**abia apoi începea „tocătura” pe holul de ia izolatorul de pedeapsă.

Acolo se dezlănţuia. Când începea să lovească faţa îi se schimonosea, ochii se injectau de ură, iar gura se strâmba **într-**un rânjet sălbatic. Plescăia apoi de plăcere cu buzele sale subţiri când banditul începea să horcăie. Atunci îmi spunea: „Toarnă bidonul cu apă pe el. Să se

răcorească hahalera dracului”…

Mă împotriveam din răsputeri gândurilor otrăvite care se strecurau în suflet. Simţeam cum bestia din mine voia să explodeze numai la vederea bastonului de cauciuc ce se odihnea cuminte, agăţat de robinetul caloriferului. Atunci aduceam ispita în faţa dreptei judecăţi a conştiinţei mele şi o întrebam: „Ce vrei de la mine? Nu ţi-au fost îndeajuns doi ani cât m-ai ţinut sub puterea ta malefică? Piei din ochii mei Nu mai vreau violenţă!”. Cu cât mă împotriveam mai mult simţeam că tăria ei se risipeşte ca ceaţa sub razele soarelui-Popularitatea mea pe secţie creştea de la o zi la alta Noile metode folosite au început să dea roade Pledoariile pentru omenie şi bună cuviinţă au avut u „I

a, cât extraordinar asupra deţinuţilor, care se mirau de tamorfoza produsă. Pentru a-mi menţine totuşi îoritatea nu treceam cu vederea nicio abatere.

Alegeam din fiecare cameră câte un deţinut care încalca regulamentul de ordine interioară, îl duceam în birou întocmeam raport de pedepsire. De regulă îi triam pe cei nerecidivişti care erau afectaţi de acest raport. Apoi îi ţineam două zile în tensiune după care mergeam în cameră, chemam deţinutul la mine şi cu o voce gravă îi spuneam:

— Aici este raportul tău de pedepsire. Îl vezi? N-am vrut să-i înregistrez deoarece m-am gândit că ai acasă copii care te aşteaptă şi nu le vei putea da nicio explicaţie atunci când vor întreba de ce nu vine tatăl lor în ziua în care trebuia să se libereze.

Deţinutul tăcea spăsit, cu capul în pământ. În cameră se făcuse o linişte deplină.

— Acest raport, continuam eu pe un ton blând, îl rup în faţa tuturor. Îţi recomand ca pe viitor să te gândeşti tu la aceste aspecte.

Faţa deţinutului radia de bucurie. Cu lacrimi în ochi îmi spunea:

— Domnu’ major, vă promit că n-am să mai încalc regulamentul niciodată. Vă mulţumesc din suflet!

Acest mod de a-l face pe deţinut să înţeleagă Pericolul care îl paşte, o sancţiune disciplinară, avea un rol educativ şi pentru ceilalţi condamnaţi. Apelând la acest artificiu mi-am câştigat stima şi respectul tuturor.

După ce marea majoritate a hoţilor mi-au cunoscut şi – calaltă latură a comportamentului, când intram de erviciu era o linişte deplină pe secţie. Noaptea studiam –le de cameră şi în scurt timp am reuşit să îi cunosc după nume şi infracţiunea comisă. Deţinuţii au început şi capete încredere în mine venind cu sufletul deschis să-nj raporteze ce probleme fi frământă. Îi ascultam cu răbdare le dădeam sfaturi, îi încurajam, ajutân**du-**i astfel să treacă mail uşor peste momentele delicate. Toate aceste gesturi au avut un ecou deosebit în rândul deţinuţilor intelectuali. Ei au fost aceia care m-au apreciat şi i-au influenţat în mod pozitiv pe cei care nu puteau uita atât de uşor comportamentul brutal depănă mai ieri.

După pensionarea adjutantului Spânu, plutonierul! Fulger a devenit succesorul său şi implicit şeful meu direcţi Acesta reprezenta o adevărată teroare pentru deţinuţi! Hoţul prins în gheara lui scăpa în cel mai fericit caz cu trei „directe” în bărbie şi un „upercut” la stomac sau ficat. Aveai un dar nemaipomenit de a provoca deţinuţii. Din cauza lui recidivistul Belciug a înghiţit nouă cozi de lingură în decurşi de o oră. Era bolnav psihic dar pentru Fulger acest lucru n-a contat.

Ga să-mi asigur garanţia rămânerii pe secţie mail aveam de rezolvat o singură problemă: bătaia deţinuţilor Dacă nu aveam o asemenea „activitate” nu prezentarul suficientă încredere. După multe căutări prin ungherele minţii mele înnoite am găsit soluţia salvatoare. La cameral douăzeci şi şapte se afla deţinutul Mustăţea, fostul meu! coleg de la Moara de grâu din Baia Mare, pe vremea când am fost o vreme ucenic morar. Ştiam la ce oră obişnuieşte să vină Fulger pe secţie de aceea îl aşteptam pe hol împreună cu Mustăţea, cu ochii ţintă la poarta de la intrare când ajungea în curtea de plimbare îl duceam pe fostul] coleg în camera supraveghetorului şi mă prefăceam că îl &

al cu bastonul. Acesta, aşa cum l-am învăţat, urla ca din guf3 de şarpe.

Domnu' major, n-o să mai fumez niciodată în cameră. Nu mă mai bateţi, vă rog frumos. Aoleo, nu mai daţi că mă omorâţi!

Mustăţea îşi juca bine rolul numai că **într-**o zi, după atâtea „repetiţii" Fulger a intrat prin surprindere în birou şi l-a recunoscut. M-a întrebat nervos, cu ochii plini de mânie:

— Iar ai probleme cu hahalera asta?

Fără să aştepte vreo confirmare Fulger a făcut o piruetă şi l-a lovit cu pumnul în bărbie pe deţinut. Luat prin surprindere, acesta **s-**a prăbuşit ca secerat, zdrobi**ndu-**şi fata de ciment. Plutonierul i-a mai tras un voleu în coaste după care l-a abandonat pentru că a primit mesaj prin staţia de emisie-recepţie să se prezinte de urgenţă la postul de control.

După ce a plecat, l-am ridicat pe Mustăţea spu**nându-**i zâmbind:

— Asta a fost pe bune. Du-te şi spală-ţi faţa la chiuvetă că **s-**ar putea să vină să continue reprezentaţia. Trebuie să le fcag repede în cameră…

— Mai dă-l dracului de hitlerist…

— Ce să faci, astea-s riscurile meseriei de actor, înţep moment în care izbucnim amândoi în râs.

La cabinetul medical, deţinutul doctor Caraivan era totdeauna bine dispus.

— Dacă n-aş fi aşa, mi-a spus **într-**o zi, cred că mâine **-** aţi vedea mort. Buna dispoziţie mă ajută să uit de hazuri. Gândurile au o putere uimitoare asupra noastră; Problema e că nu suntem conştienţi de acest adevăr, Două fiinţe şi două lumi se bat în permanenţă Pentru mintea noastră iar frontul de luptă al minţii sunt gândurile. Fiinţa de care ne lăsăm influenţaţi ne va dirija gândurile şi implicit viaţa. Informaţiile pe care le primim şi le credem ne afectează enorm. În mod paradoxal atragem acel lucru de care ne temem. Dacă te temi de dragoste o [atragi Dacă te temi de rău îl atragi. Şi v-o spune un om care chiar acum

experimentează acest lucru. Domnu' major eu la tem că domnii din comisia de liberare condiţionată n-o să-mi dea drumul acasă. Ce părere aveţi?

Absorbit şi fascinat de teoria doctorului, cu gândul la cele două fiinţe care până nu de mult sălăşluiau în mine nu i-am răspuns imediat.

— Înseamnă că ştiţi ceva. De aceea tăceţi, zise cu o voce tremurătoare.

Ca să-l necăjesc, îi spun cu seriozitate:

— Bineînţeles că n-o să-ţi dea drumul. Până nu arestează încă un medic nici să nu te gândeşti că o să pleci de aici. Cine crezi că o să lucreze la cabinetul medical? Caraivan, care fusese condamnat pentru provocare ilegală de avort, a stat puţi pe gânduri apoi, în stilul său mucalit a replicat:

— Bine ziceţi dumneavoastră. Decât să merg acasă ca să mă cert cu nevasta mai bine stau aici…

Ne amuzam amândoi pe tema asta şi chiar nu-mi dădeam seama dacă vorbeşte serios sau vrea să-mi afle numai

Părerea.

— În acelaşi timp, continuă doctorul cu gravitate, gândirea negativă are o putere înspăimântătoare asupra Offlului. Tocmai de aceea cel mai important lucru în viaţă este modul în care gândeşti. Spune-mi ce gândeşti şi îţi spun cine eşti. Mai devreme sau mai târziu devenim ceea e gândim Sau mai exact, nu suntem ceea ce gândim că suntem ci suntem ceea ce gândim. Sau şi mai bine a spus-o un înţelept american, Emerson: „Omul este ceea ce gândeşte toată ziua". Aşadar, să fim veseli şi optimişti. Ei, domnu' major, ne-am luat cu vorba şi încă n-am lucrat nimic. V-aş ruga frumos să mi-l aduceţi pe Haidu de la camera paisprezece. E bătrânul acela de şaptezeci şi trei de ani care şi-a violat nepoata. Aseară a avut tensiunea cam mare şi vreau să văd cum se mai simte.

Când am deschis uşa camerei în faţa mea se derula o scenă care m-a impresionat. Un deţinut se târa în genunchi pe intervalul dintre paturi cu un pantof în gură

de parcă ar fi fost un câine care tocmai aporta un obiect. Văzând cât sunt de uluit, şeful camerei mi-a explicat:

— E Călăuz... Iar a făcut o criză de epilepsie. Îl ţine cam zece minute. După ce îi trece se chirceşte în mijlocul camerei şi rămâne nemişcat o jumătate de oră. E ca şi paralizat. Nu-şi mai simte mâinile, picioarele, gâtul... Gândiţi-vă că face două sau chiar trei crize pe zi... Are doar nouăsprezece ani. Un om ca acesta credeţi că trebuia băgat în puşcărie? Şi ştiţi pentru ce a fost trimis în judecată?

— Nu, nu ştiu...

— Pentru complicitate la viol. Ce părere aveţi?

Privindu-l pe Călăuz cum scutură pantoful cu dinţii simţeam cum mi se strecoară în suflet fiori de mâhnire... Nici n-a apucat bine să intre Haidu în cabinet că doctorul Caraivan l-a şi întrebat:

— Cum stai cu „motoraşul", bade Văsălică?

— Şti-mă bdeata me. Tătă noaptea n-am dumit, zise b°Şorogul întinzân**du-**se pe pat.

Medicul i-a măsurat de două ori tensiunea după care i-a spus:

— Amai scăzut fată de cum era aseară. Să iei bumbii ăştia albi de trei ori pe zi după mâncare. Înţelesu-m-al dumneata?

— Înţelesdară...

I

— No, bade Văsălică, da cum o fost cu nepoata dumitale? îl întrebă doctorul trăgâ**ndu-**mi cu ochiul.

Bătrânul se uita la mine jenat şi nu îndrăznea să spună nimic.

— Bade Văsălică, da mă faci de tătă minunea. Spune fără frică, doară domnu' major nu-ţi face nimic, îl încuraja Caraivan.

— D'apoi io ce să fac dacă i-o plăcut? spuse **într-**un târziu moşul încheind cu mâna tremurătoare nasturii de la cămaşă.

— Câţi ani avea fata? îl întreb curios?

— Şaişpe ai.

— Şi dumneata?

— Şeptezăci şi patru…

— Nepoata a născut?

— Dară c-o născut. Un fecior de trii kilomni şi jumătate, zise moşul cu mândrie.

— Crezi că-i al dumitale?… J

— Aşe zâc domnii mai mari de la espertiză ci meu…

— Da mai mere treaba la vârsta dumitale7 îl ’n’ IC” doctorul în timp ce îl ajuta să se încheie la zeghe

— Mai mere, da’ numa când văd câte-o tânărucă. - râzând boşorogul, arătân**du-**şi gura ştirbă.

No, bine-i bogăt. Să nu uiţi să iei bumbuţii de trei ori o 2 şi să nu te enervezi. Înţelesu-m-ai?

— Înţeles! Să ai multă sănătate, domnu’ doctor.

După ce l-am băgat în cameră am revenit în cabinet.

— Ce ziceţi, domnu’ major? La vârsta lui am vrea noi să fim atât de potenţi ca el. Dar nici nu-i de mirare. A crescut şi a trăit ia ţară. Aer curat, lapte, brânză, ceapă, slănină şi câte un pahar de pălincă. N-a ştiut ce-i aceea poluare, stres sau alte necazuri cu care te împovărează viaţa trepidantă de la oraş Acuma se consumă din punct de vedere psihic pentru că se află aici, de aceea tensiunea este oscilatorie. Oricum, se ţine bine moşul…

— Asta cam aşa e… Eu cel puţin n-o să ajung niciodată vârsta lui. Gazul de la Combinatul chimic ne scurtează viaţa cu cei puţin zece ani. Gândiţi-vă că eu am crescut chiar sub coşurile prin care iese otrava. Ca să nu mai vorbesc de alcool şi ţigări…

— Hai, nu mai fiţi atât de pesimist. Atunci ce să zic eu la şaizeci şi unu de ani?

Când am auzit ce vârstă are am tresărit. Nu mi-a venit să cred. Aşa înalt, suplu, cu părul negru uşor ondulat şi cu pielea feţei întinsă şi netedă ca hârtia, nu-i dădeam mai mult de cincizeci de ani.

— Bătrânul ăsta mi-a adus aminte de un banc. Vreţi să v spun?

— Bineînţeles. Doar ştii că întotdeauna mi-a făcut Plăcere să te ascult.

— Merge o bătrână la medicul ginecolog, începe araivan cu hazul care de-acum îmi era familiar. Se aşază cuminte la rând şi aşteaptă. Trece o oră. două.

trei, patru, dar nimeni n-o întreabă nimic. Când să plece acasă, doctorul se adresează bătrânei mai mult în glumă I

— Măicuţa, eu am impresia că dumneata ai greşit cabinetul. Precis la modicul de ochi sau de inimă ai vrut să mergi.

— N-am greşit domnu' doctor, răspunde bătrâna fi revoltată. La dumneata am venit.

— Câţi ani?

— Şaptezeci şi cinci.

— Cu ce pot să te ajut?

— Cred că am rămas grea, răspunde ea ruşinată.

Medicul o priveşte mirat, stă câteva secunde pe I gânduri apoi îi spune:

— Pofteşte înăuntru!

După ce o aşază pe „Calul Bălan" şi constată cu surprindere că într-adevăr este însărcinată, ginecologul o întreabă uluit:

— Cine este autorul? Cine te-a lăsat gravidă?

— Cum adică cine? Bărbatu-meu! răspunse oarecum ofensată femeia.

— Dar câţi ani are?

— Şaptezeci şi opt!

Medicul rămase de-a dreptul interzis. Se afla în faţalI unui caz nemaiîntâlnit. „Cred că e unic în analele medicinii: O babă de şaptezeci şi cinci de ani... Şi moşul de şaptezeci şi opt. Extraordinar...", se gândi el în timp ce se spăla P «mâini.

— Mâine dimineaţă la ora opt să fii aici împreună o* soţul dumitale. Vreau să-l cunosc, îi spuse doctorul în t-M ce o conducea pe scări.

A doua zi dimineaţă în cabinetul doctorului se afla o armată întreagă de medici, doctoriţe şi asistente, toţi curioşi să vadă minunea. La ora opt intră în Sala de consultaţii gravida însoţită de un bătrânel înalt, zvelt, vioi

şi cu ochii verzi ca de viezure. Medicul o mai consultă încă o dată şi cei prezenţi se conving că într-adevăr bătrâna este însărcinată. Directorul spitalului care a sosit şi el între timp se apropie de bătrân şi-l întreabă?

— Dumneata eşti viitorul tată?

— Eu, dar să ştiţi că n-am vrut. Am venit într-o seară de la bufetul din sat şi m-am scăpat, zise el ruşinat.

— Câţi ani aveţi?

— Şaptezeci şi opt împliniţi în august. Luna trecută…

— Şi la vârsta dumitale mai merge?

Bătrânul stă o clipă pe gânduri, se uită când la director când la o asistentă blondă care îl privea fascinată, apoi povesteşte cu nostalgia omului care a fost de multcătană:

— Domnu' doctor, eu în tinereţe duceam pe penis o găleată plină cu apă…

Doctoriţele şi asistentele au exclamat:

— Oa, ca…

— Şi urcam scările cu ea! continuă el cu mândrie.

— Oai, oai, ca, ca… făceau domniţele.

— Şi acuma cum e? întrebă curioasă asistenta blondă sânii mari.

— Ei, acum mi se cam înmoaie genunchii pe scări când dllcgăleata, făcu moşul supărat…

— Ha, ha, ha, izbucnesc eu uitându-mă la doctor. Ca râdea şi el în hohote, sprijinit cu mâinile de spătan scaunului.

Deţinuta Varna a fost repartizată la muncă în ciuda faptului că figura în fişa medicală ca fiind bolnavă psihic pe fondul unei rătăciri de moment a afirmat în cameră că dacă primeşte mai mult de doi ani pentru falsificarea unui CEC, va evada negreşit.

Toate aceste amănunte n-au convins comisia să n-o scoată la muncă deoarece deţinutele de la „Avicola" aduceau venituri substanţiale unităţii.

Cu toate că nu a primit decât un an şi patru luni pentru infracţiunea comisă, Varna n-a renunţat la gândul evadării într-o zi, când praful de cânepă a devenit atât de

dens încât il puteai tăia cu toporul, deţinuta **s-**a lepădat de costumul penal fugind pe gura de aerisire, acolo unde a fost cândva un ventilator.

De-abia după două ore de la evadare o angajată de la ferma vecină a descoperit hainele penale abandonate deasupra mormanului de rumeguş. Aceasta anunţat-o pe şefa punctului de lucru, plutonier Gherman, care a ordonat imediat încetarea lucrului. A efectuat apelul nominal constatând astfel lipsa deţinutei, după care a raportat evenimentul produs comenzii unităţii.

Toţi hoţii de pe secţie ştiau că a fugit femeia de H punctul de lucru. Deja trecuse o zi şi nu se ştia nimic de ea Deţinutul Ilie zis Corcodel se plimba nervos prin cameră când am deschis uşa a venit la mine şi m-a întrebat: – N-au prins-o încă?

— Nu!

Fir-ar al dracului de bulangioaică. Din cauza ei o să se strângă iar şurubul. Târâtura ordinară… Da-i-aş „muie” pe vizetă… Of, ce nervos sunt…

Se uită apoi la mine cu nişte ochi de câine bătut şi spune în şoaptă:

— Domnu’ major, vă rog să mă deschideţi că vreau să vă raportez.

— Vrei să mă raportezi? îl întreb cu seriozitate.

— Nu. Să raportez!

— Aşa mă, că de raportat m-au raportat alţii înaintea ta, îi spun zâmbind, în timp ce deschideam grilajul.

— Iar ţi-a făc**ut-**o domnu’ major, Corcodele, îl înţepă Săpăligă.

— Tu să taci, băi, „bulan cordit”. Că de mă enervez acuma îţi deşurubez nasul şi-ţi trag un pumn în cap de-ţi cad ochii în gură, apoi te uiţi cu ei printre carii…

Ajuns în birou îmi spuse:

— Domnu’ major, n-aş vrea să credeţi că sunt „sifon” sau „jet” dar trebuie să „prăduiesc” ceva din cameră.

— Hai, goleşte-ţi guşa!

— Ei, nici chiar aşa. Acuma pe bune… Staţi să vedeţi… Eu stau în patul de jos lângă Samoilă. Îl ştiţi

dumneavoastră, cel înalt şi slab ca un ogar... În fine... Domnu' major, acesta e un labagiu profesionist. O arde noaptea de mama focului şi ejaculează pe cearşaf şi pe saltea, l-am atras atenţia de mai multe ori să meargă la WC-eu dar nu vrea. Zice că e mai comod în pat că are imaginaţie mai bogată. Dimineaţa e un miros prin preajma lui de leşină şi sconcsul. Să-l bat nu pot pentru că-mi fac raport aşa că vă rog frumos mutaţi-l de acolo că nu mai rezist. Suntem şi noi civilizaţi, ce naiba!

A aşteptat câteva secunde să-mi vadă reacţia apoiW un ton rugător, specific recidiviştilor, a dezvăluit adevăratmotiv:

— Lăsaţi-mă vă rog să merg până la văru-meu Jaga 4 primit pachet şi poate-mi dă ceva de haleală... E la cam.

— Discutăm mai târziu, acum sună cineva. Îi explic sărind ca ars de pe scaun.

Când am deschis poarta de la intrarea în curtea de plimbare, sergentul major Preda, plin de noroi şi ud leoarcă, m-a întrebat:

— Ai un planton pe secţie?

— Bineînţeles! Vino în birou.

— Scoate-l te rog să-mi cureţe pantalonii şi pantofii, îmi spuse el în timp ce se aşeza pe scaun.

— Unde te-ai murdărit în halul ăsta? De unde vii?

— Cum de unde? Nu ştii?

— Ce să ştiu? întreb mirat şi intrigat totodată.

— Măi băiatule eu şi cu Grama am prins-o pe hoaţă!

— Serios? înseamnă că eşti valoros. Bravo, îl felicitcu toată sinceritatea.

Preda mi-a fost coleg de liceu timp de doi ani de zi-i «până când am fost exmatriculat din cauza abse nemotivate Pe vremea aceea viaţa mi se părea un nesfârşit! carnaval...

— Spune-mi cum a fost sunt tare curios...

— N-am timp acum Nu vezi cât sunt de ud?

— Nunimic, aici e prosopul. Şterge-te! Până îţi curătâl pantalonii şi pantofii îmi povesteşti. Oricum nu pleci d până nu-nv relatezi toată aventura voastră...

— Eu nu cred!

— Nu crezi? Vrei să-ţi demonstrez?

preda a stat preţ de câteva secunde în cumpănă, s-a gândit apoi, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva important s-a dat bătut:

— Nu-i cazul. Ştiu că eşti capabil de orice. Dar nu mă pune să-ţi povestesc cu lux de amănunte, aşa cum îţi place ţie. Îţi spun doar în mare…

Spune-mi în mare, că în ocean e prea mult…

— Bine, dacă faci mişto chiar nu-ţi mai spun nimic…

— Hai, nu mai face pe sensibilul. Te pomeneşti că ţi-ai pierdut simţul umorului de când te-ai făcut miliţian?

— Să ştii că l-am cam pierdut. S-au dus vremurile acelea din liceu când Gil ne înveselea cu poantele lui.

— Într-adevăr, o panaramă ca el se naşte o dată la o sută de ani. Era fantastic… Dar să revenim la oile noastre… Filmul evadării, te rog…

— Imediat după ce s-a dat alarma Furtună m-a trimis la domiciliul ei din Tăuţii de Sus. Ajuns aici, bărbatu-său, revoltat de cele întâmplate, mi-a promis tot sprijinul. Fără să spun la nimeni nimic m-am ascuns în lemnăria de la capătul şurii. Aici am aşteptat cam o jumătate de oră după care am văzut un bătrânel că se uită speriat în dreapta şi în stânga apoi intră tiptil în casă. Mi-am dat seama imediat că ceva nu este în regulă aşa că am ieşit din ascunzătoare, furişându-mă până la uşa de la intrare. Am tras cu urechea şi-am auzit pe bătrân spunând: „Marie se află în fundul Wflinii şi te aşteaptă pe calea ferată”. În acel moment am «trai în casă ca o vijelie iar soţul evadatei şi-a dat seama că am auzit toată discuţia. După ce mi-a spus că bătrânul este

crul sau. m-a

Întrebat cum să procedeze în această situaţie, l-am sugerai să meargă la unitate cu maşina lui şi să-l anunţe pl comandant unde se află evadata. Între timp bătrânul…

— Adică tatăl hoaţei, spun absorbit de suspansul epicului.

— Aşa… Da… La un moment dat aud că strigă

bătrânul din curte: „Fugi repede Marie că la noi în casă este un miliţian”. Degeaba am alergat după ea ca un atlet, doar ştii ce condiţie fizică am…

t

— Ştiu de la meciurile de fotbal…

— …Evadata parca intrase în pământ. Am căutat-o pe la Casa pădurarului, prin tufişuri, pe după copaci, prim şanţuri… Când am ajuns la cantonul părăsit de la marginea pădurii de molid apare şi Grama. Împreună cu el am ajuns aşa pe ploaia torenţială până la intersecţia mare din inima satului Unguraş. Aici ne-am oprit derutaţi pentru că nu mai ştiam încotro **s-**o apucăm. Cum ne uitam noi lung pe drumul din dreapta, deodată văd că apare ca o curcă plouaţi doamna hoaţă. Eram sigur că nu ne-a observat aşa că eu m-am ascuns după crucea mare de lemn cu Mântuitorul răstignit pe tabla ruginită iar lui Grama i-am spus să încerce să ajungă în spatele ei. Când a vrut să escaladeze gardul mare de nuiele deţinuta l-a văzut şi atunci a încercat să fugă. În acel moment m-am ridicat din locul în care eram şi îl câteva secunde am reuşit **s-**o imobilizez. Am ajuns toţi trei la şcoala din sat unde speram să găsim un telefon pentru a anunţa comanda unităţii ce ispravă am făcut. Din păcate nu era ţipenie de om prin preajmă. Toate uşile erau zăvorâte cil lanţuri groase de parcă înăuntru se găseau cine ştie ce comori. Flămânzi, obosiţi dar mai ales uzi leoarcă art coborât încet panta din mijlocul satului. Deodată am fost

„DXOlfijjft Je o autobasculantă pe care am şi oprit-o imediat., îi a înţeles că este vorba de un caz special motiv ïentrâie c-a SPUS sotiei ce, or doi copilaşi să coboare şi cu aştepte pe holul Căminului cultural.

Am ajuns cu maşina până la poligonul de tragere**,** de ne-am intersectat cu Dacia neagră a unităţii, l-am spus şoferului să oprească, am coborât repede împreună cu evadata pe care i-am predat-o căpitanului Furtună. Apoi conducătorul auto a avut amabilitatea să ne aducă până la cerutenciar. Aici se încheie filmul… Mai vrei ceva să-ţi spun?

— Nu-i nevoie. Ai fost mai coerent decât mă aşteptam – a depăşit condiţia de miliţian, îi spun zâmbind în timp ce dicţie pe scaun.

Apoi izbucnim amândoi **într-**un râs sănătos şi zgomotos aşa cum făceam pe vremuri în anii de liceu când Gil îl imita cu atâta talent pe Cea uşescu…

Deţinutul Heleşteanu, fost inginer şef la pdereade Reţele Electrice Bucureşti era un mare „or de literatură, muzică şi poezie. În tura de dimineaţă îl – ce-am de fiecare dată în birou sub pretextul că trebuie să actualizeze opisul cu deţinuţii de pe secţie. Ajuns aici mă asam vrăjit de vocabularul său ales, elevat, cu fraze ei odioase care parcă îmi topeau orice urmă de răutate din; Realmente nu mă săturam ascultân**du-**l şi în scurt – Pam învăţat atâtea lucruri frumoase şi interesante încât ar fi trebuit o grămadă de ani să le asimilez prin furarea unor cărţi. De fapt numai atunci când l-am noscut pe inginer am realizat cât de puţine lucruri cunosc, despre lume şi viaţă. Ascultân**du-**l, am realizat că de: sunt la fel ca oricare alt gardian: incult şi trufaş. **Într-**una din zile Heleşteanu mi**-**a spus o poveste cJ tâlc pregătită special pentru mine:

— Era o dată un om care plimba în lesă un câine din rasa doberman. Negru, puternic, energic şi neînfricat Om nostru vede pe partea cealaltă a străzii o altă persoană car J plimba şi ea un câine care semăna cu un monstru: mic. cui picioare groase şi scurte, fără coadă şi fără păr. Când al zărit, dobermanul **s-**a smucit din lesă şi a trecut nervo» drumul pentru a ataca piticania hidoasă.

— Vezi că o să**-**ţi muşte câinele meu potaia. Mai bine aii iuţi pasul, îl avertiză stăpânul dobermanului.

În momentul în care câinele negru cu coada tăiată **s-**a năpustit asupra monstrului, acesta a ripostat, arătându-şi-l dinţii tăioşi ce se iţeau din gura imensă. La început piticanial i**-**a sfâşiat piciorul drept apoi l**-**a devorat încet: i**-**a mâncat cui poftă picioarele din spate, apoi gâtul, capul şi restul trupului! După ce a scuipat câteva oase **s-**a lins pe bot şi cu asta! sfârşitul fiorosului doberman a fost pecetluit. Stăpânul! fostului câine, siderat de macabra

scenă, s-a apropiat de omul celălalt şi l-a întrebat:

— Domnule, în viaţa mea n-am mai văzut aşa ceva Cel fel de câine e acesta?

— Spui câine? Ce câine? înainte ca un camion să-i treacă peste bot şi coada să-i fie tăiată de un tren, acest câine" cum îi spui dumneata a fost un crocodile în toatâl regula!

Heleşteanu m-a privit discret pe sub ochelarii cu rame aurii, a făcut o pauză cu meşteşug calculată apoi a punctatl decisiv:

— Nu-i aşa domnule sergent major că atâţia oameni pe dinafară sunt ca nişte căţeluşi drăgălaşi dar de fap înăuntru lor sunt nişte crocodili feroce?

«urnine parcă timpul s-a oprit în loc. Rememoram toate se de cruzime pe care le-am comis pe secţie alături de nierul Şchiopu şi simţeam că într-adevăr povestea 3). g a fost spusă special pentru mine, cu un anumit scop. A e; pentru întâia oară când am coborât în adâncul sufletului pentru a mă cerceta în amănunţime. Căutam prin ungherele sufletutsfantoma crocodilului...

Slăbiciuni intelectuale

Clubul unităţii era ticsit cu ofiţeri, subofiţeri, maişti militari şi personal muncitor civil. Adică toată suflarea din penitenciar cu excepţia celor care îşi executau serviciul pl secţie sau perimetrul locului de deţinere. Inclusiv cJ planificaţi în concediu de odihnă au fost convocaţi la ori când soseau escortele de la punctele de lucru.

Toţi gardienii erau agitaţi, derutaţi şi pătrunşi dj presimţiri sumbre că această şedinţă nu le va aduce nimici bun. Fiecare îşi arunca unul altuia priviri întrebătoare dai simpla ridicare din umeri spunea că sunt învăluiţi îI continuare de acelaşi mister. Nimeni nu ştia nimic.

De-abia când căpitanul Furtună s-a ridicat de la masall prezidiului şi a început să tune şi să fulgere, lucrurile au prinşi a se lămuri:

— Stimaţi tovarăşi, pe lângă faptul că în această unitate! se petrec o serie de lucruri ciudate, evenimentele negative!

se ţin lanţ. Nu de multă vreme o deţinută a evadat de ia!

punctul de lucru „Avicola”, iar în această dimineaţă ia preluarea schimbului **s-**a constatat că din magazia del armament şi muniţie lipsesc un pistol model 1974 împreună! cu patrusprezece cartuşe.

Tovarăşi, este inadmisibil ce se întâmplă. Şi as* numai datorită indisciplinei. Cei care au sarcina şa controleze activitatea subordonaţilor pur şi simplu n**-**o fac. În loc să fie exigenţi, fermi şi responsabili sunt mai toleranb decât trebuie. Lucrul acesta sună şi pentru mine i

În acest sens o să vă dau numai câteva exemple…1

Atunci când plutonierul major Meseşan a ulta deţinutul pe punctul de lucru, mergând ulterior după el e!

5 Şina proprietate personală, era normal, firesc să-l trec în

Vă m**-**am mulţumit să**-**i aplic doar o pedeapsă jplinară. gândi**ndu-**mă că are familie şi copii.

Atunci când plutonierul Moise şi**-**a uitat pe şantier roiul mitralieră din nou am judecat cu inima şi nu l**-**am e în rezervă, aşa cum era firesc.

Atunci când sergentul major Armeanu **s-**a dat drept ofiţer de miliţie, aplicând mai multe amenzi ţăranilor în Piaţa alimente, i**-**am dat pedeapsă blândă…

Atunci când plutonierul Lepădatu a dus în toiul nopţii re **–** oşti deţinuţi cu care a chefuit până dimineaţa făcând se pare şi alte prostii, ca să nu le zic altfel. A venit nevastă**-**sa şi s-a pus în genunchi să nu**-**l dăm afară. Şi iar mi**-**a fost milă…

Tovarăşi, până când credeţi că o să mai tolerez astfel de icte de indisciplină? Gata! **S-**a terminat! Până aici v**-**a fost. Ce mâine cobor milităria din pod. Nu se mai poate aşa ceva o să verific de**-**acum cu mai multă atenţie informaţiile care îmi parvin. De exemplu chiar astăzi a venit un deţinut şi mi**-**a spus că în timp ce căuta cartuşele în canalul de scurgere de la secţia femei, ce credeţi că a găsit?

Peste întreaga sală **s-**a lăsat o linişte deplină.

Subofiţerii se uitau neputincioşii unii la alţii, făcâ**ndu-**se atât se mici încât dacă ar fi putut intrau de mult în parchetul de sub bănci.

— Tovarăşi! Deţinutul a găsit… urmele proaspete ale **-** lui avort. A-VORT! Aţi mai pomenit aşa ceva? seamănă că pe secţia femei este un adevărat harem. Iar & U: anu nu poate fi decât unul dintre cei care au acces a o o să**-**l depistez eu, fiţi convinşi de asta.

Asta nu face nimic altceva decât să**-**mi confir J declaraţia unei deţinute care a ieşit la raport chiar cu săptămână de a fi pusă în libertate. Aceasta mi**-**a spus că tovarăş ofiţer de serviciu o punea, în fiecare seară cârj venea să închidă uşile pe secţie, să se dezbrace şi sàJ mângâie sânii. Asta în timp ce subofiţerul, om cu familie copii, se uita pe ochiul vizetei şi se masturba de zor.]

Atunci n**-**am dat importanţă informaţiei dar iată ci totul începe să se lege…

Vuietul din sală se înteţeşte, iar subofiţerii se apleaci unii către alţii, câte doi câte trei, încercând să ghicească numele ofiţerului de serviciu.

— Dacă există întrebări sau dacă aveţi probleme di raportat în legătură cu aceste aspecte vă rog **s-**o face deschis, fără nicio teamă. Numai aşa o să puteţi elimini lipsurile din activitatea voastră, demonstrând că sunteţi ci adevărat comunişti neînfricaţi…

Un murmur de uşurare se aşterne peste feţei posomorâte ale subofiţerilor, care au început să prindă viaţă imediat după ce căpitanul **s-**a oprit cu exemplele negative la la fiecare şedinţă de partid, cel care sparge şi acum gheaţa tăcerii este casierul Organizaţiei de Bază plutonierul major Prunoiu:

— Tovarăşi, situaţia este într-adevăr dramatică, cum ştim bine cu toţii. Eu propun să eliminăm din rândurin noastre pe toţi cei care nu înţeleg că suntem activişti d partid **într-**un domeniu special. Nu avem voie sub mai formă să compromitem onoarea şi demnitatea de militar Ci am auzit astăzi aici mă îngrozeşte. Mă înspăimântă. V asigur tovarăşe căpitan că voi contribui personal

demascarea infractorilor care se află printr

§m a sosit momentul să ne revizuim htulcu 180 de grade... isul mobilizator al şiretului şi demagogului ut curaj prin venele subofiţerilor care au început I:.; e ’nscrie la cuvânt. Cel mai hotărât dintre ei părea a fi lütonierul Buteanu care şi-a ridicat cu greu de pe scaun les e o sută douăzeci de kilograme. Cu ceafa groasă şi ochii l-a bulbucaţi, ca de broscoi, a încropit câteva fraze de pommă:

— Tovarăşi, aşa cum a spus antevorbitorul meu trebuie: adevăr să ne schimbăm atitudinea. Dar nu cu 180 de j: ade E prea puţin. Trebuie să ne-o schimbăm cu 360 de hradel...

În acea clipă am început să-mi muşc dureros degetul la ăăător de la mâna dreaptă, aşa cum am făcut la încheierea l: /sului de reciclare. Atunci, maiorul Militaru, preşedintele» comisiei de la proba de specialitate, i-a adresat o întrebare aerului major Marin:

— Ce bilet ai tras?

— Tovarăşe maior am biletul numărul opt.

Şi ce scrie pe el?

— Scrie aşa: „Criteriile de separaţie ale deţinuţilor” Foarte bine. ia să te auzim.

— Deţinuţii se separă după următoarele criterii: starea p recâ4 và, durata pedepsei, natura infracţiunii, vârstă, [-ex

Cum adică după sex? întreabă maiorul zâmbind.

— Adică femeile sunt despărţite de bărbaţi.

Militaru se uită lung la subofiţer, ca şi cum i-ar fi umblat e apoi zice aşa, **într-**o doară:

— Ce crezi ca **s-**ar întâmpla dacă femeile ar împreună cu bărbaţii?

Fără să stea prea mult pe gânduri, Marin a scos? perlă ce a rămas multă vreme ca o legendă în istoria cursurilor de reciclare:

— Tovarăşe maior raportez: Dacă femeile ar fi împreună cu bărbaţii acestea ar da naştere la nişte deţinuţi mai mici!...

— Excelent răspunsul Mărine. Ai nota zece cu

felicitări la acest subiect, spuse maiorul printre hohotele de râs.

Acum, privi**ndu-**l pe Buteanu cum se aşază cu aceeaşi încetineală cu care **s-**a ridicat, constat că avea totuşi ceva în comun cu Marin: infinita prostie.

În jurul meu vedeam păduri de mâini ridicate. Subofiţerii au prins curaj scoţând în relief lipsurile din activitate. Dacă n**-**aş fi ştiut că totul este vrăjeală pură mă mai că i**-**aş fi crezut pe cei care îşi făceau cu fariseism autocritica. Se aduceau acuzaţii reciproce unul altuia, majoritatea fără nicio acoperire, motiv pentru care căpitanul Furtună a pus capăt acelor bălăcăreli. După ce a aruncat o privire ameninţătoare spre colţul din stânga sălii unde **s-**a părut că un subofiţer tuşeşte forţat, a vorbit aspru, tăios

— Nu ştiu câţi dintre dumneavoastră au înţeles cu adevărat motivul pentru care ne**-**am adunat aici. După părerea mea foarte puţini Nu acuzaţiile grele vor rezolva problemele noastre, ci schimbarea mentalităţii. V**-**am spuj de atâtea ori că suntem în plin proces de făurire a omuM nou cu o înaltă conştiinţă revoluţionară. Acest OM nu cred că**-**l vom putea găsi printre cei care mai au puţin până I* vârsta pensionării.

Avem nevoie mai mult ca oricând de subofiţeri tineri, jorinţă sinceră de afirmare. Avem nevoie de un suflu nou, elan tineresc şi tocmai de aceea unitatea va fi zguduită e valul schimbărilor care se vor produce în perioada imediat următoare…

Caraivan a fost pus în libertate şi am cobit atunci când **–** am ameninţat în glumă că nu pleacă acasă până ce miliţia nu arestează un medic. Doctorul arestat a fost eminentul chirurg Marinescu, omul care avea la activ peste douăzeci şi cinci de mii de intervenţii chirurgicale. Acuzaţia ce i**-**a fost adusa era aceeaşi ca a lui Caraivan: provocare ilegală de avort în ziua în care a fost depus în penitenciar eram de serviciu. Medicul se afla împreună cu şase borfaşi pe holul secţiei. Înainte de a**-**i duce la baie pentru deparazitare Marinescu mi**-**a raportat:

— Domnule supraveghetor, eu am suferit în urmă cu mai mulţi ani un accident la cutia craniană. V-aş ruga dacă se poate să nu mă tundeţi la zero…

Nu puteam să-i explic atunci că dacă află Fulger că nu am tuns, acesta m-ar fi acuzat de „slăbiciune pentru intelectuali”, expresie folosită în mai multe rânduri cu trimitere la Heleşteanu. Cineva m-a turnat şi acum trebuia û fiu deosebit de precaut ca nu cumva să-mi descopere adevărata mască. Până când aveam putere de convingere asupra unor „actori” care să joace rolul victimei bătute şi schingiuite nu-mi făceam nicio problemă. În schimbul unui redim blând colaboram cu adevăraţi artişti care îl derutau Panăşi pe Fulger. Acesta era norocul meu. Altfel…

Nu se poate aşa ceva. La intrarea în penitenciar toţi inuţii se tund, i-am spus cu o jumătate de gură.

Fără să comenteze doctorul **s-**a conformat ordinul când au venit *ce* secţie **–** am aşteptat pe celular la cs-Vi sazte cu uşa desch să le-am dat ordin să se încolonstigândiH pe fiecare după fişele de cameră Pe Marinesc **–** ar ăsat; ntenţ onat la umnă. Fără să-i citesc numele i-l privit d-ept n ochi invitâ**ndu-**l teatral cu mâna întinsă:

— Poftiţi, domnule doctor

— Mu lumesc frumos! mi-a răspuns zâmbind

Atunci **în –** am cât seama că nu este supărat că a; ost tuns D.pă câteva zile a fost repartizat la cabinetul medical j-Kte îi făceam vizite din ce în ce mai dese. Vasta lui cultul L-a mpres onat atât de mult încât nici nu mai ştiam cur *ţi-a part*! între e! şi He eşteanu. De multe ori regretam d orele de serviciu **s-**au terminat şi-mi venea să-i spui colegului care urma să mă schimbe că rămân în locul lui…

Deţinutului Păpăde se mai spunea şi Prinâesi Roza na cu *a*: *a* roturdă suplu, cu mers legănat, deget ung şi Sult r ca de pianist părea cu adevărat o prinesa mai a es după ce te pierdea n ochii lui albaştri.

Păpădie era unu d – tre’ cei mai cunoscuţi bulangiidi puşcărie cine a de p moare nu **s-**a sfiit deloc s**â**fij povestească ucaz pe care nici n-am visat să le vreodată.

— Ar fost amantu unui general din Bucureşti Era în dendrăgos: t de r. ne că a vrut să mă îmbrace în aur nun* să nupărăsesc M-am p el. sit însă repede de el aşa câM acuptat cu un *ca* err de la Opera română. Ţin minte et mă spă a pe p: oare necare seară, mi le lingea îr-l de la Până stes4 cule. Îmi făcea masaj jt g jgiulea şi de-ab. ea apoi mi-o trăgea Era: I

băiatul ce mă – De-abia îmi încăpea în gură… După m-am plictisit şi de el. Voiam ceva nou, ceva de: atie. Şi am găsit. Un bun prieten pe care l-am cunoscut seară pe o bancă din Parcul Operei m-a dus acasă la iei StâW **într-**o superbă vilă din Herăstrău. Aici au venit în: 3 aceea peste cincizeci de persoane. Bărbaţi şi femei. A orgie pe care n-am **s-**o uit niciodată. Am întâlnit acolo, e: o cântăreţe de muzică populară şi uşoară actori.

erini, regizori, ce mai, lume bună… Am intrat în gaşca lor's: ipde şapte ani am trăit ca în grădinile Edenului. Apoi nou: ins în flagrant… Doar eu şi prietenul din Parcul Operei: şi arestaţi… Ceilalţi erau mult mai importanţi decât noi 3S3 vedeţi aici…

Ce-mi povesteşti tu acum e adevărat7 îl întreb cu o doză de naivitate.

— Este foarte adevărat. Cum să nu fie adevărat?: ura problemă e ca toate acestea **s-**au petrecut când deâmplinisem optsprezece ani… Şi acum am aproape rezeci. Asta e…

Acum înţeleg! Continuă!

f sunt conştient că n-am să mă debarasez niciodată **–** asta sau cum naiba să-l numesc. Pentru un om ca tentat e în puşcărie sunt prea mari ca să le înfrunt, că a ci nu sunt condiţii de igienă de aceea nu suport: ăiath dar mai ales bădăranii. În camera douăzeci şi trei sunt acum, este un dezastru total. După ce se dă 1 rea, vorba vine că lumina rămâne în continuare vezi numai paravane din pătun pe la paturi. / °ape toţi au câte o gagică să-i vedeţi cum se îng în **–** domn1 major că te-apucă greaţa Mi-e silă de tot ce se „acolo, credeţi-mă.

nu mai suport! Ajutaţi-mă vă rog să plec din camera

asti blestemată. Ştiu că hoţul n-are ce căuta în fa] dumneavoastră cu vrăjeală ieftină şi tocmai de aceea ai fi fost sincer cu dumneavoastră. Atât cât poate fi homosexual cu legitimaţie ca mine…

Păpădie m-a impresionat prin francheţea lui de aceea! l-am mutat chiar în ziua aceea **într-**o altă cameră, undei aveam convingerea că va găsi un partener pe placul său. II Mai curat, mai îngrijit, mai dotat…

Cunoşteam problemele de la camera douăzeci şi trei iar deţinutul tocmai mi le-a confirmat. Ştiam că acolo esteul fel de Sodoma şi Gomora unde perversiunile sexuale surul un mod de existenţă zilnică. Fără să-i surprind ins flagrant nu puteam să aduc nimănui acuzaţii cu toate că ştiam de la informatorii mei cu exactitate cuplurile. Uneori făceam câte o aluzie care să-i facă să înţeleagă că e dar rămâneam doar cu atât.

Acest fenomen nu putea fi stăvilit indifere di măsurile pe care le-am fi luat noi, supraveghetorii sau comanda unităţii. Multă vreme am căutat să găsesc o explicaţie logică în comportamentul aberant, din punctul meu de vedere, al acestor deţinuţi. Evident că nu am gâs niciuna de aceea am mers hotărât la cabinetul medici **întrebându-**l pe Marinescu, direct, fără ocolişuri introduceri inutile:

— Domnule doctor, dumneavoastră ce părere ave; despre homosexuali?

Medicul a tresărit şi oarecum intrigat mi-a răspunsă răceală:

— De ce mă întrebaţi tocmai pe mine?

— Pentru că sunt convins că numai dumneavoastră în puteţi lămuri cum stau lucrurile cu aceşti bulangn

Ultimul cuvânt a adus zâmbetul pe buzele doctorului! acel moment a fost mult mai volubil, mai comunicativ. privit pe sub sprâncenele stufoase apoi mi-a spus cu

[seriozitate:

Domnule, înainte de a vă răspunde daţi-mi voie să /à spun o anecdotă care are rădăcini adânc înfipte în acest domeniu atât de delicat.

— Extraordinar cât de bine semănaţi cu celălalt

doctor care a fost înaintea dumneavoastră aici la cabinet. **S-**a

[liberat acum o lună. Poate aţi auzit de el. Caraivan îl cheamă.

— Cum să nu, îl ştiu. E medic la ţară, undeva în Mireşu Mare. Da, da, bun doctor, priceput, nimic de zis. Dar nu înţeleg cum de ziceţi că semănăm…

— Păi în primul rând şi el a fost condamnat tot pentru provocare de avort şi în al doilea îi plăceau la nebunie bancurile…

— Eu o să vă spun o anecdotă. E un pic de diferenţă, Cel puţin asta e părerea mea…

— Vă rog să spuneţi anecdotă…

— **Într-**o zi pe uşa de la cabinetul medicului psihiatru lr) tră un bărbat trecut de patruzeci de ani, înalt, elegant, într-un costum alb, impecabil. Se aşază pe scaun şi fără să dEtepte să se pună întrebări îi zice direct doctorului, cam

J cum aţi făc**ut-**o dumneavoastră, luând o mină de om serios;

— Domnu’ doctor am venit să vă spun că sunt nomosexual!

°a?! Vai de mine şi eu nici măcar n**-**am apucat să mă

N**-**a stat să vadă dacă râd, ci a continuat:

— Nici nu vă imaginaţi câte adevăruri se ascund spatele acestei nevinovate glume, a spus el cu aceeaşi VocJ plină de sobrietate. Aş fi preferat să discutăm despre oncaj alt subiect numai despre ăsta nu.

— De ce? întreb mirat, aşezâ**ndu-**mă mai bine pl scaunul de lemn.

— Pentru că nu este bine să vorbeşti despre! homosexuali nici măcar în şoaptă. Este o comunitatea extraordinar de complexă care în momentul în care M îndrăznit să**-**i deconspiri se răzbună cumplit. Acum câţiva! ani rula pe la televizor un serial de mare succes «Invadatorii”. Vi-l mai amintiţi?

— Sigur că da. Era serialul meu preferat.

— Aşa… Dacă vă aduceţi aminte, în aparenţă!

invadatorii păreau nişte oameni obişnuiţi. Cu familie şi copiii. Aveau totuşi două particularităţi care îi deosebeaţi fundamental de ceilalţi: ţineau degetul mic de la mânai dreaptă tot timpul întins, uşor depărtat de celelalte degete şi doi: atunci când se tăiau sau se zgâriau pe orice suprafaţă a corpului nu le curgea sânge. În aceste condiţii era extrem* greu să-i depistezi. Nu ştiu de ce am fost tentat tot timpul sâj compar pe homosexuali cu aceşti invadatori. Poate penin că trăiesc alături de noi. Poate pentru că au copii şi ducij aparenţă o viaţă de familie normală. Iar atunci când ne împrietenim întâmplător cu ei nu ştim niciodată sub of mască pot apărea în diverse împrejurări. Ca medio* psihiatru din anecdotă de exemplu…

— Aveţi dreptate, aşa e, îl aprob prin mişcări repe» ale capului, cu gândul la şocul pe care l-am tra

3 flarea veştii că unul dintre cântăreţii de muzică Rulară din Maramureşul istoric este homosexual…

Totuşi, ca să nu plecaţi nelămurit din cabinet: nuă medicul, convingerea mea este că aceşti oameni se pot vindeca niciodată de o asemenea boală, să-i om. Mai ales cei de aici din penitenciar. Acum o să încerc să vă dau câteva explicaţii în legătură cu acest fenomen. Atât cât am citit în diverse reviste de prestigiu din Franţa, Anglia sau Germania. Homosexualii se prevalează în legitimarea lor de două argumente. Primul ar fi cel ştiinţific, prin care **s-**a demonstrat că în cromozomul genetic, undeva **într-**o poziţie laterală, există o genă pe spirala douăzeci şi unu XA care poate imprima individului în anumite circumstanţe ale mediului, predispoziţia erotică şi sexuală faţă de persoanele de acelaşi sex. De altfel, cu acest argument genetic **într-**un răsunător proces desfăşurat la Boston, apărătorul unui homosexual a putut oferi clientului său circumstanţe atenuante şi chiar eliberarea lui şi internarea **într-**un sanatoriu de recuperare sexuală. Până când această ïeorie nu va fi răsturnată, cum cu fost altele de-a lungul timpului, deocamdată rămâne valabilă.

— Foarte interesant! exclam cu cel mai sincer

entuziasm.

— Un al doilea argument ar fi acela al opticii pe care abordezi, al logicii filosofice. Din punctul lor de vedere.

Pretind că homosexualul ar avea o potenţă deosebită, mesc de la această teorie: „Natura a înzestrat pe cel a; are să reziste. Tot aşa şi eu ca bărbat îl posed pe cel slab dintre egali”. Despre heterosexuali afirmă că Vi Sla or pentru bărbaţi se datorează unei neputinţe 9 Ş ei ar fi cei patologici deoarece posedă o sclavă.

[fi fi n-ai toate aceste argumente pica de burţi seamă De-iu că din puiet de vedere biologic avem % adevărat scris; n genericui nostru multe slăbiciuni ca-e să le >vwgem prin educaţie şi comportamen civilizat.

Celebrul medic italian Cesare Lombroso arguments că **–** fiecare dintre no; există un potenţial crimirpurtând în lobii noştri frontali instincte primare a sălbatice. Vă dar seama ce **s-**ar întâmpla dacă am frâu liber acestor instincte?…

Când medicui m**-**a privit în ochi am simţit că totul a învârteşte în jurul meu ca **într-**un dans nebunesc IM vecear cârd la zoiaâoru de pedeapsă stâlcind hoţii 1 bătaie când pni curtea de plimbare alergâ**ndu-**i ai antu” e a picioare Arc «vedeam bastoane, lanţuri! cătuşe sânge mult sânge. Parcă mă apăsa ceva: el piept, pe suflet

— Nu /ă s mtrt bre domnule? Ce **s-**a întâmplat v-aş al: t aşa a faţă? Trebuie să vă măsor tensiunea

Vocea doctorului m**-**a trezit parcă din**tr-**un coşmaji implefat cu paşi nesiguri, ţi**nându-**mă de a. – A medicamente an acu greu la chiuvetă. În timp ce râj spălar pe faţă **–** auüat în oglindă. Eram **într-**adevâfl palid, slăbit, dar mai mult simţeam o sfârşeală. Far: l tu; Să „apse plimba: n nou œ coridoarele minţii mee I

Arr chemat a comandant. Deschid uşa încetantru cu sfială: n terou aşa cum intră calicul în **–** asl bogatului, apoi (Hichid şi mai încet de teamă să nici cel mai mic zgo moţ

— Sâtră-tov…

la loc, mi-o reteză scurt colonelul. arăt**ându-**mi un n (pâţat de la masa lungă de stejar.

Coloneiu Barabaş era un bărbat brunet cu părul 9 ne pieptănat, cu faţa aspră brăzdata de cute [U d Ungufiind, chiar dacă n-a ajuns niciodată să l-antrôlă bine limba română era un om de omenie y? nu se hazarda să vorbească mă mult decă! era Cs*ÄPrefera să-l lase pe loctiitorul său. căp: ar" Efibpsum ochii săi mari. negri, sfredelitori simt cuţi întreaga fiinţă căutând parcă secrete pe - [e carwte inimii. În mintea mea se nasc întrebacare b: reează clişee din activitatea mea de supraveghetor; tvo f urnat cineva că stau prea mu: de vo bă cu b: u! Drirşişr

Ce ras faci dumneata? mă întreabă Colone cu o suspect de blândă.

E clar vrea să mă ia cu bimşorul ca pertnj mă se: să-mi dea lovitura de graţie".

Mulţumesc bine tovarăşe comandant râse.id yzt cu vocea tremurătoare

— Cum merg treburile pe secţie?

Asta era A aflat că port discuţii..."

reiefenul negru suna strident. Coma-da-ţi tresare owlonă

Aşteaptă la Secretariat până vorbesc pe fin scurt wcufcui

Qb da a aflat cu siguranţă de Drş C" ¥

mi-a spus: „Domnu' major când văd pentru ce. – „Puşcărie sunt foarte mâhnit. Mă uit 3 bătrân; A fost prins cu şapte ştiuleţi de porumb pe care a

— Ce tarlaua CAP-ului. Are trei copii acasă Nevasta nu lucrează nicăieri. Mă întreb, din ce trăieşte familial Cum reuşeşte să supravieţuiască? Sau un alt caj Livezeanu. A cosit omul iarba, a băgat fânul în pocJ grajdului şi l-a dat de mâncare animalelor sale Vaca j. J fătat un viţel pe care l-a tăiat deoarece nu avea ce să mănânce. Pentru acest lucru l-au băgat la puşcărie. Ca să-i nu mai vorbesc de Mihoc. Omul acesta toată viaţa a muncit ca să-şi poată construi o casă. Când e gata vin domnii de la primărie şi-i spun că trebuie **s-**o demoleze! pentru că se află în perimetrul de sistematizare. Nici nu l mă mir că a luat furca şi ranga la primar. Exemplele ari putea continua

dar ce mă intrigă cel mai mult e faptul ca aceşti oameni au fost aduşi aici ca să se reeduce. Cum se realizează acest lucru? Văzând-i pe recidiviştii Mardare şi Cotorcea înjurând tot timpul ca nişte birjari? Se reeducă atunci când li se ia pachetul cu japca? Sau atunci când sunt supuşi la perversiuni sexuale? Ce ziceţi de aceste probleme?”... Când eram om rău parcă aveam mai puţine probleme, vedeam mai puţine lucruri.

Prin uşa capitonată se auzea vocea comandantului: BDA, am înţeles. O să luăm toate măsurile să găsim pistolul şi cartuşele... Ştiu că e grav... Da... Am înţeles!”

— Nu prea avem timp acuma de discutat, îmi spusei colonelul cu amărăciune. Te-am chemat aici, a continuat» el cu voce scăzută, să-ţi spun că începând de mâinell dimineaţă vei prelua schimbul plutonierului Barbu. Aşadar l vei fi ofiţer de serviciu Sper să nu mă dezamăgeşti- Acelaşi fior de plăcere mi-a străbătut întreaga fiMji ca în ziua în care am îmbrăcat pentru întâia oară hain II militară.

Totul se plăteşte

Ofiţerul de serviciu, sau mai corect spus subofiţerul viciu răspundea de tot ceea ce se întâmplă în [unitatebractic era un fel de comandant şi tocmai din [acest «v funcţia era atât de mult râvnită. Aşa cum mă aştept Mcei şapte colegi pe care îi aveam în subordine m-au-HÉnit cu răceală, mai ales de cei cu grade Isuperiee. Nu se puteau împăca cu gândul ca un sergent Imajor comande. Ştiam că o să se obişnuiască până la urmă cu această situaţie de aceea n-am încercat să-mi impun autoritatea prin prisma regulamentelor militare. Ca ofiţer de serviciu cel mai important lucru era să cunoşti şi! să stăpâneşti starea de spirit atât în rândul subordonaţilor mai ales în rândul deţinuţilor. Tocmai din acest motiv prezenţa pe secţiile de deţinere a constituit o preocupare nea de la instalarea în funcţie. Supraveghetorul de pe sec 3 a doua, plutonierul Ispas, m-a anunţat că la camera! douăzeci şi trei este un deţinut care provoacă dezordine şi nu poate fi temperat de nimeni. M-am deplasat în mare!

Srabă ia faţa locului şi când am deschis uşa l-am văzut pe „cocoţat între două paturi, dezbrăcat până la brâu. u un cuţit improvizat din**tr-**o coadă de lingură pe care îl-a strâns în mâna dreaptă. Avea răni superficiale pe a braţe şi pe burtă. În timp ce sângele îi curgea şiroaie rient, Codin urla cât îl ţineau puterile: – De mine să nu se apropie nimeni că-i iau gâtul să; mă comandantul!

Am intrat hotărât în cameră apropii**ndu-**mă de Acesta m-a somat îndreptând cuţitul spre mine:

— Nu vă apropiaţi că **s-**ar putea să aveţi neplăcerii

Am stat câteva secunde în mijlocul camerej I

gândi**ndu**-mă că nu e de glumit cu nebunul ăsta.

— Ce và uitaţi aşa la mine? Credeţi că glumesc? Dacă vreţi să ştiţi, mai am şi două lame în buzunar. În câteva minute mă fac varză. Mai bine mergeţi dupäj comandant.

Nu mai fusesem confruntat cu o situaţie atât de delicata. Era în joc reputaţia mea, dar mai ales orgoliul! aşa că trebuia să rezolv această problemă singur, fără ajutorul nimănui. L-am privit pe deţinut cum scoate din buzunar lamele şi ca străfulgerat de un gând fac un pas spre el privi**ndu-**l drept în ochii mânioşi.

— Ascultă Codine, când ai sosit în acest penitenciari te-am tratat ca pe un om. Îţi mai aduci aminte?

— Aşa este Pentru asta v-am mulţumit atunci şi ol fac şi acum. Totuşi vă rog să nu încercaţi să mâl traduceţi1 cu astfel de texte că la mine nu e loc de aşa ceva.

— Nici n-aveam de gând să-ţi vin cu „prafuri”. Ţin totuşi să-ţi reamintesc secvenţa aceea de la sectorul! Vizite când bătrâna ta mamă a venit tocmai din celălalt capăt al ţării să-ţi aducă pachet. Şi nu aveai dreptul, ştii foarte bine. Din respect pentru maică-ta ţi l-am acordat pentru că n-am vrut **s-**o las să plece şi mai amărâtă decât a venit Cândţ i-a dat pachetul te-a rugat cu lacrimi în ocn să fii cuminte să poţi merge acasă că are nevoie de tine Mai ţii minte, Codine?

Deţinutul tăcea. Se uita la mine resemnat Amintirea mamei i-a topit ura din ochii negri, scânteietori enise melancolic. Ştiam că bătălia este pe calei de a o câştiga de

aceea am atacat decisiv:

WÈEmaÈÏ: 126 I

— Dacă tu crezi că atâta respect merit din partea ta încât trebuie să faci asemenea scene în schimbul meu atunci merg să-l chem pe cetăţeanul comandant, îi spun eu teatral îndreptându-mă spre uşă.

— Staţi, nu plecaţi! îl aud strigând în urma mea.

Nici n-am apucat să fac doi paşi că fiorosul Codin dintr-un salt a şi fost lângă mine.

— Aici sunt lamele şi cuţitul. Luaţi-le! Dacă nu eraţi dumneavoastră făceam ravagii. Încă nu mă cunoaşteţi de ce sunt în stare, zise el în timp ce îşi studia zgârieturile de pe braţe.

— Nici nu vreau să te cunosc. Nu înţeleg ce te-a determinat să faci asemenea caterinci?

— Domnu' major, fac puşcărie de când mă ştiu. Când mi s-a demonstrat că sunt vinovat am fost bun de plată, cum zice hoţul. Dar ca să mi se facă raport pentru un bulangiu care mi-a ascuns intenţionat un creion în pernă asta e prea de tot. Vă rog să mă credeţi că sunt absolut nevinovat.

— Sunt convins că n-ai nicio vină dar problema ta se putea rezolva sub altă formă. Hai să mergem acum la cabinetul medical să te panseze că eşti plin de sânge.

Când am ieşit din cameră plutonierul Ispas mă aştepta la uşă privindu-mă ca pe un extraterestru. Nu-i venea să creadă că deţinutul acela agresiv şi violent a devenit acum un mieluşel numai bun pentru tăiere.

— Mare curaj ai avut să mergi la hoţ. Ştiai că este bolnav pisic?

— Cum este bolnav? îl întreb zâmbind.

— Pisic!

— Poate psihic ai vrut să spui.

— Tot aia e. Oricum e deosebit de periculos, explică Ispas în timp ce părăseam triumfător secţia a doua.

Bucătarul şef al deţinuţilor, Coman, a căzut cazanul cu melancolie. Cu o undă de regret în suflet mr mărturisit;

— Domnu' major, eram mandatar la Popasul Prislop

situat **într-**un peisaj feeric al Maramureşului istoric, tocmai dincolo de Borşa. Linişte, aer curat şi locuri de vânătoare, La mine se găseau de toate: cafea, alune, băuturi fine şi ţigări din import. Mi se spunea Boierul. La etajul doi al popasului puneam la dispoziţia marilor personalităţi ale judeţului cele şase cămăruţe pe care le aveam. Boşii nu rămâneau sensibili la orice japiţă sau jartea. Trebuia să le ofer musai cruditǎţi, trufandale. Îmi spuneau în glumă că medicul le**-**a recomandat să urmeze exemplul bărbatului trecut de patruzeci de ani bolnav de holeră care **s-**a tratat în mod miraculos cu o lepră" de nouăsprezece ani.

Tratamentul nu începea până când bolnavii nu se înfruptau din bunătăţile pe care cu atâta trudă mă străduiam să le procur. Chefurile şi orgiile se ţineau lanţ aşa că pe zi ce trecea aveam deplina convingere că orice voi face mie nu mi se poate întâmpla nimic. Doar ţineam sub control toată situaţia…

Cadourile pe care le ofeream cu atâta generozitate cu diverse ocazii precum şi chefurile grangurilor trebuiau plătite de undeva Aşa că am fost nevoit să vând la suprapreţ unele produse. Doar atât cât să**-**mi pot recupera cheltuielile. Toată lumea era mulţumită iar eu trăiam într-adevăr ca un boier. Din păcate cercul boşilor se mărea. Zilnic apărea câte un şef mai mare sau mai mic, ba de la partid ba de la miliţie. Până şi de la pompieri au I

f0 St, Pe cei de la Securitate nu vi**-**i spun… Parcă era un lanţ din care mereu lipsea ultima verigă. La un moment (jatmi**-**am dat seama că nu pot să mai ies din acest cerc vicios şi presimţeam că viaţa de huzur se apropie de sfârşit. Ilegalităţile pe care le comiteam tot mai des au fost reclamate direct la Bucureşti de către fostul meu şofer, astfel că **într-**o dimineaţă m**-**am trezit cu doi ofiţeri superiori din cadrul Inspectoratului General al Miliţiei. În urma controlului efectuat unitatea a fost sigilată şi închisă.

Credeţi că m**-**a ajutat vreunul din boşi? Nici vorbă! Au fugit toţi ca şobolanii. La necaz nu te ajută nimeni domnule. N**-**am avut pretenţia să mă salveze de la

puşcărie, dar măcar să-mi transmită în arest un semnal de încurajare, că Doamne mult contează în asemenea momente. Sau măcar să le fi ajutat pe fetele mele să se angajeze undeva. Dar n-au mişcat un deget… Dacă aţi şti câtă bătaie am mâncat pentru ei…

— Cum adică? îl întreb contrariat.

— Păi aşa… În arestul faimosului Inspectorat General al Miliţiei mi-am pierdut identitatea. Pentru ei eram doar deţinutul 102. Acesta era numărul meu de

I id-B-Ch

Inventar. Am avut onoarea să stau în camera 17 dormind chiar în patul celebrului Ştefănescu, cel cu vinurile.

— Am auzit de el.

— Căpitanii Chiriţă, Dincă şi Cocean mă băgau zilnic încarnera de tortură. Îmi puneau în spate un tomberon tip raniţă, mă legau cu lanţurile şi cătuşele ancorate în perete iar subofiţerii mă băteau până leşinam. Aruncau apoi galeţi cu apă pe mine pe urmă continuau activitatea. de cele mai multe ori mă scoteau de acolo **într-**o pătură Militară şi a doua zi o luau de la capăt. Dar sub altă formă…

— Mă băteau cu bastonul în talpa pantofilor ca să a se urme. Era înfiorător. O durere mai cumplită ca astl este întrecută doar de loviturile primite în testicule /\J avut parte şi de aşa ceva…

În timp ce povestea Boierul mă gândeam la toţi anii aceia în care eram stăpânit eu însumi de demonul bestiei Mă gândeam la clipele în care mă simţeam ca un morfinoman care îşi caută drogul. Aşa îmi căutam eu deţinuţii ca să-i bat. Sunt convins că şi eu eram eroul principal în poveştile celor care au avut neşansa să mă cunoască în perioada aceea. Din nou simţeam o apăsare grea pe piept, pe suflet…

— În cele mai fericite zile, continuă bucătarul şef, îmi puneau o măsuţă pe cap şi o loveau cu bastoanele până când leşinam. Urmau alte găleţi de apă… Pentru cal umilinţa să fie deplină, anchetatorii aruncau din**tr-**o cutiei plină acele cu gămălie pe jos apoi mă puneau să lei număr

Cred că au primit ordin să mă extermine şi poate ar fi reuşit dacă nu **s-**ar fi declanşat revolta muncitorilor de la Braşov. Domnu' major, eu am stat doi ani şi două lunii în arest din care un an şi jumătate nu mi **s-**a acordat! niciun drept Am fost bătut, schingiuit, umilit, dar vă spun cu toată sinceritatea că suferinţele mele n**-**au însemnaţi nimic pe lângă ce au pătimit aceşti martiri de la Braşov! Parcă şi acum aud urlete sfâşietoare care probabil mă vor urmări toată viaţa… Nici nu vreau să**-**mi amintesc…

— Totuşi nu**-**nţeleg de ce te**-**au bătut…

— Au vrut să afle ce combinaţii am avut ci personalităţile judeţului care au venit pe la mine. Era conştient că dacă vorbesc o să mă bată să tac, aşa ca preferat să îndur toate aceste grozăvii pe care vi le**-**a ovestit. Nu ştiu dacă a meritat să fac acest sacrificiu, nu:. (L) dacă merita să distrug nişte cariere ale unor oameni portanţi. Ştiu însă cu siguranţă că am înţeles mai bine ca oricare altul că într-adevăr prostia şi domnia se plătesc. De fapt totul se plăteşte. Mai devreme sau mai târziu **într-**o formă sau alta. Şi uneori foarte scump…

Dacă acum câţiva ani holul îngust de la celulele izolatorului de pedeapsă era stropit din belşug cu sângele bandiţilor pe care îi băteam cu sălbăticie înainte de a**-**i băga la „mititica" iată că a venit vremea să schimb şi această metodă de lucru. Acum, în calitatea mea de ofiţer de serviciu scoteam deţinutul din cameră cu bagajul personal, îl duceam în birou unde îi citeam conţinutul raportului de pedepsire, după care îl atenţionam:

— Nu ştiu în ce măsură eşti vinovat sau nu, dar după câte vezi raportul este aprobat de către comandant şi nu cred că merită să faci „scene" inutile. Aşa că vei intra la izolare!

Cu toate că nu era. regulamentară, această metodă mi **s-**a părut deosebit de eficientă şi nu am dat greş niciodată atâta timp cât am folosit**-**o. Deţinutul înţelegea că nu are niciun rost să se opună, ba mai mult, prin**tr-**o glumă plasată la momentul oportun, îi cream o bună dispoziţie şi**-**l vedeam cum intră în celulă cu zâmbetul pe

buze. Sergentul major Chiriac, cel care a prins evadatul, noul supraveghetor de pe secţie, urmărea fascinat această operaţiune la care în mod normal trebuiau să fie Prezenţi cel puţin şase subofiţeri.

— De cât respect vă bucuraţi din partea deţinuţilor, 2 lăe el dând din cap a admiraţie. Oare voi ajunge codată să fiu şi eu ca dumneavoastră?

— Dacă o să mă asculţi, vei *ajunge* cu siguranţa **într-** un viitor mai mu: sau *mai* puţin *îndepărtat TOJ* depinde de tine.

— Aţi avut dreptate când mi-aţi spus să nu bat hotjj M-am dat seama acum ce înseamnă să ştii să lucrezi qj oameni Am auz t că mai de mult aţi avut probleme din cauza bastonului...

— Asta a fost cândva şi tot ce a fost nu va mai fi., A bate om psit de *apărare fără* niciun motiv înseamnă! să baţi un infirm Este sub demnitatea unui om care se respectă...

— Dacă n-ar exista influenţele colegilor...

— Nun vorba de influenţe, i-o retez scurt, cu răuta Jl gândi**ndu-**mă a Şchiopu. Ştii foarte bine că pe secţiei lucru! ce mă important e să nu ai evenimente negative Dacă totuşi se-ntâmplă să ai, meritele tale de dinainte nul na valorează n – e în ochii şefilor. Te acuză de lipsă de tact de a: aba pregătire profesională şi politică şi de câte şi mai câte. Dacă te comporţi brutal cu deţinuţi îi înjuri înseamnă că ai atins obiectivul muncii de reeducare?

— Bineînţeles că nu. Nu faci altceva decât să-l înrăieşt şi t vor răspunde cu aceeaşi monedă Acum şi atent 3 ce spun. Dacă tu, ca supraveghetor, prin completament şi personalitate reuşeşti să trezeşti în a aderm – a a deţinutului stima şi respectul centru omul din tine. n pentru haina militară, înseamnă că al găsit secretul adevărate munci de reeducare când a fi ajuns pe această treaptă te asigur că nu vei aveai niciodată even mente negative. Drumul până acele este Jp3 V Dfe-3 racu greutăţi. Vei întâlni coleg, răutăcioşi-l; şi să nu-i bagi în seamă. Ignoră-L Nu te uita nici în: la nici în stânga.

Priveşte până ce ai să vezi. Să ştii IJ3 capătul drumului te aşteaptă izbânda. Succesul. Satisfacţia.

Vagonul penitenciar, de o construcţie specială, [prevăzut cu gratii, cuşete şi o dubă mare, se ataşează renur! or a căror trasee trec prin oraşele în care se află

I închisori. Această cursă funcţionează regulat, de două ori De una transferând deţinuţi de la un penitenciar la altul Kjjin diverse motive: afaceri judiciare, executarea pedepsei [sat recursuri. Cu ocazia transferurilor exista un [permanent schimb de informaţii în legătură cu puşcăniile înde mergeau, combinaţiile şi blătuiala cu gardienii. De apt peste tot exista corupţie. Secretul era să ştii preţul: rect pentru care gardianul punea botul…

Deţinutul Rednic a sosit de pe cursă. Nu-l mai azusem de când a şmenuit două conserve în care a [băgat balegă de cal şi le-a dat unor liberi spunând că e compot de ananas.

— Unde ai fost jupâne? l-am întrebat bucuros că-l revăd.

— La recurs la Tribunalul Suprem. Mi-au redus! Pedeapsa cu doi ani aşa că peste o lună plec acasă.

Nu pleci de aici până nu-mi spui cum ai măsluit conservele, îl ameninţ în glumă

— Nimic mai simplu domnu' major. Am luat două [conserve goale. Pe una dintre ele am polizat-o până când acâzut primul inel. Pe cealaltă am tăiat-o pe la mijloc apoi: a introdus una **într-**alta după ce le-am etanşeizat Der1 – l Dar nu înainte de a introduce „marfa, bineînţeles.

Bună „marfă" a fost, îi spun râzând.

— Da, *într-adevăr*. *Nimeni nu şi-a dat seama* căni ananas. Şi cât *le-a studiat inginerul*… Ne-am *descreţit şi noi frunţile*. *Domn*u' *major am stat pe* arestJ miliţiei *în cameră* cu *un multirecidivist*. *Călugărul porecleau*. *El m-a învăţat multe lucruri despre* puşcăriei *care* mi-au fost de *mare folos*. Aşa *bandit* cum era cui mine **s-**a comportat frumos. Îi *mai dădeam câte un* pachet! de ţigări şi alimente, e *adevărat*, dar asta nu m-a deranjat! cu nimic. După o vreme *ne-am împrietenit*. **Într-***o zi* mi-ai spus:

„Mitică, puşcăria nu e deloc uşoară. Să nu te laşi! călcat *în* picioare de nimeni, niciodată. Să ai grijă de sănătatea ta, ăsta-i cel mai important lucru. Să-ţi vezi de pătrăţica ta că nici gaborii nu vor avea treabă cu tine. Nu te lua după toţi şmecherii, cum am făcut eu. Şi ce-amji ajuns? O epavă. Şi nici nu-i de mirare prin câte am trecut Mă mir că mai trăiesc. **Într-**o pedeapsă mi-am băgat ol tabletă de scobutil în ochi să mi se mărească pupila! pentru a nu ieşi la muncă. Am halit alimente alteratei pentru a face hepatită numai ca să mă interneze în spital. **Într-**o altă pedeapsă, ca să obţin regim TBC, am luat! înainte de a-mi face filmul la plămâni, două ţigări fără filtrul pe care le-am desfăcut şi peste tutunul astfel obţinut aml presărat o lingură de zahăr, l-am frământat, pu**nându-**ll apoi **într-**o foiţă de ziar. Din această compoziţie mi-am încropit o ţigară, am aprins-o apoi am tras cu putere fumul! în piept. La radiografie mi-a apărut o cavernă la plămâni Aşa am obţinut regimul alimentar. Ei, Mitică, mintea hoţului este atât de inventivă încât nici nu-ţi imaginezi del câte e în stare să facă”.

Am aflat acuma venind încoace că bietul Călugărul **s-**a injectat cu urină şi materii fecale numai să ajungă l-ai spital. A făcut o infecţie urâtă, apoi septicemie murind l-ai Jilava.

— Mergi acasă cu un bogat bagaj de cunoştinţe despre lume şi viaţă…

— Domnu’ major nici dacă trăiam zece vieţi nu învăţam atâtea lucruri. Mulţi ar trebui să treacă prin puşcărie pentru ca apoi să preţuiască libertatea. Deoarece sunteţi un om deosebit îmi permit să vă rog şi eu ceva, cu toate că nu prea îmi stă în caracter să profit de bunătatea unui om.

— Spune-mi, te ascult, îl încurajez, cu gândul la vremurile de altă dată. Dacă mă cunoştea atunci…

— Când am mers la recurs la Bucureşti m-au dus în Rahova. E nebunie mare acolo, dar am avut mare noroc cu unul Grecea care m-a ajutat enorm în perioada aceea. Mi-am zis în sinea mea că dacă vreodată o să ne întâlnim în viaţă nu voi ezita să-i răspund cu aceeaşi monedă, lată că

m-am întâlnit cu el mai repede decât m-aş fi aşteptat. E chiar aici la camera douăzeci şi cinci. A venit şi el de pe cursă de la Aiud. Vă rog frumos dacă puteţi ajutaţi-l să iasă undeva la muncă. Are pedeapsă mare, douăzeci şi trei de ani... O să vădaţi seama că este un om de mare caracter. Puteţi să ţineţi cont de rugămintea mea?

— Negreşit o să ţin cont, fie şi numai pentru conservele acelea...

Deţinutul Ciombe era bolnav psihic. **Într-**una din zile când venea de la plimbare l-a văzut pe locotenentul doctor Popovici că merge grăbit spre Infirmerie. Înainte de a intra în cameră a urlat:

— Domnu' doctor, mă doare capul, daţi-mi vă rog nişte medicamente...

Medicul **s-**a oprit brusc, vizibil iritat că deţinutul permis să strige după el. A stat o clipă pe gânduri aponi sfătuit cu profesionalism:

— Dacă te doare capul, dă-te cu el de pereţi!

După ce a intrat în cameră Ciombe a început şi dea cu capul în grilaj şi în fierul de la paturi provocând în scandal de pomină. A venit tânărul locotenent Gabriel $§j calmeze în camera supraveghetorului, dar n-a reuşit Ciombe era pus pe fapte mari. Auzind că sunt „probleme* pe secţie care ţin de specialitatea" sa, căpitanul Furtuni a venit ca vijelia **întrebându-**l pe Chiriac:

— Unde-i banditul? Unde-i?

— Aici. răspunse emoţionat supraveghetorul arătând cu degetul spre uşa biroului.

— Ce vrei băi, escrocule? l-a întrebat scurt căpitanul.l

— Medicamente că sunt bolnav, ce să vreai/j altceva? Că doară nu femei!? răspunse Ciombd impertinent.

— Vrei medicamente? la de la mine nişte medicamente, îi spuse Furtună, trimiţâ**ndu-**i fulge două directe în maxilar şi un picior bine plasat profesional, în stomac.

N-a durat niciun minut toată secvenţa că Furtună! şi părăsit încăperea în mare grabă, lăsâ**ndu-**l pe dejinj **într-**o

baltă de sânge şi pe proaspătul locotenent dedreptul siderat înainte de a pleca de pe secţie i-a ordoni lui Chiriac:

— Bagă-i în cameră şi dacă mai încearcă ceva sum în birou că vin eu şi-l calmez... I

B H *de* din: es! răspunse subofiţerul înghitmo un ori în sec.

Cu gura însângerată şi cu vocea răguşită, Ciombe spus resemnat în faţa grilajului:

M-o bătut domnu' căpitan păntru c-am cerut neşte medicamente, da' nu-i bai, nu-i bai...

Medicul psihiatru Faur, condamnat la trei ani pentru provocare ilegală de avort, a scăpat ca prin minune din ghearele necruţătoare ale Inspectoratului General de Miliţie. După câteva anchete tari la care medicul a rezistat zic şi psihic tovarăşii ofiţeri au renunţat în cele din urmă să-l mai pună în cârcă şi o altă infracţiune: „operaţiuni cu ace de plată străine".

După acest popas în beciurile sumbre ale miliţiei unde a simţit amarul umilinţei şi săgeata batjocurii în mă. medicul a rămas cu serioase traume psihice. Omul care altă dată îşi încuraja pacienţii dându-le reţete şi sfaturi se găsea acum în faţa mea. Era trist, abătut, oeprimat şi cu o privire neliniştită. Încercam să găsesc acele cuvinte consolatoare, dar frazele parcă îngheţau pe vă îi buzelor. Medicul îşi şterge o lacrimă fugară din coti! ochiului şi într-un târziu îmi spune cu o voce stinsă

— Domnule, puşcăria asta mi-a demonstrat că până şi ce mai puternic psihic poate fi distrus. Sunt victima încrederii prea mari avută în oamenii de lângă mine. În oamenii pe care i-am ajutat. Şi ei m-au trădat. Cum pot să fie atât de ingraţi? Atât de răi? De câteva zile mă Cedează povestea tânărului fermecător care a mers la oieprozerie... Dar nu, mai bine tac... Poate vă plictisesc problemele mele...

Nu domnule doctor, nu mă plictisiţi... Vă rog săntinuaţi...

— ...Aşa... Tânărul i-a explicat mai marelui

leprozerie:

— Am remarcat că la toată lumea le este silă de v Prezenţa mea în mijlocul vostru este o dovadă că S iubesc. Permiteţi-mi vă rog să-mi manifest această iy-.1 sinceră printr-o caldă şi frăţească îmbrăţişare. Nu vă cerii nimic. Doar atât. Lăsaţi-mă să vă îmbrăţişez pe fiecare oll singură dată…

În funcţie de gravitatea bolii leproşii erau cazaţi JI paliere diferite. Tânărul şi-a început îmbrăţişările de îI parter tulburând prin frumuseţea lui femeile din aripall dreaptă a clădirii. De-abia spre seară tânărul a ajuns la ultimul etaj unde într-o cameră izolată se afla un leproşi negru, respingător dezgustător, cu faţa plină de răni, uni adevărat monument de carne vie urât mirositoare Cu II vizibilă reţinere tânărul fermecător s-a apropiat cu braţele] larg deschise dar leprosul l-a bruscat mânios. Negrul all fost singurul care i-a observat punctele negre de pe piept Tânărul era ciumat! Prin acest gest uman” el a grăbi sfârşitul nefericiţilor leproşi Această întâmplare este! autentică şi s-a petrecut undeva în Franţa acum trei sutei de ani.

Domnule ofiţer de serviciu eu n-o să mai dau sfaturi. Niciodată. Atâta pot să vă spun că am ajunşi concluzia că nu este bine să ai încredere absolut nimeni Bine spunea Eminescu: „Inima e ca o cart Singură pe care-o ai/ Altuia ca s-o citească/ Niciodată n-o dai!…

teţea fără margini a doctorului Faur m-a dus cu gâj11

3 acovia. Petalele „florilor de plumb” cădeau în „masă strivind tăcerea aşternută între noi.

rjrimuş era şeful camerei unde se aflau deţinuţii arestaţi preventiv. În ziua în care a fost arestat premiera piesei ale de teatru „Logica” se juca pe scena Teatrului Dramatic din Bistriţa sub privirile pline de tristeţe ale prietenilor săi, oameni de cultură şi artă, care ştiau că a fost ascuns s-a imputat faptul că în calitatea sa de director al Casei de cultură din Baia Sprie ar fi deturnat fonduri de bani, înşelând astfel câteva întreprinderi [colaboratoare, fără ca acestea să fi reclamat vreodată frauda.

Drimuş şi-a câştigat repede respectul deţinuţilor din cameră deoarece le scria recursurile, cererile şi contestaţiile către organele de judecată. Nu numai deţinuţii îi solicitau să scrie ci şi cadrele din penitenciar. De fapt Drimuş era cel mai „intoxicat” cu lecţiile politice deoarece la el soseau zilnic zeci de caiete ale subofiţerilor pe care nu le putea refuza aşa că toată ziua scria în cameră Până şi căpitanul Furtună a remarcat că majoritatea cadrelor au acelaşi scris”. Plutonierul Negru l-a întrebat **într-**o zi pe Drimuş, arătâ**ndu-**i caietul de politică:

— Ce-ai scris aici?

— Chintesenţă.

— Chintes… Ce dracu-i aceea?

— Ceva esenţial, important, răspunse profesorul zâmbind.

Ai măi, puteam să răspund şi eu dar m-am gândit că-i scris greşit şi n-am mai ridicat mâna, zise plutonierul ciudă.

Jlscuţţe cu Drimuş le purtam în şoaptă, pe celular, să nu ne-audă nimeni. Abordam subiecte periculoase.

Min93 şe, sensibile. Dac-ar fi ajuns la urechile ofiţerului Ide contrainformaţii cu siguranţă schimbam culoarea ţinutei! însà nu mi-am pus niciodată problema că Drimuş ar putea trăda. Exista între noi o încredere reciprocă tacită nemărturisită. Din dorinţa de a salva aparenţele, pentru al nu fi prea vizibilă slăbiciunea pe care o aveam faţă de când deschideam uşa camerei îl strigam, făcând aluzie l-ai ochelarii lui mari cu rame aurii:

— Băi aragaz cu patru ochiuri” ia ieşi tu afara ca acum ai încurcat-o!

Ceilalţi deţinuţi nu ştiau ce să mai creadă de aceea majoritatea îl compătimeau. Când ajungea pe hol spuneam zâmbind:

— Du-te la televizor la liberi că trebuie să înceapă filmul.

Primii fulgi de nea au adus cu ei şi mireasma dulce a Sărbătorilor de iarnă. Încă de la sfârşitul lui noiembrie! am

calculat că în noaptea de Revelion o să intru de serviciu. Ştiam că această seară magică reprezintă să pentru deţinuţi un moment deosebit de emoţionanţi Pentru a preveni un eventual eveniment negativ m-ari hotărât ca după efectuarea apelului să intru în fiecărei cameră şi să stau de vorbă cu ei.

Clipa mult aşteptată a sosit. Eram pregătit să intrul în scenă dar parcă emoţiile mă încercau exact ca în ziua l primului meu discurs din cariera de supraveghetor. Ca şi atunci străbat şi acum de câteva ori distanţa de la celulari până la Infirmerie apoi mă opresc în faţa camerti douăzeci şi şapte. Aici se află cei mai mulţi deţinil intelectuali de care mă simt ataşat. Deschid încet uşaj făcâ**ndu-**i semn deţinutului Rusu care m-a observat, sâni mă nimic. Intru şi încep să mă plimb prin cameră. Pl de un minut sau două toate privirile sunt îndreptaşi asüpra mea. Erau nerăbdători să afle ce vreau să le juntei când ajung în dreptul cambuzei simt că sufletele noastre sunt pe aceeaşi lungime de undă. Mă Jesc, fac o piruetă şi cu o voce duioasă rostesc:

Au mai rămas câteva ore şi fiecare dintre noi o să ne spunem cu nostalgie în glas: „A mai trecut un an din viaţa mea!”1. Noi, oamenii, suntem doar nişte călători grăbit; prin gara vieţii şi oricât de mult ne-am strădui nu putem atinge perfecţiunea. Lăsăm în urma noastră doar palide amintiri în sufletele celor pe care i-am iubit. La cumpăna dintre ani sunt sigur că cei dragi de acasă vor! ciocni cu voi în gând o cupă de şampanie. Doresc să vă urez şi eu în această seară multă sănătate şi noroc!

După câteva secunde, cu ochii înlăcrimaţi, m-au răsplătit cu aplauze furtunoase, ca la spectacol.

Această scenă **s-**a repetat aproape în fiecare cameră. Aceleaşi emoţii, aceleaşi urări, aceleaşi furtunoase aplauze. A fost pentru întâia oară când am simţit că bestia din mine a murit pentru totdeauna. Locul ei a fost însă luat de o bestie şi mai feroce: trufia. În seara aceea am crezut că sunt stăpân peste timp şi nici nu ştiam că tocmai pusesem prima cărămidă în zidul mândriei.

Curiozitatea şi promisiunea făcută lui Rednic m-au determinat să-l cunosc pe deţinutul Grecea. **Într-**o dimineaţă l-am înlocuit chiar eu pe Chiriac pentru a merge servească micul dejun la popotă. Atunci l-am văzut Pentru prima oară pe Grecea. Stătea nedumerit pe [faunul din birou şi aştepta să-l întreb pentru ce l-am jurnal Nu părea deloc emoţionat ci mai degrabă plictisit. Ari! renunţat la introduceri inutile şi i-am spus direct:

— Am înţeles că în Rahova l-ai ajutat foarte mult deţinutul Rednic. Înainte de a se libera m-a rugat să f ceva pentru tine, dacă pot, bineînţeles. Intervent 11 consider-o ca pe un semn al recunoştinţei cel i-o pOar J Ca pe o dovadă că nu te-a uitat.

— Mă bucur să aud asta, spuse Grecea privindu-j mă prin lentilele nefiresc de mari ale ochelarilor cu ramei argintii ştiam că este un om de caracter şi tocmai aceea am avut pentru el o afecţiune aparte. De fapt nul numai de asta. Poate şi pentru că este din Sighet de undei sunt şi naşii mei.

— Înseamnă că ai legături de suflet Maramureşul…

— Normal, doar soţia mea este din Tămăşeşti. Casai fiu mai aproape de ea a intentat proces de divorţ. Aşa aml ajuns de la Rahova via Aiud în Penitenciarul Baia Mare] Cu afaceri judiciare…

— Cum de ai primit o pedeapsă atât de mare?

— Pe undeva era şi firesc **s-**o primesc. Prejudiciul ai fost stabilit la aproape trei milioane de lei. Când măi gândesc că Ştefănescu, cel cu vinurile, pentru un miliol două sute de mii a fost împuşcat, eu cu douăzeci şi trei di ani am scăpat totuşi ieftin. Mai cu seamă că decretul di amnistiere mi-a înjumătăţit pedeapsa. Am deja executai opt ani şi jumătate. Mai am puţin şi mă liberez

— Ce optimist eşti…

— La începutul executării pedepsei m-am considei nevinovat, motiv pentru care am stat douăzeci şi douaJ zile în refuz de hrană. Nu m-a băgat nimeni în sea 1 Pedeapsa a rămas aceeaşi…

— Practic ce ai făcut?

„Eram agent transport pe Aeroportul Internaţional Otopeni De la platforma de îmbarcare a aeronavei şi la capul pistei de decolare, aceasta consuma cam sute de kilograme de combustibil. Înlocuiam benzina o cantitate de marfă echivalentă cu greutatea Combustibilului astfel că n-avea cum să fie depistată. Ocăream în special carne care se vindea foarte bine în Cehoslovacia. Ani de-a rândul afacerea a mers ca pe roate şi ne-a adus câştiguri fabuloase, mie şi celor cinci colegi de serviciu.

— Cum v-au descoperit, totuşi?

— Şeful nostru de secţie, Mandache, era implicat **într-**o altă reţea mult mai bănoasă, dar şi mai periculoasă. [Aceştia comercializau aparatură de emisie recepţie pentru comunicarea cu postul de radio Europa Liberă. Când securiştii au depistat reţeaua, ca o măsură de precauţie, pentru a nu vorbi, Mandache a fost asasinat imediat de către membrii reţelei, însce**nându-**i-se o sinucidere. L-au găsită două zi doi boschetari pe o bancă în Herăstrău cu venele tăiate. După ce au demarat o anchetă cum nu **s-**a [mai pomenit au ieşit la iveală şi furturile din avioanele care se aflau în tranzit pe aeroport. Ca un paradox, prejudiciile care ni se imputau nu au păgubit cu nimic Compania TAROM.

Datorită faptului că eram prieten bun cu Mandache anchetatorii mi-au acordat o atenţie specială. Timp de doi ani m-au ţinut pe arestul Inspectoratului General al Miliţiei n (te-am fost supus la cele mai cumplite chinuri. Voiau să a le de la mine unde este valuta lui Mandache ce relaţii a acesta în străinătate şi cum a rămas în eno «lovaciaţ Dinu, celălalt şef de secţie. Acum nu-mi Plăcere să-mi aduc aminte de acea perioadă neagră 7, aţa mea. Vă rog să mă înţelegeţi…

— Te înţeleg. Continuă…

— Anchetatorii, văzând că nu scot mare lucru de mine. m-au trimis la Penitenciarul Rahova, pe secţia a treia unde l-am avut ca şef pe colonelul Constantin Am fost imediat repartizat la muncă la o secţie a Fabricii de încălţăminte Flacăra situată undeva la marginea

Bucureştilor Aici am fost pentru prima oară iniţiat în biătuielile cu miliţienii. Le dădeam pantofi iar ei îmi aduceau mâncare şi băutură la început. Mai târziu m-am şmecherit şi eu. Voiam numai bani, pe care îi trimiteam familiei.

— Cum?

— Simplu când venea nevastă-mea la vorbitor ascundeam în copertele special confecţionate ale unor cărţi voluminoase sau îi băgăm în săpunuri sculptate. Păstrez multe amintiri plăcute din perioada aceea dar cea mai haioasă dintre toate este aceea în care doi recidivişti au reuşit să-l dreseze pe Costică, un câine maidanez foarte inteligent Aceştia i-au confecţionat din piele neagra o zgardă prevăzută cu un săculeţ legat la gură cu un şnufi tot din piele în care bandiţii puneau o bancnotă de cincizeci de lei şi îl trimiteau pe Costică la cumpărături, Câinele avea un traseu bine stabilit: se strecura cu abilitate prin gardul de sârmă ghimpată şi nu se oprea decât în curtea lui Haralambie, un fost puşcăriaş şi el, care era complicele hoţilor. Acesta lua banii şi în locul lor punea o sticluţă de Triple sec. un lichior foarte apreciat care intra exact în săculeţul din piele fără să se observa ce este înăuntru Multă vreme a făcut bietul Costic]1 această navetă dar nimeni n-a băgat de seamă ce rol important juca în viaţa deţinuţilor. A fost jale mare printre hoţi când au aflat că o maşină l-a călcat tocmai când şi întorcea din misiune cu sticluţa atârnată de zgardă.

Între timp Chiriac a venit de la masă dar i-am spus

L ni mă deranjeze pentru a-l putea asculta în linişte pe ea, care a început să mă fascineze cu poveştile lui. cesta a continuat:

Toţi cei care aveam pedepse mari eram – ons deraţi **într-**un fel sau altul periculoşi. De multe ori în camera în care mă aflam erau aduşi pentru o scurtă perioadă deţinuţi aflaţi în tranzit, care veneau în Bucureşti u afaceri judiciare. În astfel de împrejurări l-am cunoscut pe lanul, fostul şef al Restaurantului Carpaţi din Baia Mare A fost condamnat la douăzeci de ani şi a venit la Tribunalul

Suprem pentru recurs. Aşa cum v-am spus, avearr mulţi borfaşi în cameră. Aceştia l-au provocat pe anul fa o partidă de barbut cu zaruri confecţionate din săpun. Miza erau bomboanele. La un moment dat lanul [era dator cu peste trei sute de bomboane şi îi asigura pe: ed ton că îşi va plăti datoria. Acest lucru **s-**a şi întâmplat după o săptămână când a primit pachet de acasă făcând aţa **într-** un mod original. Din**tr-**o cutiuţă cu eticheta roşie pe care scria „Cip” lanul a deşertat pe masă nişte bomboane mici cât boabele de piper şi a început să le wiere spre deliciul celor din cameră. În acest fel fostul care umăr şi-a atras simpatia borfaşilor. Din păcate numai Pentru moment deoarece în ziua în care a fost prezentat faţa instanţei, cu lanţuri la mâini şi la picioare, lanul a clarat în faţa completului de judecată că intră în refuz Je-ană. Un astfel de eveniment era considerat deosebit 59>au mai cu seamă că a fost făcut public. Degeaba au ceroat să-l convingă ofiţerii şi educatorii să renunţe la i-astă formă de protest că n-au reuşit. Am stat de vorbă**spun îndu-**i că nu merită acest sacrificiu, dar nici pe un m-a ascultat. Era prea orgolios. Prea mândru. În e condiţii, foştii lui parteneri de barbut au primit ordin de ia împărăţie prin nu se ştie ce căi, eu le bănuiesc de să-i bată pe lanul. Aceştia n-au stat prea mult pe gândul administrâ**ndu-**i câteva bătăi cumplite, lanul şi. a dJ mediat seama că vor să-l lichideze şi atunci a început SJ strige în gura mare lozinci anticomuniste şi să pronunţe! numele unor importanţi generali din Ministerul de Internei cu care. spunea el, a făcut afaceri dubioase. N-au treci! nici zece minute de la declanşarea scandalului că aud apărut cinci subofiţeri care l-au dus mai mult mort decât viu în camera special amenajată pentru cei care erau în refuz de hrană. Aici meseriaşii din gardă i-au administra o ultimă bătaie sângeroasă, astfel că după două zile lanul a murit în chinuri cumplite.

Am asistat îngrozit la aceste atrocităţi comis «intenţionat sub ochii noştri pentru a ne impresiona dam pentru a ne avertiza. Acest lucru m-a determinat să iau

hotărârea de a mă transfera la Aiud, acolo unde se aflau, deţinuţi cu pedepse peste zece ani. Chiar a doua tratat cu medicul unităţii, Caragea, căruia i-am dat surul de cinci mii de lei şi douăzeci şi două de perechi de încălţăminte. Cu prima cursă am pornit spre Aiud undei mă aflam în cuşeta vagonului penitenciar cu deţinutul Kalischi, cel mai tânăr comandant de vas care transport «mărfuri pe mare. În acea călătorie am aflat povestea lui.]

— **Ia spune-**mi-o, îi zic nerăbdător, aşteptând cui sufletul la gură.

— Directorul Teatrului Fantasio din Constanţa împreună cu doi amici **s-**au hotărât să plece ilegal dj ţară. Pentru aceasta l-a rugat pe bunul lor prieten Kaliseji să-i ajute. Acesta a acceptat imediat cu toate că ştia la riscuri se expune. Pentru a da o notă de legalitate acestei periculoase aventuri, i-a angajat pe vas în diferite funevi mecanic, servant şi bucătar. Ca să-i lase acolo unde **s-**a «l comandantul a deviat vasul de la traseu.: stul de la bord şi-a dat seama că vasul nu-şi:, 9 ază corect itinerarul, dar pe moment n-a spus nimic.: a zece minute i-a cerut lui Kalischi pistolul din dotare sjD pretextul că vrea să-i verifice seria. Comandantul l-a zâmbitor fără să bănuiască ce o să se întâmple. Securistul i-a pus lui Kalischi pistolul la tâmplă obligâ**ndu-**l astfel să întoarcă vasul spre Constanţa. Ajunşi în port, ofiţerul i-a arestat imediat. Iniţial Kalischi a fost condamnat la moarte, dar i-au comutat pedeapsa la douăzeci şi cinci de ani. Mă aflam cu el în cuşetă ca nu cumva să se sinucidă.

— Prin multe încercări ai trecut până acum, îi spun aşa **într-**o doară, fiind puternic marcat de sfârşitul dramatic al lui lanul pe care l-am cunoscut chiar în acest penitenciar, înainte de a pleca la recurs.

— Domnu’ ofiţer de serviciu, acum nu mai are importanţă prin ce am trecut. Atunci când un deţinut este arestat întotdeauna drama rămâne în urma lui. În cei opt răni şi jumătate pe care îi am executaţi mi-am pierdut părinţii care au murit în adevărate tragedii, iar copiii mei. l-n băiat şi o fată, mă aşteaptă zilnic să sosesc din

străinătate unde ştiu ei că sunt plecat la muncă. Acei bani Pe care v-am spus că îi trimiteam din puşcărie, sărăcuţii kei, credeau că vin de la „tătuţu din Olanda”.

pe sub ochelarii cu lentile neobişnuit de mari, o «rima grea şi fierbinte se prelinge încet pe obrazul lui Jfecea, opri**ndu-**se încremenită pe zâmbetul trist.

a sectorul Vizite este ca de obicei forfotă mare.

r este locul în care întâlnirile cu cei dragi sunt if°Dite cu oceane de lacrimi. Aici este locul în care coardele inimilor vibrează pe cărarea neplivită amintirilor. Aici este locul în care se nasc visele Süf plânse eşecurile dar mai ales este contemplată Vla3 decizională…

La cabina şase deţinutul Dobrotă discută cu fi său:

— De ce-ai venit numai singur?

— Mama e bolnavă. De trei zile nu **s-**a ridicat din pat] Mi-a spus să-ţi transmit că nu trebuie să-ţi faci griji pent. J asta că-şi revine ea. Te roagă **s-**o ierţi că n-a putut facel rost de tot ce-ai avut nevoie. La noi nu se găseşte marel lucru prin magazine. Ieri am stat trei ore la rând apoi neal anunţat vânzătoarea că mezelurile tocmai **s-**au terminat Dacă o cunoşteam poate avea. Peste tot e nevoie de pile…

— Nu-mi mai aduceţi nimic. Mă descurc. Să vă ajungă vouă până vin eu acasă, că bine va fi. O să vezi. Cine te-a zgâriat? îl întrebă tatăl uitâ**ndu-**se mai bine subi ochiul stâng unde se vedeau clar urme de unghii.

— M-am bătut cu unul la şcoală…

— Te-ai bătut? De ce?

— Pentru că mi-a zis: „Tatăl tău este un puşcăriaş!” Eu ştiu însă că nu-i adevărat. Mi-a spus mama că nici nu trebuia să te aresteze pentru doi ştiuleţi de porumb Te aşteptăm cu drag să vii acasă. Vasile şi Ioana sunt la bunica de când **s-**a îmbolnăvit mama…

Sunetul strident al soneriei, ca râsul unei fen-l isterice, anunţă că vizita **s-**a terminat. Dobrotă îşi Petre (* pruncul cu ochii scăldaţi în lacrimi şi oftează prelung.

Sergentul major Crişan, lucrătorul de la cântărea alimentele. În faţa lui se afla o femeie îmbrăca olje St, sărăcăcios chiar, ţinând de mână un copil. v**du-**se la cântar

a observat că mai trebuiau alimente a când acul urma să indice cinci kilograme.

— Mai aveţi ceva? a întrebat-o cu blândeţe.

Femeia, stânjenită de neaşteptat întrebare, **s-**a uitat la copilul care ţinea în mânuţă un pachet de halva. l-a tat încet şi l-a pus pe cântar.

— Este pentru tăticul, i-a şoptit apoi la ureche. Când [a auzit cuvântul tată faţa copilului **s-**a înseninat şi a început să se uite după el prin încăpere.

I Văzând scena nu m-am putut abţine să nu-l iau deoparte pe deţinutul Sucală.

— Ai văzut câte sacrificii face *familia* pentru tine? Meriţi tu asta? Fii atent la mine. Dacă mai aud ca să nu f mai vorbesc dacă te prind că mai joci barbut pe ţigări şi alimente să ştii că te-am fript urât de tot, i-am spus cu asprime în glas.

Deţinutul nu mi-a răspuns. A plecat capul în pământ iar în ochii lui verzi se putea citi un apăsător sentiment de vinovăţie. Numai el ştia câte alimente a pierdut la babaroase.

Proaspăt bărbierit, în haine vărgate, Deţinutul Alexiş, psihologul, aştepta nerăbdător la cabina numărul

Îşi freca mâinile de emoţie. Din când în *când îşi* mângâia părul care începuse să-i *crească*. *Privirea îi era* aţintită spre uşa de la intrare. Deodată îşi *face apariţia* o doamnă blondă, înaltă şi elegantă care ţinea strâns de înă o fetiţă de şapte sau opt *anişori*. Cu părul cârlionţat şi ochii verzi ca smaraldul părea un înger coborât *de pe* leoană. Când a văz**ut-**o, *Alexe a încremenit*. *Era* pentru întâia oară când venea fetiţa lui la vizită. A rugat-o pe soţie să n-o aducă pentru a nu răsuci şi mai mult cuţitul în ran3 care în se ştie dacă se va vindeca vreodată. Acuml revedea după trei ani. „Ce mare şi frumoasă **s-**a făcut 1 ce trăsături fine, delicate…” constată el apropii**ndu-**se geamul despărţitor. Mama pune fetiţa pe scăunel pe Jj a-şi vedea tatăl mai bine. Aproape că nu-l mai cunoşti **–** e acat în acele haine ciudate. Doar privirea de cărbune! b anda luminată de bunătate şi înţelegere îi mai aduceai aminte de zilele în

care se jucau împreună prin zăpadă.

— Ce mai faci Alinuţa, prinţesa lui tăticu’? o între» cutremurat de emoţie.

La această întrebare copila a răspuns cu ol candoare care mi-a răscolit întreaga fiinţă:

— Am venit să-ţi aduc de ziua ta o floare şi să-ţi spunt la mulţi ani! tăicuţul meu drag.

Fetiţa ţinea în mână o garoafă albă pe care i-o arătă lui Alexa **şi-**a apropiat mânuţa de obrazul lui ca să-l mângâie (ter **s-**a lovit de geamul gros, despărţitor

— Dacă nu pot să te mângâi acum, te voi aştepta de Crăciun să vii să-mi împodobeşti bradul cu multe steluţe, zise ea uşor dezamăgită.

Deţinutul încercă să-şi stăpânească lacrimile dar izbucni în hohote de plâns. Soţia îi spuse printre suspine: j

— Am vrut să-ţi fac o surpriză de ziua ta dar cred că am făcut o greşeală aducând fetiţa aici. Te rog să mă iei

Momentul era tensionat. Oricum vizita nu mai putea continua. Sufletul lui Alexa era prea răvăşit pentru a fi în stare să mai spună ceva. Aceeaşi emoţie mă cuprinse ca în seara în care citisem în camera supraveghetorului rândurile acelei copile adresate tatălui. M-am apropiate blândeţe de Alinuţa am luat-o în braţe strângâ**nd-**o e putere la piept, am sărutat-o pe obrăjorii fragezi, apoi-Pn etul ce despărţea biroul de cele şase cabine am Jioan braţele tatălui.

De ziua ta cred că meriţi o sărutare din partea vi dragi, îi spun sugrumat de emoţie.

Alinuţa şi-a încolăcit repede mânuţele de gâtul /tatălui, sărutâ**ndu-**l cu foc pe obraz. Alexe n-a putut articula niciun cuvânt. Doar lacrimile grele şi amare udau rochiţa roşie de catifea.

O, sfântă copilă nevinovată, degeaba îl aştepţi de Crăciun pe tăticul tău că nu va veni. A fost amânat în *misie* pentru că un nene gardian i-a făcut raport de oedepsire pentru că l-a prins la apelul de seară în oapuci”. Aceste gânduri m-au încercat *când am ieşit* rufburat peste măsură de la sectorul Vizite, acolo unde damele se consumă în

tăcere iar cei care rămân cu sufletele mutilate sunt copiii. Exact ce mi-a spus Grecea cu trei zile în urmă.

Graficianul Culea a fost deţinutul *care a reuşit să* umple golul din sufletul meu odată cu *liberarea* lui 3 nea, Heleşteanu, Drimuş, Călăuz sau Marinescu. Toţi aceşti oameni m-au împiedicat **într-**un *fel sau* altul să]8 vin unealta teleghidată a *sistemului în care mă* simântemniţat şi acum. Dacă n-ar fi *fost ei cu* siguranţă afectoria carierei mele ar fi fost alta. *Poate aş fi* rămas 06 mai departe gardianul care **s-**a identificat cu masca Orţionarului. Sau poate nu mai eram în sistem. Un lucru era clar pentru mine. După felul în care **s-**au derulatevenimentele în viaţa mea, *credeam tot mai* mult în mâna aceea misterioasă care din când *în când îmi* numără filele, n, Tiii. Cu siguranţă că nu *numai mie*...

Culea avea ceva special. Acel ceva care mă fàc să tremur ta fiecare frază pe care o rostea dar totodată I mă făcea să urăsc oamenii sistemului din care făceam \ eu parte.

— Domnu' ofiţer de serviciu, tatăl meu a murit închisoarea din Râmnicu-Sărat, mi-a spus el **într-**o zi 3 camera supraveghetorului. Era un ţărănist convins cum de altfel sunt şi eu. Tocmai de aceea sunt considerai duşman al poporului". Credeţi că **s-**a schimbat ceva fată de anii cincizeci9 Nu **s-**a schimbat nimic. Gardienii de azi sunt la fel de rài şi inculţi ca cei de atunci. Mă mir cum v-aţi strecurat printre ei...

— Şi eu mă mir uneori, îi spun zâmbind.

— Aşa... Acum, chipurile, comuniştii spun că nu mai sunt deţinuţi politici. Dar eu ce sunt? Dar cei care vor să fugă din ţară, cum li se spune...

— Frontieriştii...

— Ei nu sunt tot politici? Vă spun eu ce **s-**a schimbat. Securitatea **s-**a schimbat. Mai exact **s-**a perfecţionat. Acum posedă o adevărată artă în a confecţiona infracţiuni împotriva celor incomozi regimului. Adică a politicilor. Securitatea îi face deţinuţi de drept comun prin dosarele pe care le fabrică. Mie nu mi-au făcut unul cu o delapidare

de un milion? Mi-au făcut. Iniţial m-au condamnat la moarte. Am stat trei luni **într-**o celulă cu patru criminali care aveau împreună zece victime. Am trăit acolo cele mai terifiante clipe din viaţă. Când se deschidea uşa tresăream şi fiecare îşi aştepta sfârşitul. Nu ştiam cine urmează. Rând pe rând cei patru criminali au ieşit pentru ultima oară pe uşă. În fiecare noapte mă gândeam dacă nu cumva aceea este ultima. Mă gândeam apoi că de w pe fiecare om îl aşteaptă aceeaşi noapte veşnică. Ultima e} pol pleacă. Pentru totdeauna. Când m-au anunţat duminică dimineaţă că mi-au comutat pedeapsa cu jartea în douăzeci şi cinci de ani am plâns ca un copil. Doamne, ce suflet întortocheat mai are şi omul. Totuşi, [credea sunt un laş. Un mare laş. Nu trebuia să-mi fie frică de moarte Nici tatălui meu nu i-a fost…

La difuzor, Mirabela Dauer, această regină neîncoronată a puşcăriilor, cânta cu glasul ei inconfundabil, inegalabil, sfâşietor: „Ne-ar trebui/ o mie de ani/să reclădim /ce-am dărâmat aseară/cu despărţirea noastră/…”

Versurile cântecului şi maniera interpretării l-au răscolit pe Culea. Şi-a pus coatele şi capul pe masă izbucnind **într-**un plâns amarnic. Lacrimi mari şi grele îi curgeau şiroaie pe obraz. Am ieşit tiptil din birou lăsâ**ndu-**l **într-**o pustiitoare singurătate.

La postul de radio Europa Liberă se auzeau rafalele de mitralieră cum trăgeau prin centrul Timişoarei. Din vacarmul mulţimilor se distingeau clar voci de femei care implorau:

— Nu trageţi că şi voi sunteţi români ca noi!

Dar rafalele continuau să se audă. Deja intrasem în situaţia numărul trei ceea ce însemna că ne pregăteam de război. Deţinuţii n-au mai fost scoşi la muncă sau alte activităţi cu excepţia celor de la Deservire. Căpitanul Furtună ne-a vorbit în clubul unităţii în stilu-i caracteristic, ferm, autoritar.

— Tovarăşi, trebuie să fim mai vigilenţi ca oricând. După cum ştiţi din teleconferinţa tovarăşului Nicolae

Ceauşescu un grup de huligani împreună cu elemente lredentiste din Timişoara s-au revoltat devastând cartiere întregi. Până când miliţia şi armata îi vor pune la punct o să mai treacă două trei zile. Pe secţiile de deţinj's je a veghetorii să manifeste o maximă exigenţă OriJ neregulă constatată să fie raportată imediat. Să ni răspundeţi la nicio provocare venită din partea Or Discuţi! e să le purtaţi numai în spiritul şi jtel regulamentului. Nu e cazul să le daţi voi explicaţii de cel nu ies la muncă.

Evenimentele de la Timişoara mi-au strecurat fiori se mâhnire în suflet. Pe secţii deţinuţii erau agitaţi. Nul înţelegeau de ce nu ies la muncă. Doreau explicaţii dar] nimeni nu se încumeta să încalce ordinul lui Furtună.

Prin liniştea îngheţată zăpada scârţâie sub pantofii] ce tocmai i-am scos din cutie. Iuţesc pasul şi intru pe secţie taman când goarna care anunţa stingerea se audel ca un cântec de cucuvea, sinistru, cobitor, prevestitor de moarte. Chiriac? mi raportează că deţinuţii de la cameral şaisprezece se ceartă şi nu vor să se culce. Fără să stau pe gânduri deschid uşa şi intru fără nicio problemă în cameră. Lemnaru îmi raportează că Sima, şeful de echipă, l-a înjurat de mamă şi de aceea au avut altercaţii Deţinuţii s-au adunat ciopor în jurul meu să vadă ce măsuri voi lua la ora aceea târzie. Profund marcat de ceea ce se întâmplă la Timişoara, m-am adresat lui Sima cu o voce tristă:

— Fiecare om are mândria, orgoliul şi demnitatea lui. Nimeni n-are dreptul să-l rănească în amorul propriu chiar oacă este puşcăriaş. Eu nu-mi permit să-njur un deţinut da' tu de ce o faci? Te-ai gândit că poate mama lui e moartă?

mm tăcea. Nu ştia ce să răspundă. Mi-am dat. – 3 că morala şi-a făcut efectul. Apoi m-am adresat

Vă spun încă o dată ceea ce v-am spus când aţi venit dte pe cursă: Aduceţi-vă aminte că sunteţi totuşi era şi oamenii trebuie să se comporte civilizat, să fie

Înţelegători demni şi cu bun simţ. Atâta tot.

Majoritatea deţinuţilor din această cameră erau, eraţi din sudul ţării. Toţi cu probleme grave la dosar.

Recalditanţi, violenţi iar unii semnalaţi cu intenţii de evada» sau de atac asupra cadrelor. Şi eu în mijlocul lor după ora stingerii. Dacă ar fi aflat Furtună cred că mă rmitea direct la arestul garnizoanei. Am mizat însă pe factorc psihologic şi am ştiut că nu voi da greş. Tot randiţii au rămas impresionaţi aşa că în câteva minute pe secţie nu se auzea nici măcar o şoaptă.

Chiriac a asistat la toată discuţia rămânând din nou T3 replică. În birou m-a întrebat:

— De câteva zile vă văd tot supărat. Dacă nu sunt 3 scret, ce s-a întâmplat?

— Nimic. Deocamdată. În meseria asta starea; fetească are o importanţă covârşitoare pentru că te rentează în activitate mai mult decât îţi imaginezi şi 3 cu seamă pe secţie. Dacă vii nervos de acasă şi îţ! eează necazuri un deţinut nu vei reuşi să te concentrezi neajuns pentru a lua măsura care se impune. Nu sunt! – e acord cu ce ni se predică pe la şedinţele de partid Subofiţerul de penitenciar de tip nou trebuie să-şi lase la Poarta unităţii problemele personale iar când intră în serviciu să îmbrace haina subofiţerului ferm, neînduplecat – exigent fată de deţinuţi”. Eu am făcut aşa ceva şi nu ai vreau să aud niciodată de tipul ăsta de subofiţer. Nu mai vreau să fiu nici actor nici robot. Mă înţelegi? Vrel să fiu OM Aşa cum spunea Terenţiu: „Om sunt şi nimfl din ce-i omenesc nu mi-e străin”. Nu astea-s problemei Chiriac. Dac-ai şti ce jale mare e la Timişoara…

— Dar de ce?

— S-a deschis foc asupra demonstranţilor.

— Extraordinar. Oare ce se va întâmpla cu noi?

— Nu ştiu, dar bine nu va fi.

— Se vor desfiinţa penitenciarele dacă se schimbai regimul? întreba supraveghetorul cu naivitatea specifici miliţianului.

— Asta nu se va întâmpla niciodată. Infracţiunile vorl şi comise în orice regim aşa că puşcăriile sunt necesarei tot timpul l-am liniştit pe Chiriac, care n-a mai avutl puterea să se ridice de pe scaun.

Prima zi a Revoluţiei a produs panică în rândull subofiţerilor Mulţi nu ştiau exact ce se petrece în jurul lori şi ce semnificaţie are „fuga dictatorului şi a sinistrei sal» soţii Pe secţiile de deţinere situaţia era din ce în ce mail onată. Acum nu li se mai dădea presa, televizorul, iar! aparatul de radio a fost oprit şi el. Lipsa de informaţie lei aprindea imaginaţia ţesând în mintea lor tulburată scenariil care de care mai fanteziste.

Înainte de a ieşi din serviciu am consemnat în coaia de stare a pazei starea de spirit de pe secţie apoi i-am raportat noului comandant Bunaciu:

— Tovarăşe maior nu se mai poate continua cu äcerea asta Trebuie să le spuneţi ceva că altfel s-ar putea să avem neplăceri. Deţinuţii presimt că ceva nu e în regulă1

Comandantul i-a ordonat căpitanului Furtună să meargă ia apeiui de seară şi să le vorbească ceea ce elle de cuviinţă în legătură cu evenimentele din ţară. fjrtună a mers în fiecare cameră şi le-a spus deţinuţilor pe în ton ferm, autoritar:

— Din acest moment România este în stare de răz Doi! Trupe străine au pătruns pe teritoriul ţării noastre. Cine nu respectă Regulamentul de ordine interioară se va aplica Legea Marţială. Adică va fi împuşcat imediat!

văperând că prin acest discurs înfricoşător va menţine starea de spirit în rândul deţinuţilor, căpitanul a părăsit mândru, semeţ şi triumfător secţiile de deţinere. Peste întreaga puşcărie s-a aşternut liniştea. Era liniştea dinaintea furtunii.

Armata e cu noi, armata e cu noi!

Deţinuţii de la Deservire au aflat adevărul despre cele întâmplate în ţară prin intermediul mecanicilor de 1 garajul unităţii. Aceştia în ziua Revoluţiei au deschil aparatul de radio din Dacia neagră şi au afla] senzaţionala veste. N-au avut însă curajul să facă valuri]] mulţumindu-se să discute doar într-un cerc restrânil despre evenimentele ce se derulau cu dramatism în Bucureşti şi Timişoara.

După ce căpitanul Furtună a semănat panică şi teroare în toată puşcăria prin celebrul său discurs, deţinutul Urechilă, instalatorul, le-a spus discret mărcilor din fiecare cameră când veneau la baie:

— Vedeţi că a căzut guvernul lui Ceauşescu. După amiază trebuie să înceapă balul.

Pontul fiind lansat în toate direcţiile, a început într-adevăr balul. Ca la un semnal deţinuţii au bătut în uşă solicitând ziare şi dreptul de a audia emisiunile de la radio. Cu toate că erau prezenţi în unitate toţi ofiţerii, nimeni n-a sunt nicio măsură. Văzând că nu li se satisfac doleanţele, deţinuţii **s-**au postat în geamuri strigând puternic, vociferând şi adresând injurii la adresa cadrelor.:

De-abia în acel moment comandantul împreună cu Furtună **s-**au dus în curtea de plimbare somând deţinuţii de ia geamuri să înceteze cu actele de nesupunere. Atunci cei de la camera paisprezece au luat foc, strigând în cor:

— Afară cu Furtună, teroristul şi hitleristul! Huo, huo, huo!

În acel moment comandantul i-a ordonat să părăsească incinta curţii de plimbare. Prin gălăgia]

ăla ce **s-**a produs m-am apropiat de deţinuţii de la 3 şaisprezece purtând un dialog pe tema căderii unui. Am intrat apoi pe secţie unde agitaţia a atins; mai înalte cote. Deţinutul Frunză de la camera Paisprezece mi-a spus prin vizetă:

Vă rog frumos domnu' plutonier să nu încercaţi să trati la noi în cameră că suntem porniţi pe fapte mari. E; le binele dumneavoastră!

Atunci am înţeles că nu e de glumit cu ei, La camera douăzeci şi şapte uşa era lovită cu simţ de răspundere şi mai avea puţin până să iasă din balamale. Aceeaşi situaţie era şi la alte camere. În curtea de plimbare nu se mai afla nimeni. Comandantul a plecat după ce şi-a dat seama că deţinuţii nici nu l-au băgat în seamă. Pe secţie am rămas singur. Uşa camerei douăzeci şi nouă **s-**a prăbuşit. A rămas numai grilajul din fier. Atunci am mers pe secţia femei, spu**nându-**i colegei mele, plutonier Voica:

— Închide repede uşa că în curând începe dezastrul! Am evacuat deţinutele dar n-au reuşit toate să-şi ia bagajele. Între timp căpitanul Furtună a dotat douăzeci de subofiţeri destoinici cu bastoane, măşti contra gazelor şi grenade lacrimogene pentru a pătrunde pe secţie, **într-**o ultima încercare de a-i opri să se răzvrătească.

Sergentul major Crişan a aruncat două grenade pe secţie iar plutonierul Pintilie trei, dar acestea nu au avut tfectul scontat. Numărul deţinuţilor era mult prea mare că poţi imobiliza. În aceste condiţii subofiţerii **s-**au retras 5 în scurt timp toate camerele de la parterul locului de Aţinere au fost deschise. Plutonierul major Sandu şi Pionierul Cheşeru au rămas blocaţi pe secţia a patra. Croitorul Gută, frizerul Firea şi cizmarul Semaca i-au ascuns pe cei doi supraveghetori în spatele fjŞemetalic din birou. Când au sosit deţinuţii de a pa Jl înarmaţi până în dinţi cu răngi şi cuţite, l-au întrebat rj Semaca;

— Unde sunt gaborii?

— Au plecat de mult. Nu sunt aici, le răspunse el] înghiţind în sec.

Deţinutul Ieremia zis Tarzan **s-**a uitat neîncrezătol prin birou, **s-**a apropiat de oglindă ştergâ**ndu-**şi cu podul palmei mari sudoarea de pe fruntea lată. Plutonierul Cheşeru l-a observat discret de după colţul dulapului şi-l când i-a văzut cuţitul mare în mâna dreaptă l-au trecutl fiorii. Tarzan a închis robinetul de la chiuvetă şi i-a spust furios lui Semaca pu**nându-**şi la brâu cuţitul cu mâneri roşu:

— Au scăpat de data asta, popândăii dracului. Marel păcat...

În timp ce grupul de deţinuţi a plecat să caute nişte chei pe secţia de la parter pentru a-i deschide şi pe cei de la etaj. Semaca i-a transferat pe gardieni în cameral bucătarilor, ascunzâ**ndu-**i în W.C. A fost o mutare inspirată! deoarece în câteva minute au venit peste o sută de deţinuţi şi primul lucru pe care l-au făcut a fost acela de al devasta camera supraveghetorului. Au rupt panourile de pe pereţi, au răsturnat fişetul, au spart geamurile, oglinda.

Au deschis după aceea şi celelalte camere şi din acel moment deţinuţii se plimbau în voie peste tot. Din paturi au improvizat o schelă pentru a se putea urca deasupra clădirii locului de deţinere. Ajunşi acolo în grupuri masive 1 au început să scandeze:

— Ceauşescu a furat şi pe noi ne-a condamnat! Vrem acasă la copiii! **Adevă**rul! Libertate!

Fiecare subofiţer a primit armamentul din dotare iar coare **s-**au instalat puştile mitralieră. Au sosit în mare jouă plutoane de militari în termen împreună cu Sofffjb* la armată. Când i-au văzut deţinuţii de pe ftlire au început să scandeze bucuroşi: Armata e cu noi! Armata e cu noi!

S-au format mai multe grupe de subofiţeri de la armată, militari în termen şi membri ai gărzilor patriotice care au intrat în curtea de plimbare de unde au tras asupra deţinuţilor cu mai multe rafale de cartuşe de manevră. Un subofiţer de la armată trăgea cu cartuşe de război speriind deţinuţii de la camera treizeci şi nouă care **s-**au ascuns pe sub paturi.

Cinci subofiţeri au înaintat până pe secţiile de deţinere cu pistoalele mitralieră îndreptate împotriva Danilor deţinuţi rătăciţi pe culoarele secţiei, eliberâ**ndu-**i astfel pe Sandu şi Cheşeru.

Deţinuţii **s-**au baricadat în camere iar subofiţerii, militarii în termen şi gărzile patriotice **s-**au retras. După câteva minute deasupra puşcăriei **s-**au strâns din nou câteva sute de deţinuţi. Aceleaşi lozinci erau *strigate cu şi* Mai multă intensitate.

Maşina pompierilor sosită cu o *viteză* ameţitoare şi cu binecunoscuta sirenă a făcut ca *majoritatea deţinuţilor* coboare de pe clădire. Aveau *oroare de* „jeturi”.

Preşedintele Frontului Salvării Naţionale, nou r fiinţat în oraş, împreună cu cei doi comandanţi, *al* Umplerilor şi al penitenciarului, n-au *reuşit să ajungă la* n ci un consens cu deţinuţii. Niciunul *dintre ei* n-a avut curajul să ia o măsură fermă pentru *dezamorsarea* situaţiei create. Deţinuţii văzând că nu se *acţionează* asupra lor au căpătat curaj, strigând *în continuare* aceleaşi lozinci.

Grupul de intelectuali au întocmit grabă un remoriu pe care l-a citit deţinutul Vameşu chij de pe clădire. Aceştia solicitau punerea de îndată 1 libertate a tuturor deţinuţilor deoarece wa căzut CeauşesJ şi e logic să fim şi noi liberi". Doleanţele lor nu au fost înst oăgate de nimeni în seamă. Tratarea cu indiferenţă fi memoriului citit i-a incitat şi mai mult. Doi dintre cei şast minori purtau o pancartă confecţionată dintr-un cearşaf pl care sena cu majuscule: LIBERTATE. Au început apoi sal aducă injurii cadrelor care s-au comportat brutal cu el Numărul deţinuţilor de pe clădire sporea mereu. Privindu-l de la distanţă aveai impresia că ai în faţă o mare lă oameni gata gata să se reverse peste gardul de sârma ghimpată. Ura împotriva gardienilor a devenit şi mal evidentă atunci când ne ameninţau în grup cu răngileşil cuţitele agitate deasupra capetelor. Subofiţerii vizaţi eraiil speraţi derutaţi transfiguraţi. Sergentul major Vierul tremurând ca varga, s-a ascuns în foişorul de la postul numărul cinci. Aici putea să mediteze la toate atrocităţile! comise pe punctul de lucru.

Plutonierul Buteanu îmi spune crispat chiar în faţal magaziei de armament:

— Bă io mă bag amu ni în cuşca cânelui că doară pă mine mă caută banditii ăştia.

— Stai liniştit că doar n-au aripi să zboare pestei gard, îl: nourajez eu, prinzândndu-l de braţul stâng.

Plutonierul Fulger i-a transmis soţiei să schimbi tăbliţa indicatoare de pe uşă pentru a nu putea fi depistat! de banditü care fi purtau sâmbetele.

O parte dintre deţinuţii răzvrătiţi au intrat în hakjjj de producţie interioară unde şi-au confection răngi cuţite şi săbii, pe care le-au ascuţit la po z *la* ora cinci dimineaţă s-a întrerupt curentul electric perimetrul locului de deţinere şi toţi am crezut că evadeze. A fost însă doar un scurtcircuit provenit ei care lucrau de zor în hală.

În următoarea zi a venit din nou maşina pompierilor: at după zece minute fără ca şefii să acţioneze vreun fel. În aceste condiţii ne-am pus mari speranţe în Lie două

plutoane de antiterorişti veniţi de la Şomcuta Mare. Cu toţii aveam convingerea că ei vor rezolva vijaţiaţ Din păcate însă, în urma discuţiilor dintre ce comandanţi, militarii instruiţi special pentru lupta corp la: e au primit ordin să păzească doar exteriorul locului de refere. Nici de această dată nu **s-**a ajuns la un numitor: omun. Riscul de a intra la deţinuţi era mult prea marcând seama de arsenalul armelor albe ce-l deţineau.

Deasupra clădirii continuau scandările:

— Vrem acasă la copii. Libertate!

Ţiganii de pe clădire trimiteau mesaje codificate araelor care au început să vină *la* poarta penitenciarului.

Secţia femei a fost devastată. Au luat tot ce-au *mai* Lăsit pe acolo inclusiv lenjerie intimă. Aveau alte „femei" voie de ea.

La sectorul zootehnic primele găini au căzut *victime* 9 ani! or care le-au prăjit la centrala termică.

Hoţii erau stăpâni pe întreaga *puşcărie cu* excepţia Actorului de comandă şi magaziei *de armament* Bicele evenimente din ţară ne-au *demoralizat pe toţi*. aloritatea ofiţerilor şi subofiţerilor au intrat în *panică*. *Cei* aveau maşini le-au pregătit pentru a se uşchi la Dnmul pericol Căpitanul Popa era îmbrăcat când civil <nd miijtar Din magazia de armament *distribuiam* iniţie de război fiecărui subofiţer care era dotatţ-l încărcătoare pentru orice eventualitate.

Dormitorul unităţii era prea mic pentru *efectivul* cadre existent, aşa că mulţi dormeam pe bănci în ci] sau pe mese în birouri.

Colonelul Artimon de la armată a fost numit şi coordoneze toate activităţile din penitenciar. Chiar dacă] îiicrat numai cu militari în termen bogata lui experienţă îI domeniul muncii cu omul i-a permis să poarte un dialol deschis cu liderii deţinuţilor. Colonelul le-a explicat căi este necesar în primul rând să intre în camere pentru cal activităţile să se desfăşoare în cele mai bune condiţii! Deţinuţii l-au simpatizat din primul moment când au văzul că dă mâna cu ei şi-i întreabă zâmbind:

— Ce faci. colega, pentru ce te afli aici?

Buncoş, Calul, Frunză şi Sache i-au raportat lui Artimon că doresc să înceapă tratativele numai cu locotenentul Gabriel şi plutonierul Chertiţie, adică eu. Aml mers împreună cu locotenentul la centrala termică undei ne aşteptau cei patru lideri. Pe Buncoş îl cunoşteam foarte bine, ştiind că este un valoros mardoi iar faptul că era localnic prezenta un avantaj psihologic în faţa celorlalţi deţinuţi de prin sud. În fracţiuni de secundă amj reanzat că ei este omul de care am nevoie pentru al restabili ordinea în penitenciar. La prima mână am hotărât 1 ca Boierul, bucătarul şef, să-şi aleagă ucenicii pentru a-l pregăti mâncarea Cei patru lideri au plecat să-i convingă I

lalţi că cel mai înţelept lucru ar fi să intre în camere şi să aştepte

— Decretele oricum vor veni, zise vesel Sacto luân**du-**l de braţ pe Calul.

În timp ce noi discutam la centrala termică Furtună proasta Inspiraţie de a trimite pe secţie un fel de... **–** este care conţineau îndemnuri la respectarea şulafjpu'ui de ordine interioară sugerân**du-**le să intre (de bunăvoie în camere. După ce au citit, deţinuţii îl urau şi mai mult pe căpitan. Cu mare greutate, eu împreună cu el am reuşit să-i potolim spu**nându-**le că programul, 3 fi lejer şi fiecare va face ce va dori în cameră.

Buncoş a format o trupă de şoc şi în mai puţin de o jumătate de oră nu mai era nimeni pe *clădire*. *Cei zece cu* **–** egi selecţionaţi şi-au făcut pe deplin datoria.

Seara, când am adus bidoanele *cu mâncare la* ooarta de la intrarea în curtea *de* plimbare, deţinutul 3 oian zis Buldogul a vrut să lovească pe unul dintre bucătari cu care avusese un conflict mai vechi. Crezând că eu sunt cel vizat, Buncoş i-a tras o carabă în bărbia **–** dogului care a căzut ca secerat. **S-**a ridicat *după* un **şi-**a pipăit maxilarul apoi a plecat pe secţie ca şi cumtiu **s-**ar fi întâmplat nimic.

A doua zi dimineaţă plutonierul *Fulger a încercat să* producă şi el cafeaua în curtea de *plimbare*, *dar deţinuţii*; 3 u huiduit fiind nevoit să raporteze *comandantului*. ista

m-a chemat la ordin:

— De azi înainte preiei serviciul până *când nu mai* î2 Şti. Altă soluţie nu există. Hoţii *numai pe tine te vor*.

— Am înţeles! îi *răspund* îngândurat, *fără* să *ştiu* căutat în primire cel mai periculos rol *al* vieţii *mele*.

Împreună cu Gabriel am mers la *centrala termică*: ul nostru de întâlnire cu *liderii*. *Buncoş* ne-a spus că a făcut organizarea *pe* camere, că au *plantoane şi* SüPraveghetori deţinuţi, el *fiind ofiţer de serviciu*. *Calul* ne-a sugerat să mai aşteptăm câteva zile până se mai liniştesc apoi putem să intrăm în normal cu programul, h

— Dar să ştiţi, mă avertizează el, dacă vor veni pe secţie Fulger Vieru, Vintilă sau Romilă noi nu garantă pentru ei Hoţit sunt hotărâţi să-i mazilească.

Primul decret sosit prin telex înştiinţa comandai unităţii să ia toate măsurile de punere de îndată în iibertate a deţinuţilor condamnaţi pentru infracţiunile del provocare ilegală de avort, tentativă de trecere! frauduloasă a frontierei şi bineînţeles, boschetarii. l Sectorul Evidenţă a pregătit toate actele ce se întocmesc! cu această ocazie, eu primind o notă cu numele celor! care urmau a fi puşi în libertate.

Sergentu major Olteanu răspundea de magazia cui hainele civile ale deţinuţilor. L-am rugat să mă însoţească până la magazie, dar a refuzat spu**nându-**mi în timp cel întindea cheile:

— Eu nu merg. Am familie şi copii. Du-te singur.

— Când primeşti banii nu spui aşa, maestre, i-am replicat, privi**ndu-**l cu dispreţ.

Neavând încotro am luat cheile chemâ**ndu-**i pe cizmar şi croitor să mă ajute.

Curtea de plimbare era ticsită cu deţinuţi. Timid am deschis poarta. Buncoş era în permanenţă lângă mine. Nu ştiu de ce, dar aveam emoţii. Ca în ziua în care am ţinut primul discurs. Mulţimea neobişnuită m-a făcut sal tresar iar prezenţa lui Tarzan lângă poarta de la intrare m-a inhibat de-a dreptul. La începutul carierei, fără să şt; J cât e de periculos, l-am lovit cu bastonul peste spate în curtea

de plimbare. Privirea plină de ură de atunci aveam impres. ci că o regăsesc acum în ochii lui albaştri, spălăcu Avea aproape doi metri şi peste o sută de kilograme I

arată forţă a naturii. Ştia că nu are nicio şansă de a bera Cei douăzeci şi cinci de ani primiţi pentru dublu, nat i-a anulat orice speranţă de a beneficia de vreun ret. Acum nu-i cunoşteam intenţiile, de aceea, ceaut. am făcut doi paşi lateral dreapta pentru a-l evita. Acest lucru nu a trecut neobservat de Buncoş care i-a făcut semn discret lui Tarzan să plece de la poartă.

Primul lot de treizeci de frontierişti se afla la magazie. Zeci de deţinuţi stăteau cocoţaţi pe gardul din neinta curţii care ducea spre baie şi discutau aprins cu cei care se liberau. Văz**ându-**mă, dovezile de simpatie pentru mine se materializau prin zâmbete şi saluturi respectuoase. Deoarece nu ştiau să-mi pronunţe corect numele pentru majoritate a deţinuţilor am rămas „domnul Cârtiţă”.

Până spre seară toţi cei care au beneficiat de decret au fost puşi în libertate. După o zi extenuantă „n-am odihnit ciolanele obosite pe o masă din clubul am. În dormitor nu aveam loc. Otrava invidiei a

— Runs şi a început să circule prin venele multor colegi.

La sugestia lui Buncoş, Tarzan mi-a spus că nu mai ste supărat pe mine şi mi-a promis că mă va ajuta şi el.

Locotenentul Gabriel a întocmit o listă cu subofiţerii are nu au avut tangenţă directă cu deţinuţii, pentru a secuta serviciul pe secţie. Liderii au fost de acord cu noii supraveghetori deoarece n-au găsit pe listă numele celor Agreaţi de ei.

Dimineaţa când am dus cafeaua, Buncoş mi-a spus să merg pe secţie. Deja eram degajat şi eliberat de orice –°mplexe. Văzând că poarta este deschisă comandantul făcut semn să-l aştept.

Pe holul secţiei se mai simţea mirosul iritant all grenadelor lacrimogene. Ochii au început să ni SJ umezească Tarzan ţinea la umăr o bâtă sănătoasă de stejar

pe care a legat-o cu aţă la ambele capete de ziceail că este o santinelă în postul de pază. Romică, unul dintre! cei zece componenţi ai trupei de şoc agita în mână un lanţ gros prevăzut la extremităţi cu mânere de lemn.

Camera supraveghetorului arăta ca după un cutremur Fişetui deformat, chiuveta smulsă de la locul ei şi aruncată **într-**un colţ, oglinda făcută ţăndări iar deasupra molozului era aşezată o saltea. Cu ce scop, n-am priceput.

Magazia de medicamente şi cabinetul medical au fost punctul de atracţie al bandiţilor. De aici au luat toate medicamentele iar pereţii i-au împroşcat cu cerneală. Aparatura medicală în valoare de câteva sute de mii de lei a fost salvată ta ultimul moment de deţinutul Dima care a

F

dus-o la sectorul zootehnic.

Toate uşile erau rupte şi siguranţele distruse. Comandantul a plecat supărat de pe secţie şi de atunci majoritatea timpului şi l-a petrecut în birou **într-**o pustiitoare singurătate.

Primele măsuri vizau în mod deosebit repararea uş or de la camere. Am format o echipă de tâmplari sub directa coordonare a lui Tarzan, demarând în acest fel acţiunea de refacere a puşcăriei.

Toată ziua eram în mijlocul deţinuţilor. Mă plimbam printre ei fără nicto reţinere. Mulţi îmi reaminteau cum i-am salvat să nu meargă la şcoală după ce veneau u «ieoarcô de la săpături. Alţii îşi aduceau aminte momentele petrecute în noaptea de Revelion când i-a sensibilizat cu acel discurs devenit celebru între timP

ui meu a fost că nu se găsea niciun deţinut de pe ea când îi băteam cu sălbăticie…

Împreună cu Gabriel mergeam prin camere să vedem deţinuţii bolnavi şi pe cei care au intrat în refuz de tirană pentru diverse motive legate de dosarul de penitenciar.

Deţinuţii Oprea şi Duţă discutau lângă brăduleţul singuratic de pe rondul cu flori:

— Băi, ce-aş vrea să văd cum curge nişte sânge, zise cu sadism Oprea.

— La asta şi taie-te! îi întinse Duţă o jumătate de lamă.

Oprea şi-a ridicat puloverul şi cămaşa trăgân**du-**şi o tăietură de câţiva centimetri pe burtă. Sângele a ţâşnit orelingân**du-**se încet spre gaura buricului, inundân**du-**l. Şi-a scos apoi din buzunar o batistă mototolită şi **s-**a şters Privind cu satisfacţie sângele îmbibat. **S-**a uitat la Duţu **spunându-**i râzând:

— Ia-ţi porcăria asta de lamă că nu-mi place cum

E cam veche şi ruginită. Poţi **s-**o arunci.

Urmărind scena de la distanţă fiori reci ca de caţă îmi treceau pe şira spinării.

Răspunzând cu promptitudine la toate solicitările epnuţilor, aşa cum mă aşteptam, primele bârfe au venit lln Partea lui Fulger:

— Aţi văzut cu cine am lucrat până acum? Aţi văzut e i-a luat în braţe tot timpul? De aceea îl acceptă hoţii, în o să vedeţi voi peste câteva zile cum o să-l ia ostatec o să strige de pe puşcărie alături de ei.

Majoritatea subofiţerilor i-au împărtăşit părerea **-** °arece pentru ei nu exista altă explicaţie că fusesem acceptat decât aceea că **ui**am luat în braţe” adică am foşf tolerant, îngăduitor, bleg, ceea ce era departe de adevăr- Au fost şi alţi subofiţeri blânzi şi îngăduitori, dar pentru hoţ nu acesta era cel mai important lucru.

Zile tulburi (I)

Cei doi ofiţeri, căpitanul Popa şi locotenentul Micu 3 veau dificila misiune de a citi zilnic toată presa apărută după Revoluţie. Când oboseau, obligatoriu trebuiau să tragă un pui de somn. Grea năpastă pe capul lor... Dorind să iasă din această monotonie căpitanul Popa **s-**a strecurat tiptil pe la secţia femei să vadă care este stadiul lucrărilor de reparaţii. Tarzan, observân**du-**l, **s-**a îndreptat spre el cu paşi hotărâţi ţinând în mâna dreaptă nelipsifa-i cârjă metalică. Popa când l-a văzut a prins o viteză de l-ar fi invidiat chiar şi campionul Ben Johnson astfel că în mai puţin de un minut se afla deja în birou la căldurică.

Reparatul uşilor **s-**a încheiat. Ne pregăteam să

intrăm pe secţie cu subofiţerii selecţionaţi. Colonelul Artimon stătea de vorbă cu Sache şi Calul. Nemulţumit de nodul în care le soluţionase colonelul o doleanţă, Sache a dat din mână a lehamite:

— Hai Calule să mergem că iar ne-a minţit frumos, „— aţi promis domnu' colonel că ne daţi şi nouă televizoare, dar numai vrăjeală.

— Auzi, colega, pe cuvântul meu că imediat trebuie sosească patru televizoare de la Inspectorat. *Hai*, *mă*, ce dracu', mă crezi neserios? zise colonelul dezamăgit.

— Gata tăticu', s-a făcut! Săru' mâna conaşule! se smiorcăi Sache.

Într-adevăr televizoarele au sosit şi le-am dat pe secţie spre marea bucurie a deţinuţilor.

În noaptea de Revelion împreună cu cei supraveghetori, Macovei şi Chiriac, am spart gheata efectuând primul apel după Revoluţie.

Săptămâna petrecută într-un dezmăţ total i-a făcJ pe deţinuţi să uite de regulamente, dar mai ales de bunul simţ la efectuarea apelului de dimineaţă mulţi dormeau fund obosiţi deoarece urmăreau emisiunile la televizor până la închiderea programului. Observaţii nu le făceam, pentru a nu crea o stare de spirit necorespunzătoare.

Democraţia a pătruns în toate camerele. Libertatea era deplină. Unii jucau barbut, alţii douăzeci şi una cu nişte cărţi confecţionate din carton. Miza era mâncarea şi ţigările.

Miliţieni şi hoţi urmăream cu sufletul la gură derularea evenimentelor tragice din ţară. Foarte mulţi deţinuţi au întocmit din proprie iniţiativă tabele nominale prin care îşi manifestau dorinţa de a depune bani în contul Libertatea. S-au oferit să doneze sânge, iar unii dintre ei au vrut să meargă să lupte cu arma în mână împotriva teroriştilor Deţinuţii din Bucureşti şi Timişoara erau cei mai neliniştip. Nu ştiau ce li s-a întâmplat cu familiile Plângeau amarnic şi mă rugau să fac ceva pentru ei. Colonelul Artimon a aprobat să dăm telefoane la familiile deţinuţilor din oraşele în care au fost victime. Altora, mai

disperat, le-a aprobat să vorbească personal la telefon Reacţiile din partea colegilor n-au întârziat să apară:

— Unde s-a mai pomenit să dea hoţul telefon acasă? Mâine poimâine o să aibă pretenţia să le dăm şi femei Aşa-i când îi ţii în braţe. Ar trebui să mergem să-< împuşcăm să terminăm odată cu ei. Uitaţi-vă la Cheniţie asta cum îi linge în cur toată ziua. Şi credeţi că o să rezolve ceva? Nimic, vă spun eu, zise plin de sine Fulger

Subofiţerii supraveghetori de pe secţie, lipsiţi de nenţă, timizi, timoraţi şi derutaţi, mai mult făceau îguraţie. Cei patru deţinuţi care ajutau la menţinerea ordinii aveau în permanenţă asupra lor cheile, subofiţerii fiind pe post de asistenţi. Din partea penitenciarului, bineînţeles.

Decretele contradictorii elaborate în pripă au creat multe confuzii şi nemulţumiri în rândul efectivelor de deţinuţi „Cum adică? Cei care au delapidat sute de mii de lei pleacă iar eu cu un prejudiciu de câţiva lei rămân? Asta-i dreptate?” se auzeau voci pe secţie din ce în ce f mai revoltate. A fost un caz în care autorul principal al unui furt din avutul obştesc a fost pus în libertate iar complicii lui au rămas în puşcărie. Scânteia care i-a făcut să ia foc a fost mult controversatul punct zece din Decretul 22 unde se stipula faptul că „Deţinuţii care nu au 1 beneficiat de decretele emise, li se pot întocmi, de o comisie formată din comandant, procuror şi şeful poliţiei, propuneri motivate de graţieri individuale, celor care pe timpul executării pedepsei, au dat dovezi temeinice de îndreptare, având o comportare bună”. Toţi deţinuţii amaşi au considerat că merită să beneficieze *de* Prevederile punctului zece. Li s-au dat cereri să-şi expună irgumentele care pledează în favoarea *lor* apoi au aşteptat oarecum liniştiţi soluţionarea cererilor.

Sergentul major Lungu, unul dintre manechinele” pe secţie a refuzat să intre în serviciu. Întrebat de ce-i răspuns şefului:

— Eu nu mai merg că nu mă lasă nevasta. Când a afLat că fac serviciul alături de criminalul de *Tarzan a* lr, ceput să plângă spu**nându-**mi că o să mă omoare şi pe ne.

Nu merg pe secţie şi *gata*! Punct!

— Ba o să mergi, spuse comandantul nervos.

— Ba nu merg!

După repetarea acestor penibile scene, amenințaţi cu trimiterea în faţa Tribunalului Militar, Lungu a plecat îI cele din urmă furios pe secţie.

Şapte din cei zece componenţi ai şocantei trudi care a restabilit ordinea au fost puşi în libertate mi penitenciar ai; mai rămas doar deţinuţii recidivişti şi cei] care nu au beneficiat de decretele emise. Simţeam! nemulţumirea lor. de aceea i-am propus comandantului! să transferăm deţinuţii periculoşi la un alt penitenciari pentru că pot să ne creeze probleme la orice oră. Maiorul! n-a fost de acord motivând că Direcţia oricum nu aprobă! deplasarea dubei în alte localităţi iar vagonul penitenciari nu circulă în această perioadă tulbure şi tristă.

Maiorul Bunaciu care stătea toată ziua în birou şi fuma nu putea să priceapă ce se petrece pe secţie, print ce stări sufleteşti trec hoţii şi ce mare pericol există de a se declanşa o nouă răzvrătire. Din păcate eu şi Gabriel nu puteam să întreprindem nimic fără aprobarea lui. lui aceste condiţii ne-am mulţumit să mergem zilnic pe secţie să stăm de vorbă cu cei agitaţi spu**nându-**le că va veni 1 pentru ei un decret dar aceasta era doar o palidă! consciare. Hoţii erau cuprinşi de disperare. I

Rolul supraveghetorilor **s-**a diminuat şi mai mult, noile ajutoare, majoritatea ţigani, pur şi simplu îi ignorau «ce subofiţeri. Adevărul e că moralul gardienilor care au avut curajul să intre pe secţie a fost zdruncinat de către colegii răutăcioşi.

— De ce sunteţi proşti, bă, voi vreţi să vă omoa l jigodii astea? Aveţi familie şi copii, lăsaţi-i dracului pl Gabriel şi pe Chertiţie să se descurce singuri. Veni foişor că aici sunteţi în siguranţă.

Hggste „argumente n-au făcut nimic altceva decât: streseze şi mai mult, iar când mergeau pe secţie: ifau sentimentul că trăiesc ultimele clipe ale unui: damnat la moarte care se află faţă în faţă cu gâdele; îi zâmbea

sarcastic cu securea ridicată deasupra opului.

Cu toate că am încercat să păstrăm cu discreţie; ja în care urma să plecăm cu Buncoş la instanţă: ei inuţii au aflat că eu împreună cu Gabriel am părăsit

„Unitatea cu dubiţa verde. Profitând de lipsa noastră randiţii de la camera treizeci şi nouă au bătut insistent *în* îşi solicitând să vină la ei un procuror. Sergentul major Brad a raportat telefonic maiorului Bunaciu situaţia iar acesta l-a trimis pe sergentul major Preda, care între timp devenise şeful biroului Evidenţă, să vadă ce probleme au când a ajuns subofiţerul pe secţie au început să bată în uşă deţinuţi de la alte camere, la *fel de* insistent. **S-**a creat un vacarm de nedescris. Se auzeau ţipete, urlete şi înjurături. Supraveghetorul Brad, simţind Pericolul, **s-**a retras discret în spatele grilajului aşteptând nspăimântat să vadă ce se întâmplă. Uşa camerei treizeci şi cinci era lovită cu un calorifer pregătit anume centru astfel de acte de vandalism. *Preda* şi-a dat seama oricum uşa va ceda şi i-a *spus* deţinutului Borcea **s-**o deschidă. Cei treizeci de hoţi au năvălit furioşi *pe hol*. Unul dintre ei i-a *aruncat* cascheta lui *Preda până* aproape de uşa biroului. Atunci deţinutul Gurzău l-a atenţionat:

«Băi, nasolule, să-l laşi în pace *pe domnul major* că nuţi-a făcut niciun rău.

Damaschin i-a întrebat pe cei *de la douăzeci şi* nouă:

— Voi ce faceţi, nu ieşiţi?

În câteva minute holul **s-**a umplut de haine vărgatei Grilajul era închis. Brad a coborât câteva trepte. Ar fi] plecat dar ar fi şi rămas. În conştiinţa sa se dădea o luptă surdă între curaj şi laşitate. Până la urmă laşitatea a învins. Preda şi-a scos verigheta de pe deget şi a băgat-dl discret în buzunarul pantalonilor. Şi-a aprins o ţigară, dar] **s-**a întors cu spatele să nu-l vadă deţinuţii cum îi tremuri mâinile. O voce baritonală din mulţime i-a făcut pe toţi să tresară:

— Faceţi-mi loc să trec! Faceţi loc, faceţi loc!

Deţinuţii **s-**au tras la o parte permiţâ**ndu-**i criminalului Coroiu să treacă. Ajuns în faţa lui Preda a

ridicat pumnul amenințător:

— De ce nu ne dați drumul, băi, teroriștilor? Sunteți niște teroriști. Toți, în frunte cu Furtună.

Hoții au început să huiduie când au auzit numele căpitanului Preda își stăpânea cu greu teama. Și-a mai aprins o țigară de la cealaltă, apoi a rostit cu o voce stinsă venită parcă din adâncuri:

— Merg acum după procuror să-l aduc aici și o să vă explice el mai bine care este situația.

Deținutul Gurzău, profitând de acest moment de liniște, s-a apropiat de subofițer și i-a spus în timp ce-l împingea spre ieșire:

— Bine domnu' major, mergeți și aduceți-l Pe cetățeanul procuror.

Preda a scăpat nevătămat numai datorită lui 1 Gurzău care l-a condus până la poartă.

Între timp deținuții de pe secția de la parter nu ai stat nici ei cu mâinile în sân. Au ieșit pe hol iar când züt pe supraveghetorii Lungu și Rogojan i-au înconjui» Atunci deținutul Frunză le-a explicat pe un ton autoritar:

— Acum sunteți în mâinile noastre. V-am putea lua [ostateci dar n-o facem. Noi o să luptăm pentru drepturile noastru până în pânzele albe. N-avem nevoie de milițieni ce secție, așa că, valea!

— Afară cu milițienii! Huo, huo, huo! strigau în cor borfașii.

Înspăimântați, Lungu și Rogojan au fugit mâncând pământul iar când au ajuns în fața popotei s-au uitat unul ia altul nevenindu-le să creadă că au scăpat numai cu atât.

La ora douăsprezece și jumătate când am sosit de a instanță prin ceața densă se zăreau deasupra pușcăriei iiogâideție negre, mișcătoare. Creierul acestei noi 3 z rătâri a fost deținutul Martin. Acesta printr-o porta-voce improvizată din goarna care anunța deșteptarea a vorbit e. Pe clădire înconjurat de zeci de hoți:

— Domnilor ofițeri și subofițeri! Să nu aveți impresia ca dacă am rămas mai puțini nu reprezentăm o forță. Vă jati, domnilor, dacă porniți de la ideea asta. Suntem – uniți

ca oricând şi n-o să cedăm până când nu *ni* se a face dreptate. În ziarul Tineretul *liber am văzut* poza fi fost deţinut care a fost în acest *penitenciar*.; lescu **s-**a numit şi a murit pe *străzile* Bucureştilor idealurile Revoluţiei. A luptat având un crez şi noi üntem hotărâţi să-i urmăm exemplul. Murim, dar nu Cedăm! Trebuie să fim şi noi liberi!

Grupul de deţinuţi scanda cu *frenezie*: Libertate! Libertate! Murim, dar nu cedăm!

Martin a continuat după ce le-a făcut semn să înceteze

— Vrem să vină aici Televiziunea Romană împreună cu reporterii să le spunem ce avem pe suflet. De azi înainte să ştiţi că ne-am hotărât să intrăm toţi în refuz de hrană. Nu mai primim mâncare din penitenciar până nu. Se rezolvă toate problemele.

La unitate au sosit din nou militarii în termen care au primit ordin să someze orice deţinut care încearcă să iasă din interiorul penitenciarului. Comandantul a aprobat acordarea vizitelor chiar şi în aceste condiţii. Timp de patru zile Buncoş, Tarzan şi Vrăjitorul ne-au rămas fideli fiind de partea noastră.

— Domnu' plutonier, mi-a raportat Vrăjitorul, noi nu putem fi şi cu ruşii şi cu nemţii. Hoţii ne-au amenințat că ne omoară dacă mai colaborăm cu miliţienii. Hotărâţi-vă acum. Acţionaţi sau nu? Noi suntem gata să vă sprijinim să punem în aplicare planul dumneavoastră. O să reuşim. Asta presimt.

I-am raportat comandantului cum gândesc eu rezolvarea situaţiei:

— Pe la ora cinci dimineaţa când deţinuţii dorm duşi, împreună cu zece subofiţeri mergem pe secţie şi îi luăm prin surprindere. Buimăciţi de somn n-ar mai avea timp să riposteze. Şi chiar dacă ar încerca Tarzan i-ar pune la punct imediat.

Maiorul m-a ascultat cu atenţie, a stat pe gânduri apoi mi-a spus dând din cap:

— Nu-i rea ideea, dar eu zic să mai aşteptăm.

Am ieşit din birou dezamăgit. Atunci am realizat cal maiorul Bunaciu era total depăşit de evenimentele create tocmai de slăbiciunea sa Le-am spus băieţilor trebuie să mai aşteptăm, la care Tarzan şi-a ridicat căciula spu**nându-**mi nervos:

— Dumneavoastră puteţi să aşteptaţi. Eu merg să-mi văd de treabă.

— Şi eu mă duc, zise dezamăgit Vrăjitorul.

Buncoş **s-**a uitat la mine mirat **întrebându-**mă ridicând din umeri:

— Şi eu ce să fac?

— Du-te pe secţie. Când o să am nevoie de tine te voi chema, fii liniştit.

Am rămas singur. Situaţia devenise critică Dramatică. În penitenciar au mai rămas două sute de deţinuţi dintre care optzeci şi trei de criminali deosebit de periculoşi şi încă pe atâţia bolnavi psihic. Oameni care nu mai aveau nimic de pierdut. Martin **s-**a gândit la toate variantele. Pentru a nu afla ce fac ei pe secţie şi a nu le dejuca planurile mi-au interzis să merg prin camere. Colaborarea noastră se rezuma doar la a conversa pe la geamuri, în curtea de plimbare sau sectorul zootehnic.

La luarea acestei decizii simţeam că a fost mâna lui Frunză care avea o teorie verificată pe propria-i piele în lunga lui carieră de puşcăriaş: „Oricât de cumsecade ar fi un subofiţer el trebuie să rămână pentru hoţ tot miliţian, de aceea nu trebuie să aibă încredere totală în el”.

Laptele, ouăle şi găinile au intrat în posesia şmecherilor care au apărut ca ciupercile după ploaie iar ţiganii se ocupau în mod special de prepararea orătăniilor ia centrala termică.

Televiziune Română şi ziariştii solicitaţi de Martin nu-şi mai făceau apariţia. În semn de protest hoţii strigau °2 inci chiar şi în timpul nopţii. Deţinutului Leon i-a venit

17 e)

Într-*o dimineaţă o* idee „genială” de a pune în funcţiune sirena amplasată deasupra puşcăriei, care anunţa alarma *în unitate*. Din acel moment sunetele ei

stridente ne-au terorizat zi şi noapte speriind până şi copiii din sat.

Deţinuţii şi-au *mai* adăugat astfel încă un element de tortură *pe lângă* arsenalul *de* arme, arcuri cu săgeţi şi praştii cu bile metalice pe care le aveau pregătite în cazul *în care ar* fi fost atacaţi.

Trei deţinuţi au înghiţit cozi de lingură pentru că nu au *fost* puşi în libertate fiind duşi de urgenţă la Spitalul Judeţean *Baia Mare*.

Familiile celor rămaşi în penitenciar veneau la vizită după bunul *lor* plac, fără să mai ţină cont de zilele în care aveau dreptul. Marea majoritate a deţinuţilor şi-au dat seama că nu are niciun rost să meargă cu pachetul pe secţie deoarece mai întâi trebuiau să treacă prin cenzura nemiloasă a şmecherilor care nu erau căutaţi de nimeni, în aceste condiţii erau nevoiţi să mănânce până se săturau, în curtea de la sectorul Vizite.

Martalogii, aceşti bieţi bătrâni neputincioşi aveau soarta cea mai vitregă dintre toţi. Ca să nu moară de foame îşi prăjeau boabe de porumb la centrala termică iar atunci când mâncau mămăligă era o adevărată sărbătoare. Asta în timp ce toţi ciumegii erau în refuz de hrană cu sarsanalele pline cu mâncarea luată cu japca de la fraieri.

Tarzan a fost atras de partea lui Martin, fiind investit cu mari responsabilităţi în temerara lor aventură de căutare a dreptăţii.

Anusul minorilor a devenit un veritabil poligon de tragere a cordaşilor care i-au violat încă din prima zi a răzvrătirii.

Sirena ne teroriza în continuare. Comandantul a considerat că prezenţa mea în unitate este indispensabilă. *Zi* şi noapte trebuia să fiu la dispoziţia deţinuţilor iar cu soţia mea, Ileana, mă vedeam doar la unitate. Parcă venea la mine la vorbitor şi de fiecare dată pleca plângând, temându-se pentru viaţa mea.

Eram obosit. Extenuat. Stresat. Îmi dădeam perfect seama că jucam un rol deosebit de important în acele momente dramatice. Deţinuţii erau hotărâţi să nu cedeze

şi să-şi vândă scump pielea. Cu armele pe care le aveau puteau să se apere în cazul unui atac. Şi ei se aşteptau la această confruntare directă. Ura faţă de hainele albastre era tot mai evidentă şi în fiecare zi se organizau devenind tot mai uniţi.

Martin era un băiat inteligent cu trăsături de adolescent. A fost trei ani student la medicină în Bucureşti fiind condamnat pentru viol. Mi-a povestit că victima a mers la măciuci" de bunăvoie, dar fiind nemulţumită de banii pe care i-a primit l-a reclamat. Cum era de multă vreme în vizorul Securităţii pentru că îşi manifesta în mod făţiş nemulţumirea faţă de regim **s-**a părut pe deplin justificată arestarea sa.

Fraţii Bologa au fost condamnaţi la câte optsprezece ani de închisoare pentru omor deosebit de grav. **Într-**o noapte au mers la coteţul unui cetăţean să-i fure porcul. Câinele i-a simţit şi a început să latre furios. Proprietarul **s-**a trezit, a ieşit afară şi *a* surprins hoţii tocmai când scoteau godacul din coteţ. **S-**a apropiat de ei cu o bâtă cu intenţia de a-i alunga, Iosif, fratele mai mare l-a îmbrâncit, trânti**ndu-**l la pământ. Apoi a luat o rangă ce era rezemată de gard şi a înfipt-o fără milă de trei ori în corpul oietului om. *Patru copii* minori au rămas *fără* tată în Uffna acestui *măcel*. Acum fraţii Bologa au preluat iniţiativa pentru dreptate şi adevăr" având pretenţia să plece şi ei acasă la copii, Iuliu, fratele mai mic, era frizer, iar cum şederea mea în puşcărie făcea să-mi crească barba am apelat deseori la serviciile lui pentru a mă bărbieri. Niciodată nu am avut reţineri faţă de criminal atunci când îşi plimba briciul ascuţit pe gâtul meu. Comportamentul firesc, natural, le-a întărit convingerea că sunt „de-al lor" astfel că puteam ţine în permanenţă legătura cu deţinuţii care doreau să scape din acel infern.

Sirena a devenit deja un adevărat coşmar. O visam şi noaptea iar când n-o auzeam parcă îmi lipsea ceva.

Plutonierul Pintilie **s-**a hotărât să ne scape de această povară. Impulsionat de licoarea bahică, pe la miezul nopţii sa dus aţă la atelierul de croitorie de unde l-a

luat pe Semaca să-l ajute în acţiunea de anihilare a stresantei sirene. Pe drum s-a întâlnit cu deţinutul Moţoc zis Răţoiul care venea de la centrala termică. Pentru a evita orice surpriză l-au luat şi pe el în misiune. Cu ajutorul unei scări metalice s-au urcat pe clădire.

Martin a prevăzut însă până şi o acţiune de acest gen numind plantoane pe tot timpul nopţii.

Pintilie avea asupra lui pistolul mitralieră şi port încărcătorul cu douăzeci şi cinci de cartuşe. Pe clădire nu se vedea ţipenie de om. S-au apropiat încet de sirenă şi când mai aveau câţiva metri până să ajungă la ea, Ciombe. plantonul vigilent ca un cerber, s-a ridicat din postul său de observare şi a dat alarma prin strigăte disperate:

— Săriţi că vor să ne fure sirena. Ajutor, ajutooor!

Subofiţerul împreună cu cei doi deţinuţi au reuşit sal fugă pe la postul de santinelă numărul patru, trecând print zona interzisă fără ca santinela să-i observe.

Pintilie a scăpat ca printr-un miracol de va o moarte sigură deoarece dacă îl prindeau deţinuţii \\ linşau. A fost însă la un pas de celebritate, actul său dement cu siguranţă ar fi făcut înconjurul Europei. Atunci ar fi venit la poarta puşcăriei nu numai mult aşteptat Televiziune Română dar şi cele din Franţa, Spania, Italia sau Anglia. Nu în fiecare zi puteau să prindă o asemenea bombă de presă. Un grup de două sute de hoţi dintre cei mai periculoşi să aibă asupra lor un pistol mitralieră cu cincizeci de cartuşe nu-i de ici de colea.

La aflarea veştii că s-a atentat la sirenă o parte dintre no ti s-au urcat pe clădire iar alţii s-au strâns în curtea de plimbare.

Comandantul a făcut imprudenţa, a câta oară?, de a se prezenta la dialog cu deţinuţii. După ce aceştia i-au adresat cuvinte grele, jignitoare, l-au acuzat că el a dat ordin subofiţerului să le ia nepreţuita comoară, sirena. Cei mai evoitaţi erau Tarzan şi Martin care cereau să le dea deţinuţii înapoi. Semaca tremura de frică în camera de primiri iar F aţoiul nu ştiam în ce ape se scaldă. Alături de comandant era şi căpitanul Arvinte, şeful plutonului de

militari în termen Ofiţferii discutau, se consiliau dar nu ajungeau la o cale de ezolvare. În cele din urmă maiorul Bunaciu mi-a ordonat săduc pe Semaca pe secţie.

— Cum să-l duc domnule, că-l linşează dacă-l bag auntru, îi răspund obraznic, sătul până peste cap de incompetenţa lui.

Comandantul n-a zis nimic. După câteva minute m-a întrebat cum să procedăm. Nici n-am avut timp să mă gândesc deoarece deţinuţii din curte dădeau cu răngile în metalică. Unul dintre ei a strigat puternic:

— Hai, bă, să ieşim, da' ce mama dracului…

— La *atac înainte*! strigă altul.

Căpitanul când a auzit zgomotele a devenit dintr-odată nervos, şi-a frecat mâinile apoi a spus tulburat.

— Dacă ies de acolo vom fi nevoiţi să-i împuşcăm şi-s. ar putea să fim condamnaţi pentru genocid…

Deţinuţii loveau în continuare poarta. Bunaciu i-a ordonat lui Semaca să meargă pe secţie dar acesta a refuzat. În acel moment mi-a venit o idee. I-am spus căpitanului să-l întrebe pe Tarzan ce garanţie avem că nu li se întâmplă nimic celor doi deţinuţi. Întrebat fiind Tarzan l-a asigurat că îşi asumă el toate responsabilităţile. Atunci am riscat, luându-l pe Semaca în dreapta mea pornind cu paşi repezi spre garaj Militarii şi subofiţerii mă urmăreau parcă hipnotizaţi. Răţoiul stătea ascuns după poarta de la bucătărie. L-am chemat la mine iar acesta a venit tremurând. De frig şi de frică. M-am dus la Tarzan şi Martin care aşteptau dincolo de poartă.

— Am mare încredere în voi şi sunt convins că nimeni nu se va atinge de ei. Doar sunteţi oameni de cuvânt, le-am spus zâmbind.

— Fiţi liniştit că n-o să le facem niciun rău, mi-a garantat Tarzan ridicând mâna dreaptă.

I-am trimis în curte pe cei doi aventurieri de ocazie care au fost imediat luaţi în primire de Frunză şi Martin. În urma lor, Tarzan veghea să nu atenteze cineva la penele Răţoiului, pentru care avea o mare slăbiciune. Şi pasiune.

Comandantul, căpitanul şi ceilalţi spectatori au

răsuflat uşuraţi. Pe clădire nu mai era nimeni. Doar pe secţie se auzeau din când în când voci vesele şi zgomotoase.

Când a sosit autobuzul unităţii care aducea cadrele alarmate ceasul arăta două şi jumătate dimineaţa. Marea majoritate a subofiţerilor când au aflat de isprăvile lui Pintilie au considerat nebunia lui ca pe un act de eroism şi curaj.

A doua zi Tarzan a făcut reconstituirea traseului urmat de Pintilie pe baza mărturisirilor lui Semaca, scăpat de judecata hoţilor datorită lui Tarzan care trebuia să-şi onoreze promisiunea dată.

Oamenii din sat nu mai puteau dormi din cauza sirenei, exploatată cu şi mai mult zel de electricianul Leon. Din acest motiv patru reprezentanţi de-ai consătenilor mei au venit la Bunaciu să-şi exprime nemulţumirea faţă de teroarea acustică la care erau supuşi ziua şi noaptea. Acesta le-a promis că va rezolva această problemă cât de repede.

Maiorul mi-a ordonat să-i aduc în birou pe Buncoş, Martin, Iuliu Bologa şi Frunză pentru a discuta deschis problema sirenei. Ajunşi în birou, Bunaciu le-a spus că a doua zi urma să sosească în penitenciar reprezentanţii televiziunii. Hoţii au promis că nu se vor mai atinge de sirenă, dacă aşa stau lucrurile.

Vine presa!

Dimineaţa deţinuţii se plimbau agitaţi pe *clădire* aşteptând nerăbdători. *La* ora nouă şi un *sfert doi* corespondenţi ai *Televiziunii Române în judeţul Maramureş* împreună cu un reporter de la *cotidianul Graiul* Maramureşului au *coborât* din**tr-**o Dacia *combi albastră*. *Din* partea Frontului Salvării *Naţionale* a venit *maiorul Tămâian*. Observâ**ndu-**i, *deţinuţii au făcut ultimele pregătiri pentru a primi oaspeţii aşa cum se* cuvine.

Operatorul Carol Toth *şi-a* montat camera de luat vederi şi a *început să filmeze de zor*. Pe clădire hoţii strigau cu frenezie:

— **Adevă**rul, **adevă**rul! Libertate, libertate!

Deţinutul Nicorici proaspăt sosit de la Spitalul Judeţean a fugit de la cabinetul medical la poarta de la intrare pentru a-şi face numărul. **S-**a rezemat de zidi deschei**ndu-**se *la* zeghe apoi şi-a ridicat cămaşa, arătându-ne locul prin *care* medicii i-au extras cele patru cozi de lingură pe care le-a înghiţit. Firele de la operaţie au fost rupte în faţa noastră iar sângele a început să curgă ca din**tr-**un porc în dimineaţa Ignatului.

— Pe aici îmi scot maţele dacă nu mă liberaţi! ameninţă banditul cu mâna pe burtă, privi**ndu-**ne pe toţi cu ură.

Oaspeţii au rămas şocaţi de cele văzute dar locotenentul Gabriel le-a spus să nu-l bage în seamă.

În curtea de plimbare erau înşirate în ordine toate instrumentele de tortură: lanţuri, bastoane de cauciuc.

* * *

ciocanul de lemn pentru controlul gratiilor. Nu lipsea nici motoreta Mobra adică celebrul T-eu. În sinea mea mă gândeam că totuşi lipsea ceva: lanţurile special confecţionate pe vremea când eram un maestru al torturii. Nu le mai poate găsi nimeni niciodată deoarece le-am aruncat în focul de la centrala termică împreună cu masca răutăţii pe care am purtat-o timp de doi ani.

Tarzan i-a arătat ziaristului Alee Portase urmele albastre lăsate de lanţuri pe gleznele picioarelor groase şi păroase. Un grup de patru ţigani l-au abordat pe reporterul Victor Mihalca:

— Domnu' şăf, noi am fost obligaţi să furăm, mâncata-şi, că n-aveam cu ce să ne creştem puradeii. N-o vrut să ne angajeze nicări că suntem „regidivişti". Aici ne-o bătut cu pulanul şi ne-o ţânut la izolare. Scoate-ne de aici mânca-ţaş peleul tău de Superman, se milogi Jair pu**nându-**se în genunchi pe zăpada îngheţată.

Reporterul nici n-a avut timp să se minunezendeajuns de haioasa scenă că l-a şi luat în primire Tarzan oare i-a povestit cum a vrut să le fure Pintilie sirena. Apoi a devenit foarte grav:

— Nici nu vă imaginaţi ce se întâmpla dacă îl prindeam. Cu mâna mea îl spânzuram de sirenă. Şi aşa nu mai am nimic de pierdut. Cu puşca ştiam noi ce să facem. Păcat… Mare păcat că nu l-am prins.

Martin i-a acordat un interviu lui Mihalca vorbind despre „atrocităţile şi abuzurile” făcute de unii subofiţeri din penitenciar fără să nominalizeze însă pe cineva. Şi-a exprimat revolta faţă de modul în care au fost concepute secretele de amnistiere şi graţiere a unor pedepse. A considerat că ar fi *cazul să se* modifice Legea 23 privind egimul de detenţie, iar subofiţerii care vin în direct cu ţinuţii să fie adevăraţi educatori, modele demne de urmat şi nu brute şi sălbatici inculţi care mai mult provoacă şi înrâiesc deţinuţii”.

— Intenţionat am lăsat la urmă delicata problemă a punctului zece din Decretul 22. Prin acest interviu doresc ca glasul nostru să fie auzit la Bucureşti pentru ca cineva de la Ministerul Justiţiei să se autosesizeze şi să vină să *analizeze* dosarele noastre pentru a beneficia de graţieri individuale. În numele tuturor deţinuţilor vă mulţumim că aţi răspuns cu promptitudine solicitării noastre, a încheiat fostul student de la medicină.

I-a invitat apoi pe secţie unde chiar la intrare îi aştepta bătrânul Todea cu sarsanaua în mâna stângă. Avea şaptezeci *şi unu* de ani fiind condamnat la doisprezece ani pentru că şi-a omorât soţia cu toporul. Nebărbierit de multă vreme, slab şi cu hainele zdrenţuite părea un cerşetor când a ajuns Toth lângă el cu aparatul de filmat l-a rugat privi**ndu-**l cu nişte ochi de câine *bătut*:

— Lăsaţi-mă şi *pe* mine acasă. Vreau să mă liberez şi eu. Vă rog frumos…

Tarzan a lămurit repede lucrurile trimiţâ**ndu-**l pe bătrân *în* cameră. Apoi ne-a explicat:

— E dus de-acasă moşul. Nu mai are mult şi dă ortul popii…

Frunză făcea pe ghidul. Toth filma cu pasiune totul. Cu o astfel de ocazie nu te întâlneşti de multe ori în viaţă. Până acum o lună mă nu-ţi permiteai să visezi la aşa ceva.

Asupra *izolatorului* de pedeapsă, cu cele trei celuler din care una cu pat de beton **s-**a insistat mai mult. Frunza dădea 1 explicat despre modul în care îşi petrecea timpul cel aflat în timpul ispăşirii pedepsei.

— Toată ziua medita la nemurirea sufletului în Bhoarea insuportabilă a latrinei, completă Martin strâmbâ**ndu-**se cu greaţă

La Infirmerie datorită topirii zăpezii şi a proastei izolaţii apa curgea pe pereţii igrasiosi şi mucegăiţi. Întrebaţi dacă primesc medicamente şi asistenţă medicală, Ciombe a spus deschei**ndu-**se la zeghe:

— Nu primim nimic. Doctorul se teme să vină aici. Dar şi dacă l**-**a? Prinde, un beregata cu şişul ăsta, întări el ameninţarea ţinând cuţitul cu lama lucioasă între degete.

S**-**a mai filmat în camera douăzeci şi cinci unde nu mai 00 nimeni, dar Frunză a vrut să scoată în relief starea mică a saltelelor şi a celor treizeci şi şase de paturi suprapuse pe trei rânduri.

La camera şaisprezece am văzut în cambuză câteva răngi cu vârfurile bine ascuţite.

Ziaristul Alee Portase primea zeci de bileţele de ia jjverşi deţinuţi. Le băga cu grijă în buzunar fiind convins că va citi cât mai curând cu putinţă.

Ne**-**a dus apoi la sectorul zootehnic unde era mare animaţie. Porcii făceau gălăgie în aşteptarea lăturilor, *yipnele* găini rămase cotcodăceau speriate iar deţinutul jgafâcea curăţenie în grajdul cu vacile.

Maiorul Tomescu pe tot parcursul vizitei a ascultat iaa-iat poveştile hoţilor nutrind pentru ei o admiraţie wmecată cu un fel de teamă când a văzut animalele de Bzootehnic a exclamat cu naivitate:

— Acestea sunt toate ale voastre, puteţi să le tăiaţi facă vreţi, nul?

Martin **s-**a mirat de porumbelul scos pe gură de maior şi i**-**a răspuns imitâ**ndu-**l perfect pe Ceauşescu”.

— Dragă pretine. porcii îi păstrăm pentru noi iar vacile le donăm armatei pentru a participa cu ele le expoziţia Bruna de Maramureş. Vă urez spor la muncă şi

să luaţi locul întâi şi dacă se poate şi mai bine!

— **S-**ar putea să nu ia locul întâi, îl provoc râzând.

— Nu există, tovarăşe. V-am mai spus şi dacă nu v-l am spus vă repet încă odată cu aceste două cuvinte: exclus! Să nu mai discutăm aceste probleme, gesticulă Martin în aplauzele unui grup de deţinuţi.

Ultimul popas l-am făcut la bucătărie. Frunză al colectat de pe secţie mai multe linguri care **s-**au oxidat de când n-au mai fost folosite. Le-a arătat reporterului spu**nându-**i că mereu au mâncat cu ele în starea aceea, dar nu era adevărat. A mai povestit că de multe ori au primit arpacaş şi mămăligă mucegăite după ce au servit ciorbă de apă chioară. Carnea **s-**a rezumat la nişte oase şi nici n-aveau pretenţia la mai mult din moment ce câinii de serviciu aveau alocată o cantitate mai mare decât un efectiv de câteva sute de deţinuţi.

Acest ultim argument prezentat de Frunză a creat serioase suspiciuni în rândul oaspeţilor. Doar atunci când le-a arătat Boierul buletinul de distribuţie **s-**au convins. Raţia zilnică de carne pentru un deţinut era de patruzeci şi cinci de grame iar pentru un câine de cinci sute de grame.

Tothr Mihalca şi Portase au rămas perplex apoi s-au i îndreptat grăbiţi spre biroul comandantului. Pe hol au fost} opriţi de plutonierul Buteanu care le-a barat trecerea cui burta lui imensă.

— Nu plecaţi de aici până nu ne arătaţi caseta pe care înregistrat-o. Vrem să ştim ce-au zis despre noi jXrcàciunile.

Alături de Buteanu au mai venit încă şase subofiţeri,» porterul le-a explicat cu amabilitate că n-are niciun «res să ascundă înregistrarea aşa că i-au invitat în clubul ţii să vizioneze împreună caseta.

Constatând că deţinuţii n-au pomenit numele niciunui ESpfjţer, Buteanu a răsuflat uşurat. Parcă cineva îi luase o Hâde pe inimă.

Peste două zile a apărut în cotidianul local Graiul Btmureşului sub semnătura talentatului Alee Portase förtajul intitulat: „Am fost cinci ore la puşcărie”. L-am citit

Berăsuflate nu înainte de a-mi admira poza de pe prima pqfină Eram înconjurat de cei mai periculoşi criminali care Heut prin penitenciar:

M* Te cuvântul nostru de puşcăriaşi!" Era în 23 Hfe 1990 când m-au şocat aceste cuvinte. Am ajuns la puşcăriei oarecum cu sufletul la gură din cauza Hfor Puşcăria era pentru mine mai degrabă ceva Brt, pentru că nu văzusem aşa ceva decât în filme.

Ca orice om. măcar din curiozitate, mă întrebam Kfô oare cum o fi acolo, în puşcărie? Şi, iată-mă pe ruptate tronc, la... puşcărie. În acea dimineaţă Hin că la Penitenciarul din Baia Mare are loc o *j-Hpe a* deţinuţilor care solicită, între altele, şi prezenţa Br. În această calitate, de ziarist în misiune, am ajuns Beăne la administraţie aflu primele date: **într-**o j-Bâjea/a ivită în 24 decembrie 1989, deţinuţii au pus mpe o mare parte a penitenciarului. iar acum sunt ca cetate. În jurul „cetăţii", poliţişti şi soldaţi, care asigură. J & paza...

O evadare în masă a deţinuţilor ar însemna un mare pericol. Suntem preveniţi: deţinuţii sunt înarmaţi cu lănci şi cuţite făcute din paturile metalice. „Aşa că, dacă intraţi la ei, o faceţi pe propria răspundere...". De gardă însoţitoare nici nu putea fi vorba. Poliţiştii aflaţi în serviciul penitenciarului refuză să intre! a deţinuţi, de frică. Privesc clădirea pe care 206 deţinuţi se agită şi scandează colţurvs: „Adevărul! Dreptate! Libertate!". Zidul din beton şi o poartă metalică mă despart de cei care sunt criminali, tâlhari, autori de violuri, recidivişti. „Ce facem, intrăm la deţinuţi?" îl întreb pe colegul Victor Mihalca de la Televiziunea Română Liberă „Pe cuvântul nostru de puşcăriaşi!" vine de dincolo de zid promisiunea că ne este garantată integritatea fizică. Dar cine poate crede în cuvântul unui puşcăriaş?

La poarta „cetăţii", un deţinut expulzat de c*ei fi* dinăuntru. Stă pe zăpadă, chinuit de o durere, pe care i-o citesc pe chip. Mila mă copleşeşte şi îi cer pe un ton rugător să-mi explice situaţia în care se află. Din gura lui ies cuvinte bolovănoase, grele ca înjurătura. În ochii lui **s-**

a adunat toată ura câtă poate fi pe faţa pământului. Aproape că-şi sfâşie hainele de pe el şi se lasă gol. O imensă cicatrice pe abdomen completează un tablou de groază. Nenorocitul înghiţise cândva o lingură metalică şi fusese operat. Acum a înghiţit din nou o lingură şi durerea îl chinuie. **S-***a* agăţat, în naiv, de speranţa că o lingură îi va aduce libertatea…

Sună sirena. Deţinuţii sunt tot mai zgomotoşiM Vacarm, în aer parcă ar fi o uriaşă şi fioroasă pasăre del pradă. Mă gândesc că, totuşi cei cu dinţii încleştaţi, ei carm de-acolo de sus, de pe clădire, ne arată pumnul M sunt oameni… Poarta cea mare şi neagră se deschidem Intru în puşcăha propriu-zisă. Păşesc alături de colegim

Victor Mihalca şi Toth Carol de la televiziune. Ne însoţesc un triaior şi doi poliţişti îndrăzneţi şi care sunt acceptaţi de deţinut. Doar noi între 206 deţinuţi, cei mai mulţi dintre ei criminali şi tâlhari la drumul mare. Unul câte unul, deţinuţii 1 mboară în curte. Priviri piezişe şi neîncrezătoare. Figuri ruptorsionate de ură şi cicatrici. Un ins mătăhălos, aveam «aflu că-i Florea, un temut criminal, are în mână un drug de Victor Mihalca intervievează. Toth Carol filmează. Fotografiez şi eu tot ce văd, fotografiez cu sete. Revoluţia Edâf libertatea să fotografiez şi să scriu chiar şi din pij Märie şi mă întreb cu îngrijorare: libertatea de azi o voi Wm şi mâine?

wHaine vărgate. Figuri brăzdate şi ele de cicatrici. W/pun turtite şi rupte. Privih tăioase. Ne pregătesc ele vreun Bpcă vom fi luaţi ostateci9 Sunt mânuite lanţuri grele. Ebăt braţul. Nu, nu şi-au pus în gând să ne lovească Btfe lanţuri. Ni le arată ca pe o mărturie a suferinţei. Hbe/ uriaş îşi arată dinţii mari şi galbeni. Mă îngheaţă privirea lui. Şi rămân tablou când acest om fioros îmi cere Gleznele-i sunt vinete. Urmele lanţului care ar fi *a* giw şi pentru un bou. Notez şi nu-i spun nimic. Nu-l a comis dublul omor la Codlea. Încerca să fure Hk să când au apărut două femei, mamă şi fiică.

mmm lovit cu ciocanul în cap. 25 de ani de puşcărie. B» necondiţionat liberare Tac, Florea-i irascibil II Haerbe.

O vorbă spusă nelalocul ei ar provoca o eflke şi mă uit la drugul de fier din mâna lui... O realitate dură. Pe care doar o bănuiam

K/u/ de violentă. Şi, totuşi, mă revolt în gând:

Un moş abia-şi târăşte bocancii. Un tânăr îi galben ca ceara şi-mi spune că are nevoie de doctor, că altfel se prăpădeşte.

Deţinuţii au lideri. Unul este Spirea Şerban. Citeşte în faţa camerei de luat vederi revendicările deţinuţilor răzvrătiţi: decret favorabil pentru deţinuţii de drept comun, punerea în vigoare a unui nou cod penal, îmbunătăţirea condiţiilor de detenţie, luarea de măsuri împotriva cadrelor în din penitenciar care sunt corupte şi care au comis abuzuri. Vorbeşte ca o vedetă şi are sprinteneala minţii. Fusese student şi a ajuns la puşcărie în urma unui viol. Păcat cum se risipesc unii oameni...

Colegul Victor Mi h alea intervievează pentru în televiziune. Toth Carol filmează. Eu fotografiez cu *sete*. *l* Realitatea din faţa ochilor este atât de impresionantă încâM suntem absorbiţi total de munca noastră. Deţinuţii suntm ascultători. Voebesc pe rând şi încearcă fiecare să nem convingă că este nevinovat Niciunul n-a spus că-şi meritäm locul unde se află... Insistă să le vizităm toate încăperilem Izolarea. Are trei celule separate. La A şi B este câte urm ţambal. Pat din lemn. La C iadul. Pat din beton fără salteém sau altceva. Încălzire nix, la fel lumina. În jur, numai betoiM rece. O găleată este WC-ul care stă la nasul deţinutului *z*/ /*fi* întregi. Gheorghe Cozma spune că a stat aici în mai mult rânduri câte 10 zile. Aşa-i la izolare şi rostesc îngrozim Doamne, fă o minune pentru aceşti nenorociţi şi le schimbi soarta. Iar voi, cei care candidaţi la puşcărie, opriţi-vă! Aicm la izolare, viaţa-i un chin.

Infirmeria. Din tavan plouă. Un deţinut are mâinilm negre, degerate. Alţi deţinuţi tuşesc. Au TBC. Întreb din doctor şi mi se răspunde că doctorul nu vine la cabinet dă cauza fricii. Şi nici nu i-ar recomanda să vină pentru că JH spun deschis: l-ar sfârteca! Medicamente? „Scrieţi aca-H

Să vă trimită „li se răspunde. Epoca de aura lui

Ceauşescu a degradat mult şi viaţa puşcăriaşilor. Carol Ciucur ne roagă J credem că el n-a tâlhărit. Are de executat 4 ani de WLşcărie. Suferă de ulcer. A înghiţit o coadă de lingură Ornai ca să ajungă la spital. Înghiţitul lingurilor este ceva obişnuit în puşcărie. Naivii cred că astfel îşi vor redobândi *fiertatea*. Nenorociţii se nenorocesc şi mai rău. Am rămas singur cu vreo doi puşcăriaşi. Colegii şi ceilalţi însoţitori **s**-au dys să vadă gospodăria anexă cu porci şi găini. Le simt fisuflarea. Mirosu-i îngrozitor. Florea-i aproape lipit de mine plaud cum crăşcă din dinţi…

Unii puşcăriaşi se poartă ca nişte copii. Se plâng şi-mi dau nume de miliţieni care i-au torturat Te cuvântul ÎfKJ & ru de puşcăriaşi!”. Dar cine poate crede în cuvântul unui *t*-Tsfaş? Aşa că nu relatez cele spuse de ei. Dar cred în Văzute de mine şi redau aici o secvenţă. Era în iarna Wp83 şi mă aflam undeva în zona străzii Oituz. În jurul fundaţii de bloc noroiul era până la genunchi. Se încheia o nouă zi de muncă şi deţinuţii se pregăteau de pe care. Se pregătea să pleca şi cel mai dolofan dintre viliţiem la o comandă, un deţinut **s**-a lăsat în genunchi în faroiul gros şi urât\ apoi l-a descălţat şi l-a încălţat din nou cu wme curate pe cel cu burta cât butoiul. Era împăunat ca un fffă M i-am spus: iată o „şcoală” dea în răi şi mai tare ajunşi la puşcărie. 1 Scena m-a obsedat multă vreme şi chiar am scris această temă. Dar unde să publici aşa ceva în acea

IGospodăria anexă. Ea cuprinde grăsuni ca la carte şi nici la cel mai înstărit CAP nu se pot vedea. *y*/*e* sunt îngrijite de deţinuţi, latăcă pot şi ei să facă Hfrumoase De ce n-au făcut asta în libertate? Acum altă demnitate ar fi avut cu toţii… Bucătăria. Azi nu se găteşte. Nu se mai găteşte de 8 zile deoarece deţinuţii au declarat greva foamei căreia ei îi spun refuz de hrană. Linguri ruginite, de parcă atunci ar fi fost scoase din pământ. Cu ele mănâncă deţinuţii. Bucătarul şef este Teodor Coman zis Boierul. Nu-I întreb despre delapidarea de la Popasul Prislop. Rotund, semn că n-o duce chiar rău. Mi se introduce un bilet în buzunar. Pe el scrie:

„În loc de carne primim doar oase, deşi în documente

scrie carne”. Pun întrebări şi magazinerul se cam fâstâceşte. Mai aflu de la magazinerul penitenciarului că, în ziua de 20 ianuarie **s-**au primit 9, 8 kg de carne pentru cei 201 deţinuţi în timp ce pentru 11 câini **s-**au primit 4, 7 kg de carne. Un deţinut îmi spune că, rămas flămând **într-**o zi a furat carne din teica câinilor. Se poate spune că aici la puşcărie viaţa de câine este de preferat celei de om. Îmi întăresc convingerea că regimul dictatorului a degradat până şi viaţa acestor nenorociţi care sunt puşcăriaşii.

Cunosc încă un criminal: pe Viorel Băban, măcelarul care şi**-**a ucis concubina la Spitalul Judeţean, când a îngrozit o lume. Are de executat 18 ani de puşcărie şi pare liniştit. Vorbeşte molcom ca orice ardelean. Îmi spune că**-**i pare rău pentru ceea ce a făcut. Îl cred. Nu ştiu de ce, dar îl cred. Chiar dacă este doar un puşcăriaş. Un tânăr ţigan mi se plânge că**-**l doare burta. Aflu şi cauza: „Mâncăm pe ascuns, noaptea, boabe de porumb fierte”. Mai aflu că deţinuţii care au declarat greva foamei jumulesc găini şi se hrănesc din pachetele aduse de aparţinători. Dar la asemenea specialităţi ajung în primul rând cei mai puternici: Cei slabi sunt daţi la o parte.

Legea junglei. Greva foamei de puşcăriaş…

Dormitoarele sunt suprapopulate. Un miros fisuportabil îmi întoarce stomacul pe dos. Aş ieşi cât mai \ pe de de aici dar deţinuţii mă ţintuiesc cu poveştile lor.

Le explic că**-**i imposibil să**-**i ascult pe toţi dârei insistă. Trsbuie să mă comport cu ei cum te**-**ai comporta cu oul. Nu %ebuie să**-**i supăr cu nimic. Sunt irascibili mulţi dintre ei. Îmi tmintesc de cuţitele şi lăncile făcute din paturi. La unii le ifànuiesc armele albe ascunse sub braţ. Insistă să**-**i ascult, ynii se mulţumesc numai să le scriu numele în carnet de mrcă de asta ar atârna libertatea lor. Se roagă **într-**atât de Ai ine să**-**i ajut să scape de puşcărie de parcă eu aş fi Dumnezeul lor…

După cinci ore petrecute printre deţinuţi ies din puşcărie. Îmi umplu plămânii cu aer curat şi păşesc **într-**o şăă lume, cea liberă. Liberă şi ea nu de multe zile. Şi mă gândesc că experienţa trăită în puşcărie. De, puşcăriaşii

sau ţinut de cuvânt. Mă scarpin tot mai des şi mă gândesc că m-am pricopsit cu nişte păduchi”…

După ce a citit şi Martin reportajul mi-a spus dezamăgit:

— Domnu’ plutonier, reporterul ăsta mai mult ne-a la apă. Cred că putem aştepta până la adânci bătrâne difuzarea casetei la televiziune. Ne-au păcălit, dar Bi nu ne lăsam. Mergem până-n pânzele albe, aşa cum v-am mai spus.

Zile tulburi (II)

După ce deţinuţii şi-au văzut spulberate toate speranţele de a fi puşi în libertate cu ajutorul Televiziunii Naţionale, că de fapt asta urmăreau, şi-au reluat imediat activitatea. Sirena a fost repusă în funcţiune iar calvarul a început din nou. Acum au schimbat tactica trecând la metoda intimidării. După ce au spart magazia din spatele centralei termice au luat de acolo şapte tuburi cu oxigen dintre care patru pline şi le-au amplasat în mai multe locuri din puşcărie. Unul l-au băgat în camera treizeci şi nouă sub o saltea. Altul l-au pus în faţa porţii de la intrare iar cel de-al treilea tub plin l-au instalat deasupra puşcăriei, chiar lângă sirenă, încât de departe părea o rachetă gata pregătită pentru zborul spaţial. Au găsit şi un butoi cu vaselină numai bun pentru declanşarea exploziei. Aceasta era ultima variantă deoarece Tarzan a improvizat o instalaţie complicată cu sârme răsfirate în toată curtea având racordată declanşarea exploziei la tabloul electric.

Din rezerva lor de medicamente halucinogene au administrat în special bolnavilor psihic multe doze de feno şi ciclobarbital, rudotel şi diazepam pentru a le produce acea stare de beţie care să le dea curaj. Doar urmau să distrugă puşcăria. **S-**o arunce în aer mai bine zis.

Ciombe, sub efectul medicamentelor, îmi explica bâtâ**ndu-**se cu pumnul în piept:

— Domn plutonier eu mă duc şi ţin vaselina când îi dau drumul la oxigen. Zbor şi eu în aer că şi aşa nu mai am ce pierde. Măcar ştiu că distrug din temelii temniţa asta care mi-a mâncat tinereţea.

Alţi borfaşi de duzină, analfabeţi sau cu două, trei clase, mi-au spus că vor da foc saltelelor să rămână numai jerumul din „petenceal”. Buncoş mi-a confirmat că nu e de glumit cu aceşti bezmetici şi nici măcar el nu-i mai poate stăpâni deocamdată.

La sectorul Vizite se lucra intens. Fraţii Bologa rpreună cu alţi şmecheri aveau asupra lor cuţite şi lame iar încheierea vizitei aveau pretenţia să-i lăsăm să le strângă în braţe şi să le sărute pe oacheşele pirande până când de abia puteam să-i despărţim. Erau scene tragi-comice petrecute sub privirile zeflemitoare ale multor colegi care ne açuzau pe noi că acceptăm asemenea compromisuri. Dar ce puteam face oare în faţa acestor descreieraţi gata în orice moment să-ţi ia gâtul fără să clipească?

Comandantul nu mai ieşea din birou deloc. Din când Tri când mă duceam să-i raportez starea de spirit de pe 1 secţie. Profund marcat de ceea ce îi relatam devenea tot mai ursuz şi neguros. Purta tot timpul la curea pistolul din dotare şi se vedea că frica i-a pătruns în oase. Penitenciarul Să mai avea de mult comandant. Bunaciu devenise o biată arionetă prăfuită, uitată **într-**un colţ pe etajeră. H Nu puteam să mă împac cu gândul că nu există o cale! feşnică de a pune capăt o dată acestei dramatice situaţii. În iazul în care **s-**ar fi apelat la forţă cu siguranţă victimele erau» ambele părţi.

Ştiam cu exactitate tot ce se întâmplă pe secţie. Intenţia de a da foc la puşcărie era clară. Mai aveau de gând W aştepte câteva zile să vadă dacă vine cineva de la Bucureşti, aşa cum i-am spus lui Martin.

Domnii din Direcţie se lăsau cam mult aşteptaţi. Altă dată veneau mereu în controale, dădeau indicaţii şi pedepse apoi plecau cu geamantanele pline. Aveau ce căra din Maramureş…

Cu forfota de zi cu zi nu reuşeam să ţin pasul cu derularea evenimentelor din ţară. În postul de control plutonierul major Speriatu m-a întrebat:

— Ştii că l-au împuşcat pe Ceauşescu?

— Nu, n-am ştiut, îi răspund oarecum surprins.

— Da, băi… L-au împuşcat cu genocid.

— Serios? fac eu abţi**nându-**mă cu greu să nu râd.

— Serios. Au anunţat la radio. Eu cred că genocidul ăsta este o substanţă albă şi lipicioasă, îmi explică Speriatu frecâ**ndu-**şi buricul degetelor.

— Dar otrăvitoare, completez, ieşind din postul de control în hohote de râs.

Speriatu n-a înţeles dar nici nu i-am spus vreodată de ce am râs cu atâta poftă.

După două zile de aşteptate a acelui „cineva” de la Bucureşti, timp în care deţinuţii au stat liniştiţi, au exploatat din nou urlătoarea. Iuliu Bologa a preluat în totalitate iniţiativa. Tabăra lui formată numai din ţigani era mult mai numeroasă decât cea a lui Martin. Ţiganii au început să distrugă instalaţiile sanitare, caloriferele şi mobilierul camerelor. Protestul lor **s-**a transformat în scurt timp în acte de vandalism în toată regula.

Numărul bolnavilor creştea iar comandantul mi-a ordonat să nu-i scot la cabinet. A suspendat vizitele şi acest lucru i-a enervat la culme pe deţinuţi. Lângă atelierul de tâmplărie au găsit un vagonet de mină pe care au reuşit să-l transporte pe clădire, transformâ**ndu-**l; 4 p**tr-**un sac de antrenament. Zeci de bandiţi cu răngi, sape şi târnăcoape loveau furioşi vagonetul imagi**nându-**şi că au în Eţă un miliţian. O altă echipă bătea cu un drug de fier o bucată de tablă producând un zgomot infernal. Şi cum era Ijresc, sirena le acompania toată activitatea.

Tarzan a început să arunce cu ciocanele de la hală spre sectorul de comandă înjurând subofiţerii. Apoi şi-a dat tos pantalonii şi **s-**a întors cu spatele bâtâ**ndu-**se peste curul gol spre amuzamentul celorlalţi hoţi.

Martin le-a spus ceva deţinuţilor apoi **s-**a tăcut linişte, prin porta-voce m-a strigat:

— Domnule „Cârtiţă” vă rog să veniţi aici în faţă pe alee. M-am prezentat „la ordin” şi am aşteptat.

Martin a continuat:

— Vreau să discut ceva cu dumneavoastră. Rămâneţi i acolo că vin imediat.

Când a ajuns în dreptul fântânii cu roata din lemn mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii.

— Domnu' plutonier, la camera şaisprezece Dima nu a mai mâncat nimic de cinci zile. Ar trebui să-l scoatem de acolo că moare dracului şi intru în belea. Şi mai sunt câţiva bătrâni nenorociţi în aceeaşi situaţie. Ţiganii ăştia parcă au înnebunit. Pe mine nu mă ascultă, Iuliu Bologa e capul răutăţilor. N-aş fi vrut să se ajungă până aici, credeţi-mă. Mie frică, vă spun sincer. Sunt în stare de orice… Vă rog să veniţi să-l vedeţi pe Dima, mi-a spus pornind înaintea mea.

Fără să stau pe gânduri l-am însoţit pe Martin intrând lecţie prin curtea care dădea spre baie, curte unde aveam atâtea amintiri. Bătăi, lanţuri, batjocură…

Trecuseră câteva săptămâni de când n-am mai fost pe holurile reci şi întunecoase ale secţiilor de deţinere. Dima era singur în cameră. Stătea şi fuma.

— Ce faci acolo? l-am întrebat ridicând tonul fără să-mi dau seama.

Deţinutul a tresărit iar prezenţa mea în cameră l-a îngălbenit parcă şi mai tare. Nu mi-a răspuns. A stins nervos ţigara şi a venit încet spre mine. Atunci am văzut că e slăbit într-adevăr.

— Aş vrea să stau de vorbă cu procurorul militar îmi spuse el cu o voce stinsă în timp ce se aşează pe pat.

Nu i-am răspuns deoarece m-am uitat după Martin care a plecat fără să-mi spună nimic. Pe hol am auzit zgomote. În faţa ochilor mei se derulau secvenţele cu deţinuţii de pe clădirea puşcăriei care loveau cu sălbăticie vagonetul de mină. Atunci am realizat că făcusem o greşeală acceptând să intru pe secţie. Pentru întâia oară am fost stăpânit de frică. Aveam convingerea că mi **s-**a întins o cursă. Profeţiile lui Fulger simţeam că sunt aproape. În curând voi fi luat ostatec. Nu mai aveam ce pierde. Stăteam cu braţele încrucişate rezemat de grilajul uşii aşteptând, Vreo cincizeci de deţinuţi au coborât în mare grabă de pe clădire îndreptâ**ndu-**se spre mine. Preţ de câteva secunde am închis ochii imagi**nându-**mi cum mă vor obliga să strig alături de ei de pe clădire: „Libertate!

Libertate!”. Prin întunericul holului se distingeau feţe cunoscute de borfaşi: Sache, Gulie, Uşchitu, lanoşic.

Criminalul Petcu zis Coiotul m-a prins de braţ **întrebându-**mă:

— Ce mai faceţi domnu’ plutonier? Nu v-am văzut de mult. Dar ce aveţi de sunteţi aşa palid?

I Strânsoarea criminalului m-a trezit la realitate. Toţi ţinuţii îmi zâmbeau. Atunci mi-am dat seama că numai în Ap tea mea exista un complot. M-am străduit să zâmbesc în HU ce dădeam mâna cu fiecare.

După îndelungate aşteptări colonelul Cristea din [plrecţie a sosit în unitate. Cu toate că eram singurul care cunoştea cel mai bine starea de spirit în rândul deţinuţilor

Iwrul Bunaciu a încercat să muşamalizez activitatea mea Bnă atunci. Statutul meu de subofiţer a făcut să mai Esc o lovitură sub centură.

În birou, colonelul, împreună cu locotenentul Gabriel Biroul Bunaciu, discutau şi analizau modalitatea de jbivare a situaţiei. După două ore de dezbateri colonelul a Bat să fie adus în unitate căpitanul Furtună a cărui Erienţă se putea valorifica.

Colonelul Cristea şi-a făcut apariţia cu zâmbetul pe tân clubul unităţii.

— Intrăm pe ei, măi băieţi? a întrebat subofiţerii care îl B>tău în poziţia de drepţi.

— Intrăm! răspunseră în cor, bucuroşi nevoie mare.

— Luaţi loc. Vedeţi domnilor subofiţeri cum e viaţa în

fe? Noi de fapt n-am vrut să facem din aceşti bandiţi Pari nişte martiri. Dar vă închipuiţi ce-arzice lumea dacă npuşca aşa cum ar merita? l-ar compătimi pe toţi iar l» oi ne-ar face terorişti. O să găsim o cale de a le veni de hac acestor nemernici spuse colonelul, adaptat din mers oii democraţii.

Sergentul major Vintilă a raportat făcând desigur a (uzie la mine că sunt „omul de legătură al hoţilor” care „le spune tot ce se discută în club”. Ceilalţi subofiţeri l-au aprobat dar colonelul n-a insistat să *afle numele*

bofjţerului.

Auzind ce fel de arme au deţinuţii, colonelul Cristea a ajuns la concluzia că cea mai înţeleaptă metodă de a-l înfrunta este aceea de a-i desolidariza. Neavând încotro] comandantul m-a prezentat colonelului, l-am raportat cil exactitate cum se desfăşoară lucrurile pe secţie. Mi-a dat timp de gândire până a doua zi să vin cu o propunere concretă de dezamorsare a crizei din penitenciar.

În aceeaşi seară am mers la geamul camerei lui Martin şi i-am propus o colaborare, explicând-i că pentru el ar fi o şansă unică de a se libera. A priceput imediat ce vreau de la el şi cu regret mi-a spus:

— Îmi pare rău domnule plutonier, dar acum e prea târziu să mai dau înapoi. Ce impresie aş lăsa hoţilor dacă tocmai eu i-aş trăda? E caracterul meu în joc. De-abia aştept să se termine totul. M-am săturat de teroarea asta. Vă promit că n-o să spun nimănui nimic.

L-am înţeles, plecând dezamăgit deoarece era omul cel mai potrivit pentru o astfel de acţiune. Singur şi debusolat priveam cum fulgii mari de nea cădeau alene peste foile de cort ale militarilor aflaţi la datorie pe clădirile din jurul locului de deţinere.

Mulţi deţinuţi au rămas cu un gust amar în urma acestei mascarade şi s-au retras cuminţi în camere. Fraţii Bologa şi ai săi veneau cu răngile şi cuţitele la ei amenințând-i:

— Ieşiţi afară din cameră bulangiilor şi sus pe biserică!

Chiar şi îmbrăcat civil căpitanul Furtună a fost recunoscut imediat de unul dintre deţinuţii care făceau planton la sirenă. Acesta a dat urgent alarma şi în câteva minute bandiţii au fost „pe biserică” făcând-i căpitanului imire de neuitat. Sirena suna mereu iar deţinuţii l & dau TU Furtună nu uita/Puşcâna nu te vrea”.

F în pauzele în care se odihnea Leon responsabilul cu dina, câte unul striga:

— Afară cu Furtună, teroristul! I De la clubul deţinuţilor borfaşii au luat patru planşe pe prezentau cele mai cunoscute rase de porci, pe care în agăţat pe ceetele

clădirii. Tarzan avea în mână un băţ Hhd l-a apropo: se primul porc deţinuţii au strigat în cor: – Asta e Furtună!

I Tarzan parcă era la ora de geografie când arăta pe o localitate. A trecut la al doilea porc: **în** – Asta este Fulger

I Al treilea: H – Ăstaevintilă! Şi cel mai dolofan: – Ăsta e Buteanu!

După ce şi-au făcut numărul Tarzan a coborât A>reună cu încă cinci deţinuţi încercând să producă o plozie a tuburilor de oxigen prin firele de la instalaţia Asticată. Cei de pe clădire şi-au făcut cruce şi **s-**au culcat Hburtă numai că explozia n-a mai avut loc. În unitate au fost aduse cincizeci de scutur căşti şi Mtetoane de cauciuc pentru a fi pregăt: de o cor untare Erectă cu hoţii.

Prin staţia de radio, la emisiunea locală, colonelul frtstea şi-a făcut simţită prezenţa în rândul deţinuţilor.

Le-a *spus* că a venit special pentru a verifica ebcare dosar *în parte şi* de a-şi nota toate problemele în w 205

vederea înaintării către Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională. Sosirea colonelului în unitate a schimbat radical lucrurile. Exact de un asemenea om aveau nevoie hoţii. Unul care să le vândă cât mai multe iluzii…

L-am chemat pe Buncoş la mine, sfătui**ndu-**l:

— Pentru tine acum este un bun prilej de a te remarca în faţa colonelului. Dacă mă vei asculta să ştii că numai de câştigat vei avea. Cu mine nu poţi să pierzi, doar ştii foarte bine…”

— Se mai pune problema, domn plutonier? Spuneţimi ce am de făcut?

— În primul rând să-l convingi pe Tarzan să treacă de partea noastră şi să-l aduci la mine.

— Asta-i floare la ureche ce-mi cereţi.

— Deocamdată atât. Peste o oră ne întâlnim lângă fântâna cu roata de lemn.

— Am înţeles! răspunse el, fugind bucuros pe secţie.

I-am raportat colonelului că am găsit o soluţie pentru a pune capăt revoltei. Mi-a ordonat să-i aduc pe cei doi deţinuţi în biroul comandantului. Buncoş şi Tarzan mă

aşteptau la locul stabilit. Le-am spus să vină cu mine dar când am ajuns în faţa bucătăriei Tarzan s-a aşezat pe trepte, aprinzându-şi o ţigară. M-a privit cu suspiciune şi am fost convins că-şi imaginează că vreau să-i întind o cursă. Câştigându-l de partea noastră îi demoralizam pe cei din tabăra lui Bologa. Ştiam că aici este cheia succesului. Dacă ratam această ocazie lucrurile se complicau şi mai mult. L-am privit pe Tarzan din profil. Faţa cu maxilarele puternice şi ceafa groasă îi dădeau un aer de boxer profesionist la categoria grea. Muşchii feţei îi tremurau. Părea nervos. Când mă gândeam că a omorât două femei cu ciocanul m-au trecut fiorii. Într-un târziu maşezat lângă el şi i-am spus:

— Ştiu la ce te gândeşti. Tu n-ai încredere în mine dar Mi-am avut în tine seara aceea.

— În dumneavoastră am încredere!

— Atunci de ce nu vrei să vii?

— Domnul Furtună n-o să mă ierte pentru ce am făcut şi josă mă lege. Îl cunosc prea bine…

În fracţiuni de secundă m-am hotărât să fac un compromis pe cât de fantezist pe atât de periculos. Nu aveam cum să-l conving altfel. L-am privit în ochi spunându-i cu seriozitate:

— Uite cum procedăm, Tarzane. Tu ai în buzunar cuţitul acela mare cu mâner roşu. E adevărat?

— Da.

— Când te duc în birou eu o să stau în stânga ta. Dacă încearcă cineva să se atingă de tine scoţi cuţitul imediat şi îl pui la gâtul meu. Dar îţi spun eu că nimeni n-o să aibă nimic cu tine.

Tarzan a stat câteva secunde pe gânduri agreând varianta propusă. M-a fulgerat odată cu privirea lui rece, metalică, apoi s-a ridicat de pe trepte.

— Veniţi să mergem. Ce-o fi, o fi! zise el hotărât.

Subofiţerii stăteau la poartă şi se uitau ca la urs după

Tarzan şi Buncoş. În birou, colonelul l-a măsurat cu privirea Pe Tarzan fiind impresionat de fizicul lui. Apoi le-a spus:

— Voi doi mergeţi şi alegeţi încă patru deţinuţi şi luaţi în Primire sectorul zootehnic. Nu mai are nimeni acces acolo. Dacă jucaţi cinstit eu vă propun pentru graţiere individuală.

— Eu cu douăzeci şi cinci de ani nu am cum să beneficiez de graţiere, raportă repede Tarzan încercând să-l ia prin surprindere pe colonel.

— Nu-i nimic. Ţie o să-ţi fac propunere pentru redozarea pedepsei, zise Cristea având parcă pregătite toate răspunsurile din lume. Acum mergeţi la treabă şi demonstraţi-mi că meritaţi investiţia pe care o fac în voi.

Prin staţia radio colonelul i-a anunţat pe deţinuţi că începe trierea dosarelor, iar cine doreşte să vină să stea de vorbă cu el să se înscrie pe o listă. La început, crezând că este un truc pentru a-i reţine, s-au înscris puţini deţinuţi. Văzând însă că cei plecaţi şi revin, numărul celor dornici de a sta de vorbă cu tovarăşul colonel a sporit. Când i-a venit rândul Boierului am discutat cu el discret despre o eventuală evadare în grup de pe secţie, l-am spus să sondeze terenul iar a doua zi să-mi raporteze ce şanse de reuşită sunt.

La prima oră a dimineţii prin gratiile de pe secţia liberilor Boierul mi-a spus că totul este în ordine şi putem acţiona. Atunci am mers la colonel şi i-am dat toate detaliile despre planul meu. Mi-a ordonat să încerc să-l aduc pe Boieru în birou că vrea neapărat să stea de vorbă cu el.

Deţinuţii erau tot pe clădire dar nu mai foloseau sirena. Se plimbau agitaţi uitându-se cu atenţie ce se întâmplă pe stradă şi la sectorul de comandă a unităţii Boierul s-a furişat pe lângă zidurile exterioare ale locului de deţinere ca să nu-l observe hoţii. S-a implicat într-o acţiune foarte riscantă de aceea trebuia să fie atent la fiecare pas. Ajuns la sectorul Vizite l-am băgat în sala de aşteptare. În birou nu-l puteam duce că-l vedeau hoţii de jys Atunci i-am făcut rost de o caschetă şi o manta şfibrăcându-l miliţian. După aceea totul a fost simplu…

Ziua şi ora „evadării”. Colonelul i-a dat ultimele

sfaturi promiţând-i că în caz de reuşită îl va pune în libertate. Seara, Boierul şi-a plasat oamenii lui să execute serviciul de planton. Însuşi Iuliu Bologa i-a repartizat. Doi pe clădire şi patru pe secţie. Le-a atras atenţia să fie vigilenţi pentru a nu avea surprize. La ora patru şi jumătate dimineaţa, pe întuneric, Boierul a mers în camerele unde ştia că s-a înţeles cu deţinuţii care au fost de acord să plece din acel infern, trezindu-i. În cea mai perfectă linişte cincizeci de deţinuţi au fcârăsit secţia în frunte cu plantoanele şi s-au adăpostit în clubul unităţii unde erau în siguranţă. Duba i-a transportat apoi la arestul miliţiei devenită între timp poliţie.

Acesta a fost momentul psihologic care a declanşat degringolada care avea să urmeze…

Iuliu Bologa şi-a dat seama că ceva s-a petrecut atunci când n-a găsit plantoanele la datorie. A ieşit în curtea ce duce spre baie şi a întrebat santinelele unde sunt oamenii, dar acestea nu i-au dat niciun răspuns. Bruta a fost mare deoarece nu ştia câţi hoţi au plecat, dar Hhi ales nu ştia cine l-a trădat.

Colonelul şi-a continuat audienţele. Cu o oarecare Aoţie am mers să-i anunţ pe cei care vor să iasă la raport. Hü Bologa nu mi-a reproşat nimic. Nu bănuia că sunt B>licat direct în fuga deţinuţilor. Mi-a raportat resemnat:

— Vă rog să-i duceţi de aici şi pe martalogii ăştia că că o mierlesc mă scot pe mine vinovat.

Nu-mi venea să cred că a luat o decizie atât de Mftaptă Am mai ciupit cincisprezece deţinuţi. Profitând de momentul de derută al capilor răzvrătirii i-am trimis pe secţie pe Buncoş, Tarzan şi Vrăjitorul să încerce să mai scoată şi alţi hoţi. Într-o jumătate de oră cei trei au venit cu încă zece deţinuţi.

— Bravo! De oameni ca tine avem nevoie. Să ştii că te fac plutonier major. Îmi spuse colonelul cu vrăjeala unui recidivist, după ce a auzit că am mai scos douăzeci şi cinci de hoţi de pe secţie.

Apele tulburi ale răzvrătirii au început să se limpezească. Buncoş a adunat toate tuburile de oxigen şi

le-a dus cu ştraful pe terenul de tenis din spatele magaziei de armament. Deţinuţii rămaşi **s-**au retras în camere aşteptând resemnaţi finalul unei incredibile aventuri.

Presimţeam că zilele maiorului Bunaciu la comanda unităţii sunt numărate. Incompetenţa şi laşitatea de care dăduse dovadă trebuiau plătite **într-**un fel sau altul. Furtună stătea în umbră gata pregătit pentru atacul decisiv, îşi juca ultima carte…

Cu toate că răzvrătirea din penitenciar era departe de a fi fost soluţionată, colonelul Cristea a şters**-**o englezeşte la Bucureşti demonstrând în final că este un individ fără caracter parşiv şi laş. Pe deasupra era şi un mare mincinos deoarece a avut tupeul de ordinar să**-**i raporteze generalului mă; or Grigoraş şeful Direcţiei, că în Penitenciarul Baia Mare este linişte şi pace. Datorită lui, evident…

Când-a întrebat generalul pe comandant care este atmosfera în penitenciar acesta a făcut imprudenţa de a**-**i raporta că deţinuţii sunt baricadaţi pe secţie, pu**nându-**l astfel pe colonel **într-**o lumină proastă în faţa generalului.

Nici în al doisprezecelea ceas maiorul Bunaciu n**-**a tout curajul de a lua o decizie prin care să-şi salveze prestigiul pierdut în atâtea împrejurări. Sentinţa şi**-**a semnat – singur atunci când a raportat prin telex situaţia reala de pe lecţiile de deţinere.

Analizând gravitatea faptelor generalul l**-**a suspendat §în funcţie pe maior ordo**nându-**i căpitanului Furtună să: reia comanda unităţii şi să ia toate măsurile ce se impun Hintru restabilirea ordinii în penitenciar.

La ora opt dimineaţa căpitanul m**-**a chemat la el în iirou.

— Astăzi eu sunt comandant. Trebuie să punem crurile la punct. Care crezi că ar fi cea mai bună soluţie? m-Hntrebat jucâ**ndu-**se cu cozorocul de la caschetă.

Pentru mine n**-**a fost o surpriză această neaşteptata [rtorsătură a lucrurilor. Mă gândeam numai la norocul pe jabre l**-**a avut Furtună. Şi asta numai datorită incompetenţei jmaiorului. Şi a laşităţii. Şi a încăpăţânării…

După o scurtă ipeditaţie i-am raportat:

— Cred că ar fi mai bine să discutăm prima dată cu ftncoş, Tarzan şi Vrăjitorul.

— Bine, du-te şi adu-i aici. Este cincisprezece minute cei trei aşteptat ngnesi4 int altul ordinele căpitanului. Acesta s-ar a cât de pe scaun şi Bde importanţă li s-a adresat:

— Începând de astăzi eu sunt comandant Tovarăşu' Bonei Cristea mi-a dat telefon spunându-mi *zè* – a câcă: Bi promis că restabiliţi ordinea dar n-al făcut* nimic. Binuţii trebuie să iasă de bunăvoie an camere să nu în B>îţi să apelăm la alte mijloace de constrângere A.eţ Bp nelămurire?

— Eu am, zise Vrăjitorul.

— Ce probleme ai? întrebă căpitanul încruntat.

— Domnu' comandant, în primul rând nu este datoria noastră de a restabili ordinea în penitenciar Nu noi suntem plătiţi pentru asta. În al doilea rând nu am făcut nicio promisiune domnului colonel, spuse deţinutul cu un curaj pe care nici nu l-aş fi bănuit.

Pentru câteva secunde în birou s-a aşternut liniştea. Profitând de acest moment l-am împins pe Buncoş spre uşă, zicând:

— Mergem să vedem ce putem face!

La sectorul zootehnic, în magazia unde era depozitată făina de mălai pentru porci ne-am aşezat toţi patru la o masă şi am discutat despre felul în care am putea să-i determinăm pe deţinuţi să iasă din camere.

L-am trimis pe Vrăjitorul să studieze terenul şi să arunce pastila că Furtună este noul comandant şi vrea să facă reparaţii în toate camerele.

A fost o soluţie inspirată deoarece Vrăjitorul s-a descurcat admirabil, jucând un rol important în această acţiune. Puterea lui de convingere şi talentul înnăscut de a vrăji i-a făcut pe deţinuţii fricoşi până atunci, să se solidarizeze şi să iasă cu bagajele.

La poartă îi aştepta Furtună împreună cu sergentul major Preda de la Evidenţă, care îi nota pe fiecare într-o

agendă. Însoţit de Tarzan şi Buncoş am mers apoi pe secţie, încadrat între cei doi, pentru a nu avea surprize, deoarece mai rămăseseră mulţi criminali şi bolnavi psihic.

Prezenţa mea în mijlocul lor le-a insuflat încredere şi curaj Momentul psihologic a fost vizita făcută de părinţii lui Martin. În biroul căpitanului mama deţinutului plângea

Stre suspine îl ruga să fie cuminte şi ascultător. Tatăl! promis că o să meargă până în pânzele albe pentru a ce dreptate. Aceste scene l-au emoţionat pe Martin, iar p ce-l însoţeam pe secţie mi-a spus hotărât: – Acum se termină totul. După mine vor ieşi toţi

Deţinuţii de la camera cincisprezece când l-au văzut artin cu bagajele sale imense în curte au înţeles că totul fdut. Fără să se grăbească, încet, unul câte unul îşi lua anaua şi se îndrepta resemnat spre camera filtru unde pta să îi vină rândul pentru îmbarcare. Lacătul ultimei ireţe fusese deschis cu tact şi inteligenţă...

Furtună a dat ordin să li se înmâneze deţinuţilor cereri tru a scrie fiecare la ce penitenciar doreşte să meargă, hoţii şi-au dat seama că nu este decât o găluşcă de-a itanului pe care trebuiau **s-**o înghită.

Dubele unităţii circulau intens transportând deţinuţii la penitenciare decât cele scrise în cereri.

Fraţii Bologa **s-**au izolat în camera treizeci şi ununând că nu pleacă nicăieri până nu le vine *în vizită* ilia. Mă aflam cu Gabriel în cameră şi încercam să-i vingem să iasă pentru a aştepta vizita la poarta. Tarzan un coş stăteau lângă mine, urmărind cu atenţie *discuţia* işcările celor doi fraţi. La un moment dat, *Iuliu şi-a* pipăitul în buzunarul pantalonilor şi *a băgat încet mâna după* àrzan l-a observat şi i-a *şuierat printre dinţii lui mari* şi

IMiiÉpal Mpferir USÉ – cât Mtoni mm îi M şiosă wde» e» osip Mt arinii crmrau spur-egând se jrs yindif mea u tiă-diuiw MtiWWsyet ÉHI itumib lui" «e f Jrt pm tai o» Mi MàmfÉA

— Izârcir - jrm - ça» picat

— C acà „u era o ar. mecs à càr

— Apnt r<e Sacre coeré ar unp-i œ ţanri srtme ră

«mă rex V se deniau nzaee n care ce **şi – na** Tià ràt Sporti x 3 casă parcă snear p mfcârou**-**se s-o *Zjzà 3E* **–** ar portât: anuiu că va na – amas n**-**ojr *x* & *ndi x* secte rera: pe Tarzan în curtea ce pénbare

— Oare chiar a vru să mă omoare

— S. şc-Z₃Z3 ce **–** cavcasră sado-mu ce3 e**-**edar că a unjt să otosească boc. cijtosc eceoa: e cas3 oar am stat cu el cro ani a G-e*\3 Es: e ca rr are: „ace a **–** într care vrea cu lot

st să „acà un ăw – a – e œ a **–** nur v-am srus e că bun fegan aş: a 3: – rse arzan ges: cutând eu oegetjs arătate.

a ZDOle-ale şi centra a tercà au mai rămas doisprezece se: nu: Frai] Botooa au plecat şi e «nu înainte 08 34 nbrătsa a foc: rarxjete. Coşu cilindric de a ce-3 à scotea **–** n *tun* – egnj deator semn că toată **s-**a c**-**s pe trează la sectorul zootehnic Tarzan cacea de râcare ta porce Buncoş recolta ouàte ar Viă. toru as sta cum tgna mu în ea vadte

1

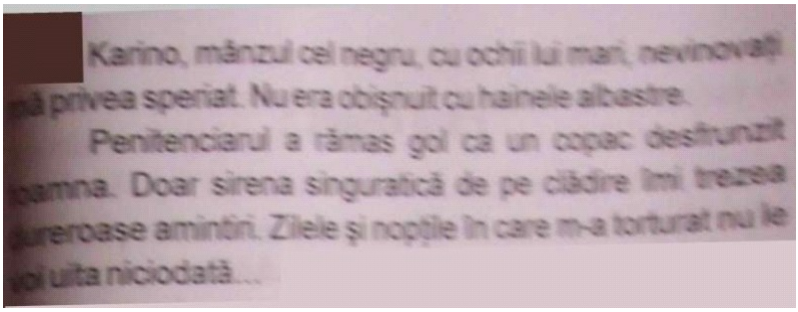

Fără bilanţ

9

În aceeaşi sală în care răsunau altă dată în şedinţele de partid osanalele aduse „celui mai iubit fiu al poporului” căpitanul Furtună a dezlegat misterul care planase atâta vreme peste capete zburlite ale gardienilor: „Care sunt cei mai destoinici subofiţeri? Aceia care au fost acceptaţi de hoţi sau ceilalţi pe care i**-**au huiduit?”

Spre satisfacţia marii majorităţi, Furtună a afirmat că adevăraţii subofiţeri, cei de nădejde, rămân aceia neacceptaţi deoarece „au manifestat exigenţă şi fermitate

în aplicarea regulamentului”, motiv pentru care au fost neagreaţi. Ceilalţi însă, cei care **s-**au străduit să restabilească ordinea, „au fost cu toţii compromişi **într-**o formă sau alta”. Cu aceste argumente zdrobitoare Furtună şi-a atins obiectivul propus: acela de a stârni şi mai mult ura împotriva celor „compromişi”. Eram primul pe lista opoziţiei deoarece Furtună a aflat că afirmasem despre el că de-a lungul timpului a ţesut mii de intrigi între colegi, dezbinând astfel colectivul. Pentru aceasta ştiam că nu mă va ierta. Acum a făcut prima mutare abilă iar rezultatele n-au întârziat să apară. Aşa se face că înainte de a intra în serviciu, sergentul major Secară, injectat de un grup de subofiţeri conduşi de Vintilă, a raportat aşa-zisului comandant Bunaciu, care avea în continuare statutul de „suspendat” făcând ca întotdeauna doar figuraţie prin unitate:

— Io tăt am tăcut până amu, da’ vreau să raportez în numele colegilor că am hotărât să vă propunem să-l schimbaţi pe domnul plutonier Chertiţie din funcţia de ofiţer de serviciu. Mai sunt şi alţi colegi capabili. El crede

%-O făcut mare lucru c-o stat tătă ziua între hoţi şi i-o ţucat. Să ştiţi că ne ameninţă şi ne înjură. Vă rugăm să-l schimbaţi că nu mai rezistăm…

M-aş fi aşteptat la orice acuzaţii şi înscenări, dar ca să-mi spună cineva că l-am înjurat sau ameninţat mi **s-**a «părut o insultă mult prea gravă. M-am ridicat ca un resort de *pe* scaun adresâ**ndu-**mă plin de furie maiorului:

— Pentru mine situaţia e clară. **S-**a reunificat mafia şi început să lucreze din nou. Consider că sunt suficient de educat pentru a avea un comportament civilizat. Aşa că nu rmentez în niciun fel aberaţiile unui frustrat! [Sala a început să freamăte iar gardienii încep să vorbească între ei în şoaptă uitâ**ndu-**se miraţi unul la altul, semn că n-au priceput ce înseamnă ultimul cuvânt. Furtună m-a fulgerat cu privirea iar Bunaciu, parcă din dorinţa de a-Bii demonstra încă o dată cât poate fi de laş, m-a ameninţat:

— Ar fi cazul să-ţi revizuieşti comportamentul până nu e prea târziu. Chiar eu te-am auzit când i-ai spus unui

subofiţer că „te duc de guler la comandant”. Aşa că fii atent… Vuietul din sală se înteţeşte. Subofiţerii discută zgomotos pronunţând-mi numele cu ură şi dispreţ. Nici nu-Rli venea să cred că asist la asemenea scene. În timp ce-l priveam pe Bunaciu m-a cuprins aşa, deodată, un fel de silă. Mi-am pus mâna pe obrazul drept simţind parcă urma rutului bălos din noaptea de Revelion când mi-a spus Bnoţionat: „Îţi mulţumesc pentru tot ceea ce-ai făcut pentru îne!…”

J Forfota a fost întreruptă de vocea baritonală a Urgentului major Chiriac.

m

— Domnule maior vă rog să-mi permiteţi să raportez. În primul rând nu ştiu cum de-şi permite sergentul major Secară să vorbească în numele schimbului. Noi n-am dorit niciodată să-l înlocuiţi pe domnul Chertiţie, care în opinia mea a fost un adevărat erou. Dânsul a participat efectiv la Revoluţie, nu a privit-o la televizor ca alţii…

Aluzia lui Chiriac l-a făcut pe căpitan să-i arunce săgeţi de ură din ochii negri, scânteietori, care păreau a-i spune: „Îţi vin eu de hac, n-ai nicio grijă…”

Maiorului Bunaciu i-a expirat suspendarea din funcţie şi a rămas pentru câteva zile la dispoziţia Direcţiei care l-a transferat în cele din urmă la Penitenciarul Gherla, acolo de unde şi venise de altfel.

Locotenentul Gabriel, ştiind că Furtună îl are şi pe el în vizor, pentru a evita noi tracasări şi divergenţe cu acesta, s-a mutat şi el la Gherla lăsând în sufletul meu un gol imens şi o căruţă de regrete.

În aceste condiţii Furtună s-a instaurat şi mai temeinic la comanda unităţii, fiind convins că numirea sa în funcţie era o chestiune de timp. De la Direcţie a primit ordin să întocmească un material în legătură cu evenimentele produse în penitenciar şi modul în care au fost acestea rezolvate. Deoarece lipsise din unitate mai bine de o lună, timp în care s-a odihnit în cocheta sa vilă din Cartierul Săsar, m-a chemat în birou să-i relatez momentele fierbinţi din timpul incredibilei răzvrătiri. Când

am ajuns la secvenţa cu evacuarea deţinuţilor de pe secţie, Furtună nu m-a mai întrebat nimic. Scria de zor de parcă era scriitor de când lumea. **Într-**un târziu a citit cu glas tare pasajul în care şi-a creionat portretul de revoluţionar: „După ce deţinuţii **s-**au baricadat în camere, **s-**a constituit o grupă de intervenţie condusă de căpitanul furtună, care a acţionat asupra răzvrătiţilor cu grenade Kyimogene. În scurt timp deţinuţii au fost scoşi din camere astfel ordinea în penitenciar a fost restabilită". H Când i-am văzut surâsul ticălos din colţul buzelor am înţeles că n-am fost decât o biată marionetă în mâinile acestui personaj diabolic. Cuprins de o pustiitoare ingurătate am părăsit biroul cu sufletul plin de amărăciune. Bând am trecut pe lângă uşa locotenentului Gabriel am (esărit. Amintirile din timpul Revoluţiei mă copleşeau.

Prima grijă al lui Furtună a fost aceea de a elimina joace obstacolele din drumul ascensiunii sale. Dorea cu orice preţ să fie instalat în mod oficial în funcţia de comandant şi pentru aceasta niciun sacrificiu nu era prea Irnare. Ca să evite orice fel de surprize neplăcute ce-ar fi Putut veni din partea puţinilor deţinuţi rămaşi pe secţie, viitorul comandant **s-**a hotărât să-l mazilească pe Tarzan. Nu-I mai putea suporta de când l-a comparat cu un porc, Imunei pe clădire, în timpul răzmeriţei. Sosise în sfârşit clipa răzbunării. Pentru aceasta Furtună a apelat la un şiretlic Bine gândit, l-a ordonat sergentului major Crişan de la Vizite K meargă la Liceul Industrial Minier din Baia Mare unde era Slev băiatul lui Tarzan şi să obţină cu orice preţ buletinul de „entitate al acestuia. Crişan **s-**a conformat imediat jjnergând la directorul liceului care l-a ajutat să intre în osesia preţiosul act.

Furtună l-a felicitat pe subofiţer pentru modul în care-a îndeplinit misiunea, apoi l-a trimis după Tarzan la Petorul zootehnic să-i spună că i-a venit feciorul în vizită. Deţinutul, care presimţea de mult că se pregăteşte ceva, a refuzat să meargă, raportând mânios:

— Domnu' major eu nu merg nicăieri pentru că ştiu că vrea să mă bată domnu' Furtună. Spuneţi-i că merg de

bunăvoie oriunde în ţară…

Crişan a fost pus în faţa unei situaţii foarte delicate. În sinea lui îi dădea dreptate lui Tarzan, dar dacă n-ar fi executat ordinul risca să fie acuzat de căpitan că pactizează cu hoţul. A stat câteva secunde pe gânduri apoi a scos din buzunar cu o oarecare strângere de inimă buletinul băiatului pe care l-a arătat deţinutului. Acesta s-a uitat atent la poză, recunoscându-l imediat pe Mihăiţă, fiul lui cel mic. L-a mai privit o dată pe subofiţer drept în ochi, apoi a mers să-şi ia sarsanaua de la centrala termică.

Înainte de a intra la sectorul Vizite, Tarzan s-a uitat precaut în dreapta şi în stânga dar n-a văzut pe nimeni. Imediat după ce a închis uşa, plutonierii Boboc şi Mutu, care au stat ascunşi în WC-ul din fundul curţii, au baricadat ieşirea. Sergentul major Vintilă a aruncat cinci fiole lacrimogene în interiorul încăperii, un hol de trei metri lungime şi unul lăţime. Văzând că este în mare pericol, Tarzan a spart geamul pentru a primi aer, urlând îngrozit:

— Ce faceţi, vreţi să mă omorâţi?

— 1 «»

Observând că fiolele nu şi-au făcut efectul scontat, Furtună i-a ordonat lui Fulger:

— Aruncă două grenade lacrimogene, să terminăm odată cu licheaua asta!

Imediat s-au auzit două explozii puternice şi cum era şi firesc, deţinutul a fost imobilizat. Prin fumul înecăcios, cei doi subofiţeri cu măştile pe figură i-au ordonat criminalului să iasă târâş, cu picioarele în faţă. Când au deschis uşa, Tarzan s-a prăbuşit, lovindu-se cu faţa de beton. În mâna dreaptă ţinea cuţitul său cu mâner roşu iar în stânga un bileţel pe care voia să-l dea băiatului. În jpeel moment, ca la un semnal, cei cinci subofiţeri aleşi anume pentru această importantă misiune, l-au luat la încins cu bastoanele pe Trazan, care urla ca din gură de şarpe

— Vai nu mă omorâţi, că am copii!

Dar gaborii n-au ţinut cont de rugăminte continuându-şi nestingheriţi misiunea, lovindu-l cu

picioarele, ciomegele şi cu răngile până când **s-**au plictisit, nu până când au obosit. Destoinicul subofiţer Fulger i**-**a pus apoi criminalului lanţurile la picioare, lovi**ndu-**l din când în când cu ciocanul Ipeste degete, numai că deţinutul nu simţea nimic. Intrase în comă profundă. Văzând că nu mai mişcă, bravii subofiţerii l-au aruncat repede în duba care l**-**a transportat la Penitenciarul Gherla.

Numai datorită rezistenţei sale ieşite din comun Krzan a scăpat cu viaţă din crâncena bătaie primită de la? cei care au aplicat cu fermitate şi exigenţă regimul de Atenţie" şi nu fuseseră „compromişi".

În vestiarul în care ne îmbrăcam înainte de a intra în ILrviciu era ca de obicei mare gălăgie. Acum toţi discutau despre politică. Plutonierul Someşan întreabă în timp ce se icheia la veston.

— Măi băieţi, ce tot o arde Gorbaciov ăsta cu prestroika lui, că eu nu ştiu ce**-**i aia?! prgentul major Ivanov, cel care spusese **într-**o şedinţă că în deţinut a suferit de o boală „generică" dar am luat toatepris ecinţele împotriva lui", i**-**a explicat cu înţelepciune:

— Băi, fii atent la mine. Perestroika este caleaşca *lui* Bprbaciov pe care o foloseşte atunci când merge în *vizită de* Béru înţelesu**-**m**-**ai?

Someşan n**-**a apucat să**-**i răspundă că a şi intervenit plutonierul Buteanu care l**-**a apostrofat pe înţeleptul Ivanov:

— Taci dracului de anticomunist, că ai rămas tot cu idei învechite!

Ofuscat, Ivanov a replicat tăios, amenînţâ**ndu-**l dintre dulapurile metalice:

— Băi, grăsanule, eu sunt anticomunist? Lasă că mă duc şi te raportez şi**-**apoi să văd pe unde scoţi tu cămaşa…

— Du**-**te dracului de stricăciune, că o viaţă**-**ntreagă ai fost prăduitor, zise plutonierul nervos, legâ**ndu-**şi cu mare greutate şireturile de la pantofi.

Plutonierul Ştefan după ce a întocmit în secret un tabel nominal cu toate cadrele unităţii, falsificând

semnăturile subofiţerilor care nu erau de acord cu instalarea

lui Furtună în funcţia de comandant, l-a trimis la Bucureşti ca fiind semnat „în unanimitate”. Cei mai destoinici gardieni sau hotărât ca în cazul în care Direcţia va numi un alt comandant să nu-l primească în unitate.

N-a fost nevoie de punerea în aplicare a variantei de rezervă deoarece domnii de la Bucureşti, analizând activitatea căpitanului Furtună, au constatat că „a avut merite deosebite în timpul Revoluţiei” motiv pentru care a fost avansat la gradul de maior şi uns comandant plin al Penitenciarului Baia Mare. „Meritele” sale au constat în numărătoarea exactă a hoţilor ieşiţi pe poarta puşcăriei atunci când i-a trimis cu dubele la alte penitenciare, dar şi în instruirea şi îndrumarea subofiţerilor „necompromişi” în administrarea unor bătăi crunte acestor deţinuţi. Aşa, ca amintire…

Ca să-şi justifice **într-**un fel absenţa din puşcărie când treceam prin momente delicate, Furtună a pozat în victima unor manevre de culise, dar până la urmă reîntoarcerea sa a fost considerată triumfală.

— Cum am sosit în unitate am şi pus hoţii cu botul pe labe, obişnuia să spună în diverse ocazii.

În special apropiaţii lui, care fuseseră răsplătiţi cu posturi cheie, vehiculau această versiune tocmai ca să umbrească şi să minimalizeze meritele incontestabile ale puţinilor subofiţeri care evitaseră un măcel de proporţii.

Primele regrete că Furtună a devenit mai marele penitenciarului au apărut în ziua în care a primit din partea Direcţiei un fond de premiere a subofiţerilor care participaseră efectiv în miezul evenimentelor. Căpitanul, din dorinţa de a-şi câştiga cât mai mulţi simpatizanţi, dar mai ales simpatizante, a recompensat pe doamnele şi domnii de la birouri care nu avuseseră nicio tangenţă cu deţinuţii. A premiat de asemenea şi pe „domnişoarele” subofiţere de pe secţia femei care în timpul Revoluţiei n-au făcut nimic altceva decât să vizioneze programul la

televizor împreună cu deţinutele. Mulţi gardieni care au stat nopţi în şir în gerul năprasnic din foişoarele neîncălzite au fost trecuţi cu pederea, ceea ce i-a nemulţumit profund. Când au îndrăznit să-l întrebe care au fost criteriile de selecţie, Furtună le-a retezat-o scurt, tăios, pietros:

— De când îşi permite subofiţerul să-l ia la rost pe comandant că nu i-a dat premiu? Eu hotărăsc cine merită şi cine nu!

— Domnule maior, dumneavoastră n-aţi fost în unitate atunci când ne-a fost mai greu şi n-aveţi de unde să ştiţi cine merită şi cine nu merită să fie recompensat, i-a replicat cu mult curaj plutonierul major Giurgiu.

Furtună i-a aruncat o privire ucigătoare, făcându-se roşu de furie, dar n-a fost în stare să scoată niciun cuvânt.

A doua zi Giurgiu a intrat în programul de „prelucrări prin aşchiere" fiind plimbat fără motiv dintr-un schimb în altul pentru ca în final să fie dat în grija subofiţerilor „necompromişi" care l-au adus repede în pragul disperării. Sătul de atâtea persecuţii şi umilinţe plutonierul major Giurgiu a fost nevoit să se mute la Penitenciarul Botoşani. Exemplul său i-a determinat pe alţi zece subofiţeri din opoziţie să plece şi ei la diverse unităţi din ţară.

Braţul de fier al maiorului Furtună devenea tot mai puternic, semănând spaimă şi teroare în rândul subofiţerilor „compromişi".

Prin telex a sosit un ordin de la Direcţie prin care comanda unităţii trebuia să facă propuneri pentru şase subofiţeri care se remarcaseră în timpul Revoluţiei pentru a fi avansaţi la „excepţional". Înainte de a intra în clubul unităţii, sergentul major Preda mi-a spus:

— Ar fi culmea culmilor să nu te numeri şi tu printre cei şase!

— Sincer să fiu, nici n-aş vrea, pentru că n-ar avea niciun farmec. Ştiu ce a făcut fiecare în timpul răzvrătirii deţinuţilor. Ba mai mult, am deplina convingere că n-o să fiu propus deoarece invidioşii îşi vor da arama pe faţă. Am auzit că votul e secret, i-am spus oarecum plictisit.

— Ce porcărie! exclamă Preda strivind ţigara cu vârful pantofului.

Maiorul Furtună **s-**a aşezat la masă mult mai vesel decât de obicei. După ce plutonierul Ştefan i**-**a raportat că 1 sunt prezenţi în sală mai mult de jumătate plus unul din efectivul total, ne**-**a explicat zâmbind:

— Veţi primi fiecare câte o listă cu numele celor zece subofiţeri propuşi de comanda unităţii. Pe lista respectivă

f trebuie să rămână doar şase dintre ei, peste numele celorlalţi trageţi o linie. Vă rog să fiţi operativi deoarece. «urmează ca în cel mai scurt timp să transmitem situaţia cu propunerile.

Aşa**-**zisa votare a stat sub semnul simpatiei, dar mai Tales al sloganului: „Cine plăteşte de băut şi de mâncat, îl Jaleg!”. Adevăratele merite n**-**au fost luate în seamă de nimeni. Această mascaradă, desfăşurată sub ochii binevoitori ai lui Furtună, n**-**a durat mai mult de zece minute. Aşa cum anticipasem, numele meu n**-**a figurat printre cei fişase aleşi. În schimb, printre cei propuşi **s-**au numărat Pintilie, Vieru şi Lungu. Plutonierul Buteanu, nemulţumit că Inu figura şi el pe liştă, **s-**a ridicat, încercând să explice că nu **s-**a procedat corect cu numărătoarea voturilor. Când l**-**a auzit, Furtună, a urlat ca un bezmetic:

— Cum îţi permiţi să pui la îndoială corectitudinea jfliea? Personal am asistat la numărătoare. Ieşi imediat afară din sală!

Buteanu nu **s-**a lăsat impresionat de istericalele Baiorului, rămânând ferm, neclintit locului, ceea ce l**-**a adus pe ofiţer în pragul infarctului. După câteva minute maiorul şi 3 cerut scuze pentru ieşirea avută, amenin**ndu-**l pe subofiţer că va fi pedepsi disciplinar.

Între timp Furtună şi**-**a amintit că nu mai este *secretar* partid, când nimeni n**-**ar fi îndrăznit să**-**l înfrunte…

Când am ieşit din club, Lungu l**-**a felicitat pe Vieru, bătâ**ndu-**l prieteneşte pe umăr: **–** Am pus**-**o, hortystule!

Au trecut amândoi în grabă pe lângă mine privindu-

mă cu dispreţ. În acele clipe m-a cuprins o silă de nedescris. Parcă îl auzeam pe Lungu plângând în faţa porţii: „Eu nu merg pe secţie că nu mă lasă nevasta!”, iar pe Vieru mi-l imaginam cum tremura în foişor ca un bolnav de friguri. Uitân**du-**mă la Pintilie cum discută zâmbitor cu cumnatul său, Vintilă, nu ştiu de ce îl vedeam spânzurat de sirena aceea nenorocită, pozat de fotoreporteri străini.

Sergentul major Chiriac a fost alungat şi el de pe secţie. Acum stătea trist, abătut şi îngândurat în scaunul foişorului de la postul numărul unu. Când m-a văzut că mă apropii de magazia de armament a ieşit repede din încăpere şi mi-a făcut un semn discret cu mâna. După ce **s-**a uitat în dreapta şi în stânga să vadă dacă nu vine cineva, mi-a spus cu dezamăgire:

— Domnule plutonier, n-aş fi crezut niciodată că poate exista atâta nedreptate. Vă spun sincer că mor de oftică pentru că n-am primit premiu. Nu m-ar fi interesat atât de mult banii cât nevoia de a mi se recunoaşte nişte merite. E posibil să-l recompenseze pe contabilul şef şi pe doamnele de la birouri, care mai mult au stat pe-acasă? Ce merite au avut? Este bătaie de joc, este strigător la cer ce se întâmplă în această puşcărie! Aici în foişor simt că înnebunesc. Mă consum enorm. M-au schimbat de pe secţie fără niciun motiv şi asta mă doare…

— Există un motiv. Ai făcut parte din categoria celor „compromişi”.

— Da, aveţi dreptate. Cât de meschini pot să fie. Nu mă las până nu le demonstrez că ei sunt cei compromişi!

— Demonstraţia este simplă, Chiriac. Ştii bine că plutonierul major Popescu a fost de-a lungul carierei cel mai exigent subofiţer. Dar şi cel mai corect. „Spiritul legii” l-au poreclit hoţii. Aplica regulamentul „ad literam”. Ei bine, în timpul răzmeriţei ai auzit numele său rostit de vreun deţinut?

— Nu.

— Păi vezi? Hoţii cunosc mai bine regulamentul decât mulţi subofiţeri. Au văzut că omul şi-a făcut datoria şi n-au avut ce comenta. Dar în momentul în care colegi de-ai

noştri j-au transformat în saci de box, bătând-şi joc de ei în ultimul hal, la Revoluţie au reacţionat prin huiduieli, ameninţări şi înjurături. Ţi-ai pus întrebarea de ce n-au avut curajul anumiţi gardieni să vină pe secţie. Este foarte limpede că le-a fost teamă deoarece s-au simţit vinovaţi. Un subofiţer care şi-a executat serviciul regulamentar n-avea de ce să-i fie

Mică să meargă pe secţie. Nu e nevoie să cauţi dovezi împotriva lor în altă parte. Le ai la îndemână. Numai că nu-ţi vor folosi la nimic. Dacă vei încerca să vorbeşti ce nu trebuie te vor trece în rezervă ca element necorespunzător, şi nu fred că merită să faci pe eroul. Ai auzit ce-a spus Furtună. Cei de la Bucureşti i-au dat mână liberă. Nu-l mai ia nimeni la rost dacă pedepseşte pe cineva sau dacă-l dă afară. Am ŞTămas prea puţini cei care nu suntem de acord cu noua formă de dictatură. Încet, încet o să ne elimine pe toţi. Mai devreme sau mai târziu ne vor face să înţelegem că locul nostru nu-i printre ei. Deocamdată n-ai altă soluţie decât să aştepţi…

— Aveţi dreptate. E mai bine să aştept. Vă admir domnule plutonier răbdarea de care daţi dovadă. Eu cred că n-aş fi rezistat. După câte aţi făcut în timpul răzvrătirii eraţi fără *nicio* îndoială singurul care merita cu adevărat să fie avansat în grad.

— Nu-i bai, Chiriac. N-au intrat zilele-n sac. Vorba românului: „Rău se-aude, bine-a fi…”

— Sau cum zicea săraca mama: „Aşteptând-mi binele, mi se gată zâlele. Domnu’ Chertiţie, o să mă îmbolnăvesc psihic în foişor. Nu suport nedreptatea…

— Eşti la început de drum. Te vei obişnui şi cu situaţia asta. i-am răspuns, îndepărtând-mă încet de foişor.

Pe aleea cu trandafiri ce duce spre terenul de tenis, venea în mare grabă Furtună. Drept ca o lumânare, mândru, semeţ. M-am ascuns din calea lui în spatele remizei de câini. Îi urmăream silueta cum se pierde printre maşinile din parcare şi mă gândeam cu tristeţe cum a putut să-i ucidă cu atâta sadism visul lui Chiriac. Acela de

a deveni „supraveghetorul psiholog”, aşa cum îl învăţasem pe vremea când îmi era subordonat.

Locotenentul major Vifor, locţiitorul pentru pază şi regim al comandantului, era un ofiţer mic de statură, durduliu, cu părul tuns scurt şi ceafa groasă. Avea o privire de viscol siberian ce făcea să-ţi îngheţe sângele în vene. El a fost primul „profesor* la lecţiile de democraţie” pe care ni le preda zilnic. Dacă vreun subofiţer îndrăznea să aibă o altă părere decât al lui îl eticheta ca fiind „obraznic şi nesimţit” pentru ca în final să-l amenințe, bâlbâi**ndu-**se ca de obicei:

— Dacă „încă-n” o dată te mai prind că îmi vorbeşti aşa, te zbor de aici de nu te vezi!

De fapt ne aplica acelaşi regim ca la hoţi. Cum încerca banditul să-şi revendice un drept, cum îl băga urgent la Kolare.

— Numai aşa putem să-i stăpânim. Altfel ni se urcă în cap, explica el supraveghetorilor, trăgând tacticos din ţigară, în urma controalelor efectuate pe secţie a ajuns la concluzia că subofiţerii nu sunt suficient de exigenţi şi nu dau randamentul scontat. Atunci le-a făcut morală.

— Băi, muhaielelor, nu vă pot pricepe. Adică eu. ca ofiţer, pot să mă duc pe secţie să bat hoţul, dar domnul supraveghetor nu poate. Atunci mai bine îmi dau jos gradele Ide pe umăr şi merg să fac serviciul în locul vostru. V-am mai spus. La prima mişcare greşită, hoţul trebuie să ajungă la iizolare. Nu avem ce discuta cu el. **S-**a terminat cu ipoveştile. Am auzit c-a fost un subofiţer în timpul Revoluţiei care a luat hoţii în braţe şi apoi **s-**a bătut cu pumnul în piept că a făcut cine ştie ce acte de bravură. Să fie clar. Cine nu se [«conformează ordinelor va avea de lucru cu mine. Nu trebuie lisă vă spună comandantul cum să folosiţi bastonul. Daţi pe că altfel o să vă treziţi voi legaţi!

După ce Vifor a făcut o demonstraţie practică. jbătâ**ndu-**l cu bestialitate pe deţinutul Breazu atunci când l-a iântrodus la izolatorul de pedeapsă, plutonierul adjutantărba. care a asistat îngrozit la această tortură, mi-

a povestit în turtea de plimbare:

— Măi Ionele, eu am fost tare bun prieten cu tatăl tău. Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească în pace! Te ştiu de când erai mic, pe vremea când umblam la voi în casa să Jsm vin. Mai ţii minte?

— Vremurile acelea nu le voi uita niciodată.

— Dar când te-a lovit Sălişcanu cu bastonul, îţi aminteşti?

— Parcă şi astăzi îi simt usturimea…

— Cum te jucai tu prin puşcărie cu Csaba, băiatul lui Barabaş. Mi-amintesc cum mă punea taică-său să vă urmăresc să nu vi se întâmple ceva când vă uitaţi la film împreună cu deţinuţii. Ce vremuri…

Adjutantul a rupt petala unui trandafir de pe rondul cu flori, **s-**a uitat cu prudenţă prin jur, apoi **s-**a aşezat pe treptele de la intrare. **Într-**un târziu mi-a spus cu o voce abia şoptită:

— Ionele, ce îţi voi povesti acum să nu spui la nimeni. În tine am încredere.

— Puteţi să aveţi şi în continuare, nea Sandule.

— Eu am lucrat cincisprezece ani la închisoarea din Sighet. Doi ani am prins şi perioada în care au fost „politicii”. Pe vremea aceea, comandant era Ciolpan, un om dat dracului. Ce făcea cu deţinuţii n-are rost să-ţi povestesc acum. Dar vreau altceva să-ţi spun. Aveam doi colegi mult mai în vârstă. Burghezul şi Ministrul. Nu ştiu cine i-a poreclit aşa. Ani de zile şi-au împărţit frăţeşte lotul de deţinuţi pe care îi bătea zilnic până când se plictiseau. N-aş fi vrut să-mi aduc aminte niciodată de acea perioadă din viaţa mea, dar când l-am văzut pe Vifor cum îl bate pe bietul deţinut parcă îl aveam în faţă pe Burghezul. Numai la el am văzut atâta cruzime şi ură…

Îţi dai seama, Ionele, cei doi colegi chiar şi când erau în concediu veneau zilnic să-i bată pe deţinuţi, atât de tare le intrase în sânge activitatea asta. Poţi tu să înţelegi lucrul ăsta?

— Nea Sandule, vă rog să mă credeţi că-l înţeleg mai bine decât vă puteţi imagina, îi răspund cu gândul la acei

ani în care îmi căutam şi eu victimele ca Ministrul şi! Burghezul.

Aşa cum mă aşteptam, Furtună m-a schimbat din funcţia de ofiţer de serviciu. Din titular am devenit rezervă. [Adică îi înlocuiam pe cei care mergeau în concediu sau în ture libere. Din acel moment am intrat în colimatorul lui Vifor. Nimic nu era bine din tot ceea ce făceam. Fiecare greşeală era vânată şi exploatată de acest draconic ofiţer, Observaţiile primite au devenit din ce în ce mai dese tocmai pentru a mă discredita în faţa subalternilor. Toate [schimburile pe care le conduceam erau cele mai slabe [datorită „incompetenţei" de care dădeam dovadă. Când reveneau titularii, schimburile iar mergeau bine. Situaţia devenise ridicolă, dar n-aveam de gând să-i fac jocul lui [Vifor. Aştepta să ripostez, să comentez pentru ca apoi să [vină cu Regulamentul disciplinei militare şi să mă pedepsească pentru insubordonare. Tăceam şi înduram ca [în primele zile ale activităţii mele când adjutantul Spânu insinua că mi-e frică de hoţi. Acum eram acuzat că pactizez cu ei şi le furnizez secrete militare. Observând că şicanările nu dau rezultate, Furtună mi-a spus direct:

— Eu pe tine te bănuiesc şi sunt aproape sigur că povesteşti fostului comandant Bunaciu ce se întâmplă în [unitatea asta. A încercat el să mă „lucreze", dar eu tot în picioare am picat.

— Tov… Pardon. Domnule maior, credeţi că am timp să imerg la Gherla?

— Nu trebuie să mergi până acolo. Doar **s**-au inventat telefoanele…

— Nu ştiu care dintre prăduitorii pe care i-aţi reactivat v? a ciripit…

— La ascultă, băi subofiţer indisciplinat, a sărit ca ars maiorul. Să-ţi intre bine în cap: „Cine nu este cu noi, este împotriva noastră!"…

— …Şi trebuie eliminat, i-am replicat cu mult curaj, ieşind supărat din birou.

Ştiam că face aluzie la ancheta severă condusă chiar

de el, pentru depistarea subofiţerului care scrisese pe peretele foişorului de la postul numărul trei: „Jos comunismul, jos teroristul Furtună”.

Actul nesăbuit” cum a fost considerat de comanda unităţii, nu avusese nicio legătură cu mine.

După ce Vifor mi-a mai adus o „probă”, afirmând că i-am permis unui deţinut să-i dea hoţului de la izolare o ţigară, am fost în sfârşit trimis în foişor, pentru a bate din zece în zece minute mult controversata „toacă”, apărută odată cu instalarea lui Furtună la comanda penitenciarului.

— Încă de pe vremea lui Ştefan cel Mare se folosea toaca. Aceasta este cea mai sfântă alarmă. Ţine în permanenţă trează vigilenţa subofiţerului şi dacă este bătută regulamentar, din zece în zece minute, nimeni nu poate cădea în abatere, explică maiorul ca un mare filosof.

Vestea mazilirii mele **s-**a răspândit ca fulgerul în rândul deţinuţilor care mi-au cunoscut activitatea

— 5

desfăşurată pe timpul răzmeriţei. Semaca, cizmarul unităţii, era cel mai revoltat.

— Domnule plutonier, hoţii sunt gata oricând să mai facă o Revoluţie pentru nedreptatea care vi **s-**a făcut. Dacă nu eraţi dumneavoastră, ieşea un măcel cum nu **s-**a mai pomenit. Şi pentru asta, drept mulţumire, v-au băgat în foişor. Ah, fir-aş al dracului, mai bine nu-i dădeam puşca lui Pintilie în seara aceea. Tarzan a spus că dacă o avea, împuşca toţi comuniştii, spuse el nervos, strângând l cu putere ciocanul în mână.

Ultimele indicaţii ale lui Furtună răsunau grav, solemn, ca o sarcină de partid:

— Domnilor, încet, încet, trebuie să redevenim ceea ce-am fost înainte de Revoluţie. Adică exigenţi şi fermi. Pe bandit îl ţineţi în fundul camerei să nu aibă posibilitatea să vă atace atunci când deschideţi uşa. Aţi auzit câte minuni **s-**au! petrecut în ţară. Hoţul este mai parşiv acum în democraţie decât înainte…

„Revoluţionarii” Fulger, Vintilă, Vieru şi Buteanu sau

trezit parcă din**tr-**un vis urât. În scurt timp au redevenit cei dinainte, aşa cum le**-**a ordonat comandantul. Vieru şi**-**a reluat activitatea la săpături, recuperând orele de instrucţie

I pierdute din motive obiective, Buteanu a redevenit zbirul de pe şantier, Vintilă teroarea de pe secţie, iar Fulger „Prinţişorul puşcăriei”, având în Furtună o puternică proptea…

În clipele de singurătate petrecute în foişor mă adânceam tot mai mult în mine. În zarea anilor îndepărtaţi prevăd ca prin vis întreaga mea carieră militară. Parcă şi acum am în faţă cartea cu coperte albastre în care am citit pentru întâia oară textul care m**-**a impresionat.

„Oare noi educatorii nu suntem ca nişte medici care stau la căpătâiul unui bolnav cu speranţa că acesta **într-**o *zi* I se va însănătoşi?”

A venit însă contactul dur cu realitatea. Întâlnirea *cu* (plutonierul Şchiopu care mi**-**a declanşat *orgolii mărunte*. Apoi masca durităţii pe care am purtat**-**o *doi ani de zile până* când copilaşii aceia nevinovaţi au *reuşit* **s-***o topească*. *Au* venit pe urmă succesele. Îmi *plăcea să fiu adulat*, aplaudat, lăudat. Simţeam că *sunt stăpân peste* timp. Acum îmi dau seama că meseria n**-**are ce să**-**mi mai ofere. Mi**-**a dat tot ce**-**mi putea da. Satisfacţii, celebritate, popularitate. Am stors**-**o ca pe o lămâie. Colegii fac deja parte din**tr-**o altă lume, de aceea trebuie să**-**i părăsesc. Cât mai grabnic. De dincolo de sârma ghimpată sufletul meu tânjeşte după libertate. Vreau să fiu din nou liber…

Gândurile mele au fost tulburate de ofiţerul de serviciu, plutonierul major Aramă, care mi**-**a ordonat să**-**l aduc pe deţinutul Lingurar la procurorul Dănescu pentru a**-**i prezenta materialul de urmărire penală. Ajuns pe holul secţiei, sergentul major Ivanov scotea deţinuţii de la camera treisprezece la plimbare, dirijâ**ndu-**i cu bastonul:

— Mişcă, bă, banditule mai repede şi aliniază**-**te în formaţie, nu sta şi te uita ca măgarul la poarta nouă!

Când am trecut prin curte cu Lingurar, deţinutul Tănase m**-**a observat şi a strigat puternic:

— Atenţiune!

— Continuaţi! le-am răspuns cu blândeţe făcându-le semn cu mâna să se plimbe.

O bucurie nespusă a inundat feţele nebărbierite ale bandiţilor când m-au văzut. În jurul meu s-au adunat vreo douăzeci de deţinuţi care m-au asaltat cu tot felul de întrebări legate de situaţia mea. Nu le-am dat nicio explicaţie deoarece de pe trepte ce îndrepta în fugă spre mine Novac, cu mâna dreaptă ridicată:

— Iar sunt aici. Ghinion, domnu' plutonier. M-au băgat cu „Neglijenţă în timpul comiterii infracţiunii!"

— L-auzi una, i-auzi două… l-auzi nouăzeci şi nouă. Tot trombonist ai rămas, îi spun zâmbind, abţinându-mă să nu izbucnesc în râs.

— Să-nnebunesc. N-am fost suficient de vigilent când am stat de şase şi ne-au prins noii poliţişti.

— Lecţia viitoare vei fi mai vigilent, adaug eu îndreptându-mă spre ieşire.

— Domnule plutonier, staţi nu plecaţi aşa repede. Mai staţi de vorbă cu noi, că nici nu ştiţi cât v-am simţit lipsa.

— Sunt grăbit acum…

— Atunci când mai veniţi?

Am stat câteva secunde pe gânduri şi i-am răspuns cu tristeţe privindu-l în ochii săi verzi:

— Cred că niciodată, Novac…

După ce deţinutul Lupan a închis poarta mare, sinistră şi grea, în urma mea se auzeau ţipetele stridente ale lui Ivanov.

— Biserica mamii voastre de bagabonţi, voi nu înţelegeţi să intraţi în formaţie? Hai, aliniaţi-vă că imediat cepem instrucţia!

1.

CUPRINS

Argument
Hoţul ca o fiară

O evadare Mă dau pe brazdă
De câte ori merge ulciorul la fântână?

Sadicii de serviciu
Cotitura
Dreptatea haiducului Timpul mugurilor Lupta cu bestia Slăbiciuni intelectuale Totul se plăteşte
Armata e cu noi, armata e cu noi!
Zile tulburi (I)
Vine presa!
Zile tulburi (II)
Fără bilanţ
I – Lasă-l acolo. Ce vrei să *faci cu el*?